

Kiswahili

Mwongozo wa Mwalimu

1

Tusome Early Literacy Programme

Yaliyomo

Dibaji	ii
Utangulizi	ii
Maelezo	iii
Sauti na majina ya herufi za Kiswahili	iv
Mapendekezo ya mgawanyiko wa muda wa kila somo	v
Kamusi ya Kiswahili	vii
Wiki ya 1	1
Wiki ya 2	11
Wiki ya 3	22
Wiki ya 4	35
Wiki ya 5	40
Wiki ya 6	45
Wiki ya 7	50
Wiki ya 8	55
Wiki ya 9	60
Wiki ya 10	65
Wiki ya 11	70
Wiki ya 12	75
Wiki ya 13	80
Wiki ya 14	85
Wiki ya 15	90
Wiki ya 16	95
Wiki ya 17	100
Wiki ya 18	105
Wiki ya 19	110
Wiki ya 20	115
Wiki ya 21	120
Wiki ya 22	125
Wiki ya 23	130
Wiki ya 24	135
Wiki ya 25	140
Wiki ya 26	145
Wiki ya 27	150
Wiki ya 28	155
Wiki ya 29	160
Wiki ya 30	165

Utangulizi

Tangu kupata uhuru, serikali ya Kenya imetambua elimu kama mojawapo ya haki za kimsingi za binadamu; kwa hivyo imejitolea kuwapa wananchi wake wote elimu bora. Raslimali nyingi zimewekezwa ili kuimarisha upatikanaji, umuhimu, usawa na ubora, vipengee ambavyo vimeboresha miundomsingi na kuongeza idadi ya wanaohudhuria masomo katika nyanja tofauti za elimu na mafundisho.

Serikali inatambua ya kwamba ili kuweza kushindana katika nyanja za kimataifa na kuimarika kiuchumi, taifa linahitaji elimu inayoweza wananchi kuwa wabunifu, kupata elimu ya kudumu maishani na wanaoweza kufanya kazi zilizo tata na zenye changamoto. Elimu pia inafaa kuwawezesha wananchi kutatua shida katika jamii, kukata shauri, kufanya kazi bila kufuatiliwa, kuwajibika na pia waweze kusoma, kupiga mambomsasa na kupata ujuzi wa kujidhihirisha. Maendeleo ya kudumu yanahitaji kila binadamu apate maarifa ya karne ya 21, ujuzi, mtazamo na maadili yanayohitajika kudumisha maisha ya siku za usoni. Mkazo unatiliwa kwenye elimu inayoweza kusoma na kufanya hesabu. Nchi ya Kenya imefanya maendeleo katika kuhakikisha ubora wa elimu. Miradi mbalimbali imewekwa ili kuangazia ubora wa elimu katika madarasa ya chini ya shule za msingi.

Kitabu hiki cha Tusome, bila shaka, kitaimarisha masomo kuanzia darasa la 1 na la 2 ya shule za msingi kwenye somo la kujua kusoma na kuandika. Mpangilio wa masomo unahakikisha ya kwamba wanafunzi wote nchini Kenya wanaweza kusoma na kuelewa ifikapo mwisho wa mwaka. Kwa hivyo, nawahimiza washirika wetu waendeleo kusaidia sekta ya elimu katika utekelezaji wa mikakati na mbinu ili kuboresha elimu.

Prof. Jacob T. Kaimenyi, PhD, FICD, EBS

Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia

Dibaji

Lengo la Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia ni kutoa elimu bora kwa wanafunzi wote bila kuzingatia hali yao ya kuichumi na kijamii. Mabadiliko yamefanywa ili kuimarisha sekta ya elimu. Mabadiliko haya yana mtazamo wa kuifanya nchi ishindane kimataifa. Mipango ya utafiti kama vile Tathmini ya Kitaifa na Ufuatiliaji wa Mafanikio ya Masomo (NASMLA) na Muungano wa Kusini na Mashariki mwa Afrika wa Kufuatilia Ubora wa Elimu (SACMEQ) inaonyesha kuwa kuna umuhimu wa kuboresha mafanikio katika uwezo wa kusoma na kufanya hesabu.

Maendeleo yaliyofanyika hivi karibuni katika nchi ya Kenya yalionyesha kuwa kuna haja zaidi ya kuwa na mfumo wenye kina wa kuhakikisha ubora wa elimu. Mabadiliko haya yamo katika Katiba ya Kenya (2010) na Ruwaza ya Kenya ya 2030. Katiba ya Kenya inahakikishia kila mtoto nchini masomo ya msingi yasiyo na malipo. Vilevile, Ruwaza ya Kenya ya 2030 inatarajia kuhakikisha kuwa kuna mabadiliko ya kimaendeleo nchini na pia ushindani katika nyanja za kimataifa ifikapo mwaka wa 2030. Kati ya matarajio ni kutoa elimu bora na mafundisho ili kuhakikisha wanafunzi wanapata ujuzi wa hali ya juu. Mfumo uwe wa kupatia wanafunzi ujuzi wa kazi utakaunganisha nchi na soko la kimataifa. Nakala ya Kikao Cha Bunge Nambari 14 ya 2012 inaonyesha njia mwafaka na wanafunzi asilimia mia moja waweze kukamilisha masomo katika elimu ya msingi bila kuathiri ubora wa elimu.

Wizara ya elimu inatazamia kuboresha elimu katika madarasa ya chini ya shule za msingi hasa ikizingatia uwezo wa kusoma na kuandika na kufanya hesabu. Mradi wa Kitaifa wa Tusome unaodhaminiwa na Shirika la Maendeleo ya Kimataifa la Amerika (USAID) na Shirika la Maendeleo ya Kimataifa la Uingereza (DFID), unakusudia kuboresha matokeo ya kuweza kusoma na kuandika katika madarasa ya 1 na ya 2. Mradi huu unalenga kuboresha uwezo wa walimu wa kuelekeza darasani, kuhakikisha wanafunzi wamepata vitabu sahihi vya kusoma na vya ziada, na kuwaelekeza walimu kupitia kwa wakufunzi wa mashauri ya walimu (TAC Tutors) na walimu wakuu. Halikadhalika, utanzisha njia mwafaka za kufuatilia na kutathmini matokeo ambayo itaunganisha mafunzo na matokeo katika kujifunza kusoma na kuandika. Mradi huu utatumia teknolojia ili kuimarisha mafunzo ya kujua kusoma na kuandika na kuongeza uwezo wa sekta ya elimu kuboresha matokeo ya masomo.

Kwa niaba ya Wizara ya Elimu, ninawasihi washikadau wote kushirikiana ili kuhakikisha utekelezaji wa mradi wa Tusome umefua dafu.

Dkt. Belio R. Kipsang

Katibu Mkuu,

Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia: Idara ya Elimu

Maelezo

Mpangilio wa masomo katika hiki kitabu cha mwalimu uliandikwa ukizingatia mwongozo shupavu wa washauri wa kusoma na lugha kutoka hapa nchini Kenya na kimataifa. Katika warsha ya kwanza maafisa kutoka Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia (MoEST) na Taasisi ya Maandalizi ya Mitaala (KICD), walisimamia uandishi wa mwongozo wa masomo ambao umekuwa kielelezo cha mpangilio wa masomo hayo. Mwongozo huo unaeleza kwa kina vipengele vyote vinavyostahili kuwekwa kwenye mpangilio wa masomo haya. Katika warsha hiyo, uamuzi ulifanywa kuhusu jinsi herufi za lugha ya Kiswahili na Kiingereza zitakavyofunzwa na mbinu zitakazotumika kufundisha watoto jinsi ya kusoma.

Mpangilio wa lugha ya Kiswahili unazingatia sauti za herufi zinazotumika mara nyingi katika lugha hiyo. Kwa hivyo herufi zinazotumika mara nyingi hufundishwa kwanza ili kuwawezesha wanafunzi kuanza kusoma maneno na sentensi kwa muda wa wiki mbili hivi. Hadithi pia zimeandikwa kwa makini zikizingatia sauti za herufi ambazo wanafunzi wamesoma tayari. Hadithi hizi pia zinazingatia mada za silabasi ya Taasisi ya Maandalizi ya Mitaala (KICD) pamoja na msamiati wa kiwango cha mwanafunzi ili waweze kusoma na kuelewa maneno na hadithi.

Kila mpangilio wa somo una mbinu mbalimbali zinazotoa mwelekeo wa kipekee wa kufunza kusoma kwa lugha ya Kiswahili. Mbinu hizi pia zinazingatia vipengele vinne vya lugha (kusikiliza, kuongea, kusoma na kuandika). Pia zinafunza waziwazi na kwa mfululizo maalum unaozingatia vipengele vitano muhimu vya kusoma: Utambuzi wa fonimu, utambuzi wa herufi, utambuzi wa maneno, kusoma kwa mtiririko unaozingatia shada na kiimbo na kusoma kwa ufasaha na kuelewa unachokisoma. Vipengele hivi vinazingatia mambo yote muhimu kwa kumsaidia mwanafunzi apate ujuzi wa kujua kusoma mapema.

Mpangilio huu pia unasisitiza wazo kuu kwamba maneno huundwa kwa sauti, na kila herufi ina sauti na sauti hizi zinapounganishwa huunda neno. Wazo lingine ni kuwa maneno yana maana. Maneno yanapounganishwa hutengeneza sentensi, na sentensi huunda taarifa ama hadithi. Kila siku wanafunzi hufanya mazoezi ya herufi, maneno, kusoma hadithi na ufahamu. Siku ya tano ya kila wiki, huwa ya marudio na mazoezi ili walimu waweze kutathmini jinsi wanafunzi wanavyoendelea katika masomo yao.

Kila kipengele kinafunzwa kwa kuzingatia hatua tatu maalum: Ninafanya – Tunafanya – Unafanya. Kwenye hatua ya kwanza (Ninafanya), mwalimu anatoa maelezo na kielelezo cha kipengele kinachofunzwa. Kwenye hatua ya pili (Tunafanya), mwalimu anawahusisha wanafunzi kufanya mazoezi ya kipengele hicho pamoja naye. Kwenye hatua ya tatu (Unafanya), mwanafunzi anapewa nafasi kufanya mazoezi ya kile ambacho amejifunza. Mwanafunzi ataweza kuhusisha yale ambayo amesoma katika maisha yake ya kila siku. Upimaji wa uelewa wa mwanafunzi umepewa kipaumbele kwenye mpangilio huu, kwani unafanyika katika kila kipengele, kila siku, kila juma na kila muhula.

Tunawashauri walimu wajitayarisha kabla ya somo. Ni vyema kutambua msamiati unaoweza kuwatatiza wanafunzi na kutumia kamusi ili kupata maelezo na maana halisi ya maneno.

Sauti na Majina ya Herufi za Kiswahili

Herufi ndogo	Herufi Kubwa	Alama za fonetiki	Matamshi	Jina
m	M	/m/	/m/	Ma
a	A	/a/	/a/	A
u	U	/u/	/u/	U
k	K	/k/	/k/	Ka
t	T	/t/	/t/	Ta
l	L	/l/	/l/	La
n	N	/n/	/n/	Na
o	O	/ɔ:/	/o/	Oo
w	W	/w/	/w/	Wa
e	E	/e/	/e/	Ee
i	I	/i/	/i/	Ii
h	H	/h/	/h/	Ha
s	S	/s/	/s/	sa
b	B	/b/	/b/	ba
y	Y	/y/	/y/	ya
z	Z	/z/	/z/	Za
g	G	/g/	/g/	Ga
d	D	/d/	/d/	Da
j	J	/ʃ/	/j/	Ja
r	R	/r/	/r/	ra
f	F	/f/	/f/	Fa
v	V	/v/	/v/	Va
sh	SH	/ʃ/	/sh/	Sha
ny	NY	/ɲ/	/ny/	Nya
dh	DH	/ð/	/dh/	Dha
th	TH	/θ/	/th/	Tha
ch	CH	/tʃ/	/ch/	Cha
gh	GH	/ɣ/	/gh/	Gha
ng'	NG'	/ŋ/	/ng'/	ng'a
ng	NG	/ng/	/ng/	Nga

Mapendekezo ya mgawanyiko wa muda wa kila somo

(Mwaka wa 1, Wiki ya 1-21)

Sehemu	Siku ya 1 na 3	Siku ya 2 na 4	Siku ya 5	Wiki ya 11 na 21 (Kila siku)
Ufahamu wa fonimu	3			
Ufahamu wa Herufi	3	3	3	3
Silabi	3	3		
Kusoma maneno kwa silabi	4			
Kusoma maneno marefu		4		
Sarufi		4	4	4
Jedwali la silabi			5	5
Hadithi				
Kabla ya kusoma hadithi ya wanafunzi	4	3	4	4
Wakati wa kusoma hadithi ya wanafunzi	5	5	4	4
Baada ya kusoma hadithi ya wanafunzi	5	5	4	4
Hadithi ya mwalimu			3	3
Kuandika	3	3	3	3
	30	30	30	30

Mapendekezo ya mgawanyiko wa muda wa kila somo

(Mwaka wa 1, Wiki ya 22-30)

Sehemu	Siku ya 1 na 3	Siku ya 2 na 4	Siku ya 5	Wiki ya 27 (Kila siku)
Ufahamu wa fonimu				
Ufahamu wa Herufi				
Silabi	5	3		5
Kusoma maneno kwa silabi	5			5
Kusoma maneno marefu		4		
Sarufi		4	4	5
Jedwali la silabi			6	
Hadithi ya mwanafunzi				
Kabla ya kusoma hadithi ya wanafunzi	5	4		6
Wakati wa kusoma hadithi ya wanafunzi	6	6		6
Baada ya kusoma hadithi ya wanafunzi	6	6		7
Hadithi ya mwalimu				
Kabla ya kusoma hadithi ya mwalimu			6	
Wakati wa kusoma hadithi ya mwalimu			5	
Baada ya kusoma hadithi ya mwalimu			6	
Hadithi	3	3	3	
	30	30	30	

Kamusi ya Kiswahili

Utangulizi

Kamusi hii imewekwa ili kumsaidia mwalimu anayefundisha darasani kupata maneno kwa haraka. Maana ya maneno haya yametolewa kulingana na jinsi maneno yalivyotumiwa katika hadithi zilizoko kwenye kitabu hiki.

MSAMIATI		MAANA
Akaamua	-	Akakata kauli.
Akaitwaa	-	Akaichukua.
Akakataa katakata	-	Akakataa kabisa.
Akamuuma	-	Akashika na kukata kwa meno.
Akang'oa	-	Akatoa mmea kutoka kwa mchanga kwa kuivuruta mizizi yake.
Akaogelea	-	Akaenda juu ya maji bila kuzama.
Akaoka	-	Kuoka ni njia moja ya upishi maalum ambako moto huwekwa chini na juu ya chakula.
Akilisugua	-	Akilipitisha juu ya kitu kingine ili kuondoa alama ama uchafu.
Alhamisi	-	Siku ya tano ya wiki.
Alijikaza	-	Ingawaje alipata matatizo, alitia bidii ili afaulu.
Alishtuka	-	Aligutuka.
Alisononeka	-	Alijawa na uchungu moyoni.
Aliwatesa	-	Aliwatendea maovu ili wahisi uchungu.
Amani	-	Hali tulivu.
Amenenepa	-	Mwili wake umeongezeka kwa uzito.
Bahasha	-	Mfuko mdogo ambao umetengenezwa kwa karatasi. Unatumika kuweka barua ili kuituma.
Barafu	-	Maji yaliyoganda kwa baridi na kuwa magumu kama mawe.
Bidhaa	-	Vitu au mali ambayo yanauzwa.
Birika	-	Kifaa au chombo kinachotumika nyumbani kwa kuweka chai. Kifaa hiki kina mdomo mrefu na mkono wa kushika.
Bonde	-	Sehemu ya ardhi iliyo na mteremko mkubwa.
Bwawa	-	Eneo kubwa la maji yaliyokusanyika.
Chambo	-	Kitu kinachowekwa kwenye ndoana ili kuvutia samaki.
Chatu	-	Aina ya nyoka mkubwa.
Chomoza	-	Tokea kama vile jua linavyotokea asubuhi upande wa mashariki.
Dhania	-	Mmea wenye harufu nzuri ambao hutumika kuongeza ladha kwenye chakula.
Dhahabu	-	Aina ya chuma cha kung'ara ambacho hutumiwa kutengeneza mikufu na pete. Bei yake ni ghali sana.
Dhati	-	Kuaminika. Wa kweli na haki.
Dubu	-	Mnyama anayefanana na simba au paka na huishi sehemu zenye baridi sana.
Enea	-	Kuwa au fika kila mahali.

Fedha	-	Jina lingine la pesa.
Foleni	-	Watu au vitu kufuatana moja hadi nyingine katika mlolongo.
Fyatua	-	Achilia kwa ghafla kitu kilichokazwa.
Gauni	-	Vazi refu kama rinda kutoka mabegani hadi miguuni linalovaliwa na wanawake.
Ghalani	-	Pahali panapowekwa vyakula hasa nafaka. Ndani ya stoo ya kuweka chakula.
Ghali	-	Yenye bei ya juu.
Gharama	-	Pesa zinazotolewa ili kununua kitu.
Gharika	-	Mafuriko ya maji.
Ghasia	-	Fujo. Kelele ya watu wanaopigana.
Ghorofa	-	Nyumba iliyo na vyumba vingine katika sehemu ya juu.
Gololi	-	Aina ya chombo kidogo cha kuchezea ambacho kina umbo la mviringo. Watoto huiita bano.
Gundi	-	Aina ya kitu ambacho huwa majimaji na hushika kwa kuganda. Hutumiwa kushikanisha mbao au vitu viwili.
Hadharani	-	Mahali palipo wazi. Waziwazi; bila kujificha; mbele ya watu.
Hakimu	-	Mtu anayetoa uamuzi kortini.
Hela	-	Pesa pia fedha.
Hodari	-	Mtu ambaye ana ujuzi wa kufanya jambo vizuri kuliko wengine.
Hufariki	-	Hufa; Huaga dunia.
Hukumiwa	-	Fanyiwa uamuzi kwenye kesi na jaji
Hushambulia	-	Huvamia mtu au kitu.
Hutapakaa	-	Huenea kila mahali
Hutuokea	-	Hutupikia kwa kuweka chakula katika jiko au tanuri. Mkate hupikwa kwa njia hii.
Ijumaa	-	Siku ya sita ya wiki.
Iliparara	-	Ilichakaa, kuwa na rangi nyeupe.
Ini	-	Sehemu ya mnyama ya ndani ambayo huwa nyekundu. Watu huipika na kuila.
Jangwani	-	Katika eneo kubwa lililo kavu na lenye mchanga na lisiloota nyasi wala miti
Jivu	-	Aina ya unga ambao hubaki baada ya kitu (kama kuni) kuchomeka na kuisha kabisa.
Joto	-	Hali ya motomoto.
Kaimati	-	Aina ya chakula kinachopikwa kwa sukari na unga wa ngano.
Kalenda	-	Orodha ya siku na miezi ya mwaka.
Kamati	-	Kundi la watu waliochaguliwa ili kusimamia jambo fulani kisha kufanya uamuzi.
Kariri	-	Rudia maneno yaleyale kimoyomoyo ama kwa sauti. Kwa mfano kukariri shairi.
Kiamshakinywa	-	Chakula cha kwanza asubuhi.

Kiangazi	-	Wakati jua linapokuwa kali sana; wakati wa joto.
Kichocho	-	Njia ndogo katikati ya nyumba mbili au majengo mawili.
Kichonge	-	Kifaa chenye makali kama wembe kinachotumika kufanya ncha. Hutumiwa kuchongea kalamu za makaa au penseli.
Kifahari	-	Kilichosifika; Kilicho cha hali ya juu.
Kifutio	-	Kifaa kinachotumiwa kuondoa maandishi katika kitabu au kwenye ubao.
Kikateleza	-	Kutambaa bila kutumia miguu na badala yake kutumia mwili wote.
King'ora	-	Paipu inayolia kwa sauti kali ili kufahamisha hali ya hatari au jambo la dharura.
Kinyonga	-	Aina ya mjusi anayebadilika rangi. Pia huitwa lumbwi.
Kipaji	-	Sehemu ya mbele ya kichwa ambayo iko juu ya macho.
Kiranja	-	Kiongozi wa darasa.
Kisiwani	-	Sehemu ya nchi kavu iliyozungukwa na maji kwa mfano Mombasa na Migingo.
Kisogo	-	Sehemu ya nyuma ya kichwa.
Kitoweo	-	Chakula kinacholiwa na chakula kingine kama vile mboga, nyama au mchuzi.
Kiwango	-	Kipimo kama vile kipimo cha juu au cha wastani.
Kochi	-	Aina ya kiti kirefu chenye sehemu ya kuwekea mikono.
Konokono	-	Mnyama anayefanana na kinyama kidogo kinachoteleza na kutambaa polepole.
Kubweka	-	Kilio cha mbwa.
Kuchaguliwa	-	Kuteuliwa katika jambo fulani.
Kuchana nywele	-	Hali ya kutumia kichana ili kuzifanya nywele kuwa laini.
Kudhihaki	-	Kudharau mtu au kukosea mtu heshima.
Kufunga safari	-	Kuanza safari
Kufura	-	Kunenepa kwa upana ambako kunasababishwa na ugonjwa.
Kufyeka	-	Kuondoa kwekwe kama nyasi kwa kukata kwa upanga au kifyekeo.
Kujikinga	-	Kujizuia kutokana na madhara au magonjwa.
Kukua	-	Kuongezeka kwa kimo au ukubwa.
Kumkamata	-	Kumshika mtu, kitu au mnyama.
Kumnyima	-	Kutompatia kitu alichonacho.
Kumumunya	-	Kuyeyusha kitu mdomoni kama vile peremende.
Kung'ara	-	Kumetameta. Kutoa nuru au mwanagaza
Kupona	-	Kupata nafuu baada ya kupatwa na ugonjwa.
Kustaajabisha	-	Kushangaza.
Kutabiri	-	Kueleza yale ambayo yatatokea.
Kutaga mayai	-	Jina linalotumika kueleza kitendo cha kuku kutoa mayai kwa mwili wake.
Kuteka nyara	-	Kumchukua mtu kwa nguvu ili kupata kitu unachokitaka.

Kuukuu	-	Iliyozeeka na kuchakaa.
Kuzimia	-	Hali ya mtu kutoweza kupumua kisha kuanguka na kupoteza fahamu.
Kwapani	-	Sehemu ya mkono iliyo chini ya bega.
Lahaula	-	Tamko la kuonyesha mshangao.
Lalamika	-	Toa matamshi ya kujitetea kwa kutoridhika na yaliyofanywa.
Likizo	-	Wakati wa likizo ni wakati wa mapumziko baada ya kuwa shule kwa muda mrefu (kama muhula) wa masomo.
Limau	-	Aina ya tunda ambalo hufanana na chungwa lakini lina ladha kali sana.
Lishe	-	Chakula.
Maarufu	-	Hodari, anayesifika sana.
Mabawa	-	Sehemu ya mwili wa ndege inayotumika kumwezesha ndege kupaa.
Mabuyuni	-	Katika tunda la mti wa mbuyu ama katika buyu litumiwalo kunywa maji; Ndani ya mabuyu.
Mahakama	-	Mahali ambapo kesi husikilizwa na kuamuliwa; korti.
Majivuno	-	Maringo. Hali ya kupenda kujionyesha kuwa mzuri au hodari kuliko wengine.
Mali	-	Vitu vya thamani kubwa alivyo navyo mtu.
Mama	-	Mzazi wa kike.
Mamba	-	Mnyama anayeishi kwenye maji lakini hutokea wakati wa aduhuri ili kuota jua. Mnyama huyu hula nyama.
Manyoya	-	Malaika ya mwili wa ndege au mnyama.
Maridadi	-	Ya kupendeza.
Mawaidha	-	Maneno ya kumuelekeza mtu kwenye njia inayofaa; Ushauri.
Mayowe	-	Kilio cha mtu aliye hatarini.
Mchana kutwa	-	Mchana mzima.
Mchicha	-	Aina ya mboga ya kienyeji.
Meli	-	Chombo kinachotumiwa kusafirisha watu kwenye ziwa au baharini. Huwa kikubwa kuliko dau au feri.
Mhandisi	-	Mtaalamu aliyehitimu kwa kazi ya injinia.
Migomba	-	Miti inayozaa ndizi.
Minyoo	-	Wadudu warefu na wembamba ambao huishi tumboni mwa binadamu au mnyama. Minyoo husababishwa na kula uchafu.
Mjomba	-	Ndugu wa kiume wa mama.
Mjusi	-	Mnyama mdogo mwenye umbo la kenge na hula wadudu.
Mkorosho	-	Mti mkubwa ambao huzaa korosho na tunda la bibo. Wengine huuita mbibo.
Mkuki	-	Chombo ambacho kimetengenezwa kwa chuma au mti na hutumiwa na wawindaji kuchoma na kuua wanyama msituni.
Mlafi	-	Mtu anayependa kula chakula kingi kuliko kile ambacho mwili wake unahitaji

Mola	-	Jina lingine la Mungu. Pia huitwa Maulana.
Mtihani	-	Maswali yanayojibiwa kwa kuandika ili kupima maarifa ya mtahiniwa.
Mvivu	-	Asiyependa kufanya kazi; mzembe.
Mwashi	-	Anayefanya kazi ya kujenga nyumba kwa mawe.
Mwenge	-	Kitu kilicho na moto. Hutoa mwangaza kama taa na huchomeka kwa mda mrefu.
Mwewe	-	Aina ya ndege ambaye hula nyama. Anapenda kula vifaranga wa kuku na ndege.
Nadhifu	-	Inayopendeza; safi.
Nafuu	-	Kuhisi vyema, bora. Hutumiwa kuzungumza kuhusu bei rahisi ya vitu.
Navitamani	-	Navingoja kwa hamu sana.
Ndege	-	Kiumbe aliye na mabawa, hivyo basi ana uwezo wa kupaa.
Ng'ambo	-	Nje ya mipaka ya nchi; hasa baada ya kuvuka bahari au mto.
Ng'ang'ania	-	Fanya lolote unaloweza ili kufaulu.
Ng'ara	-	Kumetameta. Hali ya kuwa safi zaidi.
Ngao	-	Kifaa cha kujikinga. Kimetengenezwa kwa mbao au chuma.
Ngozi	-	Sehemu ya nje ya mwili wa binadamu au mnyama.
Nuka	-	Toa harufu mbaya au isiyopendeza.
Nyigu	-	Mdudu anayekaa kwenye miti au nyumba. Anafanana na nyuki. Kiuno chake huwa chembamba sana.
Nyororo	-	Aina ya kamba ambayo imetengenezwa kwa chuma.
Nyota	-	Vitu vyenye nuru vilivyo angani na humetameta usiku.
Nzige	-	Mdudu kama panzi (locust)
Paa	-	Sehemu ya juu ya nyumba. Pia kwenda juu kama ndege au eropleni.
Panzi	-	Mdudu mwenye umbo mrefu, mbawa na huruka; ni wa jamii ya nzige au parare.
Papa	-	Aina ya samaki mkubwa sana.
Pasaka	-	Sherehe za kikristo ambazo waumini husherehekea kufa na kufufuka kwa Yesu Kristo.
Pweza	-	Aina ya mnyama wa baharini ambaye ana mikia au mikono minane (onyesha picha ya pweza- octopus).
Radi	-	Sauti kubwa inayotoka mawinguni na kusababishwa na umeme wakati wa mvua.
Randa	-	Kifaa cha chuma ambacho hutumika kulainisha mbao.
Rangi ya machungwa	-	Kwa Kiingereza huitwa "orange".
Rangi ya manjano	-	Kwa Kiingereza huitwa "yellow".
Runinga	-	Televisheni; kifaa maalum kinachopeperusha habari na kuonyesha picha.
Saa	-	Chombo kinachotumika kuhesabu muda kwa masaa, dakika na sekunde (onyesha saa).

Samahani	-	Neno ambalo mtu hutumia wakati amemkosea mtu mwingine.
Samawati	-	Rangi ya mbingu bila mawingu. Pia huitwa rangi ya bluu.
Sebule	-	Sehemu ya nyumba ambako watu huketi kwa mapumziko.
Shada	-	Kundi la maua yaliyoshikanishwa.
Shairi	-	Utungo ulio na mpangilio fulani. Huwa na beti na kiitikio.
Shanga	-	Mkufu unaovaliwa shingoni.
Shikamoo	-	Neno la kumuamkia mtu aliyekuzidi umri. Neno hili hutumika sana katika sehemu za pwani.
Shwari	-	Mzuri au nzuri.
Sikukuu	-	Siku maalum iliyotengwa kwa ajili ya kusherehekea jambo, tukio au watu fulani.
Siri	-	Jambo lililofichwa ili wengine wasijue.
Soseji	-	Nyama iliyosagwa na kujazwa katika kifuko cha utumbo kutokana na ng'ombe au nguruwe.
Sweta	-	Fulana nzito iliyofumwa kwa uzi na hutumiwa kuzuia baridi.
Tabia nzuri	-	Tabia inayodhihirisha heshima. Tabia inayofaa na kukubalika.
Takataka	-	Uchafu.
Thamani	-	Gharama ya kitu au ubora kutokana na hali ya kuhitajika kwake na jamii.
Thubutu	-	Jaribu.
Tikiti	-	Aina ya tunda lenye ngozi ya rangi ya kijani na rangi nyekundu ndani. Tunda hili pia huitwa tikiti maji.
Timua	-	Kufukuza kwa ghafla.
Tulisitiza	-	Tulitilia mkazo katika habari ili kuonyesha umuhimu wake.
Uhuru	-	Hali ya kufanya mambo bila ya kuingiliwa kati au kutawaliwa na mtu mwingine.
Ubora	-	Thamani au faida ya kitu.
Uongo	-	Habari isiyo ya kweli. Udanganyifu.
Upinde wa mvua	-	Kitu kinachoonekana angani chenye rangi saba. Hutokea wakati kuna mvua ndogo.
Utaalam	-	Ujuzi.
Utamaduni	-	Desturi za kundi la jamii fulani; mila.
Utashangaa	-	Utastaajabu.
Uyoga	-	Aina ya mmea wenye umbo la mwavuli unaomea katika zizi la wanyama au palipo miti iliyooza.
Vibarua	-	Wafanyikazi wa muda wanaoajiriwa kwa kazi isiyo ya mwezi.
Viboko	-	Wanyama wakubwa na wanene sana wanaoishi kwenye maji. Hula nyasi.
Vifaa	-	Vitu au vyombo vinavyotumika kufanyia kazi fulani.
Vigelegele	-	Kitendo cha kupaza sauti za furaha au kusherehekea . Pia huitwa vifijo au nderemo.
Vikosi	-	Mikusanyiko ya askari zaidi ya elfu moja.

Viota	-	Nyumba za ndege. Huwa zimetengenezwa kwa nyasi, vijiti au miiba.
Vipawa	-	Uwezo fulani alionao mtu unaomwezesha kulifanya jambo fulani vizuri.
Virusi	-	Vidudu vinavyosababisha magonjwa katika mwili wa binadamu au wanyama.
Vumilia	-	Endelea na jambo ingawa kwa tabu au shida.
Wakamvamia	-	Wakamshambulia bila haki ya kufanya hivyo.
Wakatoweka	-	Wakatoroka ili wasionekane.
Wakikaza	-	Wakishika kwa nguvu.
Wakili	-	Mtu anayemtetea mshtaki au mshtakiwa katika kesi kortini.
Walimtimua	-	Walimfanya aende kwa ghafla.
Wameangua	-	Hali ya vifaranga kutoka kwenye yai.
Wavuvi	-	Watu wanaofanya kazi ya kuvua samaki.
Waya	-	Uzi unaotengenezwa kutoka kwa chuma.
Wilayani	-	Katika sehemu iliyo ndogo kuliko kaunti.
Wishwa	-	Mabaki yatokayo katika nafaka zilizotolewa.
Yaya	-	Mtu ambaye ameajiriwa ili afanye kazi ya kulea mtoto nyumbani.
Zabibu	-	Aina ya matunda ambayo yana rangi ya zambarau.
Zamani	-	Kitambo au miaka mingi iliyopita.
Ziara	-	Kwenda kutembelea au kuzuru mahali fulani.
Zizi	-	Boma ambamo mifugo kama vile ng'ombe au mbuzi hulala.
Zulia	-	Kitu kama mkeka kilichotengenezwa kwa pamba kinachotandikwa chini.

Nyenzo za kufundishia:

Somo	Nyenzo za kufundisha
Ufahamu wa fonimu	Jedwali la sauti na majina ya herufi za Kiswahili
Ufahamu majina ya herufi na sauti	Kadi za herufi, jedwali la sauti na majina ya herufi za Kiswahili, mfuko wa herufi
Silabi	Chati za herufi na silabi, jedwali la sauti na majina ya herufi za Kiswahili
Kusoma maneno	Chati za herufi na silabi, kadi za maneno, kadi za silabi
Msamiati	Chati za picha na michoro, kadi za picha na michoro, Kamusi ya Kiswahili, vifaa halisi au ghushi, chati zenye msamiati
Ufahamu	Vitabu vya hadithi, magazeti na jarida
Maktaba	Vitabu vya hadithi, magazeti na jarida

Namna ya kushughulikia wanafunzi wenye mahitaji maalumu

- Endapo darasani kuna wanafunzi walio na mahitaji maalumu, mwalimu anapaswa kutafuta mbinu ya kushughulikia mahitaji haya kwa makini. Baadhi ya mahitaji hayo ni kama:
 - Matatizo ya kusikia
 - Matatizo ya kuona vyema
 - Udhaifu wa kusoma, kuandika na kuelewa mambo haraka
 - Udhaifu wa kuwasiliana, kwa mfano mtoto aweza kuwa na hali ya kugugumiza na kadhalika
 - Udhaifu au ulemavu wa viungo vya mwili
 - Walio hodari wa kuelewa mambo haraka kuliko wale wa wastani
- Ni muhimu kwa mwalimu kutambua uwezo na udhaifu wa kila mwanafunzi kabla ya, wakati wa na baada ya somo. Kufanya hivi kutamwezesha kushughulikia mahitaji hayo kwa njia inayofaa ili yasiathiri fanaka ya somo.
- Mifano ya mahitaji maalumu na namna ya kuyashughulikia:

Mahitaji maalumu	Baadhi ya mapendekezo na namna ya kushughulikia mahitaji maalumu
a) Matatizo ya kusikia	<ul style="list-style-type: none"> - Tumia lugha ya ishara inapowezekana - Mwanafunzi aketi karibu na mwalimu au pale anapoweza kusikia vizuri - Himiza matumizi ya vifaa vya kuongezea sauti - Matumizi ya vifaa halisi kunahimizwa
b) Matatizo ya kuona vyema	<ul style="list-style-type: none"> - Mwanafunzi aketi karibu au mbali na ubao kulingana na mahitaji yake - Himiza matumizi ya braille inapofaa - Jadili na wazazi au walezi matumizi ya miwani au vioo vya kukuza kimo cha maandishi - Epuka vifaa vinavyoathiri uwezo wa kuona - Mwanafunzi aketi karibu au mbali na mwangaza kulingana na mahitaji yake - Matumizi ya vifaa halisi au ghushi kunahimizwa
c) Udhaifu wa kusoma, kuandika na kuelewa mambo kwa haraka	<ul style="list-style-type: none"> - Wape wanafunzi muda wa ziada kuliko wanafunzi wengine - Watengewe muda maalumu wa kurejelea waliyosoma baada ya somo - Gawa somo kwa hatua fupi fupi kuanzia nyepesi hadi hatua tatanishi - Wape mazoezi ya ziada - Mwalimu awainge wanafunzi walio dhaifu dhidi ya kudunishwa kwa njia yoyote ile
d) Udhaifu wa kuwasiliana	<ul style="list-style-type: none"> - Wape wanafunzi muda wa kuwasilisha mawazo yao - Mwalimu aepukane na vitendo vinavyoweza kuathiri hisia au maono ya mwanafunzi - Mwalimu atumie mbinu tofauti za mawasiliano ili kukidhi mahitaji ya wanafunzi
e) Udhaifu au ulemavu wa viungo vya mwili	<ul style="list-style-type: none"> - Mwanafunzi apewe muda wa ziada ili kukidhia upungufu (ulemavu) wake - Wapewe vifaa vya teknolojia ikiwezekana au vya kubuniwa kulingana na hali ya ulemavu ili kuongeza uwezo wa utendaji kazi wao - Mwalimu anaweza kushauriana na wahudumu wa walemavu kwa usaidizi zaidi
f) Walio hodari wa kuelewa mambo haraka kuliko wale wa wastani	<ul style="list-style-type: none"> - Wanafunzi wapewe kazi ya ziada ili watumie muda wao vyema - Wanafunzi wapewe nafasi za kukuza vipawa vyao - Wanafunzi wapewe kazi zenye changamoto zaidi ili kufanyisha kazi akili zao na kuwapa fursa ya kutumia uhodari wao.

Tamka sauti.

■ m

Soma neno.

■ anaona paka mama

Koki na Mugambi

Kuna marafiki wawili. Msichana anaitwa Koki na mvulana

anaitwa Mugambi. Koki na Mugambi huenda

kila asubuhi na mapema. Njiani, wao

huona vitu mbalimbali. Koki anaona . Mugambi

anaona . Koki anaona . Mugambi anaona

. Wanapofika shule, Koki na Mugambi wanaona

majengo ya shule. Koki anaona . Mugambi anaona

. Koki na Mugambi wanaona

1

WIKI YA 1: SOMO LA 1

Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti

Tutajifunza sauti mpya. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Ikiwa maneno hayo yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👍. Kama hayanzi kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👎.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /m/.

Neno la kwanza ni **mama**. Neno Mama linaanza kwa sauti /m/ kwa hivyo naonyesha 👍.

Neno lingine ni **ama**. Neno ama halianza kwa sauti /m/ kwa hivyo nitaonyesha 👎.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /m/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/

Mwalimu: Neno la kwanza ni **mama**.

Mwalimu na Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni **ama**.

Mwalimu na Wanafunzi: 👎

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sauti ambayo tumejifunza ni?

Wanafunzi: /m/

Mwalimu: Neno la kwanza ni **mama**.

Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni **ama**.

Wanafunzi:

(Tumia hatua ya 3 kufunza: **maka, kaka, matatu, ama, mti, taa**).

Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo

Tutajifunza **jina** na **sauti** ya herufi ndogo **ma**. (Andika herufi ndogo **m ubaoni**).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **m** kisha useme), jina la herufi hii ni **ma**. Sauti ya herufi hii ni /m/.

Nitaiandika herufi **ma** hewani. Nitazame (Andika herufi **m hewani**).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **ma**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /m/

Mwalimu: Inua kidole tuiandike herufi **ma** hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (mnaandika **m hewani**).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **ma**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /m/

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi **ma** hewani.

Wanafunzi: (Wanaandika herufi **m hewani**).

Eleza wanafunzi wasome sauti ya herufi (m) kwenye vitabu vyao, ukurasa wa 1.

Msamiati maalum

Tutajifunza maneno mapya. Maneno mapya huitwa msamiati. Sasa nitasoma msamiati unaopatikana kwenye hadithi nanyi mtarudia kuisoma.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. (Onyesha kadi zenye maneno '**mama**', '**paka**' na '**anaona**' kisha useme), **mama, paka, anaona**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome maneno haya pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **mama, paka, anaona**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: **mama, paka, anaona**.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 1 kwenye vitabu vyao.

Wanafunzi: **mama, paka, anaona**.

Kabla ya kusoma: hadithi

Sasa ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia, tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo. (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Neno la kwanza ni **kanga**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Waulize wanafunzi wachache kile walichojadiliana. Iwapo maelezo yao ni sahihi au si sahihi, eleza maana ya neno. Ikiwa ni wachache wanaolielewa, wasijadiliane. Sema: maana ya kanga ni aina ya ndege anayefanana na kuku lakini anayeishi msituni. Ndege huyu huwa wa rangi ya kijivu na madoadoa meupe (Onyesha picha).*)

(*Tumia njia hiyo kufunza msamiati uliosalia: mwalimu, madawati na saa*).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tufungue vitabu vyetu ukurasa wa 1. Tazama kichwa cha hadithi hii. Kichwa cha hadithi ni **Koki na Mugambi**. Je, tunajua nini kuhusu **Koki na Mugambi**? (*Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu*).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (*Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa tutafikiria kitakachotendeka kwenye hadithi. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (*Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao. Kumbuka kutoa utabiri wako kwanza*).

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: (*Soma hadithi ya Koki na Mugambi*).

Koki na Mugambi

Kuna marafiki wawili. Msichana anaitwa Koki na mvulana anaitwa Mugambi. Koki na Mugambi huenda shule kila asubuhi na mapema. Njiani, wao huona vitu mbalimbali. Koki anaona paka. Mugambi anaona kanga. Koki anaona embe. Mugambi anaona miiba.

Wanapofika shule, Koki na Mugambi wanaona majengo ya shule. Koki anaona mwalimu. Mugambi anaona saa. Koki na Mugambi wanaona madawati.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (*Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya Koki na Mugambi. Sema: Je, utabiri wenu ulitimia? (Wanafunzi wanajibu). Hebu tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tutayajibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.*)

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Je, mvulana anayezungumziwa kwenye hadithi anaitwa nani?* Hili ni swali langu, ni mimi nitalijibu kwanza.

Jibu la swali hili lapatikana sehemu mbili tofauti: Kwenye kichwa cha hadithi na pia kwenye hadithi yenyewe. Vilevile ninatumia ujuzi wangu kutofautisha majina ya wasichana na wavulana. Kwa hivyo jina la mvulana huyo ni Mugambi. Hebu niwasomee msitari nilipopata jina hilo. (*Soma msitari wenye jibu kwenye hadithi*).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Swali la pili. Je *Msichana anayezungumziwa kwenye hadithi anaitwa nani?* (*Chagua mwanafunzi mmoja kujibu swali hili, kisha aonyeshe msitari wenye jibu na awasomee wenzake. Hatimaye wanafunzi wote wasome msitari huo*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Swali la tatu. *Koki na Mugambi waliona nini walipokuwa wanaenda shuleni?* (*Chagua mwanafunzi mmoja kutaja vitu ambavyo Koki na Mugambi waliviona huku wakionyesha picha yenye jibu na kuwasomea wenzao. Kisha wanafunzi wote wasome msitari huo*).

Hatua ya 4:

Mwalimu: Hebu tutaje pamoja kitu kimoja walichokiona.

Mwalimu na Wanafunzi: Paka. (Vitu vingine kama kanga, embe, miiba, n.k).

Hatua ya 5:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja vitu vingine ambavyo waliviona walipofika shule.

Wanafunzi: (*Wanataja vitu majengo ya shule, shule, mwalimu, saa na madawati*).

Kuandika

Andika herufi **m** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

mmmmmmmmmm

MMMMMMMMM

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kufunza kwa utaratibu wiki ya kwanza. Sio haraka sana wala polepole sana.

Wiki ya 1: Siku ya 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■	M	m	
Soma neno.			
■	anaona	paka	mama

Koki na Mugambi

Baada ya masomo, Koki na Mugambi hurudi

Wakiwa nyumbani, Mugambi anaona

na . Koki anaona

na . Mugambi anaona

na

. Wote wanaona

2

WIKI YA 1: SOMO LA 2

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi kubwa
Tutajifunza jina na sauti ya herufi kubwa **Ma**. (Andika herufi kubwa **M** ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **M** kisha useme: jina la herufi hii bado ni **ma**. Sauti ya herufi hii bado ni /m/. Nitaiandika herufi **Ma** hewani. Nitazame. (Geuka uangalie ubaoni na kuandika herufi **M** hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **Ma**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /m/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuiandike herufi **Ma** hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika **M** hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **Ma**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /m/

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 2 kwenye vitabu vyao.

Msamiati maalumu

Tutajikumbusha msamiati maalumu tuliojifunza jana.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. (Onyesha kadi zenye maneno 'mama', 'paka' na 'anaona' kisha useme), **mama, paka, anaona.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome maneno haya pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **mama, paka, anaona.**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: **mama, paka, anaona.**

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 2 kwenye vitabu vyao. (Wanafunzi wanasoma)

📖 Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Baadaye tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Neno la kwanza ni **popo**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Waulize wanafunzi wachache kile walichojadiliana. Iwapo maelezo yao ni sahihi au si sahihi, eleza maana ya neno). Ikiwa ni wachache wanaolielewa, wajiadiliane. Sema: maana ya **Popo** ni **mnyama mdogo, kipofu, mwenye mabawa na anayefanana na panya. Mnyama huyu hupenda kula matunda na wadudu na kupaa usiku** (Onyesha picha). (Tumia njia hiyo hiyo kufunza msamiati uliosalia: **mende**).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tufungue vitabu vyetu ukurasa wa 2. Tazama kichwa cha hadithi hii. Kichwa cha hadithi ni **Koki na Mugambi**. Je, tunajua nini kuhusu **Koki na Mugambi**? (Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi. Kutabiri ni kufikiria na kusema kitakachotendeka. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

📖 Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: (Soma hadithi ya **Koki na Mugambi**)

Koki na Mugambi

Baada ya masomo, **Koki na Mugambi** hurudi nyumbani. Wakiwa nyumbani **Mugambi** anaona nyanya na vitunguu. **Koki** anaona pikipiki na mende. **Mugambi** anaona **popo** na panya. Wote wanaona **mama** akipika chakula.

📖 Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Koki na Mugambi**).

Wiki ya 1: Siku ya 2

Sema: Je, utabiri wenu ulitimia au la? (*Wanafunzi wanajibu*). Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitajibu swali la kwanza nanyi mnisaidie kuyajibu yale mengine.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Koki na Mugambi waliona nini waliporudi nyumbani?* Jibu la swali hili linapatikana kwenye hadithi ambayo tumeisoma. Kuna vitu mbalimbali ambavyo Mugambi na Koki waliviona waliporudi nyumbani. Hebu nirejeele sehemu hiyo niisome tena. (*Soma*). Kitu kimoja walichokiona ni pikipiki.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutaje pamoja kitu kimoja walichokiona waliporudi nyumbani.

Mwalimu na Wanafunzi: pikipiki.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja vitu vingine ambavyo waliviona waliporudi nyumbani.

Wanafunzi: (*Wanataja vitu kama nyanya, pikipiki, mende, popo, panya, mama akipika*).

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. *Kwa nini mama anapika chakula?* Jibu la swali hili linatuhitaji sisi kutumia ujuzi wetu kusema sababu zinazoweza kumfanya mama apike chakula. Kwa vile ni maoni yetu, sababu yoyote yaweza kutolewa. Kwa mfano, **mama anapika kwa sababu ni kawaida yake kupika kila siku.**

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutaje pamoja sababu moja ya mama kupika chakula.

Mwalimu na Wanafunzi: Ni kawaida yake kupika kila siku.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja sababu nyingine zinazoweza kumfanya mama apike chakula.

Wanafunzi: (*Wanataja sababu kama vile familia yake ipate chakula cha jioni; familia yake walikuwa wanasikia njaa n.k.*).

Kuandika

Andika herufi **m** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

mmmmmmmmmm

MMMMMMMM

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha kuwa anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

Wiki ya 1: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ a m

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● m a a
ma a

Soma silabi na maneno.

■ ma ma a ma
mama ama

Tamka sauti.

▲ A a

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● m a a m aa
ma a maa

Soma silabi na maneno.

★ ma ma a ma
mama ama

3

WIKI YA 1: SOMO LA 3

Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti

Tutajifunza sauti mpya /a/. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Ikiwa maneno hayo yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👍. Ikiwa hayaanzi kwa hiyo sauti, mtanionyesha hivi 👎.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /a/. Neno la kwanza ni ama. Neno ama linaanza kwa sauti /a/ kwa hivyo nitaonyesha 👍.

Mwalimu: Neno lingine ni mama. Neno mama halianza kwa sauti /a/ kwa hivyo nitaonyesha 👎.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /a/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /a/.

Mwalimu: Neno la kwanza ni ama.

Mwalimu na Wanafunzi: 👍.

Mwalimu: Neno la pili ni mama.

Mwalimu na Wanafunzi: 👎.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sauti ambayo tumejifunza ni?

Wanafunzi: /a/

Mwalimu: Neno la kwanza ni ama.

Wanafunzi: 👍.

Mwalimu: Neno la pili ni mama.

Wanafunzi: 👎.

Mwalimu: Neno lingine ni acha.

Wanafunzi: 👍.

Mwalimu: Neno lingine ni ona.

Wanafunzi: 👎.

Endelea na: angu, letu, apa, linda, amua, anza.

Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo

Tutajifunza jina na sauti ya herufi ndogo aa. (Andika herufi ndogo a ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi a kisha useme), jina la herufi hii ni aa. Sauti ya herufi hii ni /a/.

Nitaiandika herufi aa hewani. Nitazame. (Andika herufi a hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: aa

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /a/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuiandike herufi aa hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika a hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa fanyeni peke yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: aa

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /a/

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi aa hewani.

Wanafunzi: (Wanaandika herufi a hewani).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 3 kwenye vitabu vyao.

Silabi: Kusoma na kuandika

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi. Silabi ni sehemu ya neno ambayo hutamkika kwa kuchanganya sauti mbili au zaidi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /m/ /a/ – ma. Silabi hii ni ma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/ /a/ – ma.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtasoma peke yenu.

Wanafunzi: /m/ /a/ – ma.

Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi hii: a

Eleza wanafunzi wasome silabi kwenye vitabu vyao ukurasa wa 3.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi ma ubaoni.

Nitazame. /m/ /a/ – ma.

Hatua ya 5:

Mwalimu: (Tamka sauti pamoja na wanafunzi huku wakiiandika silabi ma kwenye madaftari yao)

Mwalimu na Wanafunzi: /a/ – a.

Hatua ya 6:

Mwalimu: (Tamka sauti pamoja na wanafunzi huku wakiiandika kwenye madaftari yao).

Wanafunzi: /m/ /a/ - ma.

■ Kusoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi

Tutatumia silabi tulizosisoma kusoma na kuandika maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame: **ma ma - mama**. Neno hili ni **mama**.

(Soma pamoja na wanafunzi kisha wanafunzi wasome peke yao).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 3 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **mama** ubaoni. Nitazame. **ma ma - mama**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: (Tamka silabi pamoja na wanafunzi huku wakiliandika neno **mama** kwenye madaftari yao).

Mwalimu na Wanafunzi: **ma ma - mama**.

Hatua ya 4:

Mwalimu: (Tamka silabi pamoja na wanafunzi huku wakiliandika neno **ama** kwenye madaftari yao).

Wanafunzi: **a ma - ama**.

Hadithi ya mwanafunzi

📖 Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Baadaye tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **paka**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **paka**? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema: maana ya hili neno **paka** ni **mnyama anayekaa nyumbani**. **Paka hunywa maziwa na kula panya** (Onyesha picha).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyo kwenye ukurasa wa 4. Kichwa cha hadithi ni **Mama na Paka**. Je, tunajua nini kuhusu **Mama na Paka**? (Wanafunzi 3 -4 wapewe nafasi kujibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3 - 4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

📖 Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 4 kwenye kitabu chako. Weka kidole kwenye kichwa cha hadithi. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

(Soma hadithi huku wanafunzi wakifuatilia kwa vidole. Soma pamoja na wanafunzi kisha wanafunzi wasome peke yao).

Hadithi: Mama na Paka

Mama anaona paka. Paka anaona mama.

📖 Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Mama na Paka**) **Sema:** Je, utabiri wenu ulitimia? (Wanafunzi wanajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Mama anaona nini?** Jibu la swali hili linapatikana moja kwa moja kwenye mstari wa kwanza unaoesema: **Mama anaona paka**.

(Soma jibu pamoja na wanafunzi kisha wanafunzi wasome peke yao).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Swali la pili. **Paka anaona nani?**

(Chagua mwanafunzi mmoja kujibu swali kisha asome mstari wenye jibu. Soma mstari huo pamoja na wanafunzi, hatimaye wanafunzi wote wasome mstari huo).

Wanafunzi: Paka anaona mama.

✍️ Kuandika

Andika herufi **a** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

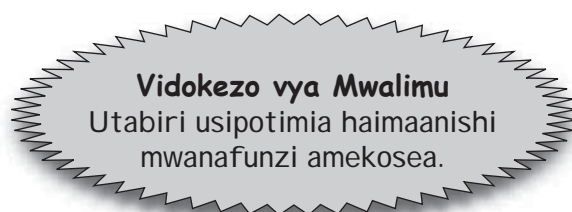
a a a a a a a a a a a a a a a a

A A A A A A A A A A A A

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Mama na Paka

Mama anaona paka.
Paka anaona mama.

4

WIKI YA 1: SOMO LA 4

■ Ufahamu wa herufi: majina na sauti za herufi kubwa

Jana tulijifunza jina na sauti za herufi ndogo /a/. Tutajifunza jina na sauti za herufi kubwa A. (Andika herufi kubwa A ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi A kisha useme), jina la herufi kubwa bado ni aa. Sauti ya herufi hii bado ni /a/. Nitaiandika herufi Aa hewani. Nitazame. (andika herufi A hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: Aa

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /a/

Mwalimu: Inua kidole tuiandike herufi Aa hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika herufi A hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: Aa

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /a/

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi Aa hewani.

Wanafunzi: (Wanaiandika herufi A hewani).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 3 kwenye vitabu vyao.

● Silabi: Kusoma

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /m/, /a/ – silabi hii ni ma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/, /a/ – ma.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu.

Wanafunzi: /m/, /a/ – ma.

Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi hizi: a, maa

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 3 kwenye vitabu vyao.

■ Maneno: Kusoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi

Tutatumia silabi kusoma na kuandika maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ma ma – mama. Neno hili ni mama.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: ma ma – mama.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa.

Wanafunzi: ma ma – mama.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza neno: ama.)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 3 kwenye vitabu vyao bila kusema au kutamka silabi.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno ama ubaoni. Nitazame. a ma – ama.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno ama ubaoni.

Mwalimu na Wanafunzi: a ma – ama.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno mama ubaoni.

Wanafunzi: ma ma – mama

Hadithi ya mwanafunzi

Kabla ya kusoma: hadithi

Mwalimu: Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana ya **Mama na Paka**. Hakikisha umefungua ukurasa wa 4 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi hiyo kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Wakati wa kusoma hadithi

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja sasa.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii peke yenu.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

Mama na Paka

Mama anaona paka. Paka anaona mama.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Kwanza, nitawaonyesha jinsi ya kujibu maswali hayo. Kisha tutashirikiana kuyajibu. Baadaye mtashirikiana kuyajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Unafikiri mama na paka wako wapi?** Jibu la swali hili halipo kwenye hadithi. Hivyo inabidi tutumie ujuzi wetu kutoa jibu. **Huenda mama na paka wako jikoni. Hii ni kwa sababu paka anapenda sana kukaa jikoni.**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Huenda mama na paka wako jikoni.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja mahali pengine ambapo mama na paka wanaweza kupatikana.

Wanafunzi: (Wanajibu. **Wanaweza kutaja sebuleni, nyumbani, kwenye bustani, chini ya mti n.k.**)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. **Umuhimu wa paka ni nini?** Jibu la swali hili halipo kwenye hadithi. Hivyo inabidi tutumie ujuzi wetu kutoa jibu. **Paka wetu anapenda kucheza nami. Hivyo umuhimu wa paka ni kucheza nami.**

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tusome jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Umuhimu wa paka ni kucheza nami.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja umuhimu mwingine wa paka.

Wanafunzi: (Wanajibu. **Wanaweza kutaja yafuatayo: Paka hutusaidia kuwafukuza/kuwala panya; paka ni rafiki wa binadamu n.k.**)

Kuandika

Andika herufi **a** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

a a a a a a a a a a a a a a a a

A A A A A A A A A A

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 1 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 1: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ m M a A

Tamka sauti ya herufi na silabi.

★ m a a

ma a

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano a ma - ama.

● ma a ma a

Katumbo

5

WIKI YA 1: SOMO LA 5

■ Marejeo: Ufahamu wa herufi

Leo tutarejelea herufi tulizojifunza wiki hii. Tutajikumbusha herufi ndogo na kubwa **Ma** na **Aa**. Nitaandika ubaoni herufi na kusema ikiwa ni herufi ndogo au kubwa. Pia tutatamka sauti za herufi hizo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Andika **m**, **M**, **a**, **A** ubaoni kisha useme), nitazame. **ma** ndogo; **Ma** kubwa. Sauti za herufi hizi ni /m/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tuseme pamoja majina ya herufi hizi.

Mwalimu na Wanafunzi: **ma** ndogo; **Ma** kubwa.

Mwalimu: Sasa tutamke pamoja sauti ya herufi hizi.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Majina ya herufi hizi ni:

Wanafunzi: **ma** ndogo; **Ma** kubwa.

Mwalimu: Sasa tamkeni sauti ya herufi hii.

Wanafunzi: /m/.

Tumia hatua ya 3 kufunza aa ndogo (a) na aa kubwa (A).

Eleza wanafunzi wasome sauti kwenye vitabu vyao ukurasa wa 5.

● Jedwali la silabi Kuandika

Tutatumia silabi kadhaa zilizoko kwenye kisanduku cha silabi. Kisanduku hiki cha silabi pia huitwa jedwali la silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Kwenye jedwali hili kuna silabi nne tofauti. **ma**, **a**, **ma** na **a**. Hebu tusome silabi hizi pamoja.

Mwalimu na mwanafunzi: **ma**, **a**, **ma**, **a**

Mwalimu: Nitazame. Naweza kutumia silabi **ma** na **ma** kuunda neno **mama**. Pia naweza kutumia silabi **ma** mara mbili kuunda neno lile **mama**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome neno hili pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **mama**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tumia silabi zilizo kwenye jedwali kuunda maneno mengine yenye maana.

(Wanafunzi waunde neno, kama vile: **ama**)

Hadithi ya mwalimu

📖 **Kabla ya kusoma: hadithi**

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **alialikwa**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **alialikwa**? (**Wanafunzi wanainua mikono**). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (**Wanafunzi wanainua mikono**). Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache waliolielewa sema: maana ya hili neno **alialikwa** ni **kukaribishwa kwa karamu au sherehe**. (Tumia hatua hii kufunza **karamu-neno lingine la sherehe**. **Ulafi-hali ya mtu kupenda kula chakula sana**).

Hatua ya 2:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), hebu tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 5. Kichwa cha hadithi ni **Katumbo**. Hebu tazama picha. Unaona nini kwenye picha hiyo? (**Wanafunzi 3-4 wapewe nafasi kujibu swali**).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (**Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao**).

📖 **Wakati wa kusoma hadithi**

Mwalimu: Nitasoma hadithi ya **Katumbo**. Sikiza kwa makini. (**Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali**).

📖 **Hadithi: Katumbo**

Siku moja **Katumbo** alialikwa kwenye karamu. Baada ya wageni kuketi, chakula kikapakuliwa na wakaanza kula. (**Nani alialikwa kwa karamu?**)

Katumbo akala ugali, kabeji, sukumawiki, mchuzi wa maharagwe na nyama. Baadaye akala wali kwa kuku wa kuchoma. Aliposikia kuna matunda akakimbia huko. Alikula maembe, ndizi, mapera na machungwa. Baadaye, tumbo la Katumbo likianza kuuma na kunguruma. (*Katumbo alikunywa supu ya nini?*)

Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 1 Siku ya 5*

Tathmini ya somo

Tumbo la Katumbo lilifura na kupanuka kama jungu la maji. Mara Katumbo akaanza kutapika. Matapiko yake yalikuwa mengi. Mwishowe kukawa ni kama mto mkubwa uliojaa vyakula vya kila aina. Baba yake akampeleka hospitali. Katumbo akapona. Kutoka siku hiyo, Katumbo aliacha ulafi na kuwa mtoto mzuri. (*Unafikiri nini kilimfanya Katumbo kuumwa na tumbo?*)

Kuandika

Kuandika silabi **ma** ubaoni. Wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

ma ma ma ma
mama mama

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuunda maneno kutoka kwa jedwali, wakumbushe wanafunzi kuwa wanaweza tu kutengeneza haya maneno wakitumia sauti au silabi zilizo kwenye jedwali. Maneno hayo ni sharti yawe maneno halisi yenye maana.

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■ u a m

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● u m u a m a

u mu a ma

Soma silabi na maneno.

■ ma ma ma u a u a u ma

mama mau ua uma

Tamka sauti.

▲ U u

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● u u mu u a a ma a

uu muu aa maa

Soma neno zima.

★ anaona paka na

6

WIKI YA 2: SOMO LA 1

Mwalimu: Fungua kitabu ukurasa wa 6. Weka kalamu kisha fungua.

Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti

Wiki iliyopita tulijifunza sauti /m/ na /a/. Leo tutajifunza sauti mpya /u/. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Mtasema ikiwa maneno hayo yanaanza kwa sauti /u/. Ikiwa yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👍. Iwapo hayaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👎.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /u/. Neno la kwanza ni ukuta. Neno ukuta linaanza kwa sauti /u/ kwa hivyo nitaonyesha 👍.

Mwalimu: Neno lingine ni tatu. Neno hili halianza kwa sauti /u/ kwa hivyo nitaonyesha 👎.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /u/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Neno la kwanza ni ukuta.

Mwalimu na Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni tatu.

Mwalimu na Wanafunzi: 👎

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sauti ambayo tumejifunza ni?

Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Neno la kwanza ni ukuta.

Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni tatu.

Wanafunzi: 👎 (Tumia hatua ya 3 kufunza ukitumia maneno haya: uta, tatu, uki, kuku).

■ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo Tutajifunza jina na sauti ya herufi ndogo uu. (Andika herufi ndogo u ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: Jina la herufi hii ni uu. Sauti ya herufi hii ni /u/.

Nitaandika herufi uu (andika u) hewani. Nitazame.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje hii herufi pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: uu

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi uu (andika u) hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika u hewani.)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: uu

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi uu (andika u) hewani.

Wanafunzi: (Wanaandika u hewani.)

Eleza wanafunzi wasome sauti kwenye vitabu vyao ukurasa wa 6.

● Silabi: Kusoma na kuandika

Juma lililopita tulijifunza silabi ma na a. Leo tutajifunza silabi zifuatazo: mu, u, ma na a. Nitatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /m/ /u/ – mu. Silabi hii ni mu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /m/ /u/ – mu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtasoma peke yenu.

Wanafunzi: /m/ /u/ – mu.

(Tumia hatua ya 1–3 kufunza silabi hizi: u, ma, a). **Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 6 kwenye vitabu vyao.**

Hatua ya 4:

Sasa nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi mu ubaoni.

Nitazame. /m/ /u/ – mu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Sasa tutamke kila sauti huku mkiiandika silabi mu kwenye madaftari yenu. (Wanafunzi wanaandika silabi huku wakiitamka).

Mwalimu na Wanafunzi: /m/ /u/ – mu.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Sasa tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi ma kwenye madaftari au vitabu vyenu.

Wanafunzi: ma ma

■ Maneno: Kusoma maneno kwa kutumia silabi

Wiki iliyopita tulijifunza haya maneno: mama, ama, anaona, paka na neno na. Leo tutatumia silabi kusoma maneno mengine.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ma ma – mama. Neno hili ni mama.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Wanafunzi, tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: ma ma – mama.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtasoma peke yenu.

Wanafunzi: ma ma – mama.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno maua, ua, uma.)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 6 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **uma** ubaoni. Nitazame. **u ma – uma.**

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutamke kila silabi huku mkiliandika neno **uma** kwenye madaftari, nami nikiliandika ubaoni. Tuanze.

Mwalimu na Wanafunzi: u ma – uma

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno **maua** kwenye madaftari yenu tena.

Wanafunzi: ma u a - maua.

Hadithi ya mwanafunzi

Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno yanayopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Baadaye tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **uma**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **uma**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanaojua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema - maana ya neno **uma** ni **kushika kwa meno** au **kifaa cha kulia chakula**. (Igiza neno **uma** kwa **kushika kwa meno** na **uonyeshe uma**).*

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme maana ya neno **uma** pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Kushika kwa meno.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni maana ya neno **uma** pamoja.

Wanafunzi: Kushika kwa meno kifaa kama kijiko chenye menomeno cha kulia chakula. (*Tumia hatua ya 1-3 kufunza neno **maua***.)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Hebu tutazame kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 7. Kichwa cha hadithi hii ni **Paka na ua**. Je, tunajua nini kuhusu **Paka na ua**? *Mwalimu na Wanafunzi:* (*Wajibu swali*).

Mwalimu: Ni vitu gani unavyoviona kwenye picha? (Wanafunzi wataje vitu mbalimbali wanavyoviona).

Hatua ya 5:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (*Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao*).

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 7 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu. Kumbuka kufuatilia kidole. Sikiliza kwa makini.

Paka na Ua

Mama anaona **uma** na **maua**. Paka anaona **ua**. Paka, **uma** **ua**.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (*Waulize wanafunzi wachache ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Paka na Ua**. Sema*), je utabiri wenu ulitimia? (*Wanafunzi wanajibu*.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Taja kitu kimoja ambacho mama anakiona**. Jibu la swali hili lapatikana moja kwa moja kwenye mstari wa kwanza unaosema: Mama anaona **uma** na **maua**. **Kitu kimoja ambacho mama anaona ni **uma****.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Swali la pili. **Taja kitu kingine ambacho mama anakiona**. Tuangalie jibu kwenye hadithi pamoja. Hebu tusome sentensi ya kwanza pamoja. **Kitu kingine ambacho mama anaona ni **maua****.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Swali la tatu. **Je, paka anaona nini?** Wape wanafunzi muda wa kutafuta jibu. Chagua mwanafunzi mmoja kujibu swali huku akionyesha sentensi katika hadithi.

Kuandika na kusoma

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno tuliyojifunza. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutaandika maneno matano tuliyojifunza. Maneno haya ni **uma**, **ua**, **maua**, **paka na mama**. Nitasema neno, nanyi mtaliandika vizuri na kwa usahihi.

Hebu nitazame. Nitalisema neno **uma** kisha niliandike kwenye ubao. Ninapoandika, ni lazima nisikilize sauti, nitatamka kila silabi kwa makini huku nikiandika neno.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Nitalitamka neno mara mbili, kisha mtaliandika kwenye madaftari yenu nami nitaiandika kwenye ubao huku tukitamka silabi za neno. Neno lingine ni **ua**, **ua**. Hebu tuandike neno **ua**.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanaandika*)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Nitalitamka neno mara mbili nanyi mtaliandika kwenye madaftari yenu.

Neno ni **maua**, **maua**.

Neno lingine ni **paka**, **paka**.

Neno la mwisho ni **mama**, **mama**.

Leo tumesoma neno **ua** na **maua**. Mkienda nyumbani mtachora picha ya **ua** na muandike neno **ua** chini ya mchoro.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 1

Tathmini ya somo: _____

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■ u a m

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● u m u a m a
u mu a ma

Soma silabi na maneno.

■ ma ma ma u a u a u ma
mama mau ua uma

Tamka sauti.

▲ U u

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● u u mu u a a ma a
uu muu aa maa

Soma neno zima.

★ anaona paka na

6

WIKI YA 2: SOMO LA 2

▲ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi kubwa

Jana tulijifunza jina na sauti ya herufi ndogo /u/. Leo tutajifunza jina na sauti ya herufi kubwa U. (Andika herufi kubwa U ubaoni.)

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi U kisha useme), jina la herufi hii kubwa bado ni uu. Sauti ya herufi hii bado ni /u/.

Mwalimu: Nitaiandika herufi kubwa U hewani. Nitazame. (andika U hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: uu

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi uu hewani. (*Mwalimu na Wanafunzi wanaandika U hewani*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: uu

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /u/

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi Uu hewani.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 6 kwenye vitabu vyao.

● Silabi: Kuzisoma

Jana tulijifunza silabi: a, ma, mu na u. Leo tutatumia sauti tulizozisoma kusoma silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /u/ /u/- uu. Silabi hii ni uu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /u/ /u/ - uu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Someni peke yenu.

Wanafunzi: /u/ /u/ - uu.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi hizi: muu, aa, na maa). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 6 kwenye vitabu vyao.

★ Maneno: Kusoma na kuandika maneno mazima

Sasa tutasoma maneno tuliyoyasoma wiki iliyopita. Maneno haya tutayasoma bila silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. anaona. Neno hili ni anaona.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: anaona.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa.

Wanafunzi: anaona.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno: paka, na).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitasoma neno paka huku nikiliandika neno hilo ubaoni. Nitazame. paka.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tusome neno paka huku tukiliandika kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: paka.

Hatua ya 6:

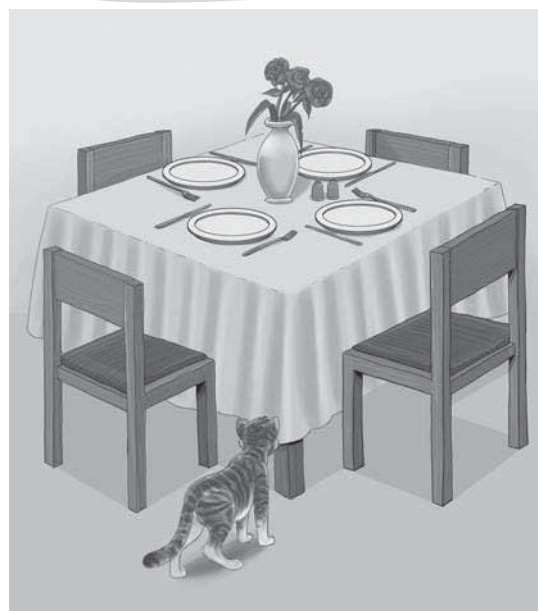
Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni neno paka huku mkiliandika kwenye madaftari yenu tena.

Wanafunzi: paka.

Hadithi ya mwanafunzi

Wiki ya 2: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Paka na Ua

Mama anaona uma na maua.

Paka anaona ua.

Paka uma ua.

7

Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kuisoma tena hadithi tuliyoisoma jana.

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 7 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Ninasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

Paka na Ua

Mama anaona uma na maua. Paka anaona ua. Paka, uma ua.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Unafikiri paka alikuwa wapi? Tetea jibu lako.** Jibu la swali hili halipatikani moja kwa moja kwenye hadithi. Inabidi tutumie taarifa tuliyoisoma na maarifa yetu kulijibu. **Huenda paka alikuwa karibu na shamba la maua. Hii ni kwa sababu sentensi ya kwanza inasema, mama anaona uma na maua.** Kumbuka jana tulisema uma ni kifaa cha kulimbia shambani. Pengine basi paka alikuwa karibu na shamba hili la maua.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu sasa tuseme jibu kuhusu alikuwa paka.

Mwalimu na Wanafunzi: Huenda paka alikuwa karibu na shamba la maua.

Hatua ya 3:

Mwalimu na Wanafunzi: Ni zamu yenu sasa. Taja mahali pengine unapofikiria alikuwa yule paka.

Wanafunzi: (Wajibu. *Wanaweza kusema huenda ndani ya nyumba kulikuwa na maua au alikuwa kwenye bustani au alikuwa nje n.k.*)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. **Unafikiri maua ni ya nani?** Jibu la swali hili halimo kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa yetu kujibu maswali. Kwa kawaida maua huwa ya familia.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tusome jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Huenda maua yalikuwa ya familia.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, unafikiria maua yanaweza kuwa ya nani mwingine?

Wanafunzi: (Wajibu. *Yaweza kuwa ya mama, kaka n.k.*)

Hatua ya 7:

Mwalimu: Swali la tatu. **Je, unafikiri paka atauma ua?** Jibu la swali hili halijitokezi waziwazi kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa yetu kutoa jibu. Sentensi ya mwisho inasema: paka, uma ua. Hii inamaanisha kuna anayemwambia afanye kitendo cha kuuma. Huenda paka hakisikia alichoaambiwa kwa hivyo hakuuma ua.

Hatua ya 8:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Huenda paka hakisikia alichoaambiwa kwa hivyo hakuuma ua.

Hatua ya 9:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Toa maoni yako kuhusu alichofanya paka alipoambiwa aume ua. **Wanafunzi:** (Wanajibu. *Wanaweza kusema aliuma ua, alitoroka, alisema miau bila kufanya chochote n.k.*)

Kuandika na kupanga maneno

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno kwa kutumia silabi na herufi zilizochanganywa. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutapanga silabi ili tuunde na kuandika maneno ambayo tumejifunza. Kwa mfano kutokana na silabi hizi **aum** tunapanga silabi na herufi ili tuunde neno **uma**. Nitasema silabi hizi kisha nizipange vizuri ili niunde neno **uma**. Nitaandika neno **uma** kwenye ubao.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Tutapanga silabi na herufi **kapa** ili tuunde na kuandika neno. Kutokana na silabi hizi **ka pa** tunaweza kuunda neno **paka**. Hebu tuandike neno **paka** kwa kupanga silabi na herufi hizi vizuri. Sasa andikeni neno **paka** kwenye madaftari yenu. Nitaandika neno hili kwenye ubao pia.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanafunzi waandike).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Mtapanga silabi na herufi ninazozindika kwenye ubao, kisha mtazipanga na kuandika neno. Silabi hizi ni **u ma**. Sasa mtapanga silabi hizi ili muunde neno. Andikeni neno hilo kwenye madaftari yenu.

Mtaandika mchanganyiko wa silabi zilizo kwenye ubao. Mkienda nyumbani mtatumia silabi hizo kuandika maneno halisi.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 2: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ k m a u

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● k a k u k a a k u u
ka ku kaa kuu

Soma silabi na maneno.

■ ku ku u ku ta ka ka a mu a
kuku ukuta kaka amua

Tamka sauti.

▲ K k

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● k a k u m a m u
ka ku ma mu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka amua a ka mu uma
akaamua akamuuma
ku kaa
kukaa

8

WIKI YA 2: SOMO LA 3

Mwalimu: Fungua kitabu ukurasa wa 8. Weka kalamu kisha fungua.

☞ **Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti**

Tutajifunza sauti mpya /k/. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Mtasema ikiwa maneno hayo yanaanza kwa hiyo sauti. Ikiwa yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👍. Ikiwa hayaanzi kwa hiyo sauti, mtanionyesha hivi 👎.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /k/. Neno la kwanza ni kaka. Neno kaka linaanza kwa sauti /k/ kwa hivyo nitaonyesha 👍.

Mwalimu: Neno lingine ni mama. Neno mama halianzi kwa sauti /k/ kwa hivyo nitaonyesha 👎.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /k/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Neno la kwanza ni kaka.

Mwalimu na Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni mama.

Mwalimu na Wanafunzi: 👎

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sauti ambayo tumejifunza ni?

Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Neno la kwanza ni kaka.

Wanafunzi: 👍

Mwalimu: Neno la pili ni mama.

Wanafunzi: 👎

(Tumia hatua ya 3 kufunza maneno: kama, tatu, ukuta, kuku, kiko).

■ **Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo**

Leo tutajifunza jina na sauti ya herufi ndogo ka. (Andika herufi k ubaoni.)

Hatua ya 1:

Mwalimu: Onyesha herufi k kisha useme: Jina la herufi hii ni ka. Sauti ya herufi hii ni /k/.

Nitaiandika herufi ka (andika k) hewani. Nitazame. (Andika herufi k hewani.)

Hatua ya 2:

Mwalimu: Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ka

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi ka hewani. **Mwalimu na wanafunzi:** (Wanaandika k hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ka

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi ka hewani.

(Wanafunzi wanaandika k hewani).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

● **Silabi: Kusoma na kuandika**

Katika kipindi kilichopita, tulijifunza silabi a, u, mu na ma. Leo tutatumia sauti /k/ ambayo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /k/ /a/ – ka. Silabi hii ni ka.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /k/ /a/ – ka.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ka

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi ka hewani.

(Wanafunzi wanaandika k hewani).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi ka ubaoni. Nitazame. /k/ /a/ –ka.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Tutamke silabi hii huku tukiiandika silabi **ka** kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika silabi **ka** huku wakiitamka.)

Hatua ya 6:

Mwalimu: Sasa mtatamka kila sauti huku mkiiandika silabi **ku, u** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: (Wanaiandika silabi **ku – u** huku wakiitamka.)

■ Maneno: Kusoma na Kuandika kwa Silabi

Katika kipindi kilichopita, tulijifunza maneno yafuatayo: **uma, mama, amu, au, ua**. Leo tutatumia silabi kusoma maneno mengine.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **ku ku – kuku**. Neno hili ni **kuku**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **ku ku – kuku**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: **ku ku - kuku**. (Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno, **kaka, ukuta, amua**).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **kuku** ubaoni. Nitazame **ku ku – kuku**.

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutatamka kila silabi huku tukiliandika neno **kuku** kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaliandika neno **kuku** huku wakilitamka.)

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mtatamka kila silabi huku mkiliandika neno **kaka** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: **ka ka – kaka**.

📖 Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu kifungu cha maneno ambacho kinapatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Kifungu chenyewe ni **Akaamua kukaa**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kukisikia hiki kifungu **akaamua kukaa**? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya kifungu hiki? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajiiliane na wenzao kisha waeleze darasa lote. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya hiki kifungu **akaamua kukaa** ni kukubali kukaa

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme maana ya hiki kifungu **akaamua kukaa** pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Kukubali kukaa.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni peke yenu maana ya hiki kifungu **akaamua kukaa**.

Wanafunzi: Kukubali kukaa.

Hatua ya 4:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 9 kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutazame kichwa cha hadithi. Kichwa cha Hadithi hii ni **Paka na Kaka**. Je, tunajua nini kuhusu **Paka na Kaka**? *Mwalimu na Wanafunzi:* (Wajibu swali).

Mwalimu: Hebu tutazame picha. Ni kitu gani unachokiona kwenye picha? (Wanafunzi 3 – 4 wapewe nafasi wajibu).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

📖 Wakati wa kusoma hadithi

Hatua ya 1:

Mwalimu: Fungua ukurasa wa 9 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaesoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

📖 Paka na kaka

Paka akaamua kukaa. Mama akaamua kukaa. Kaka akaamua kukaa. Paka akamuuma kaka. Paka akamuuma mama.

🔹 Baada ya kusoma hadithi

(Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la. Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Paka na Kaka**.) Sema, je utabiri wenu ulitimia? (Wanafunzi wanajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Taja watu wawili walioamua kukaa**. Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. Hebu tusome tena sentensi ya tatu na ya nne. **Mtu mmoja aliyeamua kukaa ni mama**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Mtu mmoja aliyeamua kukaa ni mama.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, nani mwingine aliyeamua kukaa.

Wanafunzi: Kaka aliamua kukaa.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. *Paka alimuuma nani?* Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. (*Soma*) hadithi tena. Kutokana na sehemu niliyosoma, **Paka alimuuma kaka.**

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Paka alimuuma kaka.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, ni nani mwingine aliyeumwa na paka?

Wanafunzi: Paka alimuuma mama.

Kuandika na kusoma

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno tuliyojifunza. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutaandika maneno matano tuliyojifunza.

Maneno haya ni **kaka, kuku, kukaa, akaamua** na **akamuuma**. Nitasema neno, nanyi mtaliandika vizuri na kwa usahihi.

Hebu nitazame. Nitalisema neno kaka kisha niliandike kwenye ubao. Ninapolisema, ni lazima msikilize sauti, nitatamka kila silabi makini huku nikiandika neno.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Nitalitamka neno mara mbili, kisha mtaliandika kwenye madaftari yenu nami nitaliandika kwenye ubao huku tukitamka silabi za neno. Hebu tuandike neno kuku. Neno lingine ni **kuku, kuku.**

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Nitalitamka neno mara mbili nanyi mtaliandika kwenye madaftari yenu.

Neno ni **kukaa, kukaa.**

Neno lingine ni **akaamua, akaamua.**

Neno la mwisho ni **akamuuma, akamuuma.**

Mkienda nyumbani mtachora picha ya **kuku** na muandike neno **kuku** chini ya mchoro.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 2 Siku ya 3*

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kabla ya kusoma hadithi mwalimu huzungumza kuhusu msamiati, husoma kichwa cha hadithi, hujadili picha na wanafunzi hatimaye hutoa utabiri.

Paka na Kaka

Paka akaamua kukaa.
Mama akaamua kukaa.
Kaka akaamua kukaa.
Paka akamuuma kaka.
Paka akamuuma mama.

9

WIKI YA 2: SOMO LA 4

▲ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi kubwa

Jana tulijifunza jina na sauti ya herufi ndogo **ka**. Leo tutajifunza jina na sauti ya herufi kubwa **ka**. Herufi kubwa hutumiwa mwanzoni mwa sentensi na pia kwa majina halisi kama ya watu na jiji. (Andika herufi **K** ubaoni).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **K** kisha useme), jina la herufi hii bado ni **ka**. Sauti ya herufi hii bado ni /k/. Nitaiandika herufi **ka** hewani. Nitazame. (Andika herufi kubwa **K** hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **Ka**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Inua kidole tuandike herufi **ka** (andika **K**) hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika herufi **K** hewani)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **Ka**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /k/

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi kubwa **ka** hewani.

Wanafunzi: (Wanafunzi wanaiandika herufi **K** hewani.)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

● Silabi: Kuzisoma

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /k/ /a/. Silabi hii ni **ka**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /k/ /a/- **ka**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu. Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: /k/ /a/- **ka**.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi hizi: **ma**, **ku**, **mu**)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

Tutajifunza jinsi ya kusoma neno kwa kutumia sehemu ya neno yenye maana. Sehemu hii wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: (andika neno akaamua)

Nitazame. **a ka amua - akaamua**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **a ka amua - akaamua**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtafanya peke yenu.

Wanafunzi: **a ka amua - akaamua**

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: **a ka mu uma - akamuuma; ku kaa- kukaa**)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 8 kwenye vitabu vyao.

Hadithi ya mwanafunzi

Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma tena hadithi tuliyoisoma jana.

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 9 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaishoma pamoja. Baadaye, mtasoma peke yenu. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma. Nasoma sasa.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi peke yao).

Paka na Kaka

Paka akaamua kukaa. Mama akaamua kukaa. Kaka akaamua kukaa. Paka akamuuma kaka. Paka akamuuma mama.

Baada ya kusoma hadithi

Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Unafikiri walikalia nini?* Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie ujuzi wetu kujibu. Kwa kawaida watu hukaa kwenye viti. Je, wanyama? Wao pia wanaweza kukalia viti. Hivyo basi tunaweza kusema walikalia viti.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Walikalia viti.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, unafikiri walikalia nini?

Wanafunzi: (Wajibu. Wanaweza kusema mkeka, chini sakafuni n.k.)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. *Kama ungelikuwa kaka ungelifanya nini?* Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie ujuzi wetu kujibu. Mtu akiumwa na paka, huenda kwa daktari. Pengine kaka angeenda kumwona daktari.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Kama ni wewe ungefanya nini?

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Taja kile ungelifanya kama ungelikuwa kaka.

Wanafunzi: (Wajibu. *Ningelia/ningempiga yule paka n.k.*)

Kuandika na kupanga maneno

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno kwa kutumia silabi na herufi zilizochanganywa. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutapanga silabi ili tuunde na kuandika maneno ambayo tumejifunza. Kwa mfano kutokana na silabi hizi **ukuk** tunapanga silabi na herufi ili tuunde neno **kuku**. Nitasema silabi hizi kisha nizipange vizuri ili niunde neno **kuku**. Nitaandika neno **kuku** kwenye ubao.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Tutapanga silabi na herufi **kaaku** ili tuunde na kuandika neno. Kutokana na silabi hizi **kaaku** tunaweza kuunda neno **kukaa**. Hebu tuandike neno **kukaa** kwa kupanga silabi na herufi hizi vizuri. Sasa andikeni neno **kukaa** kwenye madaftari yenu. Nitaandika neno hili kwenye ubao pia.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Mtapanga silabi na herufi ninazozindika kwenye ubao, kisha mtazipanga na kuandika neno. Silabi hizi ni **amam**. Sasa mtapanga silabi hizi ili muunde neno. Andikeni neno hilo kwenye madaftari yenu.

Mtaandika mchanganyiko wa silabi zilizo kwenye ubao. Mkienda nyumbani mtatumia silabi hizo kuandika maneno halisi.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Sauti za herufi ni muhimu kwa kusaidia mwanafunzi kusoma kwa haraka. Ni wajibu wako kuhakikisha umefanya mazoezi ya kutamka sauti za herufi kabla ya kuzifunza na kuzisema darasani.

Wiki ya 2: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ u U k K

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: ma ka a – **makaa**

★

ma	ka	u	ka
kaa	mu	k	a

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Paka **na** uma. Mama **na** kaa.
Uma **na** makaa. Kaka **na** mama.

Mama na Paka

Mama anaona paka na ua.
Kaka anaona uma na makaa.
Paka anaona mama na kaa.
Kaka akaamua kukaa na paka.

10

WIKI YA 2: SOMO LA 5

■ Marejeo: Ufahamu wa herufi

Leo tutarejelea herufi tulizojifunza wiki hii. Tutajikumbusha herufi ndogo na kubwa **uu** na **ka**. Nitaandika ubaoni herufi na kusema ikiwa ni herufi ndogo au kubwa. Pia tutatamka sauti za herufi hizo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: (andika **u**, **U** kisha useme), nitazame. **uu** ndogo, **UU** kubwa. Sauti za herufi hizi ni /u/.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tuseme pamoja majina ya herufi hizi.

Mwalimu na Wanafunzi: **uu** ndogo, **UU** kubwa.

Mwalimu: Sasa tutamke pamoja sauti ya herufi hizi.

Mwalimu na Wanafunzi: /u/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Majina ya herufi hizi ni:

Wanafunzi: **uu** ndogo, **UU** kubwa.

Mwalimu: Sasa tamkeni sauti ya herufi hii.

Wanafunzi: /u/

Tumia hatua ya 3 kufunza ka ndogo (**k**) na Ka kubwa (**K**) na sauti yake.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 10 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi Kuandika

Tutatumia silabi kadhaa zilizo kwenye jedwali kuandika maneno. Jedwali ni sanduku la maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. (*Mwalimu asome silabi zote kwenye jedwali*)

Naweza kutumia silabi **ma** na **kaa** kuunda neno **makaa**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome silabi hizi zote pamoja. (*Mwalimu na wanafunzi wasome silabi zote kwa jedwali*).

Mwalimu: Hebu tuunde neno lingine pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: a mu–amu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Soma silabi huku mwenzako akisikiliza.

Mwalimu: Tumieni silabi zilizoko kwenye jedwali kuunda maneno mawili pamoja.

(*Wanafunzi watoe maneno waliyoyaunda katika vikundi vyao*).

Kwa mfano: amu, mkuu, kama, uma, ua, maua, kukaa.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi. Soma pamoja na wanafunzi. Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Paka na uma. Mama na kaka. Uma na makaa. Kaka na mama.

Hadithi ya mwanafunzi

📖 Kabla ya kusoma: hadithi

Mwalimu: Leo tutasoma hadithi nyingine. Nitaisoma kisha tutajibu maswali.

Wakati wa kusoma hadithi

Hatua ya 1:

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 10 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaishoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma. Nasoma sasa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukiifuatilia kwa kidole.

Mwalimu na Wanafunzi: (*Wanaisoma hadithi*).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkiifuatilia kwa kidole.

Wanafunzi: (*Wanaisoma hadithi peke yao*).

📖 Mama na Paka

Mama anaona paka na uma. Kaka anaona uma na makaa. Paka anaona mama, kaa na kuku. Kaka akaamua kukaa na paka.

📖 Baada ya kusoma hadithi

Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Hadithi hii inazungumza kuhusu nani?* Jibu la swali hili linapatikana kwenye kichwa cha hadithi kinachosema, mama na paka. Vilevile, sehemu tofauti tofauti za hadithi zinazungumzia wawili hao. Hivyo basi, hadithi hii inahusu mama na paka.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Hadithi hii inahusu mama na paka.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, hadithi hii inahusu nani?

Wanafunzi: Hadithi hii inahusu mama na paka.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. *Mama anaona mnyama gani?* Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. Nalo ni paka. Lakini inabidi uelewe kuwa paka ni aina ya mnyama ili uweze kujibu hili swali. Hivyo basi mama anamwona mnyama aitwaye paka.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Mama anamwona mnyama aitwaye paka.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, mama anaona mnyama gani?

Wanafunzi: Mama anamwona mnyama aitwaye paka.

Hatua ya 7:

Mwalimu: Swali la tatu. *Paka anamwona nani?* Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. Nalo ni mama. Lakini inabidi uelewe kuwa mama ni mtu ili uweze kujibu swali hili. Hivyo basi paka anamwona mtu ambaye ni mama.

Hatua ya 8:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Paka anamwona mtu ambaye ni mama.

Hatua ya 9:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, paka anamwona nani?

Wanafunzi: Paka anamwona mtu ambaye ni mama.

Hadithi ya mwalimu

Wakati wa kusoma

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu lakini muwe tayari kwa sababu nitawauliza maswali baada ya hadithi. Sikiza kwa makini. (*Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.*)

Jamii ya Kilemi

Jamii ya Babu Kilemi ina watu wengi. Kila Desemba wao huenda kijijini kusherehekea sikukuu ya krisimasi. (*Jamii ya kilemi ilienda wapi kusherehekea Krismasi?*) Baba, mama na watoto hufurahia.

Ndugu, dada na shangazi wote hualikwa. Wajomba na amu wote huja. Wao huchinja mbuzi na kufurahia. Wajukuu na vitukuu husherehekea pia. Koki na Mugambi huchoza na babu na bibi yao. Vile vile wao hupenda kuogelea na kupanda juu ya miti. (*Katika sherehe hii wao huchinja nini?*)

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 2 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kipindi cha somo la Kiswahili kina urefu wa dakika 30. Hakikisha unafunza kwa utaratibu ndio uweze kumaliza kufunza somo kwa muda uliopewa. Ukurasa wa v una mpangilio wa kila sehemu na vile unavyostahili kufunza na muda wake.

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■	t		k		u
●	t a	ta a	t u	tu u	
	ta	taa	tu	tuu	

Soma silabi na maneno.

■	ta ka ta ka	a ta ka
	takataka	ataka
	a ka ta ka	a mu
	akataka	amu

Tamka sauti.

▲	T		t
●	tu u	ku u	mu u k u
	tuu	kuu	muu ku

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ku mu ua	a ka taka
	kumuua	akataka
	ku mu uma	a ka kataa
	kumuuma	akakataa

11

WIKI YA 3: SOMO LA 1

Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti

Wiki iliyopita tulijifunza sauti /u/ na /k/. Leo tutajifunza sauti mpya /t/. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Mtasema ikiwa maneno hayo yanaanza kwa sauti hiyo. Ikiwa yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👉. Ikiwa hayaanzi kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi 👈.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /t/. Neno la kwanza ni **tatu**. Neno **tatu** linaanza kwa sauti /t/ kwa hivyo nitaonyesha 👉.

Mwalimu: Neno lingine ni **matatu**. Neno **matatu** halianza kwa sauti /t/ kwa hivyo nitaonyesha 👈.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /t/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/

Mwalimu: Neno la kwanza ni **tatu**.

Mwalimu na Wanafunzi: 👉

Mwalimu: Neno la pili ni **matatu**.

Mwalimu na Wanafunzi: 👈

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Sauti ni?

Wanafunzi: /t/

Mwalimu: Neno la kwanza ni **tatu**.

Wanafunzi: 👉

Mwalimu: Neno la pili ni **matatu**.

Mwalimu na Wanafunzi: 👈

(Tumia hatua ya 3 kufunza maneno haya: **mataa, tamaa, taa, kitabu, mtoto, tama, makaa, tamu, mti**).

Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo

Ni wakati wa kujifunza **jina** na **sauti** ya herufi **ta**. (Andika herufi **t ubaoni**).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **t** kisha useme), jina la herufi hii ni **ta**. Sauti ya herufi hii ni /t/.

Mwalimu: Nitaandika herufi **ta** (t) hewani. Nitazame. (Andika **t** hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutaje sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **ta**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /t/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi **ta** hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika **t** hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa jaribuni peke yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **ta**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /t/

Mwalimu: Sasa nitauliza. Herufi au sauti? Nanyi mtasema herufi au sauti.

Mwalimu: **ta?**

Wanafunzi: herufi.

Mwalimu: /t/

Wanafunzi: sauti.

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi **ta** hewani.

Wanafunzi: (Wanaandika herufi **t** hewani.)

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao, ukurasa wa 11.

Silabi: Kusoma na kuandika

Tutatamia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /t/ /a/ - ta. Silabi hii ni **ta**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/ /a/ - ta.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa.

Wanafunzi: /t/ /a/ - ta.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza silabi hizi: **taa, tu, tuu**)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 11 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiandika silabi ta ubaoni. Nitazame. /t/ /a/- ta.

Tamka sauti huku ukiandika silabi ubaoni.

Tamka ukiandika ubaoni sauti na wanafunzi huku wakiandika kwenye madaftari.

Wanafunzi wasome sauti peke yao huku wakiandika kwenye madaftari yao.

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutatamka kila sauti huku tukiiandika silabi ta kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/ /a/ - ta.

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi tuu kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: /t/ /u/ /u/ - tu u.

■ Maneno: Kusoma maneno kwa kutumia silabi

Hebu sasa tutumie silabi kusoma maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. ta ka ta ka - takataka. Neno hili ni takataka.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: ta ka ta ka – takataka.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni wakati wenu sasa. Hebu someni peke yenu.

Wanafunzi: ta ka ta ka - takataka. (Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: ataka, akataka, na amu). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao. Ukurasa wa 11.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno amu ubaoni. Nitazame. a mu – amu.

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutatamka kila silabi huku tukiliandika neno amu kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: a mu – amu.

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila silabi huku mkiliandika neno ataka kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: a ta ka – ataka.

Hadithi ya mwanafunzi

Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu maneno ambayo yanapatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni takataka. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia neno hili takataka? (Wanafunzi wanainua mikono). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema), maana ya neno takataka ni uchafu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme maana ya neno takataka pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: uchafu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. maana ya neno takataka

Wanafunzi: uchafu.

(Tumia hatua 1-3 kufunza maneno haya: amu-ndugu mdogo wa baba, kaa-aina ya mnyama mdogo anayeishi majini-onyesha picha ya kaa.)

Hatua ya 4:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha iliyoko kwenye ukurasa wa 12 kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi. Kichwa cha Hadithi hii ni Kaka na Amu. Je, tunajua nini kuhusu Kaka na Amu? Nafikiri hadithi hii inahusu kaka. Pengine ni kaka ana amu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutazame kichwa cha hadithi. Kichwa cha Hadithi hii ni Kaka na Amu. Je, tunajua nini kuhusu Kaka na Amu? **Mwalimu na Wanafunzi:** (Wajibu swali).

Mwalimu: Ni vitu gani unavyoviona kwenye picha? (wanafunzi wataje vitu mbalimbali wanavyoviona).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umweleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii. (Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao).

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 12 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Soma hadithi kwa ufasaha huku wanafunzi wakifuatilia kwa vidole. Soma pamoja na wanafunzi kisha wanafunzi wasome peke yao.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Kaka na Amu

Kaka anaona takataka. Mama anaona takataka na makaa. Amu anaona takataka, makaa na kaa. Kaa akataka kumuuma amu. Amu akakataa kumuua kaa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaisoma hadithi).

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■ t k u

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● t a ta a t u tu u
ta taa tu tuu

Soma silabi na maneno.

■ ta ka ta ka a ta ka
takataka ataka
a ka ta ka a mu
akataka amu

Tamka sauti.

▲ T t

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● tu u ku u mu u k u
tuu kuu muu ku

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku mu ua a ka taka
kumuua akataka
ku mu uma a ka kataa
kumuuma akakataa

11

WIKI YA 3: SOMO LA 2

▲ **Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi kubwa**
Jana tulijifunza jina na sauti ya herufi ndogo **ta**. Leo tutajifunza jina na sauti ya herufi kubwa **ta**. (Andika herufi **T ubaoni**).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi **T** kisha useme), jina la herufi hii kubwa bado ni **Ta**. Sauti ya herufi hii bado ni **/t/**.

Mwalimu: Nitaandika herufi **Ta** hewani. Nitazame. (Andika herufi **T hewani**).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **ta**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: **/t/**

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi **Ta** hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika **T hewani**).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: **Ta**

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: **/t/**

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi **Ta** hewani.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 11 kwenye vitabu vyao.

● **Silabi: Kuzisoma**

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **/t/ /u/ /u/ - tuu**. Silabi hii ni **tu - u**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **/t/ /uu/ - tuu**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: **/t/ /uu/ - tuu**.

(Tumia hatua ya 3 kufunza silabi hizi: **kuu, muu, ku**).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 11 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi **tuu** ubaoni. Nitazame. **/t/ /uu/ - tuu**.

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutatamka kila sauti huku tukiiandika silabi **tu, u** kwenye madaftari yenu.

Mwalimu na Wanafunzi: **/t/ /u/ /u/ - tuu**.

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi **mu** na **u** kwenye madaftari.

Wanafunzi: **/m/ /u/ /u/ - mu - u**.

★ **Maneno: Kusoma na kuandika maneno kwa kutumia silabi**

Nitawafunza jinsi ya kusoma maneno marefu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **a taka- ataka**. Neno hili ni **ataka**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tufanye pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **ataka- ataka**.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Hebu msome peke yenu.

Wanafunzi: **ataka- ataka**.

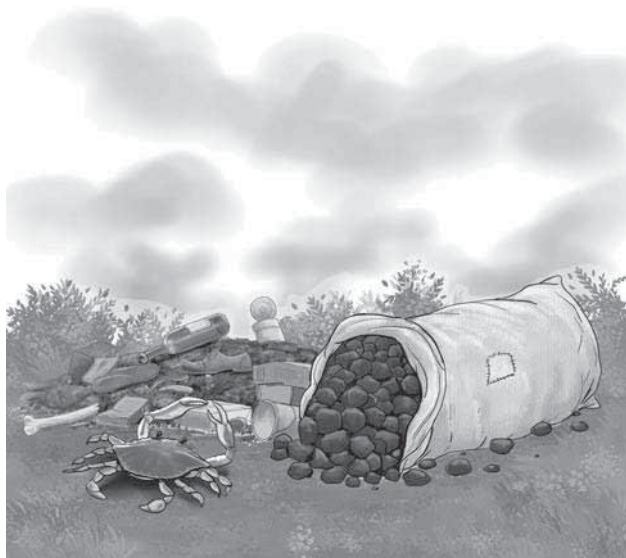
(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: **ku mu uma-kumuuma, a ka taka-akataka, a ka kataa (akakataa)**)

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 11 kwenye vitabu vyao.

Hadithi ya mwanafunzi

Wiki ya 3: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Kaka na Amu

Kaka anaona takataka.

Mama anaona takataka na makaa.

Amu anaona takataka, makaa na kaa.

Kaa akataka kumuuma amu.

Amu akakataa kumuua kaa.

12

Kabla ya kusoma: hadithi

Tutasoma tena hadithi tuliyoisoma jana kisha tujibu maswali.

Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 12 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Soma hadithi huku wanafunzi wakifuatilia kwa vidole. Soma na wanafunzi kisha wasome peke yao.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. *Eleza kilichomfanya kaa kutaka kumuuma Amu.* Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tufikirie sababu ambazo zingemfanya kaa atake kumuuma Amu. Huenda Amu alimkanyaga.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Swali la pili. *Takataka hutoka wapi?* Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa yetu kueleza kunakotoka takataka. Chagua mwanafunzi kujibu swali.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Swali la tano. *Rafiki yako anapokutembelea nyumbani kwenu, nyinyi hufanya nini?* Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa yetu kulijibu. Chagua mwanafunzi mmoja kujibu swali.

Kuandika na kupanga maneno

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno kwa kutumia silabi na herufi zilizochanganywa. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Andika **atak** ubaoni. Leo tutapanga silabi ili tuunde na kuandika maneno ambayo tumejifunza. Kwa mfano kutokana na silabi hizi **atak** tunapanga silabi na herufi ili tuunde neno **kata**. Nitasema silabi hizi kisha nizipange vizuri ili niunde neno **kata**. Nitaandika neno **kata** kwenye ubao.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Mtapanga silabi na herufi ninazozindika kwenye ubao, kisha mtazipanga na kuandika neno. Silabi au herufi hizi ni **aak**. Sasa mtapanga silabi hizi ili muunde neno. Andikeni neno hilo kwenye madaftari yenu.

Mtaandika mchanganyiko wa silabi zilizoko kwenye ubao. Mkienda nyumbani mtatumia silabi hizo kuandika maneno halisi.

 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Mwalimu mzuri ni yule anayechukua muda kujitayarisha kabla ya somo. Ni vizuri kuliangalia somo kabla ya kulifunza. Kujitayarisha vyema kunafanya somo liwe zuri na la kupendeza.

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ l t k

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● t i m i k i i
ti mi ki i

Soma silabi na maneno.

■ ti ki ti ki ma m ku u ma ka a
tikiti kima mkuu makaa

Tamka sauti.

▲ l i

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● ti i mi i ki i i i
tii mii kii ii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka kaa a ka taka
akakaa akataka
a ka ka taa ku kaa
akakataa kukaa

13

WIKI YA 3: SOMO LA 3

Ufahamu wa fonimu: Utambuzi wa sauti

Jana tulijifunza sauti /t/. Leo tutajifunza sauti mpya /i/. Tutaitamka, kisha nitataja maneno. Mtasema ikiwa maneno hayo yanaanza kwa hiyo sauti. Ikiwa yanaanza kwa sauti hiyo, mtanionyesha hivi . Ikiwa hayaanza kwa hiyo sauti, mtanionyesha hivi .

Hatua ya 1:

Mwalimu: Sauti ni /i/. Neno la kwanza ni ita. Neno hili linaanza kwa sauti /i/ kwa hivyo nitaonyesha .

Mwalimu: Neno lingine ni kiti. Neno kiti halianza kwa sauti /i/ kwa hivyo nitaonyesha .

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tutaje sauti /i/ pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Neno la kwanza ni ita.

Mwalimu na Wanafunzi:

Mwalimu: Neno la pili ni kiti.

Mwalimu na Wanafunzi:

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Sauti ni?

Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Neno la kwanza ni ita.

Wanafunzi:

Mwalimu: Neno la pili ni kiti.

Wanafunzi:

(Tumia hatua ya 3 kufunza maneno haya: inuka, nia, kima, itika, kitu.)

Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi ndogo

Ni wakati wa kujifunza jina na sauti ya herufi i. (Andika herufi i hewani).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi i kisha useme), jina la herufi hii ni i. Sauti ya herufi hii ni /i/.

Mwalimu: Nitaiandika herufi ii hewani. Nitazame. (Andika i hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tutaje pamoja. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: i

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi i hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaiandika i hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: i

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Sasa inua kidole uiandike herufi i hewani.

Wanafunzi: (Wanaiandika herufi i hewani).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 13 kwenye vitabu vyao.

Silabi: Kusoma na kuandika

Hebu sasa tutumie sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /t/ /i/- ti. Silabi hii ni ti.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/ /i/ - ti.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: /t/ /i/ - ti.

(Tumia hatua ya -3 kufunza silabi hizi: mi, ki, i na i.) Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi ti ubaoni. Nitazame. /t/ /i/- ti.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Tutatamka kila sauti huku tukiiandika silabi ti kwenye madaftari. *Mwalimu na Wanafunzi:* /t/ /i/ - ti.

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi **ki** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: /k/ /i/ - ki.

Maneno: Kusoma maneno kwa kutumia silabi

Ni wakati wa kutumia silabi kusoma maneno.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. **ti ki ti** - tikiti. Neno hili ni **tikiti**.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: **ti ki ti** - tikiti.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Mtafanya peke yenu sasa.

Wanafunzi: **ti ki ti** - tikiti.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: **kima, mkuu, makaa**)
Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 13 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Nitatamka kila silabi huku nikiliandika neno **kima** ubaoni. Nitazame. **ki ma** - kima

Hatua ya 5

Mwalimu: Sasa tutatamka kila silabi huku tukiliandika neno **kima** kwenye madaftari.

Mwalimu na Wanafunzi: **ki ma** - kima

Hatua ya 6

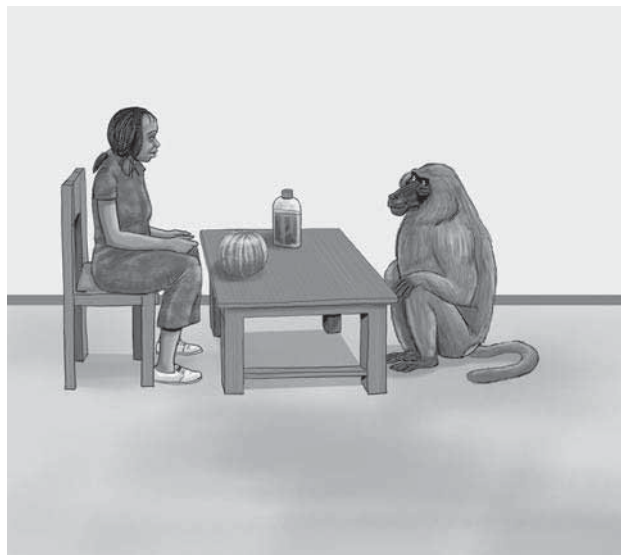
Mwalimu: Sasa mtatamka kila silabi huku mkiliandika neno **tikiti** kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: **ti ki ti** - tikiti

 Kabla ya kusoma: hadithi

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Mama na Kima Mkuu

Mama anaona Kima mkuu.

Kima mkuu anaona mama.

Mama anaona tikiti na uki mtamu.

Kima mkuu akataka kukaa na mama na amu.

Amu akakataa kukaa na kima mkuu na mama.

Mama akakataa kukaa na amu.

Mama akakaa na kima mkuu.

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **kata**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **kata**? (**Wanafunzi wanainua mikono**). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (**Wanafunzi wanainua mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajaadiliane na wenzao kuhusu neno hilo. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema**), maana ya neno **kata** ni **kugawanya kitu kwenye vipande au kifaa cha kubebea vitu kama vyungu**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme maana ya neno **kata** pamoja.

Wanafunzi: Kugawanya kitu kwenye vipande au kifaa cha kubebea vitu kama vyungu

Hatua ya 3:

Mwalimu: Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni maana ya neno **kata** peke yenu.

Wanafunzi: Kugawanya kitu kwenye vipande au kifaa cha kubebea vitu kama vyungu

Hatua ya 4:

Mwalimu: (**Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme**), tutazame kichwa cha hadithi. Kichwa cha Hadithi hii ni **Mama na Kima Mkuu**. Je, tunajua nini kuhusu **Mama na Kima Mkuu**? Nafikiri hadithi hii inahusu watu wawili na kima. Huenda huyo kima ni mfalme ama kiongozi kwa vile ameitwa mkuu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutazame kichwa cha hadithi. . Kichwa cha Hadithi hii ni **Mama na Kima Mkuu**. Je, tunajua nini kuhusu **Mama na Kima Mkuu**?

Mwalimu na Wanafunzi: (**Wajibu swali**).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (**Chagua mwanafunzi kutoka katika kila kikundi azungumze kuhusu utabiri wao**).

 Wakati wa kusoma hadithi

Hatua ya 1:

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 14 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma. Nasoma sasa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja.

🔍 Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia au la). Waongoze kujibu maswali kutokana na hadithi ya **Mama na Kima Mkuu**. Sema: Je, utabiri wenu ulitimia au la? (Wanafunzi wanajibu.) Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Mama alimwona nani?** Jibu la swali hili lapatikana kwenye sentensi ya kwanza ya hadithi. Mama alimwona kima mkuu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni jibu peke yenu.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. **Kima mkuu aliona nini?** Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. Lakini halijitokezi waziwazi. Hebu nisome sentensi ya pili na ya tatu ya hadithi tena. (Soma). Kutokana na sehemu niliyosoma, ikiwa kima mkuu alimwona mama, basi aliona pia uki na tikiti. Kwa vile swali liliuliza kima mkuu aliona nini na si nani, jibu ni kima mkuu aliona uki na tikiti.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu hilo pamoja.

Hatua Ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni jibu hilo pamoja.

Hatua ya 7:

Mwalimu: Swali la tatu. **Je, mwisho wa hadithi hii, mama alikaa na nani?** Jibu la swali hili lapatikana kwenye hadithi. Hebu nisome sentensi ya mwisho hadithi tena. (Soma). Kutokana na sentensi hii, mama alikaa na kima mkuu.

Hatua ya 8:

Mwalimu: Hebu tuseme hili jibu pamoja.

Hatua ya 9:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mama alikaa na nani?

✍️ Kuandika na kusoma

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno tuliyojifunza. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutaandika maneno matano tuliyojifunza. Maneno haya ni **kima, mkuu, tikiti, uki na mtamu**. Nitasema neno, nanyi mtaliandika vizuri na kwa usahihi.

Hebu nitazame. Nitalisema neno **kima** kisha niliandike kwenye ubao. Ninapoandika, ni lazima nisikilize sauti, nitatamka kila silabi makini huku nikiandika neno.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Nitalitamka neno mara mbili, kisha mtaliandika kwenye madaftari yenu nami nitaandika kwenye ubao huku tukitamka silabi za neno. Neno lingine ni **mkuu, mkuu**. Hebu tuandike neno **mkuu**.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanafunzi waandike)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Nitalitamka neno mara mbili nanyi mtaliandika kwenye madaftari yenu.

Neno ni **tikiti, tikiti**.

Neno lingine ni **uki, uki**.

Neno la mwisho ni **mtamu, mtamu**.

Leo tumesoma neno tikiti. Mkienda nyumbani mtachora picha ya tikiti na muandike neno tikiti chini ya mchoro.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kufunza msamiati, unaweza kutumia lugha inayoeleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ l t k

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● ti mi ki i
ti mi ki i

Soma silabi na maneno.

■ ti ki ti ki ma m ku u ma ka a
tikiti kima mkuu makaa

Tamka sauti.

▲ l i

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● ti i mi i ki i i i
tii mii kii ii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka kaa a ka taka
akakaa akataka
a ka ka taa ku kaa
akakataa kukaa

13

WIKI YA 3: SOMO LA 4

▲ Ufahamu wa herufi: Majina na sauti za herufi kubwa

Jana tulijifundisha jina na sauti ya herufi ndogo ii. Leo tutajifunza jina na sauti ya herufi kubwa l. (Andika herufi l hewani).

Hatua ya 1:

Mwalimu: (Onyesha herufi i kisha useme), jina la herufi hii kubwa bado ni ii. Sauti ya herufi hii bado ni /i/.

Mwalimu: Nitaiandika herufi ii hewani. Nitazame. (Andika herufi l hewani).

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tuseme sote. Jina la herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: ii

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Mwalimu na Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Sasa inua kidole tuandike herufi ii hewani.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanaandika l hewani).

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Jina la herufi hii ni?

Wanafunzi: ii

Mwalimu: Sauti ya herufi hii ni?

Wanafunzi: /i/

Mwalimu: Sasa inua kidole uandike herufi ii hewani.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 13 kwenye vitabu vyao.

● Silabi: Kuzisoma

Tutatumia sauti ambazo tumejifunza kusoma na kuandika silabi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. /t/ /i/ /i/. Silabi hizi ni ti, i.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/ /i/ /i/ - ti i.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa someni peke yenu.

Wanafunzi: /t/ /i/ /i/ - ti - i.

(Tumia hatua ya -3 kufunza silabi hizi: mii, kii, ii.) Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 13 kwenye vitabu vyao.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Sasa nitatamka kila sauti huku nikiiandika silabi tii ubaoni. Nitazame. /t/ /i/ /i/ - ti - i.

Hatua ya 5

Mwalimu: Tutatamka kila sauti huku tukiiandika silabi tii kwenye madaftari. *Mwalimu na Wanafunzi:* /t/ /i/ /i/ - ti - i.

Hatua ya 6

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Tamkeni kila sauti huku mkiiandika silabi mi i kwenye madaftari yenu.

Wanafunzi: /m/ /i/ /i/ - mi - i.

★ Kusoma na kuandika maneno marefu:

Nitawafunza jinsi ya kusoma maneno kwa kutumia sehemu ya neno yenye maana. Sehemu hii wakati mwingine huwa kubwa kuliko silabi.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame: a ka kaa -akakaa. Neno hili ni akakaa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tusome pamoja. Neno ni akakaa.

Mwalimu na Wanafunzi: a ka kaa -akakaa.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa mtafanya pekee yenu. Neno ni akakaa.

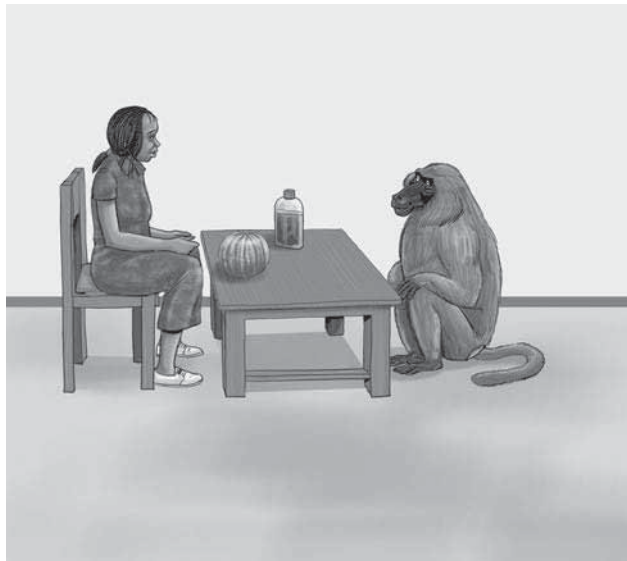
Wanafunzi: a ka kaa -akakaa.

(Tumia hatua ya 1-3 kufunza maneno haya: a ka taka -akataka; a ka kataa - akakataa, ku kaa-kukaa). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 13 kwenye vitabu vyao.

Hadithi ya mwanafunzi

Wiki ya 3: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Mama na Kima Mkuu

Mama anaona Kima mkuu.
Kima mkuu anaona mama.
Mama anaona tikiti na uki mtamu.
Kima mkuu akataka kukaa na mama na amu.
Amu akakataa kukaa na kima mkuu na mama.
Mama akakataa kukaa na amu.
Mama akakaa na kima mkuu.

14

Kabla ya kusoma:

Mwalimu: Tutasoma hadithi tuliyoisoma jana kisha tujibu maswali.

Wakati wa kusoma hadithi

Hatua ya 1:

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 14 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutasoma pamoja. Baadaye, mtasoma peke yenu.

Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma. Nasoma sasa

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukifuatilia kwa kidole.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii huku mkifuatilia kwa kidole.

Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Unafikiria ni kwa nini kima mkuu alitaka kukaa na mama?** Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa na ujuzi wetu ili kusikia sababu

ambazo zingemfanya kima mkuu atake kukaa na mama. Hadithi inatueleza kuwa kima mkuu aliona mama. Mama alikuwa na uki na tikiti. Huenda kima mkuu alitaka kukaa na mama ili ale asali na tikiti.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Huenda kima mkuu alitaka kukaa na mama ili ale asali na tikiti.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Je, nini kingine kingemfanya kima mkuu atake kukaa na mama?

Wanafunzi: (Wajibu. Watoe jibu lolote mwafaka kama vile alitaka kukaa nyumbani kama binadamu, kulikuwa na kiangazi naye alikuwa anatafuta chakula, kulikuwa na baridi kali naye alitake mahala pa joto n.k.)

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. **Kwa nini amu alikataa kukaa na kima mkuu?** Jibu la swali hili halipatikani kwenye hadithi. Inabidi tutumie maarifa yetu kueleza sababu zinazoweza kumfanya mtu asitake kukaa na kima. Huenda hakutaka kukaa na mnyama.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Toa sababu nyingine ambayo ingemfanya amu akatae kukaa na kima mkuu.

Wanafunzi: (Wajibu. Wanaweza kusema Aliogopa kukaa na kima mkuu; Kima mkuu alitaka chakula n.k.)

Kuandika na kupanga maneno

Sasa tutafanya mazoezi ya kuandika maneno kwa kutumia silabi na herufi zilizochanganywa. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Kwa mfano kutokana na silabi hizi **kum** tunapanga silabi na herufi ili tuunde neno **mkuu**. Nitasema silabi hizi kisha nizipange vizuri ili niunde neno **mkuu**. Nitaandika neno **mkuu** kwenye ubao.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Tutapanga silabi na herufi **itikit** ili tuunde na kuandika neno. Kutokana na silabi hizi **itikit** tunaweza kuunda neno **tikiti**. Hebu tuandike neno **tikiti** kwa kupanga silabi na herufi hizi vizuri. Sasa andikeni neno **tikiti** kwenye madaftari yenu. Nitaandika neno hili kwenye ubao pia.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Mtapanga silabi na herufi ninazozindika kwenye ubao, kisha mtazipanga na kuandika neno. Silabi au herufi hizi ni **maki, mua, ata**.

Mtaandika mchanganyiko wa silabi zilizo kwenye ubao. Mkienda nyumbani mtatumia silabi hizo kuandika maneno halisi.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 3: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ t T i I

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: ta tu - **tatu**

ma	mi	mu	ta
tu	ki	ku	ka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Mama an akaa	Mama at akaa.
Mama an ataka	Mama at ataka.
Mama an akataa	Mama at akataa.

Amu na Matatu

Amu ataka matatu kuukuu na taa.
Kaka ataka takataka na makaa.
Kama amu atataka takataka na makaa, kaka atakataa katakata.

15

WIKI YA 3: SOMO LA 5

■ Marejeo: Ufahamu wa herufi

Leo tutarejelea herufi tulizojifunza wiki hii. Tutajikumbusha herufi ndogo na kubwa **ta** na **ii**. Nitaandika ubaoni herufi na kusema ikiwa ni herufi ndogo au kubwa. Pia tutatamka sauti za herufi hizo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitaandika ubaoni herufi na kusema ikiwa ni herufi ndogo au kubwa. (*andika t, T kisha useme*), ta ndogo; Ta kubwa. Sauti za herufi hizi ni /t/

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tutaje sote.

Mwalimu na Wanafunzi: ta ndogo; Ta kubwa

Mwalimu: Sasa tutamke pamoja sauti ya herufi hizi.

Mwalimu na Wanafunzi: /t/

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa.

Wanafunzi: ta ndogo; Ta kubwa.

Mwalimu: Sasa mtamke sauti ya herufi hizi.

Wanafunzi: /t/

Tumia hatua ya 3 kufunza ii ndogo (i) na ii kubwa (I) na sauti yake.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 15 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi Kuandika maneno

Tutatumia silabi zilizo kwenye kisanduku cha silabi kuandika maneno. Kisanduku cha silabi pia huitwa jedwali.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame (*mwalimu asome silabi zote*).

Naweza kuunganisha silabi **ta** na **tu** kuunda neno: **tatu**

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome silabi hizi zote pamoja. (*Mwalimu na wanafunzi wasome silabi zote kutoka kwa jedwali*)

Mwalimu: Hebu tuunde neno lingine pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: ki tu-kitu.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Soma silabi zote huku mwenzako akisikiliza.

Mwalimu: Tumieni silabi zilizo kwenye jedwali kuunda maneno mawili pamoja.

(*Wanafunzi watoe maneno waliyoyaunda katika vikundi vyao*). Kwa mfano: matatu, kata, tamu, tuma, taka, kitu, kuta, miti, kima, n. k.

● Sarufi

Tutajifunza jinsi ya kutumia wakati uliopo na ujao kwenye sentensi.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame: Mama anakaa - Mama atakaa

Hatua ya 2:

Mwalimu: Tusome pamoja.

Mwalimu na Wanafunzi: Mama anakaa - Mama atakaa

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa.

Wanafunzi: Mama anakaa - Mama atakaa.

(*Tumia hatua ya 1-3 kufunza:*

Mama anataka - Mama atataka.

Mama anakataa - Mama atakataa).

Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao uk. 15.

Hadithi ya wanafunzi

📖 Kabla ya kusoma: hadithi

Ni wakati wa kusoma hadithi. Lakini kabla ya kuisoma, tutazungumza kuhusu baadhi ya maneno au msamiati unaopatikana kwenye hadithi hiyo. Pia tutasoma kichwa cha hadithi na kutazama picha. Kisha tutafikiria kuhusu kitakachotendeka kwenye hadithi hiyo.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nitazame. Neno la kwanza ni **kuukuu**. Ni wangapi kati yenu wamewahi kulisikia hili neno **kuukuu**? (*Wanafunzi wanainua mikono*). Ni wangapi kati yenu wanajua maana ya neno hili? (*Wanafunzi wanainua*

mikono. Ikiwa zaidi ya nusu ya idadi ya wanafunzi watainua mikono yao, waambie wajadiliane na wenzao kuhusu neno hilo kisha waeleze darasa lote. Ikiwa ni wachache wanaolielewa sema: Maana ya neno kuukuu ni kitu ambacho kimezeeka ama kuchakaa.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme maana ya neno **kuukuu** pamoja.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Semeni maana ya neno **kuukuu** peke yenu.

(Tumia hatua ya 3 kufunza kifungu akakataa katakata – kinachomaanisha kukataa kabisa.

Hatua ya 4:

Mwalimu: (Onyesha wanafunzi kichwa cha hadithi na picha kisha useme), tutazame kichwa cha hadithi. Kichwa cha Hadithi hii ni **Amu na Matatu**. Je, tunajua nini kuhusu **Amu na Matatu**? Nafikiri hadithi hii inahusu mtu mmoja - **amu** na gari aina ya matatu. Huenda huyo Amu ni dereva wa matatu.

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tutazame kichwa cha hadithi. Hadithi hii inahusu **Amu na Matatu**. Je, tunajua nini kuhusu **Amu na Matatu**?

Mwalimu na Wanafunzi: (Wajibu swali).

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Mgeukie mwenzako kisha umueleze kitu kimoja unachofikiria kitatendeka kwenye hadithi hii (*Chagua mwanafunzi kutoka katika vikundi kadha azungumze kuhusu utabiri wao*).

 Wakati wa kusoma hadithi

Mwalimu: Hakikisha umefungua ukurasa wa 15 kwenye kitabu chako. Nitasoma hadithi kisha tutaisoma pamoja. Baadaye, mtaisoma peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. Tumia kidole kufuatilia jinsi ninavyosoma.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuisome hadithi hii pamoja huku tukifuatilia kwa kidole.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni hadithi hii pamoja huku mkifuatilia kwa kidole.

Amu na Matatu

Amu ataka matatu kuukuu na taa. Kaa ataka takataka na makaa. Kama amu atataka takataka na makaa, kaka atakataa katakata.

 Baada ya kusoma hadithi

Mwalimu: (Waulize wanafunzi ikiwa utabiri wao ulitimia

au la). Hebu sasa tujibu maswali yafuatayo. Nitawafunza jinsi ya kujibu maswali kisha tujibu pamoja. Baadaye mtayajibu peke yenu.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Swali la kwanza. **Amu anataka nini?** Jibu la swali hili lapatikana kwenye sentensi ya kwanza ya hadithi. Hebu nisome tena sehemu hiyo. (*Soma*). Kutokana na sentensi hiyo, tunaona kuwa Amu alitaka matatu kuukuu.

Hatua ya 2:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Hatua ya 3:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Amu anataka nini kingine?

Wanafunzi: Amu alitaka matatu kuukuu na taa.

Hatua ya 4:

Mwalimu: Swali la pili. **Kaa anataka vitu gani?** Jibu la swali hili lapatikana kwenye sentensi ya pili ya hadithi. Hebu nisome tena sehemu hiyo. (*Soma*). Kutokana na sentensi hiyo, kaa alitaka takataka

Hatua ya 5:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Hatua ya 6:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Kaa ataka nini kingine?

Wanafunzi: Kaa alitaka makaa.

Hatua ya 7:

Mwalimu: Swali la tatu. **Ni nini kitamfanya kaa kukataa katakata?** Jibu la swali hili linapatikana kwenye sentensi ya mwisho ya hadithi. Hebu nisome sehemu hiyo tena. (*Soma*). Kutokana na sehemu niliyosoma, tunaambiwa kuwa kaa atakataa katakata ikiwa amu atataka takataka na makaa.

Hatua ya 8:

Mwalimu: Hebu tuseme jibu pamoja.

Hatua ya 9:

Mwalimu: Ni zamu yenu sasa. Someni sehemu ya hadithi iliyo na jibu.

Hadithi ya mwalimu

 Wakati wa kusoma

Mwalimu: Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu lakini muwe tayari kwa sababu nitawauliza maswali baada ya hadithi. Nasoma sasa. Sikiza kwa makini. (*Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.*)

Maneno ya heshima

Wiki iliyopita tulienda kijijini kwa babu. Babu alikuwa anasherehekea miaka hamsini tangu azaliwe. Babu alichukua nafasi hiyo kutufundisha maneno ya heshima kama vile 'tafadhali'

na 'asante'. (*Babu alikuwa na sherehe gani?*) Babu alitwambia, "Ukiwa unahitaji chochote, ni vizuri kuomba. Watu wengi husema nataka hiki, nataka kile. Hiyo si lugha ya heshima. Mtoto mwenye heshima husema samahani au tafadhali anapohitaji kitu." (*Mtoto mwenye heshima husemajaje akitaka kitu?*) Babu akaendelea, "Pia mtu kwa ukarimu wake akikupa kile ulichoomba ni vyema kumshukuru kwa kusema asante au shukrani."

Baada ya kumsikiliza babu, tuliamua kuanza kuyatumia maneno hayo ya heshima. Tulipoenda mezani, nikamwambia bibi, "Bibi, tafadhali naomba mchuzi." Bibi alinipa bakuli la mchuzi. Baada ya kulipokea nilisema, "Asante bibi."

Tulipomaliza kula, tuliwaaga na kurudi nyumbani. (*Maneno gani mengine huonyesha heshima?*)

Kazi ya ziada Kuandika na Kujaza pengo

Sasa tutafanya mazoezi ya sarufi tulizojifunza hapo awali. Baadaye nitawapatia kazi ya ziada.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hatua ya 1:

Mwalimu: Leo tutaandika sentensi kwa wakati wa sasa kisha tutaandika sentensi hiyo kwa wakati ujao. Kwa mfano, **mama anakaa**. Kwa wakati ujao tutasema **mama atakaa**. Neno anakaa linabadilika kuwa atakaa. (Mwalimu aandike kwenye ubao)

Hatua ya 2:

Mwalimu: Sasa tufanye pamoja. Tuandike sentensi hizo. Ziandikeni kwenye madaftari yenu huku nikiziandika ubaoni.

Mwalimu na Wanafunzi: (Wanafunzi waandike)

Hatua ya 3:

Mwalimu: Sasa ni zamu yenu. Nitawapatia sentensi moja ambayo ni ya wakati wa sasa au uliopo. Kisha mtaenda na kuandika kwa wakati ujao mkifika nyumbani. Kisha mtasomea wazazi au walezi wenu. Sentensi ni: mama anakataa.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 3 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kiswahili ni lugha ya kupendeza sana. Mwalimu lazima ajifunze kutamka maneno sawasawa ili aweze kuongoza wanafunzi kuyatamka vyema.

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tamka sauti.

■ n i t

Soma sauti ya herufi na silabi.

● n a n u n i t u
na nu ni tu

Soma silabi na maneno.

■ m ti ni ki ti ni a na ka a a na o na
mtini kitini anakaa anaona

Tamka sauti.

▲ N n

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● n a k a m a t a
na ka ma ta

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na taka a na ona
anataka anaona
a na kataa a na tamani
anakataa anatamani

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mkate unanukia	Mikate inanukia.
Mti unanukia	Miti inanukia.

16

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tai Mkuu

Tai mkuu anakaa mtini.

Paka anakaa na kuku kitini.

Tai mkuu anaona paka na kuku.

Tai mkuu anataka kukaa na kuku.

Paka anakataa.

Tai mkuu anatamani kukaa na paka.

Kuku anakataa.

Tai mkuu ana...

17

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /n/. Taja maneno (nanasi, ini) huku wanafunzi wakionyesha

👍 au 👏. [U] Endelea na maneno: nini, kana, nani, ina.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ni n. Tamka sauti /n/.

Andika herufi n (n) hewani. Waagize wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi na ubaoni. Sema kila sauti /n//a/ kisha uunganishe na kusema silabi na. [U] Endelea na silabi: nu, ni, tu Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno mtini ubaoni. Tamka silabi m ti ni kisha uunganishe silabi hizo na useme neno mtini. [U] Endelea na maneno kitini, anakaa na anaona.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno tai, kuku na anatamani. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waagize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Tai mkuu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome hadithi peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi ya kujibu maswali yafuatayo:

1. Tai mkuu anakaa wapi? (mtini)
2. Paka anakaa na nani? (kuku)

Kuandika

Andika herufi n (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyesha hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

nnnnnnnnnnnnnnnnnn

NNNNNNNNNN

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuandika herufi kwa ubao, hakikisha usiandike hivi: /e/ au /n/, lakini uziandike hivi e au n.

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tamka sauti.

■ n i t

Soma sauti ya herufi na silabi.

● n a n u n i t u
na nu ni tu

Soma silabi na maneno.

■ m ti ni ki ti ni a na ka a a na o na
mtini kitini anakaa anaona

Tamka sauti.

▲ N n

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● n a k a m a t a
na ka ma ta

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na taka a na ona
anataka anaona
a na kataa a na tamani
anakataa anatamani

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mkate unanukia	Mikate inanukia.
Mti unanukia	Miti inanukia.

16

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **N**. Tamka sauti ya herufi /n/.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **na** ubaoni. Sema kila sauti /n//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **na**. [U] Endelea na silabi: **ka, ma, ta**

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **anataka** ubaoni. Tamka sehemu za neno a **na taka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **anataka** kwa upesi. Endelea kwa maneno: a **na tamani (anatamani)**, a **na kataa (anakataa)**, a **na ona (anaona)**.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 16 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mkate unanukia	- Mikate inanukia.
Mti unanukia	- Miti inanukia.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **tai, kuku** na **anatamani**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Tai mkuu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome katika vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini paka na kuku walikataa kukaa na tai mkuu? (kwa sababu walimwogopa, tai angemla kuku, n.k.)*
2. *Unafikiri tai mkuu alifanya nini? (alilia, alikasirika, n.k.)*

📖 Kuandika

Andika neno hili ubaoni: **miti**. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya mti.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - *Wiki ya 4 Siku ya 2*

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wanafunzi wanaposoma, tembea darasani ndio uweze kujua wanaosumbuka kusoma. Wasaidie wanafunzi hawa kusoma.

Wiki ya 4: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tai Mkuu

Tai mkuu anakaa mtini.

Paka anakaa na kuku kitini.

Tai mkuu anaona paka na kuku.

Tai mkuu anataka kukaa na kuku.

Paka anakataa.

Tai mkuu anatamani kukaa na paka.

Kuku anakataa.

Tai mkuu ana...

17

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Tamka sauti.

■ o n i

Soma sauti ya herufi na silabi.

● n o k o m o t o
no ko mo to

Soma silabi na maneno.

■ no no mo to mo to ni m to to
nono moto motoni mtoto

Tamka sauti.

▲ O o

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● n o n oo n i n ii
no noo ni nii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na taka a na toa
anataka anatoa
a na ota a na kata
anaota anakata

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
kaa	makaa
ini	maini
tikiti	matikiti

18

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /o/. Taja maneno huku wanafunzi wakionyesha au (oga, noti). [U]Endelea na maneno: omba, toto, ota na tomoko.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi o. Tamka sauti /o/. Andika herufi o (o) hewani.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi no ubaoni. Sema sauti ya kila herufi /n//o/ kisha uunganishe na kusema silabi no. [U] Endelea na silabi: ko, mo, to.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno nono ubaoni. Tamka silabi /no//no/ kisha uunganishe silabi hizo na useme neno nono. [U] Endelea na maneno: moto, motoni, mtoto.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Waagize wanafunzi waeleze maana ya maneno konokono, nono na mkuki. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Kanini na Katana" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Kanini anakaa na nani? (kaka yake, katana)
2. Katana anafanya nini? (anakata kuni)

Kuandika

Andika herufi o (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o o o o o

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Kanini na Katana

Kanini ni mtoto.

Anakaa na kaka Katana.

Katana anakata kuni. Kanini anaota moto.

Motoni mna ini nono.

Katana anaona konokono.

Anatoa mkuki. Anataka kuu konokono.

Katana anataka kutia konokono motoni.

Kanini anakataa.

19

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Tamka sauti.

■ o n i

Soma sauti ya herufi na silabi.

● n o k o m o t o
no ko mo to

Soma silabi na maneno.

■ no no mo to mo to ni m to to
nono moto motoni mtoto

Tamka sauti.

▲ O o

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● n o n oo n i n ii
no noo ni nii

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a na taka a na toa
anataka anatoa
a na ota a na kata
anaota anakata

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
kaa	makaa
ini	maini
tikiti	matikiti

18

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi O. Tamka sauti ya herufi /o/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **no** ubaoni. Sema kila sauti /n//o/ kisha uunganishe na kusema silabi **no**. [U] Endelea na silabi: **noo, ni, nii**

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **anataka** ubaoni. Tamka sehemu za neno a na **taka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **anataka** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: a na toa (**anatoa**), a na ota (**anaota**), a na kata (**anakata**).

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
kaa	- makaa
ini	- maini
tikiti	- matikiti

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 18 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **konokono, nono** na **mkuki**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kanini na Katana**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini kanini anaota moto? (anahisi baridi, ili apate kuhisi joto, n.k.)*
2. *Kwa nini kanini anakataa kumruhusu Katana kutia konokono motoni? (kwa sababu konokono atanuka n.k.)*

✍️ Kuandika

Andika sarufi hizi ubaoni: 1. **taa** – mataa, 2. **kaa** – _____, 3. **ini** – _____ Waagize wanafunzi waziandike na kujaza pengo.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 4: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Kanini na Katana

Kanini ni mtoto.

Anakaa na kaka Katana.

Katana anakata kuni. Kanini anaota moto.

Motoni mna ini nono.

Katana anaona konokono.

Anatoa mkuki. Anataka kuu konokono.

Katana anataka kutia konokono motoni.

Kanini anakataa.

19

Wiki ya 4: Siku ya 5

Vyakula

Tamka sauti.

■ n N o O

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: mo to - **moto**

m	na	mo	i	kaa	ni
a	to	ta	ka	u	no

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo (sasa)	Wakati ujao (kesho)
Koki an alia	Koki at alia.
Kamau an anunua	Kamau at anunua.
Koki an atamani	Koki at atamani.
Kamau an amkatia	Kamau at amkatia.

Kamau na Koki

Kamau ananunua kaimati, asali na maini.
Koki anatamani asali.
Kamau anakataa kumpatia.
Koki anataka maini.
Kamau anakataa kumkatia.
Koki analia,
"Kamau nataka kaimati."
Kamau anamkatia kaimati.
Kaimati ni tamu.

20

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (n, N). Tamka sauti ya herufi /n/. [U] Endelea kwa majina na herufi ya herufi ndogo na kubwa (o, O).

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi ubaoni. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi.

[N] Tumia silabi mo na to kuandika neno moto. [T] Soma neno **moto** pamoja na wanafunzi. [U] wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno matano halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Koki analia.	Koki atalia.
Kamau ananunua.	Kamau atanunua.
Koki anatamani.	Koki atatamani.
Kamau anamkatia.	Kamau atamkatia.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 20 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Waagize wanafunzi waeleze maana ya maneno **maini** na **kaimati**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waagize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri kuhusu hadithi.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Kamau na Koki" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Kamau alinunua vyakula gani? (alinunua kaimati, asali na maini).*
- Koki alitamani nini? (alitamani asali, alitaka maini).*
- Kwa nini Koki alilia? (Kamau alikataa kumpa asali na maini).*
- Taja vyakula vingine ambavyo ni vitamu. (ndizi, peremende, n.k).*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali).

✍️ Kuandika imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika: **kaimati, anatamani, anataka, tamu, makaa.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 4 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha wanafunzi wameongea na wenzao kuhusu utabiri kabla ya kuuliza wachache waelezee kuhusu utabiri.

Kacheche na nyuki

Hapo zamani za kale, Kacheche na ndugu zake waliwinda wanyama mwitu na kutafuta asali ya nyuki. Kila walipoenda kuwinda walibeba vyakula kama vile viazi, mkate, ndizi na maziwa. (*Kacheche na ndugu zake waliwinda nini?*)

Siku moja walipokuwa msituni, Kacheche alisikia nyuki wakivuma juu ya mti mkubwa. Alienda pale akidhani kuwa nyuki walikuwa na asali. (*Nyuki walikuwa wakivuma wapi?*)

Ndugu zake wakaja na wakasimama chini ya mti. Ndugu mkubwa akasema, "Hawa nyuki bado wanavuma. Tuendeleo kuwinda wanyama." Kacheche hakufurahishwa na wazo hilo. Alirudi na kuwachokoza wale nyuki.

Nyuki walijawa na hasira. Walimvamia na kumuuma. Kacheche alipiga mayowe lakini hapakuwa na wa kumsaidia. Alianguka chini na kuzirai. Ndio maana wahenga wakasema, "Ukicheza na moto, hakika utachomeka." (*Uzuri wa nyuki ni nini?*)

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Tamka sauti.

■ w o n

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● w a w i w u w o
wa wi wu wo

Soma silabi na maneno.

■ wa tu wa to to wa na wa ta no
watu watoto wana watano

Tamka sauti.

▲ W w

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● w a k o n a t o
wa ko na to

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka taka wa ka wa toa
wakataka wakawatoa
a ka wa ona a ka wa ita
akawaona akawaita

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mama akamwona mtu	Mama wakawaona watu.
Mama akamtoa kuku	Mama wakawatoa kuku.
Mama akamwita mtoto	Mama wakawaita watoto.

21

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Watoto wa Kima

Kima ana watoto watano.
Watoto wa kima wana mikia mirefu.
Watoto wanataka mtama mtamu wa mama.
Mama anawaona watoto wa kima mtamani.
Mama anawaita watu.
Watu wanawatoa watoto wa kima mtamani.
Ungetaka kuwaona watoto wa kima wenye mikia mirefu?

22

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /w/. Taja maneno (watu, awamu) halafu wanafunzi waonyeshe ǀ au ǁ. Endelea na maneno [U] wanyama, awamu, watoto, mabawa, wote, kote.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi w. Tamka sauti /w/. Andika herufi w hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi wa ubaoni. Sema sauti /w/ /a/ kisha uunganishe na kusema silabi wa. [U] Endelea na silabi wi, wu, wo. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno watu ubaoni. Tamka silabi wa na tu kisha uunganishe silabi hizo na useme upesi neno watu. [U] Endelea na maneno watoto, wana na watano. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno mkia/mikia na mtamu. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo.

Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Watoto wa Kima" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Kima ana watoto wangapi? (watano)
- Watoto wa kima wataka nini? (mtama)

Kuandika

Andika herufi w (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

wwwwwwwwwwww

WWWWWWWWW

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Ufahamu wa fonimu huzingatia kufunza sauti za herufi. Wakati wa kufunza sauti, mwalimu hapaswi kuandika herufi hizi ubaoni. Kipindi hiki ni cha mazungumzo pekee.

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Tamka sauti.

■ w o n

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● w a w i w u w o
wa wi wu wo

Soma silabi na maneno.

■ wa tu wa to to wa na wa ta no
watu watoto wana watano

Tamka sauti.

▲ W w

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● w a k o n a t o
wa ko na to

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka taka wa ka wa toa
wakataka wakawatoa
a ka wa ona a ka wa ita
akawaona akawaita

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mama akamwona mtu	Mama wakawaona watu.
Mama akamtoa kuku	Mama wakawatoa kuku.
Mama akamwita mtoto	Mama wakawaita watoto.

21

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **W**. Tamka sauti /W/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi wa ubaoni. Sema sauti /w/ /a/ kisha uunganishe na kusema silabi wa. [U] Endelea na silabi: ko, na to. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika sehemu za neno wa ka taka ubaoni. Tamka sehemu za neno kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno wakataka. [U] Endelea na: a ka wa ona (akawaona), wa ka wa toa (wakawatoa) na a ka wa i ta (akawaita). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mama akamwona mtu	- Mama wakawaona watu.
Mama akamtoa kuku	- Mama wakawatoa kuku.
Mama akamwita mtoto	- Mama wakawaita watoto.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 21 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno mkia, tamu.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Watoto wa kima" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, kati ya mtama na kima unafikiri mama alipenda nini? (mtama kwa sababu alitaka watoto wa kima waondolewe mtamani).
- Ukiona watoto na kima utafanya nini? (wanafunzi wapeane majibu mbalimbali kama vile (nitatoroka).

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya mti na matatu.

Mtoto – watoto

Mtu - watu

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 5: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Watoto wa Kima

Kima ana watoto watano.

Watoto wa kima wana mikia mirefu.

Watoto wanataka mtama mtamu wa mama.

Mama anawaona watoto wa kima mtamani.

Mama anawaita watu.

Watu wanawatoa watoto wa kima mtamani.

Ungetaka kuwaona watoto wa kima wenye mikia mirefu?

22

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Wanyama

Tamka sauti.

■ e w o
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● n e t e w e m we
 ne te we mwe

Soma silabi na maneno.

■ te na Ne e ma m ke ka ni ma we
 tena Neema mkekani mawe

Tamka sauti.

▲ E e
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● w e k e w i w o
 we ke wi wo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka muona a ka muita
 akamuona akamuita
 a ka m timua a ki m kamata
 akamtimua akimkamata

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto an ataka	Watoto wan ataka.
Mtoto ana ona	Watoto wana ona.
Mtoto ana tamani	Watoto wana tamani.
Mtoto ana okota	Watoto wana okota.

23

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /e/. Taja maneno (embe na mwewe) huku wanafunzi wakiongesha 🖐 au 🖐. Endelea na maneno [U] eka, debe, ewe, keki, enda, keti.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi e. Tamka sauti /e/. Andika herufi e hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

Andika silabi ne ubaoni. N/T/U: Sema sauti /n/ /e/ kisha uunganishe na kusema silabi ne. [U] Endelea na silabi te, we, m we. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno tena ubaoni. Tamka silabi te na na kisha uunganishe silabi hizo na useme neno tena. [U] Endelea na maneno Neema, mkekani na mawe. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno akiota/ota na akamtimua/timua. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo.

Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Neema na Mwewe" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kusoma peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Amina aliketi mkekani akifanya nini? (Aliketi mkekani akiota moto).
- Amina alimuita nani? (Amina alimuita Neema).
- Amina na Neema walikata nini? (Amina na Neema walikata mkate).

Kuandika

Andika herufi e (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

eeeeeeeeeeeeeeee

EEEEEEEEEEEEEE

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Ndege na Wanyama

Neema na Mwewe

Amina akaketi mkekani akiota moto.
 Akamuona mwewe akimkamata kuku.
 Akamuita Neema, "Neema, Neema!"
 Neema akaitika, "Naam, Amina."
 Amina akaita tena, "Neema! Ona mwewe."
 Neema akaokota mawe na kumtimua mwewe.
 Mwewe akatua mtini.
 Amina na Neema wakaketi mkekani wakiota moto na kukata mkate.

24

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4

Wanyama

Tamka sauti.

■ e w o

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● n e t e w e m we
ne te we mwe

Soma silabi na maneno.

■ te na Ne e ma m ke ka ni ma we
tena Neema mkekani mawe

Tamka sauti.

▲ E e

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● w e k e w i w o
we ke wi wo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka muona a ka muita
akamuona akamuita
a ka m timua a ki m kamata
akamtimua akimkamata

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto an ataka	Watoto wan ataka.
Mtoto ana ona	Watoto wana ona.
Mtoto an atamani	Watoto wan atamani.
Mtoto ana okota	Watoto wana okota.

23

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi E. Tamka sauti /e/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **we** ubaoni. Sema sauti /w/ /e/ kisha uunganishe na kusema silabi **we**. [U] Endelea na silabi **ke**, **wi**, **wo**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **akamuona** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a ka muona** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **akamuona**. [U] Endelea kwa: **a ka muita (akamuita)**, **a ka m timua (akamtimua)**, **a ka m kamata (akamkamata)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi:

Umoja	Wingi
Mtoto an ataka	- Watoto wan ataka.
Mtoto ana ona	- Watoto wana ona.
Mtoto an atamani	- Watoto wan atamani.
Mtoto ana okota	- Watoto wana okota.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 23 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **akiota/ota** na **akamtimua/timua** na **akatua/tua**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Neema na Mwewe**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, unafikiri mwewe alikuwa mtini akifanya nini? (akipumzika/akiangalia kuku n.k)*
- Je, unafikiria ni kwa nini mwewe alitaka kumshika kuku? (ili amle)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waambie wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja	Wingi
an ataka	- wan ataka
ana ona	- _____
an atamani	- _____
_____	- wana okota

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 5: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Neema na Mwewe

Amina akaketi mkekani akiota moto.
Akamuona mwewe akimkamata kuku.
Akamuita Neema, "Neema, Neema!"
Neema akaitika, "Naam, Amina."
Amina akaita tena, "Neema! Ona mwewe."
Neema akaokota mawe na kumtimua mwewe.
Mwewe akatua mtini.
Amina na Neema wakaketi mkekani wakiota moto na kukata mkate.

24

Wiki ya 5: Siku ya 5

Chakula

Tamka sauti.

■ e E w W

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: wa tu - **watu**

★

ka	tu	m	wa	te	we
i	a	to	ma	mi	ta

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- Wewe **unataka** - Mtoto **anataka**.
- Wewe **unaona** - Mtoto **anaona**.
- Wewe **unaita** - Mtoto **anaita**.
- Wewe **unaokota** - Mtoto **anaokota**.

Tai na mtoto wa paka

Owino ana watoto watatu: Wata, Wakio na Waki.

Watoto wa Owino wana mtoto wa paka. Tai mtini anamuona mtoto wa paka.

Anatamani kumkamata mtoto wa paka.

Watoto wanaita Owino.

Owino anamuona tai na mtoto wa paka.

Owino anaokota tawi.

25

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (w, W). Tamka sauti ya herufi /w, W/. [U] Eleza wanafunzi majina na itamke sauti ya herufi ndogo na kubwa (e, E).

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi.

[N] Tumia silabi **wa** na **tu** kutoka kwenye jedwali kuandika neno **watu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentesi ya kwanza. Soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

wewe	yeye
Wewe unataka	Mtoto anataka
Wewe unaita	Mtoto anaita
Wewe unaona	Mtoto anaona
Wewe unaokota	Mtoto anaokota

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 25 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kumkamata** na **anaokota**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Tai na mtoto wa paka" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Fisi na Sungura

Hapo zamani za kale Fisi alitoka kwenda kutafuta chakula. Baada ya kutembea kwa muda mrefu alikutana na mnyama wa kwanza na kumuuliza, "Jina lako ni nani?"

"Jina langu ni Kondoo." (*Fisi alikutana na mnyama gani kwanza?*)

"Nitakula," Fisi akasema.

Kondoo alijibu, "Usinile. Wacha nimuite ng'ombe."

Fisi alimuuliza ng'ombe, "Jina lako ni nani?"

Ng'ombe alijibu, "Jina langu ni ng'ombe."

Fisi akasema, "Nitakula."

"Usinile. Wacha nimuite nguruwe." (*Ng'ombe alimuita mnyama gani?*)

Nguruwe akaja. Fisi akamuuliza, "Jina lako ni nani?"

"Jina langu ni nguruwe," Nguruwe akajibu.

"Nitakula," Fisi akamtisha Nguruwe.

"Usinile. Wacha nimuite Sungura." Nguruwe akaomba.

Sungura alipokuja, Fisi akamuuliza, "Jina lako ni nani?"

"Jina langu ni Sungura," Sungura akajibu.

"Nitakula."

"Kabla ya kunila hebu fungua macho yako wazi."

Fisi alikodoa macho. Sungura alitupa mchanga kwenye macho ya Fisi. Sungura alitoroka mbio, huku akicheka na kumwacha fisi akilia. (*Je, Sungura alifanya jambo zuri?*)

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- i. *Owino alikuwa na watoto wangapi? (Watatu).*
- ii. *Watoto wa Owino walikuwa na nini? (Mtoto wa paka).*
- iii. *Je, unafikiri kwa nini tai alishika mtoto wa paka? (Kumla).*
- iv. *Owino alifanyia nini tawi aliloliokota? (Alimrushia tai).*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (*Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.*)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye vitabu vyao: **watu**, **watoto**, **paka**, **wanaita**, **tai**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 5 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Chakula

Tamka sauti.

■ l e w

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● l e l i l u l o
le li lu lo

Soma silabi na maneno.

■ Lo la ni li ma u Ne li ma la ki ni
Lolani limau Nelima lakini

Tamka sauti.

▲ L l

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● l a w e n e k e
la we ne ke

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka m letea a ka li tema
akamletea akalitema
a ki li tema li li kuwa
akilitema lilikuwa

Sarufi: Soma maneno haya.

Wakati uliopita	Wakati ujao
aliona	ataona
alilala	atalala
alilia	atalia
alitamani	atatamani
aliwaletea	atawaletea

26

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /l/. Taja maneno (lala na ala) huku wanafunzi wakionyesha au . [U]Endelea kwa maneno: lakini, Lolani, Nelima, limau.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi l. Tamka sauti /l/. Andika herufi l hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi le ubaoni. Sema kila sauti /l//e/ kisha uunganishe na kusema silabi le. [U] Endelea na silabi: li, lu, lo. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno Lolani ubaoni. Tamka silabi /Lo//la//ni/ kisha uunganishe silabi hizo na useme neno Lolani. [U] Endelea na maneno limau, Nelima na lakini. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno Limau, akalitema na muwa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Lolani na Nelima" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

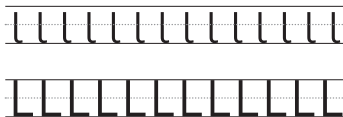
Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Lolani alilala wapi? (Lolani alilala kitini).
- Kwa nini Lolani alilitema limau? (Limau lilikuwa kali).

Kuandika

Andika herufi l (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

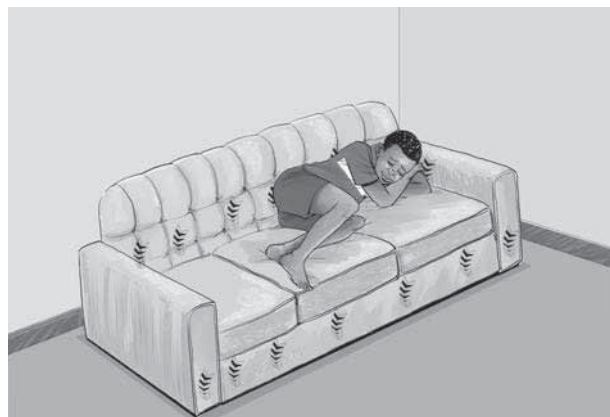
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Chakula

Lolani na Nelima

Lolani alilala kitini.
Nelima akamletea limau.
Lolani akala.
Lo! Limau lilikuwa kali.
Lolani akalitema limau na kulia.
Nelima akaona Lolani akilitema limau.
Nelima akamletea Lolani muwa.
Lakini Lolani hakula muwa.
Nelima akamletea asali.
Lolani akala asali.
Asali ni tamu.

27

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Chakula

Tamka sauti.

■ L e w

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● l e l i l u l o
le li lu lo

Soma silabi na maneno.

■ Lo la ni li ma u Ne li ma la ki ni
Lolani limau Nelima lakini

Tamka sauti.

▲ L l

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● l a w e n e k e
la we ne ke

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka m letea a ka litema
akamletea akalitema
a ki li tema li li kuwa
akilitema lilikuwa

Sarufi: Soma maneno haya.

Wakati uliopita	Wakati ujao
aliona	ataona
alilala	atalala
alilia	atalia
alitamani	atatamani
aliwaletea	atawaletea

26

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi L. Tamka sauti ya herufi /l/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi la ubaoni. Sema kila sauti /l//a/ kisha uunganishe na kusema silabi la. [U] Endelea na silabi: we, ne, ke. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **akamletea** ubaoni. Tamka sehemu za neno a ka m letea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **akamletea**. [U] Endelea kwa maneno: **A ka litema (akalitema), a ki li tema (akilitema), li li kuwa (lilikuwa)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya katika nyakati mbalimbali.

Wakati uliopita	Wakati ujao
aliona	- ataona
alilala	- atalala
alilia	- atalia
alitamani	- atatamani
aliwaletea	- atawaletea

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 26 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **limau, akalitema na muwa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Lolani na Nelima**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Kwa nini Lolani alilala kitini? (alikuwa mgonjwa, kwa sababu alikuwa amechoka, alihisi njaa n.k.).*
- Hebu onyesha jinsi Lolani alivyofanya baada ya kula limau (wanafunzi waonyeshe jinsi ya kutema kitu).*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni: i. **limau**, ii. **muwa**. Waagize wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wayachore picha ya. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 6: Siku ya 1 na 2

Chakula

Lolani na Nelima

Lolani alilala kitini.

Nelima akamletea limau.

Lolani akala.

Lo! Limau lilikuwa kali.

Lolani akalitema limau na kulia.

Nelima akaona Lolani akilitema limau.

Nelima akamletea Lolani muwa.

Lakini Lolani hakula muwa.

Nelima akamletea asali.

Lolani akala asali.

Asali ni tamu.

27

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ h l e

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● h a h o h u h e
ha ho hu he

Soma silabi na maneno.

■ ha mu ka ha wa ho te li ni He le na
hamu kahawa hotelini Helena

Tamka sauti.

▲ H h

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● h i w i l i k i
hi wi li ki

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li nunua a ka m letea
alinunua akamletea
a ka tokea ha ku taka
akatokea hakutaka

Sarufi: Soma sentensi zifuatazo.

- ◆ 1. mama **mfupi**
2. mtoto **mrefu**
3. amu **mnene**
4. paka **mkubwa**

28

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /h/. Taja maneno (**hana** na **wahi**) huku wanafunzi wakionyesha 🖐 au 🖐. [U] Endelea na maneno **hema**, **kahawa**, **hawa** na **kahama**.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **h**. Tamka sauti /h/. Andika herufi **h** hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ha** ubaoni. Sema kila sauti /h//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **ha**. [U] Endelea na silabi: **ho**, **hu**, **he**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **hamu** ubaoni. Tamka silabi /ha//mu/ kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **hamu**. [U] Endelea na maneno **kahawa**, **hotelini** na **Helena**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hotelini**, **hamu** na **kaimati**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **Hotelini** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kusoma peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Helena alinunua nini hotelini? (kaimati, mkate, kahawa)*
2. *Mama alitaka kula nini? (wali, maini)*

Kuandika

Andika herufi **h** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

hhhhhhhhhhhhhhhh

HHHHHHHHHH

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Hotelini

Helena alinunua kaimati, mkate na kahawa hotelini. Alikuwa na hamu ya kahawa tamu. Mama akatokea na kuketi kitini. Helena akamletea kahawa tamu, kaimati na mkate. Lakini mama alitaka kula wali kwa maini. Hakutaka kahawa tamu, kaimati na mkate kama Helena.

29

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ h l e
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● h a h o h u h e
 ha ho hu he

Soma silabi na maneno.

■ ha mu ka ha wa ho te li ni He le na
 hamu kahawa hotelini Helena

Tamka sauti.

▲ H h
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● h i w i l i k i
 hi wi li ki

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li nunua a ka m letea
 alinunua akamletea
 a ka tokea ha ku taka
 akatokea hakutaka

Sarufi: Soma sentensi zifuatazo.

- ◆ 1. mama mfupi
 2. mtoto mrefu
 3. amu mnene
 4. paka mkubwa

28

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **h**. Tamka sauti ya herufi /h/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **hi** ubaoni. Sema kila sauti /h//i/ kisha uunganishe na kusema silabi **hi**. [U] Endelea na silabi: **wi, li** na **ki**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **alinunua** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a li nunua** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **alinunua** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a ka tokea (akatokea), a ka m letea (akamletea), ha ku taka (hakutaka)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Eleza wanafunzi maana na matumizi ya vivumishi vya sifa. Andika vifungu hivi ubaoni. N/T/U. Soma vifungu hivi.

1. mama **mfupi**
2. mtoto **mrefu**
3. amu **mnene**
4. paka **mkubwa**

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 28 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **hotelini, hamu kaimati**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Hotelini" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja vyakula vingine ambavyo huuzwa hotelini. (chapati, chai, maharagwe, samaki n.k.)*
2. *Taja chakula unachokipenda sana. (nyama, viazi, n.k.)*

✍️ Kuandika

Andika vifungu hivi ubaoni:

Godoro zito
Kahawa tamu
Viatu safi

Waagize wanafunzi waviandike kwenye madaftari yao.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 6: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Hotelini

Helena alinunua kaimati, mkate na kahawa hotelini. Alikuwa na hamu ya kahawa tamu. Mama akatokea na kuketi kitini. Helena akamletea kahawa tamu, kaimati na mkate. Lakini mama alitaka kula wali kwa maini. Hakutaka kahawa tamu, kaimati na mkate kama Helena.

29

Wiki ya 6: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ h H I L

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: **hoteli**.

★

te	ho	ta	la	li	na
te	we	ti	ma	ni	le

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
akamletea	wakawaletea
akamuona	wakawaona
akamuita	wakawaita
akalia	wakalia

Halake na Lina

Halake: Niliokota lulu. Nikaiweka katika taulo.

Lina: Niliona taulo kitini. Nikaitoa na kuiweka uani. Niliona lulu na kuiokota.

Halake: (Akimwambia Ali) Nimemwona Lina na ile lulu.

Ali: Ninaitaka lulu. (Lina anakataa)

Halake: (Akilia) Mama! Mama!

Lina: Nimeuweka lulu kitini.

Ali: Lina ameiweka lulu kitini. (Halake anaokota ile lulu.)

30

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (I, L). Tamka sauti ya herufi /I/. [U] Endelea na herufi ndogo na kubwa (H, h).

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi ubaoni. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. [N] Tumia silabi **ho**, **te** na **li** kutoka kwa jedwali kuandika neno **hoteli**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
akamletea	wakawaletea
akamuona	wakawaona
akamuita	wakawaita
akalia	wakalia

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 30 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **lulu**, **taulo** na **akaiokota**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha mchezo. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiandikane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma mchezo wa "Halake na Lina" huku wanafunzi wakifwatilia kwa kidole. [T] [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao. Kwa zamu kama Halake, Lina na Ali.

💎 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Halake aliokota nini? (lulu)*
2. *Halake aliweka lulu wapi? (katika taulo)*
3. *Kwa nini Halake alilia? (Alimuona Lina na lulu, alidhani lina hangemrudishia lulu)*
4. *Kama ungelikuwa Halake ungelifanya nini? (ningeificha lulu kwenye kichaka, n.k)*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

✍️ Kuandika-Imla

Soma maneno haya mara mbili au tatu huku wanafunzi wakiyaandika: **limau**, **muwa**, **alilala**, **lilikuwa**, **akalitema**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 6 Siku ya 5

Tathmini ya somo

NJIWA WA AJABU

Baba ya Baraka alimnunulia njiwa wawili. Njiwa hawa walikuwa wa kike na wa kiume. (**Baba ya Baraka alinunua njiwa wangapi?**)

Baraka aliwalisha njiwa wake vizuri sana. Kila mara aliwaletea mbegu za aina tofauti.

Baada ya miezi miwili njiwa wa kike akataga mayai kumi. Njiwa wa kike alilalia mayai kwa siku kumi na saba kisha mayai yakaangua. (**Njiwa wa kike alitaga mayai baada ya muda gani?**)

Baraka akawa na njiwa kumi na wawili. Alicheza na njiwa wake kila asubuhi na jioni.

Baraka alipowaambia wanafunzi wenzake kuhusu njiwa wake hawakuamini. Mwalimu pia alishangazwa na njiwa hawa. (**Kwa nini wanafunzi na walimu walishangaa?**)

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Tamka sauti.

■ s h l

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● s a s i s o s e
sa si so se

Soma silabi na maneno.

■ Sa u mu so ko a su bu hi Sa ra
Saumu soko asubuhi Sara

Tamka sauti.

▲ S s

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● s u h u l u w u
su hu lu wu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li kutana wa li wa tesa
walikutana waliwatesa
ni ta wa sema a li sononeka
nitawasema alisononeka

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
aliwatesa	waliwatesa
aliwasema	waliwasema
alikutana	walikutana
alisononeka	walisononeka

31

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi S. Tamka sauti ya herufi /S/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **su** ubaoni. Sema kila sauti /s/ /u/ kisha uunganishe na kusema silabi **su**. [U] Endelea na silabi: **hu, lu, wu**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 31 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika sehemu za neno **walikutana** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li kutana** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walikutana** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **wa li wa tesa (waliwatesa), ni ta wa sema (nitawasema), a li sononeka (alisononeka)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 31 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
aliwatesa	waliwatesa
aliwasema	waliwasema
alikutana	walikutana
alisononeka	walisononeka

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 31 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mtaani, waliwatesa** na **alisononeka**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi "Sara na Saumu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Watoto wa mtaani wana tabia gani? (wana tabia mbaya)
- Kwa nini watoto wa mtaani walitoroka? (waliogopa kushikwa n.k)

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni (**Sara, Saumu**) kisha wanafunzi waandike vitabuni mwao.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 7: Siku ya 1 na 2

Nyumbani

Sara na Saumu

Sara na Saumu wanakaa Masii karibu na soko la Sokomoko. Asubuhi walikutana na watoto sita wa mtaani. Watoto hawa waliwatesa na kuwatusi Sara na Saumu. Saumu alisononeka sana. Sara alikuwa na wasiwasi sana. Sara akasema, "Msinitese wala kunitusi. Nitawasema kwa baba na mama." Wale watoto wakatoroka.

32

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ b s h

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● b a b e b u b o
ba be bu bo

Soma silabi na maneno.

■ bi s ku ti ba ku li bi ri ka m ke be
biskuti bakuli birika mkebe

Tamka sauti.

▲ B b

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● b i s i k i h i
bi si ki hi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li amka wa ka tamani
waliamka wakatamani
wa ka toa wa ka tabasamu
wakatoa wakatabasamu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto aliamka	Watoto waliamka.
Mtoto alittoa	Watoto walittoa
Mtoto alitamani	Watoto walitamani.
Mtoto alitabasamu	Watoto walitabasamu.

33

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Biskuti

Asubuhi baba, mama na watoto waliamka.
Watoto wakatamani kula biskuti.
Kulikuwa na bakuli, birika, bilauri na mkebe kabatini.
Mama akatoa birika akaona bilauri.
Watoto wakatoa bilauri wakaona buibui.
Baba, akamtoa buibui.
Watoto wakatoa mkebe, wakaona biskuti.
Watoto wakatabasamu.

34

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /b/. Taja maneno (baba, kabati) huku wanafunzi wakionyesha au . [U]Endelea na maneno beba, mama, bibi, hema, babu na kabati.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi b. Tamka sauti /b/. Andika herufi b hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ba ubaoni. Sema kila sauti /b//a/ kisha uunganishe na kusema silabi ba. [U] Endelea na silabi: be, bu, bo. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno biskuti ubaoni. Tamka silabi bi s ku ti kisha uunganishe silabi hizo na useme neno biskuti. [U] Endelea na maneno bakuli, birika na mkebe. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno buibui, bilauri na wakatabasamu. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Biskuti" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja vyombo vilivyokuwa kabatini? (Kabatini kulikuwa na bakuli, birika, bilauri na mkebe.)
2. Watoto waliona nini walipotoa mkebe? (Walionga biskuti.)

Kuandika

Andika herufi b (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

bbbbbbbbbbbbbb

BBBBBBBBBB

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ b s h

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● b a b e b u b o
ba be bu bo

Soma silabi na maneno.

■ bi s ku ti ba ku li bi ri ka m ke be
biskuti bakuli birika mkebe

Tamka sauti.

▲ B b

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● b i s i k i h i
bi si ki hi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li amka wa ka tamani
waliamka wakatamani
wa ka toa wa ka tabasamu
wakatoa wakatabasamu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto aliamka	Watoto waliamka.
Mtoto alitoa	Watoto walitoa.
Mtoto alitamani	Watoto walitamani.
Mtoto alitabasamu	Watoto walitabasamu.

33

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **b**. Tamka sauti ya herufi /b/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **bi** ubaoni. Sema kila sauti /b//i/ kisha uunganishe na kusema silabi **bi**. [U] Endelea na silabi: **si**, **ki** na **hi**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **waliamka** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li amka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **waliamka** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **wa ka tamani** (**wakatamani**), **wa ka toa** (**wakatoa**), **wa ka tabasamu** (**wakatabasamu**). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma senetensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto aliamka	Watoto waliamka.
Mtoto alitoa	Watoto walitoa.
Mtoto alitamani	Watoto walitamani.
Mtoto alitabasamu	Watoto walitabasamu.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 33 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **buibui**, **bilauri** na **wakatabasamu**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Biskuti**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Nini kinaonyesha watoto walifurahi kuona biskuti? (walitabasamu)*
2. *Kwa nini buibui alikuwa kabatini? (alikuwa anaishi kule; kulikuwa na giza kabatini na buibui anapenda giza; kulikuwa na chakula na buibui angewapata wadudu kule ambao ni chakula chake kule n.k.)*

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike na kujaza pengo.

Umoja	Wingi
alitoa	walitoa
aliamka	_____
alitamani	_____
alitaka	_____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 7: Siku ya 3 na 4

Nyumbani

Biskuti

Asubuhi baba, mama na watoto waliamka.
Watoto wakatamani kula biskuti.
Kulikuwa na bakuli, birika, bilauri na mkebe kabatini.
Mama akatoa birika akaona bilauri.
Watoto wakatoa bilauri wakaona buibui.
Baba, akamtoa buibui.
Watoto wakatoa mkebe, wakaona biskuti.
Watoto wakatabasamu.

34

Wiki ya 7: Siku ya 5

Nyumbani

Tamka sauti.

■ **b B** **s S**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: u si ku - **usiku**.

★

ma	ku	u	sa	ki	ba
si	li	na	bu	i	ha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtu akamuona kuku	Watu wakawaona kuku.
Mtu akamkamata kuku	Watu wakawakamata kuku.
Mtoto akamuona buibui	Watoto wakawaona buibui.

Wasia wa babu

Babu: Njooi hapa. Sikieni wasia huu. Nawasihi msome. Masomo ni muhimu sana. Masomo huleta hekima. Hekima huleta mali.

Watoto: Naam Babu. Sisi sote tutasoma. Usiwe na wasiwasi.

Babu: Msisahau kuwasiliana na walimu wenu.

Watoto: Naam Babu. Hatutasahau. Asante kwa wasia wako.

35

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (**b**, **B**). Tamka sauti ya herufi /b/. [U] Endelea na herufi ndogo na kubwa (**s**, **S**).

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi ubaoni. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. [N] Tumia silabi **u si** na **ku** kutoka kwa jedwali kuandika neno **usiku**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentesi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtu akamuona kuku	Watu wakawaona kuku.
Mtu akamkamata kuku	Watu wakawakamata kuku.
Mtoto akamuona buibui	Watoto wakawaona buibui.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 35 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wasia**, **nawasihi** na **kuwasiliana**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Wasia wa Babu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

◇ Maswali

1. *Babu aliwasih watoto wafanye nini? (wasome)*
2. *Babu alisema masomo huleta nini? (hekima)*
3. *Je, ungependa kufanya kazi gani ukiwa mkubwa? (watoto waeleze kazi ambayo wangependa kufanya)*
4. *Unafikiri ni kwa nini babu aliwasih watoto wawasiliane na walimu wao? (kwa sababu walimu ndio wanaowafundisha watoto/watawasaidia)*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **samaki**, **soko**, **mkebe**, **bakuli**, **buibui**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 7 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wekesa hospitalini

Wekesa alikuwa na shida ya kupumua. Babake akambeba na kumpeleka hospitalini. Walipofika, muuguzi alimpima Wekesa joto na mapigo ya moyo. Muuguzi alimpeleka kwa daktari. (***Wekesa alikuwa na shida gani?***) Daktari alimwambia muuguzi aweke dawa kwenye sindano ili amdunge Wekesa. Alimwambia muuguzi pia aweke kifaa cha kumsaidia kupumua kwenye pua. Mara tu, akaanza kuhisi vyema tena. Alipoanza kupumua vizuri, msaidizi alimpeleka Wekesa kwenye wodi ya watoto. Ilipofika jioni mpishi alimuandalia chakula kitamu sana. (***Msaidizi alimpeleka Wekesa wapi?***)

Siku iliyofuata, Wekesa alihisi amepata nafuu kabisa. Daktari akasema, "Wekesa, unaweza kwenda nyumbani sasa. Lakini usisahau kuchukua dawa zako!" Babake wekesa akamjibu, "Asante sana Bwana Daktari." Aliwashukuru watu wengi: daktari, muuguzi, mpishi na msaidizi. Akawapungia wote mikono akisema, "Kwaheri!" (***Kati ya watu hawa wote nani alimsaidia Wekesa sana?***)

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Familia

Tamka sauti.

■ y b s

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● y a y e y i y u

ya ye yi yu

Soma silabi na maneno.

■ ma ya i Ye ru sa he ka ya ya ya

mayai Yerusa hekaya yaya

Tamka sauti.

▲ Y y

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● y o b o l o h o

yo bo lo ho

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tu okea hu tu somea

hutuokea hutusomea

a na ye tii a ta ku somea

anayetii atakusomea

Sarufi: Soma sentensi zifuatazo.

Huyu	Yule
1. Yaya huyu ni mzuri	Yaya yule ni mzuri.
2. Babu huyu ni mrefu	Babu yule ni mrefu.
3. Paka huyu ni mkali	Paka yule ni mkali.
4. Kuku huyu ni mnono	Kuku yule ni mnono.

36

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /y/. Taja maneno (**yaya, huyu**) huku wanafunzi wakionyesha 🙋 au 🙋. [U]Endelea na maneno **yuko, hayo, yeye, pabaya**.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **y**. Tamka sauti /y/. Andika herufi **y** hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ya** ubaoni. Sema kila sauti /y//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **ya**. [U] Endelea na silabi: **ye, yi, yu**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **mayai** ubaoni. Tamka silabi **ma ya i** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mayai**. [U] Endelea na maneno: **Yerusa, hekaya** na **yaya**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **yaya, hutuokea** na **hekaya**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Yerusa yaya wetu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Yaya Yerusa alifanya kazi zipi?** (kupika chakula kama keki na mayai, kusimamia watoto kuelewa masomo, kusomea watoto hadithi n.k.)
2. **Yerusa hupika nini kila asubuhi?** (Yaya huoka keki na kupika mayai.)

Kuandika

Andika herufi **y** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

yyyyyyyyyyyyyyyyyy
YYYYYYYYYYYYYY

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Familia

Yerusa yaya wetu

Yaya wetu ni Yerusa.

Kila asubuhi Yerusa hutuokea keki na mayai.

Kabla ya kulala, yeye hutusomea hekaya tamu tamu.

Ukiwa mtoto mtiifu, Yerusa hukusomea hekaya nyingi wakati wa kulala. Hekaya huwa tamu.

37

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Familia

Tamka sauti.

■ y b s
 ● y a y e y i y u
 ya ye yi yu

Soma silabi na maneno.

■ ma ya i Ye ru sa he ka ya ya ya
 mayai Yerusa hekaya yaya

Tamka sauti.

▲ Y y
 ● y o b o l o h o
 yo bo lo ho

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tu okea hu tu somea
 hutuokea hutusomea
 a na ye tii a ta ku somea
 anayetii atakusomea

Sarufi: Soma sentensi zifuatazo.

Huyu	Yule
1. Yaya huyu ni mzuri	Yaya yule ni mzuri.
2. Babu huyu ni mrefu	Babu yule ni mrefu.
3. Paka huyu ni mkali	Paka yule ni mkali.
4. Kuku huyu ni mnono	Kuku yule ni mnono.

36

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **y**. Tamka sauti ya herufi /y/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **yo** ubaoni. Sema kila sauti /y//o/ kisha uunganishe na kusema silabi **yo**. [U] Endelea na silabi: **bo, lo, ho**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika sehemu za neno **hutuokea** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu tu okea** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hutuokea**. [U] Endelea kwa maneno: **hu tu somea (hutusomea), a na ye tii (anayetii), a ta ku somea (atakusomea)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Eleza wanafunzi jinsi ya matumizi ya vionyeshi **huyu yule**.

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

1. Yaya **huyu** ni mzuri - Yaya **yule** ni mzuri.
2. Babu **huyu** ni mrefu - Babu **yule** ni mrefu.
3. Paka **huyu** ni mkali - Paka **yule** ni mkali.
4. Kuku **huyu** ni mnono - Kuku **yule** ni mnono.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **yaya, hutuokea** na **hekaya**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Yerusa yaya wetu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Taja tabia za mtoto mtiifu** (kufuata maagizo ya mwalimu na wazazi/kufanya kazi wazazi wanazokutuma n.k.)
2. **Yaya mzuri hufanya nini?** (hutusaidia kazi/hutuchekesha/hucheza na sisi n.k.)

✍️ Kuandika

Andika neno **yaya** ubaoni. Wanafunzi waliandike vitabuni mwao baadaye wachore picha ya yaya.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 8: Siku ya 1 na 2

Familia

Yerusa yaya wetu

Yaya wetu ni Yerusa.

Kila asubuhi Yerusa hutuokea keki na mayai.

Kabla ya kulala, yeye hutusomea hekaya tamu tamu.

Ukiwa mtoto mtiifu, Yerusa hukusomea hekaya nyingi wakati wa kulala. Hekaya huwa tamu.

37

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Familia

Tamka sauti.

■ z y b

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● z a z i z u z e
za zi zu ze

Soma silabi na maneno.

■ zi zi ni za bi bu zi wa ni wa za zi
zizini zabibu ziwani wazazi

Tamka sauti.

▲ Z z

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● z o s o y o b o
zo so yo bo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li elekea walielekea
ku wa bebea kuwabebea
wa li kula walikula
wa ka wa nunulia wakawanunulia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huu ni mnazi wetu	Hii ni minazi yetu.
Huu ni mzabibu wetu	Hii ni mizabibu yetu.
Huu ni mlimau wetu	Hii ni milimau yetu.
Huu ni mmea wetu	Hii ni mimea yetu.
Huu ni mkebe wetu	Hii ni mikebe yetu.

38

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi Z. Tamka sauti ya herufi /z/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi zo ubaoni. Sema kila sauti /z//o/ kisha uunganishe na kusema silabi zo. [U] Endelea na silabi: so, yo na bo. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 38 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno walielekea ubaoni. Tamka sehemu za neno wa li elekea kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno walielekea kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: wa li kula (walikula), ku wa bebea (kuwabebea), wa ka wa nunulia (wakawanunulia). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 38 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Umoja	Wingi
Huu ni mnazi wetu	Hii ni minazi yetu.
Huu ni mzabibu wetu	Hii ni mizabibu yetu.
Huu ni mlimau wetu	Hii ni milimau yetu.
Huu ni mmea wetu	Hii ni mimea yetu.
Huu ni mkebe wetu	Hii ni mikebe yetu.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 36 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno likizo, zamu, zeze na zabibu.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Zani na Ziki" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Zani na Ziki walituzwa? (kwa sababu waliwasaidia wazazi, waliwaletea wazazi wao nazi, pengine walifanya vyema shuleni)*
2. *Wewe hufanya nini wakati wa likizo? (Hutembelea nyanya babu; hucheza na marafiki, husaidia wazazi)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waambie wanafunzi wayaandike na kujaza pengo.

Umoja	Wingi
mnazi	minazi
mzabibu	_____
_____	mikebe

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kamilisha somo kwa kuimba wimbo: **Kuna mtu shambani.**

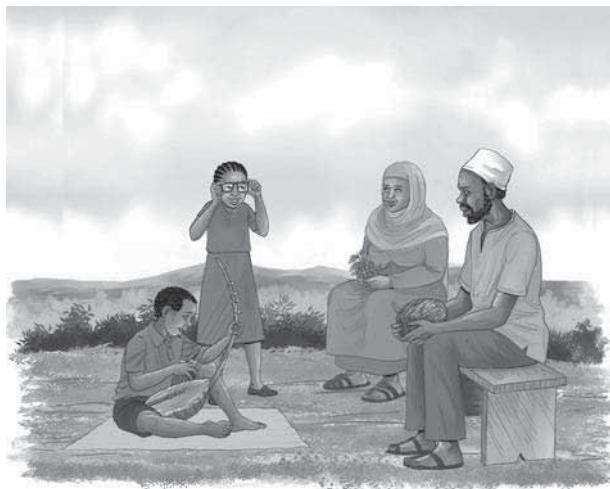
Wimbo: Kuna mtu shambani ia, ia kuna mtu shambani. Mtu ataka mke.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 8: Siku ya 3 na 4

Familia

Zani na Ziki

Ilikuwa wakati wa likizo. Zani na Ziki walikuwa na zamu ya kutazama zizi lao na ziwa.

Kila asubuhi walielekea zizini.

Baadaye walielekea ziwani.

Huko waliona minazi na mizabibu.

Walikula zabibu. Waliwabebea wazazi wao zabibu na nazi.

Wazazi wakawanunulia zawadi. Zani akanunuliwa zawadi ya zeze. Ziki akanunuliwa zawadi ya miwani.

39

Wiki ya 8: Siku ya 5

Familia

Tamka sauti.

■ z Z y Y

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: wa za zi - **wazazi**.

si	ka	za	wa	wa	na
zi	ha	i	ma	ti	ki

Sarufi: Soma maneno haya.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
1. an akaa	al ika a
2. ana ona	al iona
3. ana lia	al ilia
4. ana taka	al itaka

Ayoo

Ayoo ni mtoto. Baba yake ni Otieno. Mama yake anaitwa Kanini.

Yeye hukaa na babu yake wilayani Kikuyu. Kila siku Ayoo huletewa mayai na shangazi yake Zainabu.

Bibi humwekea mabuyu kibuyuni. Ayoo hutamani chakula kitamu zaidi ya mabuyu. Yeye huomba ili babu yake awe na mali.

40

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (y Y). Tamka sauti ya herufi /y/. [U] Endelea na herufi ndogo na kubwa (z Z). Eleza wanafunzi wasome kwenye vitabu vyao ukurasa 40.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **wa, za** na **zi** kuandika neno **wazazi**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

[N/T/U] Andika maneno haya ubaoni. Fuatilia mtindo wa kufundisha nyakati: **Leo – Jana**. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
1. an aa	al ika
2. an o na	al iona
3. an al ia	al ilia
4. an at aka	al itaka

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 40 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wilayani, mabuyuni** na **mali**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **Ayoo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💎 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Ayoo na babu yake wanaishi wapi?** (Wanaishi wilaya ya kikuyu)
2. **Je, Ayoo husali kila siku kwa nini?** (ili babu yake awe na mali)
3. **Bibi humwekea mabuyu wapi?** (Kibuyuni)
4. **Unafikiri kama ayoo na babu yake wangepata mali wangepanya nini?** (wangenunua chakula kizuri, wangepanga nyumba n.k.)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali).

🖋️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye vitabu vyao: **mayai, hekaya, zizini, minazi, zawadi** Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 8 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Ndoto ya Wanjiru

Wanjiru alipokuwa katika darasa la kwanza, alikuwa mtoto wa pekee hakuwa na ndugu. Alihuzunika sana. Wazazi wake walimwambia kuwa siku moja, Mungu angempa ndugu. Siku moja, baba alimsomea hadithi. Baadaye, Wanjiru aliwaona watoto wengi katika chumba chake cha kulala. Akaanza kuwahesabu, "Mmoja, wawili, watatu... kumi." Mara wakaongezeka. Wanjiru akashangaa sana. Akawaweka kwenye makundi ya watoto kumi. Kisha Wanjiru akaendelea kuhesabu, "Kumi, ishirini, thelathini, arobaini, hadi mia moja."

Wanjiru akaogopa sana. Babake akamwambia, "Hawa ni ndugu zako." Wanjiru akaanza kulia akisema, "Chumba changu kimejaa na sitaki kuwapa doli wangu." Mara tu, mama akamwamsha kwenda msalani kabla ya kwenda kulala. Ndipo Wanjiru akatambua kuwa ilikuwa ndoto tu.

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Tamka sauti.

■ g z y

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● g a g aa g e g i
ga gaa ge gi

Soma silabi na maneno.

■ ki so go mi zi go ma go ti gaa gaa
kisogo mizigo magoti gaagaa

Tamka sauti.

▲ G g

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● g u g i g o g oo
gu gi go goo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka wa samehe wa ka watega
wakawasamehe wakawatega
wa ka wa ona wa ka gaagaa
wakawaona wakagaagaa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni bega	Haya ni mabega.
Hili ni goti	Haya ni magoti.
Hili ni sikio	Haya ni masikio.
Hili ni gego	Haya ni magego.

41

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /g/. Taja maneno (gamba, agiza) halafu wanafunzi waonyeshe au . Endelea na maneno [U] gamba, babu, gari, gogo, gazeti.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi g. Tamka sauti /g/. Andika herufi g hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ga ubaoni. Sema sauti /g/ /a/ kisha uunganishe na kusema silabi ga. [U] Endelea kwa silabi gaa, ge, gi. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao 41.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno kisogo ubaoni. Tamka silabi ki so go kisha uunganishe silabi hizo na useme neno kisogo. [U] Endelea na maneno: mizigo, magoti, gaagaa. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno mizigo, wakawatega/ tega na wakagaagaa/gaagaa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo.

Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Wezi sokoni" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Wezi walitokea katika soko gani? (mogotio)
- Wezi hao walitaka kuiba nini? (wezi walitaka kuiba mizigo)
- Wezi waliumia wapi? (mabega, magoti na miguu)

Kuandika

Andika herufi g (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

gggggggggggggggggg

GGGGGGGGGG

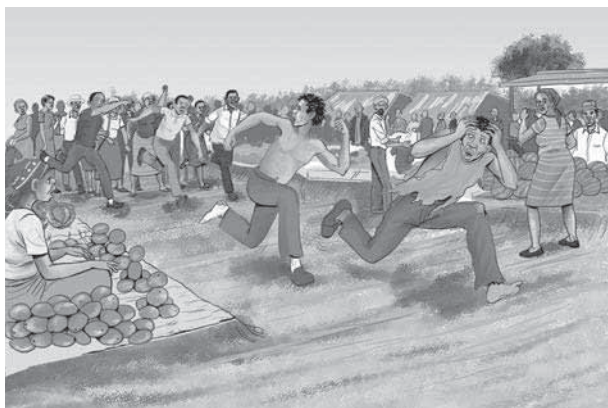
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Wezi sokoni

Katika soko la Mogotio, kulitokea wezi watatu.

Walitaka kuiba mizigo sokoni.

Watu wakawaona.

Wezi wakataka kutoroka.

Watu wakawatega.

Mtego ukawakamata.

Wezi wakaumia sana.

Kuna wale waliumia visogo. Wengine wakaumia mabega, magoti na miguu.

Wezi wakagaagaa.

Muuguzi akawatibu.

Watu wakawasamehe.

Kutoka siku hiyo wezi hawakuiba tena.

42

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Tamka sauti.

■ g z y

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● g a g aa g e g i
ga gaa ge gi

Soma silabi na maneno.

■ ki so go mi zi go ma go ti gaa gaa
kisogo mizigo magoti gaagaa

Tamka sauti.

▲ G g

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● g u g i g o g oo
gu gi go goo

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka wa samehe wa ka watega
wakawasamehe **wakawatega**
wa ka wa ona wa ka gaagaa
wakawaona **wakagaagaa**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni bega	Haya ni mabega.
Hili ni goti	Haya ni magoti.
Hili ni sikio	Haya ni masikio.
Hili ni gego	Haya ni magego.

41

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi G. Tamka sauti /g/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi gu ubaoni. Sema sauti /g/ /u/ kisha uunganishe na kusema silabi gu. [U] Endelea kwa silabi: gi, go, goo. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno wakawasamehe ubaoni. Tamka sehemu za neno wa ka wa samehe kisha uunganishe sehemu hizo upesi na useme neno wakawasamehe. [U] Endelea na: wa ka wa ona (wakawaona), wa ka wa tega (wakawatega), wa ka gaagaa (wakagaagaa). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Hili ni bega	Haya ni mabega.
Hili ni goti	Haya ni magoti.
Hili ni sikio	Haya ni masikio.
Hili ni gego	Haya ni magego.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 41 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno mizigo, tega na gaagaa.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi "Wezi sokoni" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, unafikiria kama watu hawangewaona wezi nini kingefanyika? (watu hawangewatega, wangeiba vitu sokoni n.k.)
- Je, unafikiri watu nwalifanya vizuri kuwasamehe wezi? (ndio, la)
- Kwa nini unafikiria hivyo? (kwa sababu waliposamehewa hawakuiba tena, kwa sababu walikuwa wameumia)

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore miguu na magoti.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 9: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Wezi sokoni

Katika soko la Mogotio, kulitokea wezi watatu.

Walitaka kuiba mizigo sokoni.

Watu wakawaona.

Wezi wakataka kutoroka.

Watu wakawatega.

Mtego ukawakamata.

Wezi wakaumia sana.

Kuna wale waliumia visogo. Wengine wakaumia mabega, magoti na miguu.

Wezi wakagaagaa.

Muuguzi akawatibu.

Watu wakawasamehe.

Kutoka siku hiyo wezi hawakuiba tena.

42

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Sokoni/Dukani

Tamka sauti.

■ d g z

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● d e d i d u d o
de di du do

Soma silabi na maneno.

■ de be do li A di di da ki ka
debe doli Adidi dakika

Tamka sauti.

▲ D d

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● d a b a d e b e
da ba de be

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka elekea ku ni nunulia
wakaelekea kuninunulia
tu ta nunua a ka kubali
tutanunua akakubali

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni debe	Haya ni madebe.
Hili ni godoro	Haya ni magodoro.
Hili ni doli	Haya ni madoli.
Hili ni dau	Haya ni madau.

43

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Sokoni/Dukani

Adidi na Baba sokoni

Baba aliita, "Adidi! Amka! Leo ni siku ya soko."

Adidi aliamka baada ya dakika kumi.

Wakaelekea soko la Gede.

Baba akasema, "Adidi, leo tutanunua dagaa, dania, debe na godoro."

Adidi akauliza, "Baba, unaweza kuninunulia soda, doli na gololi?"

"Sawa Adidi, nitakununulia." Baba akakubali.

44

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /d/. Taja maneno (dada, ada) halafu wanafunzi waonyeshe au . Endelea na maneno [U] dunia, ibada, baba, darasa, gari.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi d. Tamka sauti /d/. Andika herufi d hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

Andika silabi de ubaoni. N/T/U: Sema sauti /d/ /e/ kisha uunganishe na kusema silabi upesi de. [U] Endelea kwa silabi di, du, do. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno debe ubaoni. Tamka silabi de be kisha uunganishe silabi hizo na useme neno debe. [U] Endelea na maneno doli, Adidi na dakika. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno dania, gololi na dagaa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo.

Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Adidi na Baba sokoni" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Baba alimuambia Adidi alikuwa siku ya nini? (ilikuwa siku ya soko)
- Baba na Adidi walielekea soko gani? (Gede)
- Adidi alitaka baba amnunulie nini? (soda, doli na gololi)

Kuandika

Andika herufi d (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

dddddddddddddd

DDDDDDDDDD

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Sokoni/Dukani

Tamka sauti.

■ d g z

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● d e d i d u d o
de di du do

Soma silabi na maneno.

■ de be do li A di di da ki ka
debe doli Adidi dakika

Tamka sauti.

▲ D d

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● d a b a d e b e
da ba de be

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka elekea wakaelekea ku ni nunulia kuninunulia
tu ta nunua tutanunua a ka kubali akakubali

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni debe	Haya ni madebe.
Hili ni godoro	Haya ni magodoro.
Hili ni doli	Haya ni madoli.
Hili ni dau	Haya ni madau.

43

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi D. Tamka sauti /d/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi da ubaoni. Sema sauti /d/ /a/ kisha uunganishe na kusema silabi kwa upesi da. [U] Endelea na silabi: ba, de na be. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno wa ka elekea ubaoni. Tamka sehemu za neno kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno wakaelekea. [U] Endelea na: ku ni nunulia (kuninunulia), tu ta nunua (tutanunua), a ka kubali (akakubali). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Hili ni debe	Haya ni madebe.
Hili ni godoro	Haya ni magodoro.
Hili ni doli	Haya ni madoli.
Hili ni dau	Haya ni madau.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 43 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno dania, gololi na dagaa.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Adidi na Baba sokoni" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, unafikiri Adidi na babake walienda sokoni saa ngapi? (Asubuhi, mchana, saa tatu, saa kumi, n.k.)
- Je, unafikiri Adidi na babake walikula nini siku hiyo? (dagaa)
- Je, kwa nini Adidi alitaka gololi? (kwa sababu alitaka kucheza nayo)

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja		Wingi
debe	-	madebe
godoro	-	_____
_____	-	madoli

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 9: Siku ya 3 na 4

Sokoni/Dukani

Adidi na Baba sokoni

Baba aliita, "Adidi! Amka! Leo ni siku ya soko."

Adidi aliamka baada ya dakika kumi.

Wakaelekea soko la Gede.

Baba akasema, "Adidi, leo tutanunua dagaa, dania, debe na godoro."

Adidi akauliza, "Baba, unaweza kuninunulia soda, doli na gololi?"

"Sawa Adidi, nitakununulia." Baba akakubali.

44

Tamka sauti.

■ **g G** **d D**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: da ki ka - **dakika**.

★

m	go	ge	be	de	ki
da	ma	ti	ka	te	mu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- 1. Kaka ali**enda** shuleni.
- 2. Mtoto alilia kitini.
- 3. Jitu lilis**imama** njiani.
- 4. Bibi alib**eba** mzigo.

Kazi ya Kogo na Radoli

Kogo na Radoli walikaa Migori. Kazi yao ilikuwa kubeba mizigo mizito. Kila asubuhi walibeba magunia mazito ya mboga na mihogo. Kila usiku mabega na miguu yao iliama sana. Walikula ugali kwa uyoga. Walikubaliana kugawana hela baada ya kazi.

45

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (g, G). Tamka sauti ya herufi /g/. [U] Endelea na herufi ndogo na kubwa (d, D).

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. [N] Tumia silabi da, ki na ka kutoka kwa jedwali kuandika neno **dakika**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

1. Kaka ali**enda** shuleni.
2. Mtoto alilia kitini.
3. Jitu lilis**imama** njiani.
4. Bibi alib**eba** mzigo.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 45 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **uyoga**, **kugawana** na **hela**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Kazi ya Kogo na Radoli" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- i. **Kogo na Radoli walikaa wapi?** (Migori)
- ii. **Kogo na Radoli walifanya kazi gani?** (kubeba mizigo)
- iii. **Je, unafikiri Kogo na Radoli walifanya kazi yao ofisini au sokoni?** (sokoni)
- iv. **Kwa nini unasema hivyo?** (kwa sababu mizigo ya mboga na mihogo hupatikana sokoni, n.k.)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika: **walikaa**, **mboga**, **kugawana**, **walibeba**, **dagaa**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 9 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Gazeti

Rukia aliishi na wenzake kwenye nyumba ya malezi. Kila jioni walipenda kusoma gazeti la Taifa Leo kwenye maktaba. (**Rukia na wenzake waliishi wapi?**) Kwenye gazeti hilo walipenda kusoma taarifa na kutazama picha.

Siku moja Rukia na Saada wakaamua kusoma sehemu ya matangazo. Kwenye sehemu hiyo kulikuwa na matangazo ya michezo ya watoto. Saada na Rukia wakamuonyesha mama mlezi tangazo hilo la michezo. (**Rukia walimuonyesha nani gazetini?**) Wakamuomba ruhusa ya kushiriki katika michezo hiyo.

Mama mlezi akawaita watoto wote na kuwaambia, "Kesho tutaenda kushiriki katika michezo ya watoto." Watoto walifurahi sana kusikia hivyo.

Asubuhi na mapema watoto wote wakaanza safari ya kwenda uwanjani. Rukia alishinda mbio za mita mia moja na akapewa nishani ya dhahabu. (**Je, wewe umewahi kusoma gazeti? Ni sehemu gani iliyokupendeza?**)

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Siku za Wiki

Tamka sauti.

■ j d g

Tamka sauti.

● j a j aa j e j i
ja jaa je ji

Soma sentensi hizi.

- 1. Kaka alienda shuleni. 3. Jitu lilisimama njiani.
2. Mtoto alilia kitini. 4. Bibi alibeba mzigo.

Tamka sauti.

▲ J j

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● j u g u d u j o
ju gu du jo

Soma sehemu za neno na neno lote.

- ★ wa na kijiji wanakijiji
ha wa ku amini hawakuamini
wa ka mu amini wakamuamini
a ka li patia akalipatia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- ◆ 1. Dada ameketi wapi?
2. Paka amesimama wapi?
3. Mwalimu ameandika wapi?
4. Jiwe liko wapi?

46

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi J. Tamka sauti ya herufi /j/. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 46 kwenye vitabu vyao.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ju** ubaoni. Sema kila sauti /j//u/ kisha uunganishe na kusema silabi **ju**. [U] Endelea na silabi: **gu, du, jo**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 46 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **wanakijiji** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wana ki jiji** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wanakijiji** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **ha wa ku amini (hawakuamini), wa ka mu amini (wakamuamini), a ka li patia (akalipatia)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 46 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika maswali yafuatayo kwenye ubao.

1. Dada ameketi wapi?
2. Paka amesimama wapi?
3. Mwalimu ameandika wapi?
4. Jiwe liko wapi?

Wasomee wanafunzi. Kisha wasaidie kupata majibu kwenye picha zilizo kwenye ukurasa wa 47. [Majibu ni: kitini, dirishani, ubaoni, mezani]

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kuzimia, Alhamisi na ijumaa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Jilo na jitu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Jilo alijawa na wasiwasi? (kwa sababu jitu lilitaka kumla)*
2. *Unafikiri ni kwa nini wanakijiji hawakumuamini Jilo? (hawakuwa wameliona jitu, walifikiri Jilo alikuwa anafanya mzaha, n. k.)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni: **Jiwe, jitu, Jumanne, majanini, jaa**. Waagize wanafunzi wayaandike katika madaftari yao kisha wachore picha ya jitu.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 10: Siku ya 1 na 2

Siku za Wiki

Jilo na Jitu

Siku ya Jumatatu jioni, Jilo aliona jitu kijijini. Akasema, "Nimeliona jitu majanini." Wanakijiji hawakuamini.

Siku ya Jumanne, Jumatano na Athamisi mchana akaliona jitu tena.

Siku ya Ijumaa asubuhi jitu likasema, "Jilo, nataka kula."

Jilo alijawa na wasiwasi.

Akalipatia jitu jiwe la moto.

Jitu likala jiwe na kuzimia.

Siku ya Jumamosi walilizika jitu. Jumapili ilipofika walifanya sherehe kwa heshima ya Jilo. Wanakijiji wote walimwamini jilo.

47

Wiki ya 10: Siku ya 3 na 4

Siku za Wiki

Tamka sauti.

■ r g j

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● r e r a r i r o
re ra ri ro

Soma silabi na maneno.

■ ra is ga ri ra di Ja nu a ri
rais gari radi Januari

Tamka sauti.

▲ R r

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● r u j i w a g a
ru ji wa ga

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ li li simama tu ka sikia
lilisimama tukasikia
a ki malizia wa ka torokea
akimalizia wakatorokea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Rais anakuja kijijini	Rais atakuja kijijini.
Rais anasimama barabarani	Rais atasimama barabarani.
Rais anawasihi watu	Rais atawasihi watu.
Rais anafurahi sana	Rais atafurahi sana.

48

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **R**. Tamka sauti ya herufi /r/. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 48 kwenye vitabu vyao.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ru** ubaoni. Sema kila sauti /r//u/ kisha uunganishe na kusema silabi **ru**. [U] Endelea na silabi **ju**, **wu** na **gu**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 48 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **lilisimama** ubaoni. Tamka sehemu za neno **li li simama** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **lilisimama** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **a ki malizia (akimalizia)**, **tu ka sikia (tukasikia)**, **wa ka torokea (wakatorokea)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 48 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Eleza wanafunzi jinsi ya kutumia nyakati kueleza vitendo.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Rais anakuja kijijini	Rais atakuja kijijini.
Rais anasimama barabarani	Rais atasimama barabarani.
Rais anawasihi watu	Rais atawasihi watu.
Rais anafurahi sana	Rais atafurahi sana.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **ziara**, **radi** na **amani**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Ziara ya Rais**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

Mwalimu achague wanafunzi wawili wasimulie hadithi waliyoisoma.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

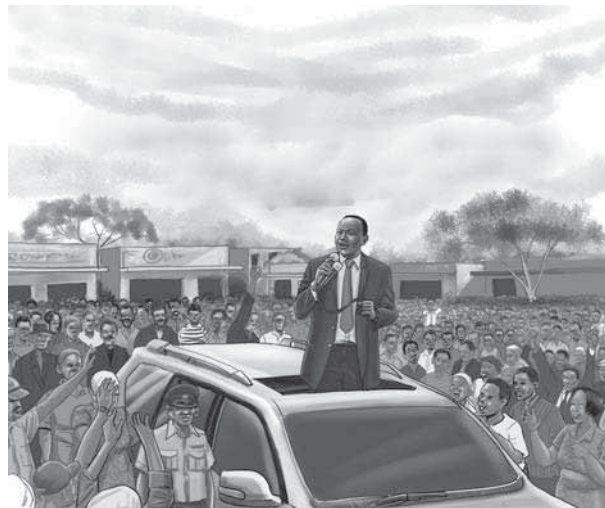
1. *Kwa nini wanakijiji walikuwa na furaha? (kwa sababu Rais aliwatembelea/kwa sababu Rais alikuja kijijini).*
2. *Kwa nini watu walitorokea madukani? (ili wajikinge na mvua n.k.)*

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 10: Siku ya 3 na 4

Siku za Wiki

Ziara ya Rais

Ilikuwa siku ya Jumatatu mwezi wa Januari Rais alipotutembelea. Rais wetu alikuja kijijini kukutana na raia. Gari take lilisimama barabarani.

Rais akasema, "Nawasihi mkae kwa amani na watu wote." Siku hiyo, wanakijiji walikuwa na furaha sana.

Akimalizia ziara yake, mara tukasikia radi.

Watu wakatorokea madukani.

Kesho yake barabara ilikuwa imejaa maji.

49

Wiki ya 10: Siku ya 5

Siku za Wiki

Tamka sauti.

■ j J r R

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: I ju maa - Ijumaa.

tu	no	ji	ki	i	do
maa	i	ju	n	ma	ta

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Zakayo alilala kitini	Zakayo atalala kitini.
Zakayo alisugua jino	Zakayo atasugua jino.
Mama alimuona Zakayo	Mama atamuona Zakayo.
Mama alielekea dukani	Mama ataelekea dukani.

Jino la Zakayo

Jumamosi asubuhi, Zakayo alilala kitini. Jino lake lilikuwa linamuuma. Alilala huku akilisugua jino kwa kidole. Mara alijikaza kuelekea jikoni. Huko aliokota jivu na kuliweka kwenye jino. Mama yake alimuona ameketi jikoni akilia. Mama alielekea dukani. Akanunua dawa na kumletea. Akanywa dawa. Jino likatulia.

50

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (j, J). Tamka sauti ya herufi /j/. [U] Endelea na herufi ndogo na kubwa (r, R).

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ji** na **we** kuandika neno **jiwe**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 50.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi, soma pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 50.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Zakayo alilala kitini	Zakayo atalala kitini.
Zakayo alisugua jino	Zakayo atasugua jino.
Mama alimuona Zakayo	Mama atamuona Zakayo.
Mama alielekea dukani	Mama ataelekea dukani.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **jivu**, **akilisugua** na **alijikaza**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Jino la Zakayo" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

🔍 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja jina la mtu aliyelala kitini (Jina lake ni Zakayo)
2. Zakayo alilala kitini siku gani? (Jumamosi/Jumamosi asubuhi)
3. Kwa nini Zakayo alilia (alikuwa anahisi maumivu/jino lake lilikuwa linauma)
4. Eleza vile ulivyohisi wakati ulikuwa mgonjwa? (maumivu/kulia n.k.)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye vitabu vyao: kijijini, Ijumaa, jitu, Rais, radi, ziara.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 10 Siku ya 5

Tathmini ya somo

MIEZI YA MWAKA

Mwezi wa Januari, mwaka twausherehekea Februari mwezi wa pili, joto jingi na jasho Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika

Mwezi wa tatu ni Machi, mvua huanza nyeshwa. Mwezi wa nne Aprili, ni likizo twafurahia Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika (Mwezi wa tano unaitwaje?)

Mwezi wa tano ni Mei, ndo mwezi wa leba dei. Mwezi wa sita ni Juni, ni mwezi wa madaraka Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika. (Mwezi wa tano unaitwaje?)

Julai, mwezi wa saba, baridi kama barafu Agosti mwezi wa nane, ndio mwezi wa mavuno Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika. (Mwezi wa Julai una nini?)

Wa tisa ni Septemba, muhula wa tatu kuanza Mwezi kumi Oktoba, twakumbuka mashujaa Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika

Novemba kumi na moja, mitihani hukaribia Desemba kumi na mbili, sherehe za Krismasi Miezi kumi na miwili, ndipo mwaka hukamilika. (Kati ya Miezi hii, ni mwezi gani uupendao?)

Wiki ya 11: Siku ya 1

Mazingira

Tamka sauti.

■ m a u k

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: ma ma - **mama**.

★

kaa	ma	mu	ka	m
maa	ku	a	kuu	u

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wakati ujao
Kaka aka amua kuamka	Kaka waka amua kuamka.
Kaka aka muuma kaa	Kaka waka wauma kaa.

Kaka na Kaa

Kuku **aka**amua kuamka.

Paka **aka**amua kuamka.

Mama **aka**amua kuamka.

Kaka **aka**amua kuamka.

Kaka **aka**amua kukaa na kaa.

Kaa **aka**muuma kaka.

Paka **aka**muuma kaa.

51

Vidokezo vya Mwalimu

Je, unakumbuka mpangilio wa "Ninafanya", "Tunafanya", "Unafanya", wakati wa kufunza somo la kusoma?

★ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi (**m**). Tamka sauti ya herufi /m/. [U] Endelea na herufi **a, u** na **k**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 51 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ma** na **ma** kuandika neno **mama**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 51.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja

Kaka **aka**amua kuamka kuamka.

Kaka **aka**muuma kaa

Wingi

- Kaka **waka**amua

- Kaka **waka**wauma kaa.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 51 kwenye vitabu vyao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya neno **aka**amua na **aka**muuma. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kaka na Kaa**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

🔍 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Kuku aliamua kufanya nini? (aliamua kuamka)*
- Kaka aliamua kufanya nini? (kuamka, kukaa na kaa)*
- Paka alimuuma nani? (kaa)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya kwa sauti mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **paka, mama, kukaa, matatu, kuku**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 11: Siku ya 2

Mazingira

Tamka sauti.

■ t T i l n N o O

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: ta mu - **tamu**

★

ni	m	na	ta	mi
mu	ti	i	nu	ma

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Tai an akaa	Tai at akaa.
Kima an akataa	Kima at akataa.
Tai an amtuma	Tai at amtuma.
Konokono an akataa	Konokono at akataa.

Tai na Kima

Tai anakaa na kima mtini.
 Tai anataka kununua asali na ini nono.
 Tai akamtuma kima.
 Kima akakataa.
 Tai akaona konokono mtini.
 Akamuita na kumtuma.
 Konokono akakataa.
 Tai akanuna.

52

Vidokezo vya Mwalimu

I wapo kuna wanafunzi wasioweza kujibu maswali ya ufahamu, waelekeze kwenye mbinu zitakazowapatia jibu kwa urahisi. Usiwapatie jibu papo hapo.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo (t T). Tamka sauti ya herufi /t/. [U] Endelea kwa herufi i I, n N, o O. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 52 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **ta na mu** kuandika neno **tamu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 52.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi zote.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Tai an akaa	Tai at akaa
Kima an akataa	Kima at akataa
Tai an amtuma	Tai at amtuma
Konokono an akataa	Konokono at akataa

Baadaye wape wanafunzi nafasi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 52.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya neno **konokono** na **nuna**. Eleza wanafunzi maana ya neno hilo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Tai na Kima" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💎 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Tai alikaa na kima wapi? (alika na kima mtini).*
- Tai alitaka kununua nini? (biskuti na ini nono).*
- Kwa nini Tai alinuna? (wote aliowatuma walikataa).*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **anakataa, anataka, anamuona, ananunua, anatamani.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Tamka sauti.

■ w W e E l L h H

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: mi wi li - miwili

★

ki	a	wi	li	wa
ka	mi	tu	ha	wi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Katile aliwahukumu	Katile ata wahukumu.
Barasa alilia	Barasa atalia .
Wakili alilalamika	Wakili atalalamika .
Hawa alilewa	Hawa atalewa .

Wamiti na Hawa

Wamiti na Hawa walienda sokoni. Walinunua mboga, nyanya na vitunguu.

Wamiti aliona viatu vizuri vya bei ghali.

Alivitamani lakini hakuwa na pesa. Wamiti alivichukua viatu akampa Hawa.

Walishikwa na kupelekwa katika mahakama. Wote walihukumiwa miaka miwili na hakimu. Wamiti na Hawa waliomba msamaha.

53

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kufanya utabiri na wanafunzi siku ya kwanza, ya tatu na ya tano pekee. Hakuna utabiri siku ya 2 na ya 4. Wanafunzi watarejelea msamiati.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo (w W). Tamka sauti ya herufi /w/. [U] Endelea kwa herufi e E, l L, h H. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 53 kwenye vitabu vyao.

★ **Jedwali la silabi** [N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **mi**, **wi** na **li** kuandika neno **miwili**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 53.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi zote:

Wakati uliopita -li	Wakati ujao -ta
Katile aliwahukumu	Katile ata wahukumu
Wamiti alilia	Wamiti atalia
Wakili alilalamika	Wakili atalalamika
Hawa alilewa	Hawa atalewa

Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 53.

📖 Kabla ya kusoma::

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hakimu**, **mahakama** na **walihukumiwa/hukumiwa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Wamiti na Hawa" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali:

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Wamiti na Hawa walienda wapi? (sokoni)*
- Kwa nini Wamiti alivichukua viatu? (alivitamani, hakuwa na pesa)*
- Ni nani aliwahukumu Wamiti na Hawa? (hakimu)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **mahakama**, **hakimu**, **nawasihi**, **wanakijiji**, **radi**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 11: Siku ya 4

Nyumbani

Tamka sauti.

■ s S b B y Y z Z

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: sa ba - **saba**.

★

wa	mo	sti	sa	mi	zi
bi	to	ya	ba	ma	s

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●	Wakati uliopo	Wakati ujao
	Ninasikia mayowe	Nitasikia mayowe.
	Ninatazama moto	Nitatazama moto.
	Ninauzima moto	Nitauzima moto.
	Ninaelekea sebuleni	Nitaelekea sebuleni.

Waya wawaka moto

Tulisikia mayowe tukiwa sebuleni.

"Tokeni!" Baba akasema.

Sote tukatoka.

Kutazama tukaona moto ukiwaka sana.

Waya wa stima jikoni mwa jirani wetu uliwaka moto.

Sote tukawa na wasiwasi sana.

Wazimamoto wakafika.

Wakauzima moto uliokuwa umeenea.

Mioyo yetu ikatulua, tukaelekea sebuleni tena.

54

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka hatua tatu muhimu za kufunza. Mtindo huu ni: Ninafanya, Tunafanya na Unafanya.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo (s S).

Tamka sauti ya herufi /s/. [U] Endelea na herufi b B, y Y, z Z.

Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 54 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi.

Tumia silabi sa, na ba kuandika neno saba. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 54.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi zote:

Wakati uliopo -na	Wakati ujao -ta
Ninasikia mayowe	Nitaskia mayowe
Ninatazama moto	Nitatazama moto
Ninauzima moto	Nitauzima moto
Ninaelekea sebuleni	Nitaelekea sebuleni

Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 54.

📖 Kabla ya kusoma::

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno waya, mayowe na umeenea/eneea. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Waya wawaka moto" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💎 Maswali:

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Walisikia mayowe wakiwa wapi? (sebuleni)
- Waya wa stima ulikuwa ikifanya nini? (uliwaka moto)
- Ni nani aliuzima moto? (wazima moto)

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: waya, wawaka, mayowe.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 11: Siku ya 5

Anga

Tamka sauti.

■ g G d D j J r R

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno. Kwa mfano: Ju ni - Juni

★

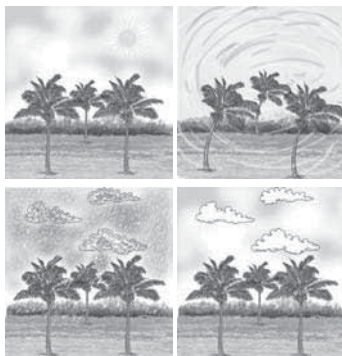
ni	ma	ju	se	mba
go	a	sti	de	mbe

Sarufi: Soma maneno haya.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
wanasoma	walisoma
wanafurahia	walifurahia
wanarudi	walirudi
wanasaidia	walisaidia

Hali ya Hewa

Januari na Februari kuna joto na jua kali. Watoto wanasoma kwa bidii sana. Aprili ni likizo. Baada ya likizo watoto husoma miezi ya Mei, Juni hadi Julai. Agosti huwa likizo tena. Watoto hufurahia kusaidia wazazi. Wao hurudi kusoma kwa miezi mitatu hadi likizo ya sikukuu ya Disemba.

55

Vidokezo vya Mwalimu

Kumbuka kuwa kusoma hadithi kuna vipengele vitatu. Kusoma maneno vizuri, kwa mwendo mzuri na kuonyesha hisia na kuzingatia alama za uafikishaji.

■ Majina ya herufi na sauti:

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo (g G). Tamka sauti ya herufi /g/. [U] Endelea na herufi D d, j J, r R. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 55 kwenye vitabu vyao.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi Ju, na ni kuandika neno juni. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 55.

● Sarufi

[N/T] Andika maneno haya ubaoni. Yasome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 55.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
wanasoma	walisoma
wanafurahia	walifurahia
wanarudi	walirudi
wanasaidia	walisaidia

📖 Kabla ya kusoma::

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno joto, sikukuu na likizo. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Hali ya hewa" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali:

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Kuna joto miezi gani? (miezi ya Januari na Februari)
- Baada ya likizo wanafunzi husoma miezi gani? (mwezi wa Mei, Juni na Julai)
- Sikukuu iliyotajwa huwa mwezi gani? (mwezi wa Desemba).

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: kuzimia, madukani, likasema, alijawa, akalia.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 11 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Tamka sauti.

■ p g d

Soma sauti za herufi na silabi.

● p e p i p u p o
pe pi pu po

Soma silabi na maneno.

■ pa sa ka Pa te Pe te ro pa pa
pasaka Pate Petero papa

Tamka sauti.

▲ P p

Soma silabi.

● e a
we wa
pwe pwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li ona wa ki tumia
waliona wakitumia
wa li tumia i li po wadia
walitumia ilipowadia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni punda mmoja	Hawa ni punda wawili.
Huyu ni papa mmoja	Hawa ni papa watatu.
Huyu ni pweza mmoja	Hawa ni pweza wanne.
Huyu ni samaki mmoja	Hawa ni samaki watano.

56

Ufahamu wa fonimu:

N/T/U: Tamka sauti /p/. Taja maneno (**paka, kapu**) huku wanafunzi wakionyesha 🖐️ au 🖐️. [U] Endelea na maneno: **kikapu, papa, penseli, pia na pipa.**

Jina la herufi na sauti:

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **p**. Tamka sauti /p/. Andika herufi **p** hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 56 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi:

N/T/U: Andika silabi **pe** ubaoni. Sema kila sauti /p//e/ kisha uunganishe na kusema silabi **pe**. [U] Endelea na silabi **pi, pu** na **po**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 56 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **pasaka** ubaoni. Tamka silabi **pa sa ka** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **pasaka**. [U] Endelea na maneno: **Pate, Petero, papa**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 56 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **pasaka, pweza** na **kisiwani**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Sikukuu ya Pasaka**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali:

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni vyombo gani ambavyo Petero na wazazi wake walitumia kwenda Faza? (gari, dau, punda)*
2. *Taja aina ya wanyama wa baharini waliowaona walipofika kisiwani Faza. (papa, pweza)*

Kuandika

Andika herufi **p** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

ppppppppppppppppp
PPPPPPPPPPPP

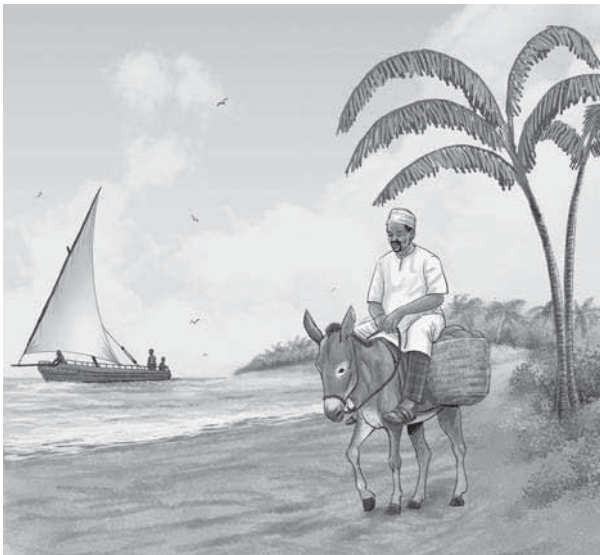
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Sikukuu ya Pasaka

Sikukuu ya **pasaka** ilipowadia, Petero na wazazi wake walitoka Pate na kuelekea Faza. Walitumia magari mawili hadi Mpeketoni. Wakatumia dau kuvukia Bahari Hindi hadi kisiwani Faza. Kule kisiwani, waliona watu sita wakitumia punda kubebea mizigo na watu. Pia waliona papa na pweza. Papa walikuwa ishirini na pweza walikuwa kumi na wanne.

57

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Tamka sauti.

■ p g d

Soma sauti za herufi na silabi.

● p e p i p u p o
pe pi pu po

Soma silabi na maneno.

■ pa sa ka Pa te Pe te ro pa pa
pasaka Pate Petero papa

Tamka sauti.

▲ P p

Soma silabi.

● e a
we wa
pwe pwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li ona wa ki tumia
waliona wakitumia
wa li tumia i li po wadia
walitumia ilipowadia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni punda mmoja	Hawa ni punda wawili.
Huyu ni papa mmoja	Hawa ni papa watatu.
Huyu ni pweza mmoja	Hawa ni pweza wanne.
Huyu ni samaki mmoja	Hawa ni samaki watano.

56

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi P. Tamka sauti ya herufi /p/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 56.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi /e/ ubaoni. Soma sauti /e/. Ongeza herufi w kisha uunganishe sauti na kusema silabi we. Ongeza herufi p kisha uunganishe na kusema silabi pwe. [U] Endelea na silabi: a, wa, pwa. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 56 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno waliona ubaoni. Tamka sehemu za neno wa li ona kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno waliona kwa upesi. Endelea na maneno: wa li tumia (walitumia), wa ki tumia (wakitumia), i li po wadia (ilipowadia). Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 56 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 56.

Umoja

Huyu ni punda mmoja -
Huyu ni papa mmoja -
Huyu ni pweza mmoja -
Huyu ni samaki mmoja -

Wingi

Hawa ni punda wawili.
Hawa ni papa watatu.
Hawa ni pweza wanne.
Hawa ni samaki watano.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno pasaka, pweza na kisiwani.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Sikukuu ya Pasaka" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. Ni njia gani za usafiri ambazo unazijua? (ndege/ eropleni, meli, gari la moshi n.k)
2. Taja aina ya samaki unayojua. (tilapia, kamongo n.k)

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao.

- i. punda
- ii. papa

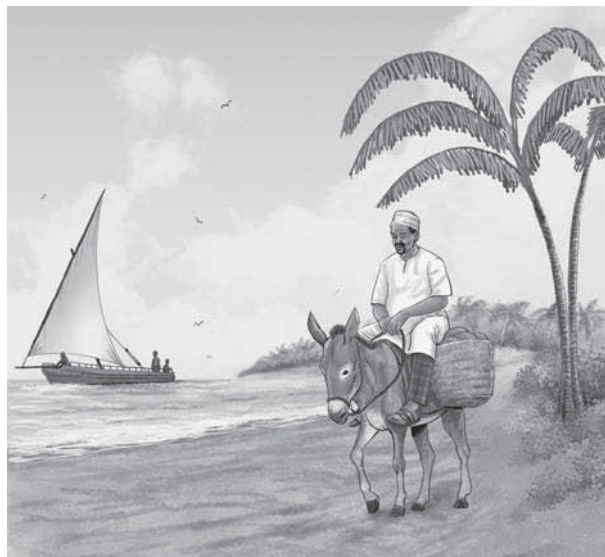
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 12: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Sikukuu ya Pasaka

Sikukuu ya pasaka ilipowadia, Petero na wazazi wake walitoka Pate na kuelekea Faza. Walitumia magari mawili hadi Mpeketoni. Wakatumia dau kuvukia Bahari Hindi hadi kisiwani Faza. Kule kisiwani, waliona watu sita wakitumia punda kubebea mizigo na watu. Pia waliona papa na pweza. Papa walikuwa ishirini na pweza walikuwa kumi na wanne.

57

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Tamka sauti.

■ f F p P

Soma sauti za herufi na silabi.

● f i f e f o f a
fi fe fo fa

Soma silabi na maneno.

■ a li fa u lu fa ra si pi ki pi ki fo le ni
alifaulu farasi pikipiki foleni

Tamka sauti.

▲ F f

Soma sauti za herufi na silabi.

● p e f e k e w e
pe fe ke we

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ki li furahi wa m salimie
kilifurahi wamsalimie
wa li furahi wa li safiri
walifurahi walisafiri

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hii ni pikipiki moja	Hizi ni pikipiki mbili.
Hii ni matatu moja	Hizi ni matatu tatu.
Hii ni baiskeli moja	Hizi ni baiskeli nne.
Hii ni meli moja	Hizi ni meli tano.

58

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /f/. Taja maneno (**furaha** na **ufuta**) huku wanafunzi wakionyesha 🖐 au 🖐. [U] Endelea kwa maneno: **fimbo, ufuta, fisi, mlafi, funga.**

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi f. Tamka sauti /f/. Andika herufi f hewani. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 58 kwenye vitabu vyao.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi fi ubaoni. Sema kila sauti /f/i/ kisha uunganishe na kusema silabi fi. [U] Endelea na silabi: **fe, fo, fa.** Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 58 kwenye vitabu vyao.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **alifaulu** ubaoni. Tamka silabi **a li fa u lu** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **alifaulu**. [U] Endelea na maneno **farasi, pikipiki** na **foleni**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 58 kwenye vitabu vyao.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mtihani, vigelegele** na **foleni**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Matokeo ya Apese**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini wanakijiji walisherehekea? (kwa sababu Apese alifaulu mtihani wa darasa la nane)*
2. *Je, watu walitumia nini kusafiri? (farasi wanne, mabasi mawili, pikipiki kumi na mbili, matatu tano na basikeli ishirini na tano)*

Kuandika

Andika herufi f (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyesha hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

f f f f f f f f f f f f f f f f f f

F F F F F F F F F F F F F F F F F F

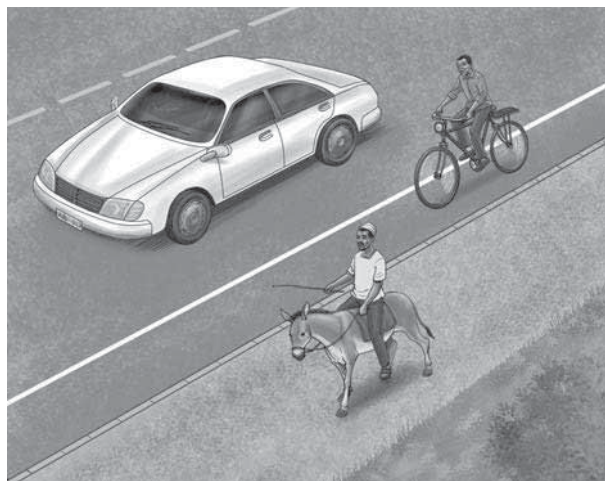
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Matokeo ya Apese

Apese alifaulu mtihani wa darasa la nane. Alipata alama mia nne hamsini.

Kijiji kizima kilifurahi sana.

Wanakijiji walifurahi na kupiga vigelegele.

Walisafiri kwa kutumia farasi wanne, mabasi mawili na pikipiki kumi na mbili. Wengine walisafiri kwa kutumia matatu tano na baiskeli ishirini na tano.

Wakapiga foleni ili wamsalimie Apese.

Wazazi wake walifurahi kwa matokeo ya mtoto wao.

59

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Tamka sauti.

■ **f F** **p P**
Soma sauti za herufi na silabi.

● f i f e f o f a
fi fe fo fa

Soma silabi na maneno.

■ a li fa u lu fa ra si pi ki pi ki fo le ni
alifaulu farasi pikipiki foleni

Tamka sauti.

▲ **F** **f**
Soma sauti za herufi na silabi.

● p e f e k e w e
pe fe ke we

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ki li furahi wa m salimie
kilifurahi wamsalimie
wa li furahi wa li safiri
walifurahi walisafiri

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hii ni pikipiki moja	Hizi ni pikipiki mbili .
Hii ni matatu moja	Hizi ni matatu tatu .
Hii ni baiskeli moja	Hizi ni baiskeli nne .
Hii ni meli moja	Hizi ni meli tano .

58

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi F. Tamka sauti ya herufi /f/.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi fe ubaoni. Sema sauti /f//e/ kisha uunganishe na kusema silabi fe. [U] Endelea na silabi: pe, ke na we. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 58 kwenye vitabu vyao.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **kilifurahi** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ki li furahi** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **kilifurahi** kwa upesi. Endelea kwa maneno: [U] Endelea na maneno: **wa li furahi (walifurahi), wa m salimie (wamsalimie), wa li safiri (walisafiri)**. Eleza wanafunzi wasome ukurasa wa 58 kwenye vitabu vyao.

◆ Sarufi

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 58.

Umoja

Hii ni pikipiki **moja**

Hii ni matatu **moja**

Hii ni baiskeli **moja**

Hii ni meli **moja**

Wingi

Hizi ni pikipiki **mbili**.

Hizi ni matatu **tatu**.

Hizi ni baiskeli **nne**.

Hizi ni meli **tano**.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mtihani, vigelegele** na **foleni**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Matokeo ya Apese**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Eleza jinsi watu wa kwenu husherehekea?** (huimba, hucheza ngoma, hula vyakula mbalimbali)
2. **Ni vyombo vipi vingine vya usafiri ambavyo unavijua au umewahi kuvitumia?** (meli, mikokoteni, gari la moshi, ndege n.k)

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waagize wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja

kijiji

kisiwa

kikapu

Wingi

vijiji

vijiti

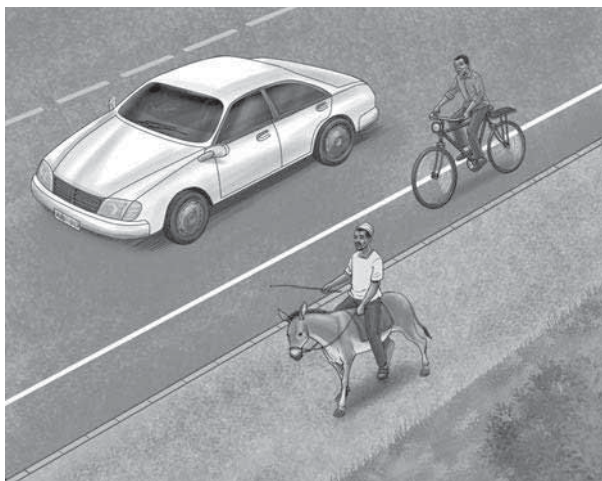
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 12: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Matokeo ya Apese

Apese alifaulu mtihani wa darasa la nane. Alipata alama mia nne hamsini.

Kijiji kizima kilifurahi sana.

Wanakijiji walifurahi na kupiga vigelegele.

Walisafiri kwa kutumia farasi wanne, mabasi mawili na pikipiki kumi na mbili. Wengine walisafiri kwa kutumia matatu tano na baiskeli ishirini na tano.

Wakapiga foleni ili wamsalimie Apese.

Wazazi wake walifurahi kwa matokeo ya mtoto wao.

59

Wiki ya 12: Siku ya 5

Tarakimu

Tamka sauti.

■ p P f F

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: pa sa ka - pasaka.

ni	pa	fa	si	ra	fi
ba	ha	na	ka	sa	ri

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
enda	rudi
mchana	usiku
baba	mama
dada	kaka

Usafiri

Kila mtu hutamani kusafiri kwa njia za kifahari. Njia hizi ni kama eropleni, magari na meli. Nikiwa na safari fupi, mimi husafiri kwa miguu mara mbili kwa wiki. Kusafiri kwa miguu kuna faida kwenye mwili wa binadamu. Zaidi ya hayo, msafiri hatumii hela zozote kusafiri. Je, wewe husafiri kwa miguu mara ngapi kwa wiki?

60

Chura mpenda maua

Paliishi Chura mmoja aliyependa maua. Siku moja aliamua kupanda maua shambani mwake. Alienda kwa jirani yake kuomba mbegu za maua. (**Chura alienda kwa jirani kuomba nini?**)

Aliporudi nyumbani, alitayarisha shamba lake na kupanda zile mbegu. Mbegu zilipochelewa kumea, Chura akapiga magoti. Alipaaza sauti na kusema, "Mbegu, anza kumea." (**Je, unafikiri mbegu zilimea kwa kuambiwa zimee?**)

Chura aliinuka na kuangalia chini tena. Mbegu hazikumea. Chura alisema kwa sauti kubwa, "Mbegu, anza kumea." Bado mbegu hazikumea. Kesho yake mchana kutwa chura aliambia mbegu zake nyimbo.

Kesho kutwa alikariria mbegu zake mashairi. Mtondo alichezea mbegu zake muziki. Lakini hazikumea. Mtondogoo, Chura alikasirika na alizimwagia maji. Ajabu mbegu zake zilimea vizuri sana. Zikatoa maua ya rangi nyingi za kupendeza. Kweli mbegu huhitaji maji si nyimbo wala mashairi. (**Kutokana na hadithi hii, inaonekana kuwa mbegu huhitaji nini ndipo zimee?**)

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (p P). Tamka sauti ya herufi /p/. [U] Endelea kwa herufi ndogo na kubwa (f, F). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 60.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi pa, sa na ka kuandika neno pasaka. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 60.

● Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma maneno haya kisha eleza wanafunzi maana ya kinyume:

Neno	Kinyume
enda	- rudi
mchana	- usiku
baba	- mama
dada	- kaka

Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 60.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno kifahari, ndege na meli. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Usafiri" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

💎 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja njia moja ya usafiri wa kifahari (ndege/eropleni)
2. Ni njia gani bora zaidi ya kusafiri kwa safari fupi? (miguu)
3. Eleza umuhimu wa kusafiri kwa miguu. (kuna faida kwa mwili/msafiri ha tumii pesa zozote)
4. Wewe hupenda kusafiri kwa njia gani unapomtembelea babu au bibi yako? (wanafunzi wataje njia mbalimbali za usafiri wanazozitumia)
5. Je, wewe husafiri kwa miguu mara ngapi kwa wiki?

📖 Hadithi ya mwalimu:

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

✍️ Kuandika - Imla

Tamka maneno mara mbili, kiisha wanafunzi wayaandike maneno hayo kwa madaftari yao. punda, pweza, farasi, pikipiki, foleni. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 12 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tamka sauti.

■ v p f
 Soma sauti ya herufi na silabi.
 ● v e v i v u v a
 ve vi vu va

Soma silabi na maneno.

■ vi ji to wa vu vi vi bo ko ma de vu
 vijito wavuvi viboko madevu

Tamka sauti.

▲ V v
 Tamka sauti ya herufi na silabi.
 ● f o v o f e v e
 fo vo fe ve

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya li malizika a ka wa ita
 yalimalizika akawaita
 vi ka haribiwa wa li po kata
 vikaharibiwa walipokata

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hiki ni kijito	Hivi ni vijito.
Hiki ni kilima	Hivi ni vilima.
Hiki ni kiboko	Hivi ni viboko.
Hiki ni kiota	Hivi ni viota.

61

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /v/. Taja maneno (vibaya na povu) huku wanafunzi wakionyesha au . [U] Endelea kwa maneno: *vipi, nyavu, kiwavi, vitu, viatu, viti* na *fisi*.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi v. Tamka sauti /v/. Andika herufi v hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ve ubaoni. Sema kila sauti /v//e/ kisha uunganishe na kusema silabi ve. [U] Endelea na silabi vi, vu na va. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno vijito ubaoni. Tamka silabi vi ji na to kisha uunganishe silabi hizo na useme neno vijito. [U] Endelea na maneno: *wavuvi, viboko* na *Madevu*. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno *wavuvi, viota* na *viboko*. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Athari za ukataji wa miti" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

N/T/U: Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kazi ya vijana wa Taita ilikuwa gani? (walikuwa wavuvi wa samaki)*
2. *Eleza kilichofanyika baada ya watu kukata miti. (maji yalimalizika vijitoni/viboko na samaki wakafa/viota viliharibiwa)*

Kuandika

Andika herufi v (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyesha hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

V V V V V V V V V V V V

V V V V V V V V V V V V

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Athari za ukataji wa miti

Kijijini Taita kulikuwa na vijito na vilima.

Vijana wa huko walikuwa wavuvi wa samaki.

Watu walipokata miti, maji yalimalizika vijitoni.

Viboko na samaki wakafa.

Viota vikaharibiwa.

Mzee Madevu akawaita watu na kusema, "Tunahitaji kupanda miti, ili tupate maji visimani."

62

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Tamka sauti.

■ v p f
 ● v e v i v u v a
 ve vi vu va

Soma silabi na maneno.

■ vi ji to wa vu vi vi bo ko ma de vu
 vijito wavuvi viboko madevu

Tamka sauti.

▲ V v
 ● f o v o f e v e
 fo vo fe ve

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ya li malizika a ka wa ita
 yalimalizika akawaita
 vi ka haribiwa wa li po kata
 vikaharibiwa walipokata

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hiki ni kijito	Hivi ni vijito.
Hiki ni kilima	Hivi ni vilima.
Hiki ni kiboko	Hivi ni viboko.
Hiki ni kiota	Hivi ni viota.

61

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi V. Tamka sauti ya herufi /v/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi fo ubaoni. Sema kila sauti /f//o/ kisha uunganishe na kusema silabi fo. [U] Endelea kwa silabi: vo, fe na ve. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno yalimalizika ubaoni. Tamka sehemu za neno ya li malizika kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno yalimalizika. [U] Endelea na maneno: vi ka haribiwa (vikaharibiwa), a ka wa ita (akawaita), wa li po kata (walipokata). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 61.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 61

Umoja	Wingi
Hiki ni kijito	Hivi ni vijito.
Hiki ni kilima	Hivi ni vilima.
Hiki ni kiboko	Hivi ni viboko.
Hiki ni kiota	Hivi ni viota.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno wavuvi, viota na viboko.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Athari za ukataji wa miti" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, watu walikata miti kwa nini? (kutengeneza kuni/ mkaa, kujengea nyumba)
- Je unafikiri watu walifanya vile Mzee Madevu aliwaambia? Tetea jibu lako. (watoto walijibu na kueleza jibu lao)

✍️ Kuandika

Andika neno vilima ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya vilima, miti, samaki.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 13: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Athari za ukataji wa miti

Kijijini Taita kulikuwa na vijito na vilima. Vijana wa huko walikuwa wavuvi wa samaki. Watu walipokata miti, maji yalimalizika vijitoni. Viboko na samaki wakafa. Viota vikaharibiwa.

Mzee Madevu akawaita watu na kusema, "Tunahitaji kupanda miti, ili tupate maji visimani."

62

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Tamka sauti.

■ **sh** v f
Soma sauti ya herufi na silabi.
● sh o sh e sh i sh a
sho she shi sha

Soma silabi na maneno.

■ shu le ni ni sha ni
shuleni nishani
di ri sha ni m ko ro sho
dirishani mkorosho

Tamka sauti.

▲ **Sh** sh
Soma sauti ya herufi na silabi.
● sh i s i sh u s u
shi si shu su

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka simama wa ka shikana
akasimama wakashikana
wa li washa wa ka amua
waliwasha wakaamua

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Matumizi ya -ni
shule	shuleni
dirisha	dirishani
arasa	darasani
kijiji	kijijini

63

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /sh/. Taja maneno huku wanafunzi wakionyesha au . (shida, asha). [U]Endelea kwa maneno: *shilingi, mpishi, shimo, shona, shuka*.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **sh**. Tamka sauti /sh/. Andika herufi **sh** hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **sho** ubaoni. Sema kila sauti /sh//o/ kisha uunganishe na kusema silabi **sho**. [U] Endelea kwa silabi **she, shi** na **sha**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **shuleni** ubaoni. Tamka silabi **shu le** na **ni** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **shuleni**. [U] Endelea na maneno: **dirishani, nishani** na **mkorosho**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **shairi, mkorosho** na **shada**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Aisha na Shiko wazawadiwa" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Aisha alifanya nini alipofika shuleni? (alisimama dirishani na kutazama Shumila akikariri shairi)*
2. *Mwalimu mkuu aliwapa Shiko na Aisha vitu gani? (aliwapa nishani na shada la maua)*

Kuandika

Andika herufi **sh** ubaoni kwa hati nadhifu kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

a _____

SH SH SH SH

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Aisha na Shiko wazawadiwa

Aisha alifika shuleni mapema. Akasimama dirishani na kutazama Shumila akikariri shairi. Mara Shiko akatokea. Wakashikana mikono kwa furaha. Shiko akasema, "Hujambo Aisha?" Aisha akajibu, "Sijambo. U hali gani Shiko?" "Njema," Shiko akajibu. Shumila akasikia kelele akashtuka. Mara akawaona Shiko na Aisha. Shiko akasema, "Pole." Aisha akasema, "Samahani." Kisha wakaamua kufagia karibu na mkorosho. Baadaye waliwasha majani na takataka moto. Siku hiyo, mwalimu mkuu aliwapa nishani na shada la maua.

64

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Tamka sauti.

■ **sh** v f
Soma sauti ya herufi na silabi.
● sh o sh e sh i sh a
sho she shi sha

Soma silabi na maneno.

■ shu le ni ni sha ni
shuleni nishani
di ri sha ni m ko ro sho
dirishani mkorosho

Tamka sauti.

▲ **Sh** sh
Soma sauti ya herufi na silabi.
● sh i s i sh u s u
shi si shu su

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ka simama wa ka shikana
akasimama wakashikana
wa li washa wa ka amua
waliwasha wakaamua

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Matumizi ya -ni
shule	shuleni
dirisha	dirishani
arasa	darasani
kijiji	kijijini

63

Wiki ya 13: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Aisha na Shiko wazawadiwa

Aisha alifika shuleni mapema. Akasimama dirishani na kutazama Shumila akikariri shairi. Mara Shiko akatokea. Wakashikana mikono kwa furaha. Shiko akasema, "Hujambo Aisha?" Aisha akajibu, "Sijambo. U hali gani Shiko?" "Njema," Shiko akajibu. Shumila akasikia kelele akashtuka. Mara akawaona Shiko na Aisha. Shiko akasema, "Pole." Aisha akasema, "Samahani." Kisha wakaamua kufagia karibu na mkorosho. Baadaye waliwasha majani na takataka moto. Siku hiyo, mwalimu mkuu aliwapa nishani na shada la maua.

64

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **sh**. Tamka sauti ya herufi /sh/.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **shi** ubaoni. Sema kila sauti /sh//i/ kisha uunganishe na kusema silabi **shi**. [U] Endelea kwa silabi: **si, shu** na **su**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **akasmama** ubaoni. Tamka sehemu za neno a **ka simama** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **akasmama** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **wa li washa (waliwasha), wa ka shikana (wakashikana), wa ka amua (wakaamua)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 63.

◆ Sarufi

[N/T] Andika maneno haya ubaoni. Kisha uyasome pamoja na wanafunzi. Eleza wanafunzi jinsi ya kutumia kielezi wapi. Kwa mfano: Wanafunzi wanafagia wapi? Shuleni. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 63.

shule - shuleni
dirisha - dirishani
darasa - darasani
kijiji - kijijini

📖 Kabla ya kusoma::

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **shairi, mkorosho** na **shada**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Aisha na Shiko wazawadiwa**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Unafikiri ni kwa nini mwalimu mkuu aliwapa nishani na shada la maua? (kwa sababu walikuwa wasafi/walikuwa watoto wazuri)*
2. *Kwa nini Shumila alimwambia Aisha samahani? (watoto waeleze sababu ya kuomba msamaha)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waagize wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Neno	Ongeza -ni
dirisha	dirishani
darasa	_____
kijiji	_____
_____	mtini

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 13: Siku ya 5

Mazingira

Tamka sauti.

■ v V f F sh

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: vi bo ko - **viboko**

fo	di	shi	bo	ri	sha	ma
ko	ni	ji	to	le	li	vi

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Dereva alisimama	Madereva walisimama .
Dereva alifurahi	Madereva walifurahi .
Dereva aliogopa	Madereva waliogopa .
Dereva alilala	Madereva walilala .

Dereva na kima

Siku moja dereva mvivu alisimamisha gari lake karibu na barabara. Akala viazi vitamu na uji. Mara akajifunika kwa vazi lake kisha akalala fofofu. Kima watano wakamvamia. Walisukuma gari lake hadi msituni. Dereva alipoamka alijikuta katikati ya miti msituni. Kima walipoona dereva ameamka wakaogopa na kutorokea msituni.

65

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (**sh SH**). Tamka sauti ya herufi /sh/. [U] Endelea kwa herufi ndogo na kubwa (**v V**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 65.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **vi**, **bo** na **ko** kuandika neno **viboko**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 65.

● Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Soma sentensi pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 65.

Umoja	Wingi
Dereva alisimama	Madereva walisimama .
Dereva alifurahi	Madereva walifurahi .
Dereva aliogopa	Madereva waliogopa .
Dereva alilala	Madereva walilala .

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mvivu**, **vikosi** na **vikamvamia**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Dereva na kima**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Taja mambo aliyoyafanya dereva.** (alisimamisha gari/akala viazi vitamu/alijifunika kwa vazi lake alilala fofofu)
2. **Kima watano walifanya nini?** (walimvamia, walisukuma gari lake hadi msituni)
3. **Kwa nini dereva alilala?** (alikuwa ameshiba/alikuwa amechoka)
4. **Kwa nini kima walitoroka?** (walimwogopa dereva)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiandika kwenye vitabu vyao: **shuleni**, **dirishani**, **viboko**, **vijito**, **wavuvi**. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 13 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Choi na Akinyi

Palitokea dada wawili. Dada hao walikuwa na tabia nzuri. Shuleni pia walifanya vizuri katika masomo. Walipita mitihani vizuri. Hasa Akinyi alikuwa na bidii sana. Choji alikuwa katika darasa moja na Akinyi. (**Kwa nini unafikiri dada hawa walifanya vizuri katika masomo yao?**)

Siku moja, Akinyi na dada yake walipanga kwenda porini. Akinyi alifanya kazi zote za nyumbani kama kufua sare zake za shule na kung'arisha chumba chake cha kulala halafu wakaelekea porini. (**Akinyi na dadake walipanga kwenda wapi?**) Walitembea wakiwa na woga na wasiwasi.

Mle porini waliona mimea ya matunda, miti, ndege, maua, maembe na mapera. Mara Choji akaona kanga aliyekuwa na mayai. Akinyi akamwambia wasongee karibu. Kanga yule alikuwa ameanza kuangua vifaranga. Tayari wawili walikuwa wametokea. Akinyi na dadake wakamwacha. (**Kama ni wewe uliyempata kanga huyo ungefanya nini?**)

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Sehemu za mwili

Tamka sauti.

■ **ny** v **sh**

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ny a ny i ny e ny u
nya nyi nye nyu

Sarufi: Soma silabi na maneno.

■ nyu ki Nya nyi ro
nyuki Nyanyiro
 wa nya ma nyo ro ro
wanyama nyororo

Tamka sauti.

▲ **Ny** ny

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● ny a n a n e ny e
nya na ne nye

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa ka kaza wa ka m tafuta
wakakaza wakamtafuta
 a li kariri wa ka toroka
alikaariri wakatoroka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtu aliishi hapa	Watu waliishi hapa.
Mtu alimtafuta sana	Watu waliwatafuta sana.
Mtu alikaza mguu wake	Watu walikaza miguu yao.
Mtu alikaariri shairi	Watu walikaariri mashairi.

66

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /ny/. Taja maneno (**nyoka, ponyoka**) huku wanafunzi wakionyesha 🖐️ au 🖐️. [U] Endelea kwa maneno: **nyuki, foronya, nyama na nyanya.**

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **ny**. Tamka sauti /ny/. Andika herufi **ny** hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **nya** ubaoni. Sema kila sauti /ny//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **nya**. [U] Endelea kwa silabi **nyi, nye na nyu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **nyuki** ubaoni. Tamka silabi **nyu** na **ki** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **nyuki**. [U] Endelea na maneno **Nyanyiro, wanyama na nyororo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kuteka nyara, wakakaza na nyororo**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Nyamari na nyuki**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Nyamari aliishi wapi?** (aliishi kijijini Nyanyiro)
2. **Nyamari alijua kukariri nini?** (alijua kukariri mashairi ya wanyama na nyuki)

Kuandika

Andika herufi **ny** ubaoni kama ilivyoonyeshwa kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

ny ny ny ny ny

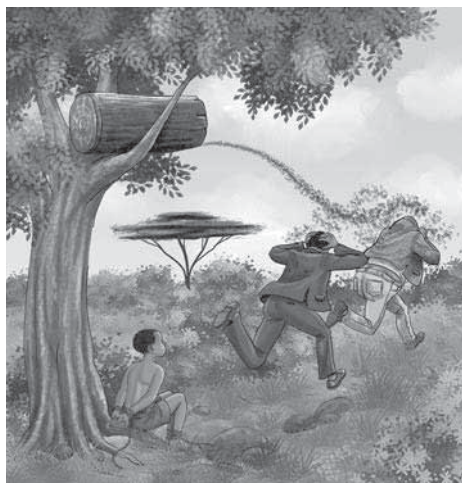
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Sehemu za mwili

Nyamari na nyuki

Nyamari aliishi kijijini Nyanyiro.

Yeye alijua kukariri mashairi.

Alijua mashairi ya wanyama na nyuki.

Watu wabaya wenye nyororo wakaja na kumteka nyara Nyamari.

Wanakijiji wa Nyanyiro walimtafuta hata msituni. Watu

wabaya **wakakaza** mikono na miguu kwa nyororo. Nyamari

alikaariri shairi la nyuki.

Nyuki wakaja na kuwauma wale watu wabaya.

Wakatoroka huku wakilia.

67

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Sehemu za mwili

Tamka sauti.

■ **ny** v **sh**

Soma sauti ya herufi na silabi.

● **ny a** **ny i** **ny e** **ny u**
nya **nyi** **nye** **nyu**

Sarufi: Soma silabi na maneno.

■ **nyu ki** **Nya nyi ro**
nyuki **Nyanyiro**
wa nya ma **nyo ro ro**
wanyama **nyororo**

Tamka sauti.

▲ **Ny** **ny**

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● **ny a** **n a** **n e** **ny e**
nya **na** **ne** **nye**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ **wa ka kaza** **wa ka m tafuta**
wakakaza **wakamtafuta**
a li kariri **wa ka toroka**
alikaariri **wakatoroka**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtu aliishi hapa	Watu waliishi hapa.
Mtu alimtafuta sana	Watu waliwatafuta sana.
Mtu alikaza mguu wake	Watu walikaza miguu yao.
Mtu alikaariri shairi	Watu walikaariri mashairi.

66

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **Ny**. Tamka sauti ya herufi /ny/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **nya** ubaoni. Sema kila sauti /ny//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **nya**. [U] Endelea kwa silabi **na**, **nye** na **ne**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **wakakaza** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa ka kaza** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wakakaza** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a li kariri** (**alikaariri**), **wa ka m tafuta** (**wakamtafuta**), **wa ka toroka** (**wakatoroka**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 66.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 66.

Umoja

Mtu aliishi hapa
 Mtu alimtafuta sana
 Mtu alikaza mguu wake
 Mtu alikaariri shairi

Wingi

- Watu waliishi hapa.
 - Watu waliwatafuta sana.
 - Watu walikaza miguu yao.
 - Watu walikaariri shairi.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kuteka nyara**, **wakikaza** na **nyororo**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Nyamari na nyuki**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiri watu walimpata Nyanyiro? (ndiyo, kwa sababu watu wabaya walitoroka)*
2. *Je, unafikiri hadithi hii ni ya kweli? Tetea jibu lako. (wanafunzi watoe sababu za majibu yao)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya **nyuki**, **mti**, **nyororo**.

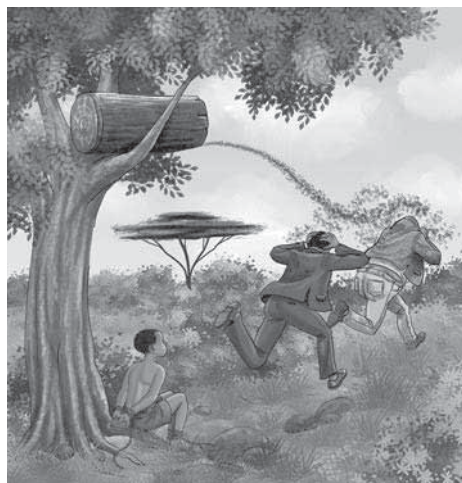
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 14: Siku ya 1 na 2

Sehemu za mwili

Nyamari na nyuki

Nyamari aliishi kijijini Nyanyiro.

Yeye alijua kukariri mashairi.

Alijua mashairi ya wanyama na nyuki.

Watu wabaya wenye nyororo wakaja na kumteka nyara

Nyamari.

Wanakijiji wa Nyanyiro walimtafuta hata msituni. Watu

wabaya wakakaza mikono na miguu kwa nyororo. Nyamari

alikaariri shairi la nyuki.

Nyuki wakaja na kuwauma wale watu wabaya.

Wakatoroka huku wakilia.

67

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Tamka sauti.

■ dh ny v

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● dh a dh e dh i dh o
dha dhe dhi dho

Soma silabi na maneno.

■ Go dha na bi dha a fe dha dha ha bu
Godhana bidhaa fedha dhahabu

Tamka sauti.

▲ Dh dh

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● dh u d u dh i d i
dhu du dhi di

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ki na meta meta a ka m pasua
kinametameta akampasua
a li po fika a ka nunua
alipofika akanunua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Samaki huyu ni mdogo	Samaki hawa ni wadogo.
Samaki huyu ni mtamu	Samaki hawa ni watamu.
Samaki huyu ni mrefu	Samaki hawa ni warefu.
Samaki huyu ni mzuri	Samaki hawa ni wazuri.

68

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /dh/. Taja maneno (dhambi, fedha) huku wanafunzi wakionyesha 🖐️ au 🖐️. [U]Endelea kwa maneno: dhahabu, orodha, dhati, udhi, bidhaa na fadhili.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi dh. Tamka sauti /dh/. Andika herufi dh hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi dha ubaoni. Sema kila sauti /dh//a/ kisha uunganishe na kusema silabi dha. [U] Endelea kwa silabi dhe, dhi na dho. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno Godhana ubaoni. Tamka silabi /go//dha//na/ kisha uunganishe silabi hizo na useme neno Godhana. [U] Endelea na maneno: bidhaa, fedha, dhahabu. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno bidhaa, dhahabu na fedha. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Godhana atajirika" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja vitu ambavyo Godhana alinunua? (alinunua samaki na dania)
2. Ni kitu gani ambacho Godhana alikiona alipopasua samaki? (kijiwe, dhahabu n.k)

Kuandika

Andika herufi dh (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

dh dh dh dh dh

DH DH DH

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Godhana atajirika

Godhana alitaka kununua bidhaa tofauti tofauti. Siku hiyo hakuwa na fedha za kutosha. Jioni moja, akanunua samaki mdogo na dania. Alipofika kwake, alimweka samaki mezani, kisha akampasua. Godhana akapata kijiwe kidogo ndani ya samaki. Akakiosha kijiwe mara akaona kinametameta. Alipojua ni dhahabu alifurahi sana. Godhana akaiuza dhahabu hiyo, akatajirika.

69

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Tamka sauti.

■ dh ny v

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● dh a dh e dh i dh o
dha dhe dhi dho

Soma silabi na maneno.

■ Go dha na bi dha a fe dha dha ha bu
Godhana bidhaa fedha dhahabu

Tamka sauti.

▲ Dh dh

Tamka sauti ya herufi na silabi.

● dh u d u dh i d i
dhu du dhi di

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ki na meta meta a ka m pasua
kinametameta akampasua
a li po fika a ka nunua
alipofika akanunua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Samaki huyu ni mdogo	Samaki hawa ni wadogo.
Samaki huyu ni mtamu	Samaki hawa ni watamu.
Samaki huyu ni mrefu	Samaki hawa ni warefu.
Samaki huyu ni mzuri	Samaki hawa ni wazuri.

68

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **dh**. Tamka sauti ya herufi /**dh/**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **dhu** ubaoni. Sema kila sauti /**dh//u/** kisha uunganishe na kusema silabi **dhu**. [U] Endelea kwa silabi: **du, dhi** na **di**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **kinametameta** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ki na meta meta** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **kinametameta**. [U] Endelea kwa maneno: **a li po fika (alipofika), a ka m pasua (akampasua) a ka nunua (akanunua)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 68.

◆ Sarufi

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 68.

Wingi

Samaki huyu ni mdogo - Samaki hawa ni wadogo.
Samaki huyu ni mtamu - Samaki hawa ni watamu.
Samaki huyu ni mrefu - Samaki hawa ni warefu.
Samaki huyu ni mzuri - Samaki hawa ni wazuri.

Umoja

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **bidhaa, dhahabu** na **fedha**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Godhana atajirika**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Godhana alifurahi sana? (kwa sababu alijua kijiwe kilikuwa ni dhahabu)*
2. *Je, unafikiri Godhana alifanyia nini zile pesa alizopata baada ya kuiuza ile dhahabu? (alijenga nyumba, alinunua gari n.k)*

📝 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni kisha waagize wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja	Wingi
mdogo	wadogo
mtamu	_____
mrefu	_____
mfupi	_____
_____	wazuri

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 14: Siku ya 3 na 4

Vyakula

Godhana atajirika

Godhana alitaka kununua bidhaa tofauti tofauti. Siku hiyo hakuwa na fedha za kutosha. Jioni moja, akanunua samaki mdogo na dania. Alipofika kwake, alimweka samaki mezani, kisha akampasua. Godhana akapata kijiwe kidogo ndani ya samaki. Akakiosha kijiwe mara akaona kinametameta. Alipojua ni dhahabu alifurahi sana. Godhana akaiuza dhahabu hiyo, akatajirika.

69

Wiki ya 14: Siku ya 5

Afya na USafi

Tamka sauti.

ny Ny dh Dh

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: nyo ro ro - **nyororo**

ny	ny	ki	ra	nyo	dha	ha
ma	si	wa	ro	re	u	bu

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
aliugua	waliugua
aliwapa	waliwapa
alikuwa	walikuwa
aliparara	waliparara

Usafi

Watoto wa Shinyanya hawakuwa safi. Hawakuoga wala kusugua meno. Nyayo zao zilipasuka hata zikawa na vidonda. Miili yao pia iliparara. Kwao hakukuwa safi. Nyuki, nyigu, panya na nyoka walihamia huko. Watoto hawa walikuwa na minyoo na waliugua. Nyanya yao aliwapa dawa na kuwashauri wawe safi.

70

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (**ny, Ny**). Tamka sauti ya herufi /ny/. [U] Endelea kwa herufi ndogo na kubwa (**dh, Dh**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 70.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nyo, ro** na **ro** kuandika neno **nyororo**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 70.

● Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. [N/T/U]: Kisha uyasome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 70.

Umoja	Wingi
aliugua	- waliugua
aliwapa	- waliwapa
alikuwa	- walikuwa
aliparara	- waliparara

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nyigu, minyoo** na **iliparara**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Usafi**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Tunajuaje watoto wa Shinyanya walikuwa wachafu?** (kwa sababu hawakuoga, hawakusugua meno, nyayo zao zilipasuka, miili yao iliparara)
2. **Taja wanyama na wadudu waliohamia kwao.** (nyuki, nyigu, panya, nyoka)
3. **Eleza umuhimu wa kuwa safi.** (hutapata magonjwa)
4. **Wadudu husababisha magonjwa kama gani?** (minyoo, kipindupindu, homa n.k)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiandika kwenye vitabu vyao: **wanyama, nyororo, bidhaa, fedha, dhahabu.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 14: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Hadithi ya vidole

Vidole vya mwanadamu si sawa, ijapokuwa vyote ni vya muhimu sana. Siku moja, vidole viliongea kuhusu ni nani muhimu zaidi kati yao. Kidole cha gumba kikasema, "Bila mimi, nyinyi ni dhaifu kabisa."

Kidole cha kati kikajibu kwa maringo, "Wee, mbilikimo! Huoni mimi ndio mrefu zaidi?" (**Kidole cha kati kiliringa kwa sababu gani?**)

Kidole cha pete kikasema, "Binadamu ananiheshimu sana. Ndio maana yeye hunivisha pete." Kidole cha shahada kikawaza na kusema, "Hamjui mimi ndio alama ya nguvu?" (**Kwa nini kidole hiki kikaitwa cha pete?**)

Mwishowe kile kidole kidogo kikajibu kwa upole na kusema, "Wacheni kusemezana. Mungu alituumba hivi tulivyo ili tuwe funzo kwa wanadamu. Tunastahili kuishi pamoja na kushirikiana ikiwa tutafaulu maishani." (**Kwa nini ni vizuri pawe na ushirikiano baina ya vidole?**)

Wiki ya 15: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Tamka sauti.

■ **th** **ny** **dh**

Soma sauti ya herufi na silabi.

● **th a** **th u** **th i** **th e**
tha **thu** **thi** **the**

Soma silabi na maneno.

■ **the la thi ni** **the ma ni ni**
thelathini **themanini**
tha ma ni **dha ti**
thamani **dhati**

Tamka sauti.

▲ **Th** **th**

Soma sauti ya herufi na silabi.

● **th a** **t a** **t o** **th o**
tha **ta** **to** **tho**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ **a li po jua** **a me mu ibia**
alipojua **amemuibia**
ha ja thubutu **u ka isha**
hajathubutu **ukaisha**

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
lala	amka
fupi	refu
rafiki	adui
keti	simama

71

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /th/. Taja maneno (**thelathini**, **athari**) halafu wanafunzi waonyeshe 🖐 au 🖐. [U] Endelea kwa maneno (**themanini**, **hadithi**, **thamani**, **athari**, **thuluthi** na **tete**).

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **th**. Tamka sauti /th/. Andika herufi **th** hewani.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 71.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **tha** ubaoni. Sema sauti /th/ /a/ kisha uunganishe na kusema upesi silabi **tha**. [U] Endelea na silabi **thu**, **thi** na **the**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 71.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **thelathini** ubaoni. Tamka silabi **the la thi** na **ni** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **thelathini**. [U]

Endelea na maneno **themanini**, **thamani** na **dhati**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 71.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **dhati**, **thamani** na **hajathubutu/thubutu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo.

Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Nyati na Nyoka" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- i. *Nyoka alikuwa na miaka mingapi? (themanini)*
- ii. *Nyoka alikuwa ni vitu vya aina gani? (thamani)*
- iii. *Nini kilifanyika kwa urafiki wao? (urafiki wao uliisha)*

Kuandika

Andika herufi **th** (kubwa na ndogo) ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa hapa. Waagize wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

th th th th th th

TH TH TH TH

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 15: Siku ya 1 na 2

Tarakimu

Nyati na Nyoka

Nyati na Nyoka walikuwa marafiki wa dhati.

Walikaa pamoja kila wakati.

Nyoka alikuwa na miaka themanini.

Nyati alikuwa na miaka thelathini.

Nyoka alikuwa na vitu vya thamani.

Siku moja nyati akamuibia nyoka.

Nyoka alipojua kuwa nyati amemuibia alikasirika sana.

Hapo hapo urafiki wao ukaisha.

Tangu siku hiyo nyati hajathubutu kukaa karibu na nyoka tena.

72

Wiki ya 15: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Tamka sauti.

■	ch	th	dh
●	ch a	ch i	ch o
	cha	chi	cho

Soma silabi na maneno.

■	chu i	chu ra	cha tu	m che zo
	chui	chura	chatu	mchezo

Tamka sauti.

▲	Ch	ch
●	ch u	ch o
	chu	cho

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa li cheza	a ka hesabu
	walicheza	akahesabu
	a ka mweka	a li kasirika
	akamweka	alikasirika

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Chatu huyu ni mmoja	1 Chatu hawa ni kumi. 10
Chiriku huyu ni mmoja	1 Chiriku hawa ni ishirini. 20
Chui huyu ni mmoja	1 Chui hawa ni hamsini. 50
Chura huyu ni mmoja	1 Chura hawa ni sitini. 60

73

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **Ch**. Tamka sauti /Ch/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 73.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **chu** ubaoni. Sema sauti /ch/ /u/ kisha uunganishe na kusema silabi **chu**. [U] Endelea kwa silabi: **ju, hu** na **cho**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 73.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **walicheza** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li cheza** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walicheza**. [U] Endelea na: **a ka hesabu (akahesabu), a ka mweka (akamweka), a li kasirika (alikasirika)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 73.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Chatu huyu ni mmoja	Chatu hawa ni kumi
Chiriku huyu ni mmoja	Chiriku hawa ni ishirini
Chui huyu ni mmoja	Chui hawa ni hamsini
Chura huyu ni mmoja	Chura hawa ni sitini

Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 73

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kichocho**, **chatu** na **nyota**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi "**Mchezo wa wanyama**" wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

Mwalimu achague wanafunzi wawili wasimulie hadithi waliyoisoma.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, unafikiri wanyama walicheza mchezo wao saa ngapi? (walicheza usiku kwa sababu walihesabu nyota)*
- Je, unafikiri kwa nini chui alikasirika? (kwa sababu chura alihesabu nyota nyingi)*
- Je, chui alifanya jambo zuri kumweka mwenzake kwenye chupa? (la au ndio (wanafunzi waeleze majibu yao))*

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike na kujaza pengo.

ishirini	20
thelathini	30
_____	40
_____	80

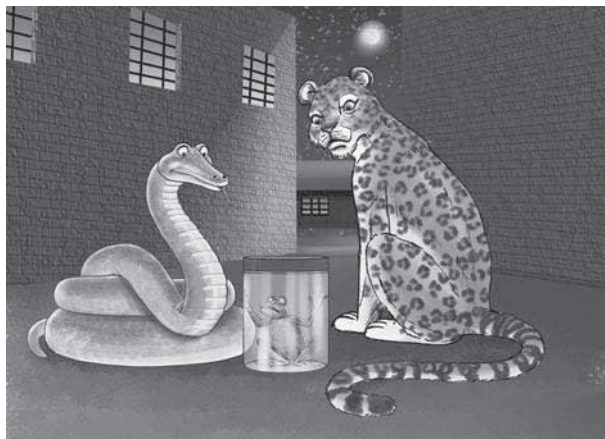
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 15: Siku ya 3 na 4

Tarakimu

Mchezo wa wanyama

Chatu, Chura na Chui waliishi kwenye kichocho.

Siku moja walicheza mchezo wa kuhesabu nyota.

Chatu alihesabu na kupata nyota kumi tu.

Chui naye alihesabu kutoka kumi hadi ishirini.

Chura akahesabu kutoka thelathini, arobaini, hamsini,

sitini, sabini, themanini, tisini hadi mia moja.

Chui alikasirika sana.

Akamweka Chura kwenye chupa.

74

Wiki ya 15: Siku ya 5

Tarakimu

Soma sauti.

■ **th Th** **ch Ch**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: the lu ji - **theluji**

★	the	ni	ji	cha	ra	che
	ma	lu	tha	i	che	ki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Chui alikasirika	Chui ata kasirika.
Chui alimweka	Chui ata mweka.
Chatu alihesabu	Chatu ata hesabu.
Chura alicheza	Chura ata cheza.

Nyororo za dhahabu

Tabitha alikuwa na nyororo kumi za dhahabu. Chebet akasema, "Ukinipatia nyororo hizi za dhahabu nitazifanya ziwe thelathini." Tabitha akasema, "Hata kama utazifanya ziwe themanini sikupi." Chebet hakuacha kuuliza kuhusu nyororo hizo. Tabitha alijua thamani ya nyororo zake. Kutoka siku hiyo hakuthubutu kuziweka hadharani tena.

75

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (**th, Th**). Tamka sauti ya herufi /th/. [U] Endelea kwa herufi ndogo na kubwa (**ch, Ch**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 75.

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi.

[N] Tumia silabi **the lu na ji** kuandika neno **theluji**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 75.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma vifungu hivi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Chui alikasirika	- Chui ata kasirika
Chui alimweka	- Chui ata mweka
Chatu alihesabu	- Chatu ata hesabu
Chura alicheza	- Chura ata cheza

Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 75

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hadharani, thamani na hakuthubutu/thubutu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiandikane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Nyororo za dhahabu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Tabitha alikuwa na nyororo ngapi?** (alikuwa na nyororo kumi)
- Chebet alisema atafanya nyororo ziwe ngapi?** (alisema atazifanya ziwe thelathini)
- Je, unafikiri Chebet alikuwa na nia gani?** (alitaka kumdanganya Tabitha)
- Kwa nini hakuweka nyororo zake hadharani tena?** (aliogopa kuwa zitaibiwa)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara tatu huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **thamani, dhahabu, tabitha, hadharani, chebet**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 15 Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wasafiri Sita

Wasafiri sita walikuwa wamesafiri kwa muda mrefu. Wakafika ukingoni mwa mto. Mara mvulana akatokea aliyekuwa na mashua. Wakamwomba awape mashua ili wavuke mto. Mvulana akakubali kuwapa mashua. (**Wasafiri waliomba mashua kufanyia nini?**) Wale wasafiri wakaingia katika mashua lakini, mashua ikazama. Wale wasafiri wakaogelea hadi ukingoni. Walipofika ng'ambo ya mto, wakataka kujua ikiwa wote walikuwa salama.

Msafiri wa kwanza akagusa kichwa cha kila mtu akiwahesabu, "Mmoja, wawili, watatu, wanne, watano." (**Msafiri huyu alisahau kumhesabu nani?**) Akasahau kujihesabu. Akasema, "Mmoja wetu ametoweka!" Msafiri wapili akasema, "Wewe Hujui kuhesabu. Hebu nihesabu mimi." Naye akagusa mkono wa kila mtu akihesabu, "Mmoja, miwili, mitatu, minne, mitano, sita, saba, minane, tisa, kumi." Akasahau kujihesabu. Akamaka na kusema, "Idadi yetu ni watu kumi! Ndio maana mashua ikazama." (**Je, ni kweli walikuwa watu kumi?**)

Mara wakamwona yule mvulana tena. Wakamwambia amtafute msafiri aliyetoweka nao watampa zawadi. Yule mvulana akasema, "Hebu kwanza niwahesabu kabla sijaanza kumtafuta mwenzenu aliyepotea." Aliwahesabu, na kupata wote sita. Akasema, "Nimempata msafiri aliyepotea." Wasafiri walicheka. (**Wasafiri walimpa yule mvulana zawadi?**)

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Tamka sauti.

■ gh th ch

Soma sauti ya herufi na silabi.

● gh e gh o gh u gh a
ghe gho ghu gha

Soma silabi na maneno.

■ gho ro fa gha li gha si a gha ra ma
ghorofa ghali ghasia gharama

Tamka sauti.

▲ Gh gh

Soma sauti ya herufi na silabi.

● gh i h i g i k i
ghi hi gi ki

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ tu li shangaa wa ka mu umiza
tulishangaa wakamuumiza
ya ka raruka vi li onekana
yakararuka vilionekana

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆ Umoja -ake	Wingi -ao
Hili ni vazi lake	Haya ni mavazi yao.
Hili ni shati lake	Haya ni mashati yao.
Hili ni koti lake	Haya ni makoti yao.
Hili ni gauni lake	Haya ni magauni yao.

76

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Adhabu ya mwizi

Kulitokea ghasia kijijini kwetu.
Mimi na wazazi wangu tuliishi katika ghorofa ya tatu.
Tulishangaa kuona mtu akifukuzwa. Polisi walimkamata.
Mavazi yake yakararuka.
Suruuli yake ikapasuka vipande vikaanguka.
Kofia na viatu vyake vilionekana kuwa ghali sana.
Baadaye jirani akasema kuwa mwizi huyo alikuwa ameiba vitu sokoni.

77

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /gh/. Taja maneno (ghali, magharibi) huku wanafunzi wakionyesha 🖐 au 🖐. [U] Endelea kwa maneno ghala, ghorofa na faragha.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ni gh. Tamka sauti /gh/. Andika herufi gh hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ghe ubaoni. Sema kila sauti /gh//e/ kisha uunganishe na kusema silabi ghe. [U] Endelea kwa silabi gho, ghu na gha. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno ghorofa ubaoni. Tamka silabi gho ro fa kisha uunganishe silabi hizo na useme neno ghorofa. [U] Endelea na maneno: ghali, ghasia na gharama. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno ghali, ghasia na ghorofa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Adhabu ya mwizi" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Wahusika wa hadithi hii waliishi wapi? (waliishi kwenye ghorofa ya tatu, kijijini).
2. Taja mavazi aliyovaa mtu aliyepigwa. (Suruuli, shati, kofia na viatu.)

Kuandika

Andika herufi gh. Chora herufi gh ubaoni kwa hati nadhifu kama ilivyoonyeshwa kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

gh gh gh gh gh

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Tamka sauti.

■	gh	th	ch
Soma sauti ya herufi na silabi.			
●	gh e	gh o	gh u
	ghe	gho	ghu
	gh a		
	gha		
Soma silabi na maneno.			
■	gho ro fa	gha li	gha si a
	ghorofofa	ghali	ghasia
			gha ra ma
			gharama

Tamka sauti.

▲	Gh	gh
Soma sauti ya herufi na silabi.		
●	gh i	h i
	ghi	hi
	g i	k i
	gi	ki
Soma sehemu za neno na neno lote.		
★	tu li shangaa	wa ka mu umiza
	tulishangaa	wakamuumiza
	ya ka raruka	vi li onekana
	yakararuka	vilionekana

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja -ake	Wingi -ao
	Hili ni vazi lake	Haya ni mavazi yao .
	Hili ni shati lake	Haya ni mashati yao .
	Hili ni koti lake	Haya ni makoti yao .
	Hili ni gauni lake	Haya ni magauni yao .

76

Wiki ya 16: Siku ya 1 na 2

Mavazi

Adhabu ya mwizi

Kulitokea ghasia kijijini kwetu.
Mimi na wazazi wangu tuliishi katika ghorofa ya tatu.
Tulishangaa kuona mtu akifukuzwa. Polisi walimkamata.
Mavazi yake yakararuka.
Suruuili yake ikapasuka vipande vikaanguka.
Kofia na viatu vyake vilionekana kuwa ghali sana.
Baadaye jirani akasema kuwa mwizi huyo alikuwa ameiba vitu sokoni.

77

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **GH**. Tamka sauti ya herufi /gh/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ghi** ubaoni. Sema kila sauti /gh//i/ kisha uunganishe na kusema silabi **ghi**. [U] Endelea kwa silabi: **gi**, **hi** na **ki**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **tulishangaa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **tu li shangaa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **tulishangaa**. [U] Endelea na maneno: **ya ka raruka** (yakararuka), **wa ka mu umiza** (wakamuumiza), **vi li onekana** (vilionekana). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 76.

◆ Sarufi

[N] Andika sentensi hizi ubaoni. [T] Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 76.

Umoja -ake

Hili ni vazi **lake**
Hili ni shati **lake**
Hili ni koti **lake**
Hili ni gauni **lake**

Wingi -ao

Haya ni **mavazi yao**.
Haya ni **mashati yao**.
Haya ni **makoti yao**.
Haya ni **magauni yao**.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **ghali**, **ghasia** na **ghorofofa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **Adhabu ya mwizi** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Ni aina gani ya mavazi huvaliwa na wasichana?** (sketi, blauzi, n.k.)
2. **Je, wizi ni kitu kizuri au kibaya? Eleza jibu lako.** (Kibaya kwa sababu, huwa unachukua cha mtu. Unaweza kupigwa na/ama kuuwawa n.k.)

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waagize wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya **ghorofofa**, **shati**, **viatu**. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu na kuchora vyema wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Tamka sauti.

■ ng gh th

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ng e ng u ng o ng a
nge ngu ngo nga

Soma silabi na maneno.

■ we ngi ne shi ngo ni ma ko nge sha nga
wengine shingoni makonge shanga

Tamka sauti.

▲ Ng ng

Tamka sauti ya herufi na silabi

● ng a ng' a g a k a
nga ng'a ga ka

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ vi li kuwa ha wa ku vaa
vilikuwa hawakuvaa
ya me badilika wa li beba
yamebadilika walibeba

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja -angu	Wingi -etu
Huyu ni baba yang u	Hawa ni baba zetu .
Huyu ni babu yang u	Hawa ni mababu zetu .
Huyu ni bibi yang u	Hawa ni mabibi zetu .
Huyu ni mama yang u	Hawa ni mama zetu .

78

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /ng/. Taja maneno (**ngano**, **mwanga**) huku wanafunzi wakionyesha 🖐 au 🖐. [U]Endelea na maneno **ngoja**, **ingia**, **nguo**, **ngao** na **nyingi**.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ni **ng**. Tamka sauti /ng/. Andika herufi **ng** hewani (Andika **ng**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **nge** ubaoni. Sema kila sauti /ng//e/ kisha uunganishe na kusema silabi **nge**. [U] Endelea kwa silabi: **ngu**, **ngo** na **nga**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **wengine** ubaoni. Tamka silabi **we ngi** ne kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **wengine**. [U] Endelea kwa maneno: **shingoni**, **makonge** na **shanga**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **shanga**, **ngozi** na **utamaduni**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Mavazi ya zamani" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Babu na bibi zetu walivaa mavazi gani kiunoni?** (nguo za ngozi)
2. **Babu na bibi zetu walivaa mavazi gani miguuni?** (viatu vya miti, ngozi na makonge)

Kuandika

Andika herufi **ng** ubaoni kwa hati nadhifu kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

ng ng ng ng ng

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Mavazi ya zamani

Zamani mababu na mabibi zetu hawakuvaa mavazi ya bei ghali.

Walivaa nguo za ngozi kiunoni.

Pia walivaa shanga za rangi mbalimbali shingoni.

Viatu vyao vilikuwa vya miti, ngozi na mkonge.

Wengine walibeba rungu ili kuonyesha cheo au heshima.

Siku hizi mambo yamebadilika.

Watu wanavaa watakavyo.

Mavazi hayana heshima wala kujali utamaduni wetu.

79

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Tamka sauti.

■	ng	gh	th
●	ng e	ng u	ng o
	nge	ngu	ngo

Soma silabi na maneno.

■	we ngi ne	shi ngo ni	ma ko nge	sha nga
	wengine	shingoni	makonge	shanga

Tamka sauti.

▲	Ng	ng
●	ng a	ng' a
	nga	ng'a

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	vi li kuwa	ha wa ku vaa
	vilikuwa	hawakuvaa
	ya me badilika	wa li beba
	yamebadilika	walibeba

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja -angu	Wingi -etu
	Huyu ni baba yang u	Hawa ni baba zet u.
	Huyu ni babu yang u	Hawa ni mababu zet u.
	Huyu ni bibi yang u	Hawa ni mabibi zet u.
	Huyu ni mama yang u	Hawa ni mama zet u.

78

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ni **Ng**. Tamka sauti ya herufi /ng/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **nga** ubaoni. Sema kila sauti /ng//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **nga**. [U] Endelea kwa silabi: **ng'a**, **ga** na **ka**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **vilikuwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **vi li kuwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **vilikuwa** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **ya me badilika** (**yamebadilika**), **ha wa ku vaa** (**hawakuvaa**), **wa li beba** (**walibeba**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 78.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 78.

Umoja - angu

Huyu ni baba **yang**u

Huyu ni babu **yang**u

Huyu ni bibi **yang**u

Huyu ni mama **yang**u

Wingi - etu

Hawa ni baba **zet**u.

Hawa ni mababu **zet**u.

Hawa ni mabibi **zet**u.

Hawa ni mama **zet**u.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **shanga**, **ngozi** na **utamaduni**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Mavazi ya zamani" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kuna tofauti ipi kati ya mavazi ya zamani na ya kisasa? (ya kisasa hayazingatii utamaduni kama yale ya zamani)*
2. *Ni mavazi gani yanaruhusiwa shuleni? (sare za shule, nguo za michezo na mazoezi)*

✍ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayaandike na kujaza pengo.

Umoja		Wingi
nguo ya ngozi	-	nguo za ngozi
ushanga wa rangi	-	_____
kiatu cha mti	-	_____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 16: Siku ya 3 na 4

Mavazi

Mavazi ya zamani

Zamani mababu na mabibi zetu hawakuvaa mavazi ya bei ghali.

Walivaa nguo za ngozi kiunoni.

Pia walivaa shanga za rangi mbalimbali shingoni.

Viatu vyao vilikuwa vya miti, ngozi na mkonge.

Wengine walibeba rungu ili kuonyesha cheo au heshima.

Siku hizi mambo yamebadilika.

Watu wanavaa watakavyo.

Mavazi hayana heshima wala kujali utamaduni wetu.

79

Wiki ya 16: Siku ya 5

Mavazi

Soma sauti.

■ ng Ng gh Gh

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: ngo zi - ngozi.

g	h	a	s	h	a	l	i	o	n	g	o	r	a		
n	g	a	r	u	n	g	u	z	i	n	g	i	n	d	i

Sarufi: Soma sentensi hizi.

1. Nilikula chumbani.
2. Nilicheza uani.
3. Niliketi ghalani.
4. Nilikimbia shuleni.

Mavazi ya mama Fatuma

Fatuma alikuwa chumbani. Mvua ikaanza kunyesha kwa ghafla. Kukawa na gharika. Mama alikuwa ghalani akitoa nafaka. Mavazi yake yalikuwa uani. Nikakimbia na kutoa rinda, gauni, sketi, kamisi na blauzi ya mama. Kwa kawaida mavazi ya mama huwa ghali sana.

80

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (ng NG). Tamka sauti ya herufi /ng/. [U] Endelea kwa herufi ndogo na kubwa (gh GH). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 80.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi ngo na zi kuandika neno ngozi. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 80.

● Sarufi

[N] Andika sentensi hizi ubaoni. [T] Zisome sentensi pamoja na wanafunzi. Eleza jinsi ya kutumia vitenzi kama kula. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 80.

Nilikula chumbani.

Nilicheza uani.

Niliketi ghalani.

Nilikimbia shuleni.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno gharika, ghalani na ghafla. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Mavazi ya Mama Fatuma" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Fatuma na mama walikuwa wapi? (Fatuma alikuwa chumbani/Mama alikuwa ghalani akitoa nafaka).
2. Eleza kilichotendeka? (mvua ilinyesha/kukawa na gharika).
3. Ni mavazi gani ya mama yalikuwa uani? (rinda, gauni, sketi, kamisi na blausi ya mama.)
4. Taja mavazi ambayo huvaliwa na wanaume? (shati, suruali, soksi n.k)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiandika kwenye vitabu vyao: ghasia, gharama, ghali, ngozi, shanga, ngozi Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 16: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Nasibu abahatika

Nasibu aliishi na jamii ya Kamau iwapokuwa yeye hakuwa mtoto wa Mzee Kamau. Mzee Kamau alikuwa na watoto kumi na wawili. (Mzee Kamau alikuwa na watoto wangapi?) Wote walikuwa wasichana. Mzee Kamau, aliamua kuwa Nasibu pia angerithi mali yake. Wale wasichana kumi na wawili wakakasirika sana. Wakaamua kuwa hawangemruhusu Nasibu kurithi mali ya baba yao.

Siku moja walianza kumtusi Nasibu. Usiku mmoja, watu wote walienda kulala. Watoto wa Kamau wakaona watafute njia ya kumfukuza Nasibu kutoka pale nyumbani kwao. Wakaenda mtoni. Wakajaza karai kumi na mbili za siafu. Kisha wakafungua dirisha na kummwagia Nasibu hao siafu. Siafu waligeuka kuwa pesa! (Kwa nini wasichana hawa watumia siafu?)

Asubuhi ilipofika, Nasibu akajikuta amefunikwa na noti za pesa chumbani mwake. Kisha akawaita wale wasichana waje wamsaidie kuzihesabu. Kutoka siku hiyo Nasibu alikuwa tajiri sana. (Je, unafikiri wasichana hawa walifurahia bahati ya nasibu?)

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Tamka sauti.

■ ng' gh ng

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ng' a ng' i ng' u ng' o
ng'a ng'i ng'u ng'o

Soma silabi na maneno.

■ ng'o mbe ng'a mbo Ng'a ng'a se ng'e nge
ng'ombe ng'ambo Ng'ang'a seng'enge

Tamka sauti.

▲ Ng' ng'

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ng' a ng a ng' e ng e
ng'a nga ng'e nge

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku hudhuria a ka ng'oa
kuhudhuria akang'oa
ku ng'a ra a li nunua
kung'ara alinunua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ndama huyu ni mweusi	Ndama hawa ni weusi .
Nyati huyu ni mweusi	Nyati hawa ni weusi .
Duma huyu ni mweupe	Duma hawa ni weupe .
Ngamia huyu ni mweupe	Ngamia hawa ni weupe .

81

Ufahamu wa fonimu

N/T/U: Tamka sauti /ng'/. Taja neno (ng'ombe) huku wanafunzi wakionyesha ǀ au ǁ. [U]Endelea kwa maneno seng'enge, ung'eng'e, ng'ambo, ng'amua, ng'onda na ng'ang'ana.

Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ng'. Tamka sauti /ng'/. Andika herufi ng' hewani. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ng'a ubaoni. Sema kila sauti /ng'//a/ kisha uunganishe na kusema silabi ng'a. [U] Endelea kwa silabi: ng'i, ng'u na ng'o. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno ng'ombe ubaoni. Tamka silabi ng'o mbe kisha uunganishe silabi hizo na useme neno ng'ombe. [U] Endelea na maneno ng'ambo, ng'ang'a na seng'enge. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno kung'ara, ng'ambo na aling'oa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Ng'ang'a auza ng'ombe" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ng'ang'a aliishi wapi? (Ng'ang'a aliishi ng'ambo ya mto)*
2. *Ng'ang'a alipofika ng'ambo ya mto alifanya nini? (aliuza ng'ombe wake/alinunua bidhaa mbalimbali)*

Kuandika

Andika herufi ng'. Chora herufi ng' ubaoni kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

ng' ng' ng' ng' ng'

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo

ya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza mwaka huu. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Ng'ang'a auza ng'ombe

Ng'ang'a aliishi peke yake ng'ambo ya mto. Siku moja, alitaka kuhudhuria maonyesho ya kilimo sokoni. Siku hiyo alivaa nguo nyeupe za kung'ara. Alipofika mtoni, aling'oa mti ili apime kina cha maji. Alipovuka mto, Ng'ang'a aliuza ng'ombe wake. Baadaye alinunua seng'enge na bidhaa mbalimbali. Alirudi kwake akiwa na furaha nyingi.

82

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Tamka sauti.

■ ng' gh ng

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ng' a ng' i ng' u ng' o
ng'a ng'i ng'u ng'o

Soma silabi na maneno.

■ ng'o mbe ng'a mbo Ng'a ng'a se ng'e nge
ng'ombe ng'ambo Ng'ang'a seng'enge

Tamka sauti.

▲ Ng' ng'

Soma sauti ya herufi na silabi.

● ng' a ng a ng' e ng e
ng'a nga ng'e nge

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku hudhuria a ka ng'oa
kuhudhuria akang'oa
ku ng'a ra a li nunua
kung'ara alinunua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ndama huyu ni mweusi	Ndama hawa ni weusi.
Nyati huyu ni mweusi	Nyati hawa ni weusi.
Duma huyu ni mweupe	Duma hawa ni weupe.
Ngamia huyu ni mweupe	Ngamia hawa ni weupe.

81

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi ni **NG'**. Tamka sauti ya herufi / ng'/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ng'a ubaoni. Sema kila sauti / ng'//a/ kisha uunganishe na kusema silabi ng'a. [U] Endelea kwa silabi: nga, ng'e na nge. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno kuhudhuria ubaoni. Tamka sehemu za neno ku hudhuria kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno kuhudhuria kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: ku ng'a ra (kung'ara), a ka ngo'a (akango'a), a li nunua (alinunua). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 81.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. [T] Zisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 81.

Umoja

Ndama huyu ni mweusi
Nyati huyu ni mweusi
Duma huyu ni mweupe
Ngamia huyu ni mweupe

Wingi

- Ndama hawa ni weusi.
- Nyati hawa ni weusi.
- Duma hawa ni weupe.
- Ngamia hawa ni weupe.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno kung'ara, akango'a na ng'ambo.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya Ng'ang'a auza ng'ombe huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. Nini kinaonyesha siku hiyo ilikuwa ya kufana? (alirudi nyumbani akiwa na furaha sana)
2. Kwa nini Ng'ang'a alinunua seng'enge? (kuzungusha kwenye shamba lake)

✍️ Kuandika

Andika neno ng'ombe ubaoni. Wanafunzi waliandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya ng'ombe, paka na mbuzi. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu na kuchora vyema wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 17: Siku ya 1 na 2

Wanyama

Ng'ang'a auza ng'ombe

Ng'ang'a aliishi peke yake ng'ambo ya mto. Siku moja, alitaka kuhudhuria maonyesho ya kilimo sokoni. Siku hiyo alivaa nguo nyeupe za kung'ara. Alipofika mtoni, aling'oa mti ili apime kina cha maji. Alipovuka mto, Ng'ang'a aliuza ng'ombe wake. Baadaye alinunua seng'enge na bidhaa mbalimbali. Alirudi kwake akiwa na furaha nyingi.

82

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Tamka sauti ya herufi na silabi.

■ i a o a e a u a
ia oa ea ua

Soma silabi na maneno.

● a li zo e a ha ku tii a ka m zu i a
alizioea hakutii akamzuia
ku zo a u o ngo zo e a
kuzoa uongo zoea

Soma sauti ya herufi na silabi.

▲ a o u i a e a u
ao ui ae au

Soma sehemu za neno na neno lote.

● ha ku tii a ka futwa
hakutii akafutwa
a ka m zuia a ka puuza
akamzuia akapuuzwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

★ Umoja -ake	Wingi -ao
Yule ni mwalimu wake	Wale ni walimu wao.
Yule ni mtumishi wake	Wale ni watumishi wao.
Yule ni mshirika wake	Wale ni washirika wao.

83

■ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi ia ubaoni. Sema kila sauti /i//a/ kisha uunganishe na kusema silabi ia. [U] Endelea kwa silabi oa, ea na ua. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 83.

● Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno alizioea ubaoni. Tamka silabi a li zo e a. kisha uunganishe silabi hizo na useme neno alizioea. [U] Endelea kwa maneno: hakutii, akamzuia, kuzoa, uongo na zoea. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 83.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno mvivu, kamati na uongo. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Juma mvivu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Juma alikuwa amezoea kufanya nini? (alizioea kuwa mvivu)
2. Kwa nini Juma alisema uongo? (alisema uongo ili arudishiwe kazi tena).

📖 Kuandika

Chora hati ya silabi oa, ea, ua ubaoni kwa hati hadhifu kama ilivyoonyeshwa kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

oa ea ua

oa ea ua

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Ni muhimu kutathmini jinsi kila mwanafunzi anavyoendelea mara mbili kila muhula. Kusudi ni kuimarisha ufahamu wake wa kusoma na ufahamu. Kwa hivyo, ni bora kutathmini wanafunzi watatu kila siku.

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Juma Mvitu

Juma alikuwa mfanyikazi shambani mwa shule. Msimamizi wake akasema, "Acha uvivu." Juma hakutii. Msimamizi akamzuia kuzoa takataka shambani. Juma akasema uongo ili apewe kazi yake tena. Msimamizi wake akasema asubiri uamuzi wa kamati ya shule. Juma bado alipuuzwa maagizo. Mwalimu mkuu alimfuta kazi.

84

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Tamka sauti ya herufi na silabi.

■ i a o a e a u a
ia oa ea ua

Soma silabi na maneno.

● a li zo e a ha ku tii a ka m zu i a
alizo ea hakutii akamzuia
ku zo a u o ngo zo e a
kuzoa uongo zoea

Soma sauti ya herufi na silabi.

▲ a o u i a e a u
ao ui ae au

Soma sehemu za neno na neno lote.

● ha ku tii a ka futwa
hakutii akafutwa
a ka m zuia a ka puuza
akamzuia akapuuzwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

★ Umoja -ake	Wingi -ao
Yule ni m walimu wake	Wale ni w alimu wao.
Yule ni m tumishi wake	Wale ni w atumishi wao.
Yule ni m shirika wake	Wale ni w ashirika wao.

83

▲ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ao** ubaoni. Sema kila sauti /a//o/ kisha uunganishe na kusema silabi **ao**. [U] Endelea kwa silabi **ae**, **au** na **ui**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 83.

● Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **hakutii** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ha ku tii** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hakutii** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a ka m zuia** (**akamzuia**), **a ka futwa** (**akafutwa**), **a ka puuza** (**akapuuzwa**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 83.

★ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 83.

Umoja -ake	Wingi -ao
Yule ni m walimu wake	- Wale ni w alimu wao.
Yule ni m tumishi wake	- Wale ni w atumishi wao.
Yule ni m shirika wake	- Wale ni w ashirika wao.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mvivu**, **uongo** na **kamati**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Juma mvivu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Juma alifutwa kazi? (alipuuzwa maagizo ya kamati)*
2. *Tunajifunza nini kutokana na hadithi hii? (kuwa mvivu si vizuri/tufanye kazi kwa bidii/tusipuuzwe maagizo)*

📝 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Waagize wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja	Wingi
msimamizi wangu	- wasimamizi wetu
msimamizi wako	- _____
msimamizi wake	- _____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 17: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Juma Mvivu

Juma alikuwa mfanyakazi shambani mwa shule. Msimamizi wake akasema, "Acha uvivu." Juma hakutii. Msimamizi akamzuia kuzoa takataka shambani. Juma akasema **uongo** ili apewe kazi yake tena. Msimamizi wake akasema asubiri uamuzi wa **kamati** ya shule. Juma bado alipuuzwa maagizo. Mwalimu mkuu alimfuta kazi.

84

Wiki ya 17: Siku ya 5

Ndege na Wanyama

Tamka sauti.

■ **ng** **Ng'**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: si ki a - **sikia**.

★	ng'o	ng'a	ki	a	ri	ma
	mbo	mbe	si	sa	fa	nge

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
Juma anazoea	Juma alizo ea
King'ori anaenda	King'ori ali enda
Marangi anaelekea	Marangi alie lekea

Marangi aenda kwa King'ori

Marangi alifunga safari kwenda kwa King'ori.

Yeye na King'ori wakala mayai ya kukaanga.

Walipomaliza, walielekea eneo la wazi kulikokuwa na maua. Walitoka mkeka na kuulalia. Waliwaona kuku waliokuwa wameangua vifaranga.

Mwewe alipowakaribia, walimtimua.

85

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (**NG'**, **ng'**). Tamka sauti ya herufi (**ng**, **Ng**). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 85.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **si**, **ki** na **a** kuandika neno **sikia**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 85.

● Sarufi

[N/T/U] Andika maneno haya ubaoni. Kisha uyasome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 85.

Wakati uliopo

Juma **anazoea**

King'ori **anaenda**

Marangi **anaelekea**

Wakati uliopita

Juma **alizo**ea

King'ori **ali**enda

Marangi **alie**lekea

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kufunga safari**, **walimtimua** na **wameangua**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiandikane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Marangi aenda kwa King'ori**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Marangi alisafiri kuelekea wapi?** (alienda kwa King'ori)
2. **Marangi na King'ori walikula nini?** (walikula mayai ya kukaanga)
3. **Kwa nini walimtimua mwewe?** (mwewe alitaka kula vifaranga n.k)
4. **Je, unafikiri mayai waliyokula yalitoka wapi?** (mayai yalitoka kwa kuku/kuku alitaga mayai)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika: **nguo**, **ng'ambo**, **kung'ara**, **maagizo**, **uongo**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 17: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Lokono na Chatu

Lokono aliamua kwenda kisimani kuchota maji aoge. Kisimani, akasikia sauti. Chatu alikuwa amekwama kisimani. Chatu alimwomba Lokono amsaidie. Lokono akamtoa Chatu kisimani. Walipotoka tu, Chatu akataka kumla Lokono. (**Lokono alienda kisimani kufanya nini?**)

Punde tu Ng'ombe akaja. Wakamuuliza Ng'ombe atoe uamuzi. Akasema, "Lokono hana wema. Kazi yake ni kukama maziwa na kula nyama ya ng'ombe. Afadhali aliwe na chatu."

Wakakutana na Punda wakamuuliza. Punda akasema, "Lokono hana wema. Humbebesha punda mizigo mingi bila kujali afya yake. Aliwe."

Baadaye wakakutana na Sungura. Sungura akasema angetaka kujua yaliyotokea. Lokono akaeleza kilichotokea. Sungura akawashauri warudi kwenye kisima. (**Taja wanyama waliotajwa kwenye hadithi hii**).

Akamwambia chatu arudi ndani ya kisima ili apate kujua ni nini Lokono alichokifanya. Chatu alipoingia ndani ya kisima, Lokono na Sungura wakatoroka. (**Kati ya ng'ombe, punda na sungura, nani alikuwa rafiki ya Lokono?**)

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Darasani

Soma sauti ya herufi na silabi.

■ a o i o e e u o
ao io ee uo

Soma silabi na maneno.

● u ba o mwe u si ki cho nge o
ubao mweusi kichonge
Ne re a ki fu ti o shi ka moo
Nerea kifutio shikamoo

Soma sauti ya herufi na silabi.

▲ e o o u o i o e
eo ou oi oe

Soma sehemu za neno na neno lote.

● a ki ingia a na itwa
akiingia anaitwa
hu mu amkua hu tumia
humuamkua hutumia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

★ Umoja	Wingi
Hiki ni kitabu cheusi.	Hivi ni vitabu vyeusi.
Hiki ni kifutio cheusi.	Hivi ni vifutio vyeusi.
Hiki ni kichonge cheupe.	Hivi ni vichonge vyeupe.
Hiki ni kitabu cheupe.	Hivi ni vitabu vyeupe.

86

■ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ao** ubaoni. Sema kila sauti /a//o/. kisha uunganishe na kusema silabi **ao**. [U] Endelea kwa silabi **io**, **ee** na **uo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 95.

● Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **ubao** ubaoni. Tamka silabi **u ba o** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ubao**. [U] Endelea na maneno: **mweusi**, **kichonge**, **Nerea**, **kifutio** na **shikamoo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 86.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kichonge**, **kifutio** na **shikamoo**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Darasa la Maria" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Wanafunzi humuamkua mwalimu vipi? ("shikamoo")
2. Taja vitu ambavyo wanafunzi huwa navyo wakiwa darasani? (kila mwanafunzi huwa na kitabu, kalamu, kifutio na kichonge)

✍️ Kuandika

Andika maneno **ubao**, **darasa** na **kwao** ubaoni kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao kwa hati nadhifu.

ubao _____
darasa _____
kwao _____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kamilisha somo kwa wimbo: **Nasikia sauti**.

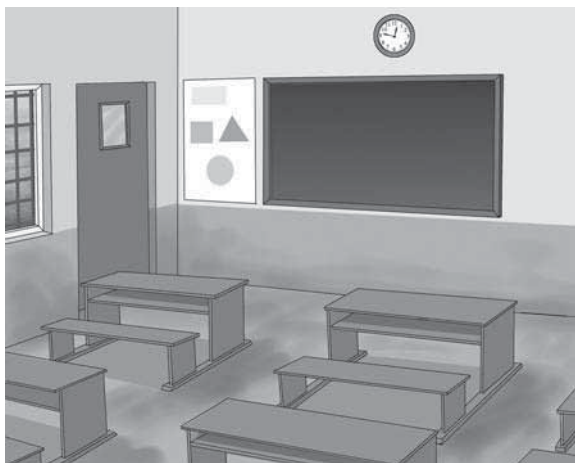
📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu
Wakati unapojitayarisha kwa somo, ni muhimu kusoma na kutafakari kuhusu vidokezo vya mwalimu kwenye mwongozo.

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Darasani

Darasa la Maria

Maria yuko katika darasa la kwanza. Mwalimu wake anaitwa Nerea. Nerea akiingia darasani, wanafunzi humuamkua, "Shikamoo?" Mwalimu hujibu, "Marahaba wanafunzi." Darasa lao ni kubwa. Kwenye kuta kuna saa ya duara na chati. Kwenye chati kuna michoro yenye maumbo mbalimbali. Kwa mfano, pembe tatu, mraba na duara. Darasa lina ubao mweusi wa umbo la mstali. Mwalimu wao hutumia chaki kuandikia ubaoni. Kila mwanafunzi huwa na kitabu, kalamu, kifutio na pia kichonge.

87

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Darasani

Soma sauti ya herufi na silabi.

■ a o i o e e u o
ao io ee uo

Soma silabi na maneno.

● u ba o mwe u si ki cho nge o
ubao mweusi kichonge
Ne re a ki fu ti o shi ka moo
Nerea kifutio shikamoo

Soma sauti ya herufi na silabi.

▲ e o o u o i o e
eo ou oi oe

Soma sehemu za neno na neno lote.

● a ki ingia a na itwa
akiingia anaitwa
hu mu amkua hu tumia
humuamkua hutumia

Sarufi: Soma sentensi hizi.

★ Umoja	Wingi
Hiki ni kitabu cheusi.	Hivi ni vitabu vyeusi.
Hiki ni kifutio cheusi.	Hivi ni vifutio vyeusi.
Hiki ni kichonge cheupe.	Hivi ni vichonge vyeupe.
Hiki ni kitabu cheupe.	Hivi ni vitabu vyeupe.

86

▲ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi eo ubaoni. Sema kila sauti /e//o/. kisha uunganishe na kusema silabi eo. [U] Endelea kwa silabi: ou, oi, oe. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 86.

● Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno akiingia ubaoni. Tamka sehemu za neno a ki ingia kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno akiingia. [U] Endelea kwa maneno: hu mu amkua (humuamkua), a na itwa (anaitwa), hu tumia (hutumia). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 86.

★ Sarufi

[N/T] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 86.

Umoja

Hiki ni kitabu cheusi

Hiki ni kifutio cheusi

Hiki ni kichonge cheupe

Hiki ni kitabu cheupe

Wingi

- Hivi ni vitabu vyeusi.

- Hivi ni vifutio vyeusi.

- Hivi ni vichonge vyeupe.

- Hivi ni vitabu vyeupe.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno kichonge, kifutio na shikamoo.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Darasa la Maria" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. Mwalimu hujibu vipi wanafunzi wanaposema, "Shikamoo mwalimu." (hujibu marahaba watoto)
2. Taja vitu vingine vinavyopatikana darasani. (dawati, kabati n.k)

✍️ Kuandika

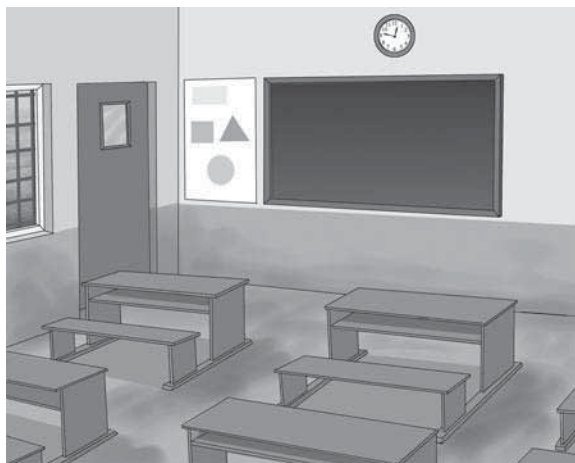
Andika neno kitabu ubaoni. Wanafunzi waliandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya kitabu, ubao, kalamu na kifutio. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu na wanachora vyema wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 18: Siku ya 1 na 2

Darasani

Darasa la Maria

Maria yuko katika darasa la kwanza. Mwalimu wake anaitwa Nerea. Nerea akiingia darasani, wanafunzi humuamkua, "Shikamoo?" Mwalimu hujibu, "Marahaba wanafunzi." Darasa lao ni kubwa. Kwenye kuta kuna saa ya duara na chati. Kwenye chati kuna michoro yenye maumbo mbalimbali. Kwa mfano, pembe tatu, mraba na duara. Darasa lina ubao mweusi wa umbo la mstatili. Mwalimu wao hutumia chaki kuandikia ubaoni. Kila mwanafunzi huwa na kitabu, kalamu, kifutio na pia kichonge.

87

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Darasani

Tamka sauti ya herufi na silabi.

■ b a d a p a b o
ba da pa bo

Soma silabi na maneno.

● Ki o ko ta bi a
Kioko tabia
wa na tu li a ki ra nja
wanatulia kiranja

Tamka sauti ya herufi na silabi.

▲ b e b u p e p u
be bu pe pu

Soma sehemu za neno na neno lote.

● a li kusanya a li hakikisha
alikusanya alihakikisha
a li furahishwa wa li po chagua
alifurahishwa walipochagua

Sarufi: Soma maneno haya.

★	Wakati uliopo	Wakati uliopita
	anampenda	alimpenda
	anafurahisha	alifurahisha
	anahakikisha	alihakikisha
	anachagua	alichagua

88

■ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ba** ubaoni. Sema kila sauti/b//a/ kisha uunganishe na kusema silabi **ba**. [U] Endelea kwa silabi: **da, pa, bo**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 88.

● Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **Kioko** ubaoni. Tamka silabi **Ki o ko** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **Kioko**. [U] Endelea kwa maneno: **wanatulia, tabia** na **kiranja**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 88.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **tabia nzuri, kiranja** na **kuchaguliwa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **kiranja wetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kioko alikuwa kiranja wa darasa gani? (alikuwa kiranja wa darasa la kwanza)*
2. *Kwa nini Kioko alichaguliwa kama kiranja kila wakati? (wanafunzi walimpenda/kioko alikuwa na tabia nzuri)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya kwa hati sahihi ubaoni kisha wanafunzi waandike kwenye madaftari yao.

wanatulia
tabia
kiranja
ubao

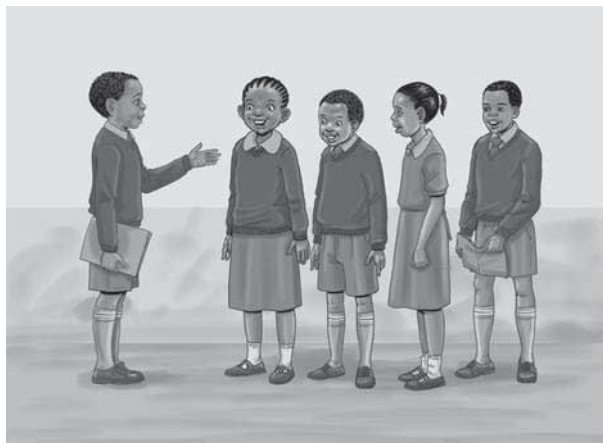
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Darasani

Kiranja wetu

Kioko alikuwa kiranja wa darasa la kwanza.

Alihakikisha wanafunzi wanatulia darasani.

Alikusanya na kumsaidia mwalimu kubeba vitabu vya wanafunzi.

Kabla ya mwalimu kuingia darasani, Kioko alihakikisha wanafunzi wametulia.

Mwalimu alifurahishwa na kazi ya Kioko.

Wanafunzi pia walimpenda kwani alikuwa na tabia nzuri.

Kila walipochagua kiranja, Kioko alichaguliwa.

89

Vidokezo vya Mwalimu

Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Darasani

Tamka sauti ya herufi na silabi.

■ b a d a p a b o
ba da pa bo

Soma silabi na maneno.

● Ki o ko ta bi a
Kioko tabia
wa na tu li a ki ra nja
wanatulia kiranja

Tamka sauti ya herufi na silabi.

▲ b e b u p e p u
be bu pe pu

Soma sehemu za neno na neno lote.

● a li kusanya a li hakikisha
alikusanya alihakikisha
a li furahishwa wa li po chagua
alifurahishwa walipochagua

Sarufi: Soma maneno haya.

★	Wakati uliopo	Wakati uliopita
	anampenda	alimpenda
	anafurahisha	alifurahisha
	anahakikisha	alihakikisha
	anachagua	alichagua

88

▲ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **be** ubaoni. Sema kila sauti /b//e/ kisha uunganishe na kusema silabi **be**. [U] Endelea kwa silabi: **bu**, **pe** na **pu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 88.

● Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **alikusanya** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a li kusanya** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **alikusanya** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a li hakikisha** (alihakikisha), **a li furahishwa** (alifurahishwa) wa **li po chagua** (walipochagua). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 88.

★ Sarufi

[N/T] Andika maneno haya ubaoni. Kisha uyasome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 88.

Wakati uliopo
anampenda
anafurahisha
anahakikisha
anachagua

Wakati uliopita
alimpenda
alifurahisha
alihakikisha
alichagua

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **tabia nzuri**, **kiranja** na **kuchaguliwa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Kiranja wetu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kazi ya kiranja wa darasa ni nini? (kuhakikisha kuwa wanafunzi wametulia/kualiandika majina ya watu wapigao kelele)*
2. *Je, kiranja wenu anafanya kazi gani? (wanafunzi walijibu wakieleza kazi mbalimbali za kiranja)*

✍ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni kisha wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Wakati uliopo	Wakati uliopita
anampenda	- alimpenda
anahakikisha	- _____
anachagua	- _____

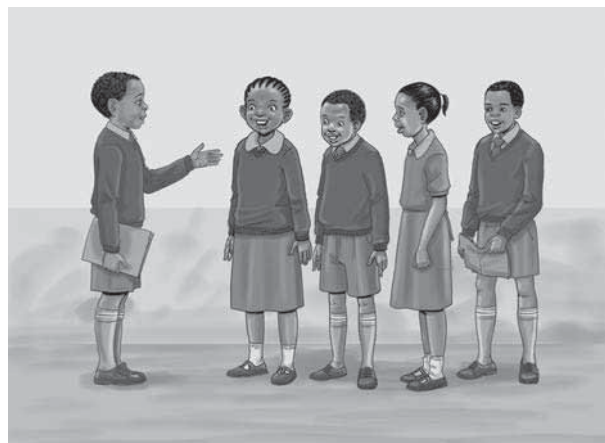
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 18: Siku ya 3 na 4

Darasani

Kiranja wetu

Kioko alikuwa **kiranja** wa darasa la kwanza. Alihakikisha wanafunzi wanatulia darasani. Alikusanya na kumsaidia mwalimu kubeba vitabu vya wanafunzi. Kabla ya mwalimu kuingia darasani, Kioko alihakikisha wanafunzi wametulia. Mwalimu alifurahishwa na kazi ya Kioko. Wanafunzi pia walimpenda kwani alikuwa na **tabia** nzuri. Kila walipochagua **kiranja**, Kioko **alichaguliwa**.

89

Wiki ya 18: Siku ya 5

Darasani

Soma sauti za herufi na silabi.

■ i a o o i o e a u a
ia oo io ea ua

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: u ba o - ubao

o	ba	bu	li	mu
pi	u	ki	ta	bi
da	ti	wa	fu	cha

Sarufi: Soma sentensi hizi.

1. Judi alisoma kitabu.
2. Rono alichonga penseli.
3. Njoki alifuta ubao.
4. Bari alichora chati.

Somo la wanyama

Ijumaa iliyopita, wanafunzi wa darasa la kwanza walisoma kuhusu wanyama.

Mwalimu alitumia chati ya wanyama kufunzia somo hilo. Kwenye chati kulichorwa ngamia, kondoo, ng'ombe, mbuzi na jimbi au jogoo. Wanafunzi waliimba wimbo kuhusu wanyama tofauti. Baadaye mwalimu aliwaletea redio. Wakasikiza somo la redio. Wanafunzi walifurahi sana.

90

■ Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi ia ubaoni. Sema kila sauti /i//a/ kisha uunganishe na kusema ia. [U] Endelea kwa herufi: ia, oo, io, ea, na ua. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 90.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi u, ba na o kuandika neno ubao. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 90.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi na ueleze wanafunzi jinsi ya kutumia vitenzi vyepesi katika sentensi. Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 90.

Sentensi

Judi alisoma kitabu.
Rono alichonga penseli.
Njoki alifuta ubao.
Bari alichora chati.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno chati, ngamia na jimbi. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Somo la Wanyama" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Ijumaa iliyopita wanafunzi walisoma kuhusu nini? (walisoma kuhusu wanyama)
2. Taja wanyama waliochorwa kwenye chati. (ngamia, kondoo, ng'ombe, mbuzi na jogoo)
3. Ni wanyama gani wengine ambao hufugwa nyumbani? (kuku, nguruwe n.k)
4. Ni wimbo gani wa wanyama unaoujua? (watoto waimbe nyimbo za wanyama kwa muda mfupi)

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye vitabu vyao: ubao, kifutio, tabia, darasa, kiranja, vitabu, chati, ngamia, jimbi.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 18: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Mgeni darasani

Siku moja, mgeni alitembelea darasa letu. Mwalimu wetu akampa Kendi nafasi ili amtajie mgeni vitu mbalimbali pale darasani. Pia amueleze manufaa ya kila kitu. Mwanzo Kendi akataja ubao na kusema hutumiwa kutufundishia mambo mbalimbali. Baadaye alitaja kifutio cha kufuta maandishi ubaoni. (*Kendi alitaja vitu gani?*)

Halafu mwalimu akampa Kiptoo nafasi ataje vitu zaidi. Kiptoo alitaja meza ya mwalimu pamoja na kiti chake. Vilevile akataja madawati na viti vya wanafunzi. (*Viti vya wanafunzi hutumiwa kufanya nini?*) Akamuelezea mgeni kuwa tunavitumia kukalia na kuandika.

Alimuonyesha kabati iliyoko pale nyuma ya darasa. Akasema mwalimu pamoja wanafunzi huweka vitabu pale viwe salama. Kisha akataja vitabu mbalimbali ambavyo anapenda kuvisoma. (*Nitajieni vitabu ambavyo mnapenda kuvisoma.*)

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Tamka sauti.

■ m t s p

Soma silabi.

● a a a e
ta sa pa me
mta msa mpa mme

Soma silabi na maneno.

■ m ku li ma cha mbo
mkulima migomba chambo
m vu vi Ka je mbe mi e mbe
mvuvi Kajembe miembe

Tamka sauti.

▲ m f b k v

Soma silabi hizi.

● a a u u
fa ba ku vu
mfa mba mku mvu

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li penda a li tumia
alipanda alitumia
a li kuwa a li ji funga
alikuwa alijifunga

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni mzee	Hawa ni wazee.
Huyu ni mkulima	Hawa ni wakulima.
Huyu ni mvuvi	Hawa ni wavuvi.
Huyu ni mwalimu	Hawa ni walimu.
Huyu ni mwanafunzi	Hawa ni wanafunzi.

91

■ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **m**. Tamka sauti /m/. [U] Endelea na herufi **t,s** na **p**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /t/ kisha uunganishe na kusema silabi **ta**. Ongeza sauti /m/ kisha uunganishe na kusema silabi **mta**. [U] Endelea kwa silabi **a, sa, msa; a, pa, mpa; e, me, mme**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **mkulima** ubaoni. Tamka silabi **m ku li ma** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mkulima**. [U] Endelea na maneno: **migomba, chambo, mvuvi, Kajembe** na **miembe**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **migomba, chambo** na **mamba**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kajembe**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja mimea ambayo Kajembe alipanda. (migomba, miembe, mbaazi)*
2. *Alitumia nini kuvua samaki? (alitumia fimbo na chambo)*

📖 Kazi ya Kuandika

Andika maneno haya kwa wa hati nadhifu kisha wanafunzi wayanakili katika madaftari yao:

chambo
mvuvi

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Kajembe

Mzee Kajembe aliishi katika kijiji cha Mbalambala. Kajembe alikuwa mkulima na mvuvi hodari sana. Kita siku alijifunga kilemba na kuelekea mtoni. Akiwa mtoni, Kajembe alipenda kuimba na kucheza na firimbi yake. Mto huo ulikuwa na samaki na mamba wengi sana. Mara nyingi alitumia **chambo** na fimbo kuvua samaki. Pia alikuwa na shamba la **migomba** na **miembe**. Mzee Kajembe husafirisha samaki hadi sokoni. Kule sokoni yeye huuzua samaki kwa wateja wengi.

92

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Tamka sauti.

■	m	t	s	p
●	a	a	a	e
	ta	sa	pa	me
	mta	msa	mpa	mme

Soma silabi na maneno.

■	m ku li ma	mi go mba	cha mbo
	mkulima	migomba	chambo
	m vu vi	Ka je mbe	mi e mbe
	mvuvi	Kajembe	miembe

Tamka sauti.

▲	m	f	b	k	v
●	a	a	u	u	
	fa	ba	ku	vu	
	mfa	mba	mku	mvu	

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	a li penda	a li tumia
	alipenda	alitumia
	a li kuwa	a li ji funga
	alikuwa	alijifunga

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni mzee	Hawa ni wazee .
Huyu ni mkulima	Hawa ni wakulima .
Huyu ni mvuvi	Hawa ni wavuvi .
Huyu ni mwalimu	Hawa ni walimu .
Huyu ni mwanafunzi	Hawa ni wanafunzi .

91

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **m**. Tamka sauti /m/. [U] Endelea na herufi **f, b, k** na **v**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /f/ kisha uunganishe na kusema silabi **fa**. Ongeza sauti /m/ kisha uunganishe na kusema silabi **mfa**. [U] Endelea kwa silabi: **a, ba, mba; u, ku, mku; u, vu, mvu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **alipenda** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a li penda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **alipenda** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **a li tumia (alitumia), a li kuwa (alikuwa), a li ji funga (alijifunga)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 91.

◆ Sarufi

[N/T/U] Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 91.

Umoja	Wingi
Huyu ni mzee	Hawa ni wazee
Huyu ni mkulima	Hawa ni wakulima
Huyu ni mvuvi	Hawa ni wavuvi
Huyu ni mwalimu	Hawa ni walimu
Huyu ni mwanafunzi	Hawa ni wanafunzi

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **migomba, chambo na mamba**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kajembe**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ni vifaa gani hutumiwa shambani? (Upanga/Reki/Sururu).*
2. *Unafikiri ni kwa nini kajembe alijifunga kilemba? (kwa sababu ya jua wakati akilima/Alipenda kufunga kilemba n.k.)*

📖 Kuandika

Andika neno **mgomba** ubaoni. Wanafunzi wayaandike vitabuni mwao kisha wachore picha ya **mgomba, mamba, firimbi, jembe**.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 19: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Kajembe

Mzee Kajembe aliishi katika kijiji cha Mbalambala. Kajembe alikuwa mkulima na mvuvi hodari sana. Kila siku alijifunga kilemba na kuelekea mtoni. Akiwa mtoni, Kajembe alipenda kuimba na kucheza na firimbi yake. Mto huo ulikuwa na samaki na mamba wengi sana. Mara nyingi alitumia **chambo** na fimbo kuvua samaki. Pia alikuwa na shamba la **migomba** na miembe. Mzee Kajembe husafirisha samaki hadi sokoni. Kule sokoni yeye huuza samaki kwa wateja wengi.

92

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Sokoni

Tamka sauti.

■ n d j z

Soma silabi hizi.

● a a a e
da ja za de
nda nja nza nde

Soma silabi na maneno.

■ ki ba nda hu pe nda bo nde
kibanda hupenda bonde
ki wa nda ma a nda zi ki na nda
kiwanda maandazi kinanda

Tamka sauti.

▲ t m ch b

Soma silabi hizi.

● a a i i
ta ba ti chi
nta mba mti nchi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ i li yo kuwa ku li kuwa
iliyokuwa kulikuwa
zi li zo shika ni li enda
zilizoshika nilienda

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni bonde	Haya ni ma bonde.
Hili ni andazi	Haya ni ma andazi.
Hili ni gari	Haya ni ma gari.
Hili ni banda	Haya ni ma banda.

93

■ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **n**. Tamka sauti /n/. [U] Endelea na herufi: **d, j** na **z**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /d/ kisha uunganishe na kusema silabi **da**. Ongeza sauti /n/ kisha uunganishe na kusema silabi **nda**. [U] Endelea kwa silabi: **a, ja, nja; a, za, nza; e, de, nde**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **kibanda** ubaoni. Tamka silabi **ki ba nda** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **kibanda**. [U] Endelea na maneno: **kiwanda, hupenda, maandazi, bonde** na **kinanda**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **bonde, kalenda** na **gundi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Kaka Banda" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Banda hula nini kila asubuhi? (Maandazi na supu ya kunde)*
2. *Nyumbani kwa Banda kuna vitu gani? (Kuna kinanda, kitanda, kalenda)*

✍️ Kuandika

Andika maneno haya kwa hati sahihi ubaoni kisha wanafunzi wayaandike kwenye madaftari yao.

_____ bonde _____
_____ gundi _____
_____ maandazi _____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Sokoni

Kaka Banda

Ndugu yangu Banda anaishi kwenye kibanda karibu na bonde la nzi, karibu na soko la Suswa.

Banda hufanya kazi katika kiwanda cha mwananchi.

Kila asubuhi yeye hupenda kula maandazi kwa supu ya kunde. Yeye hupata vyakula hivi sokoni.

Juzi nilienda nyumbani kwake.

Huko niliona kitanda, kinanda na kalenda iliyokuwa na picha ya bundi. Vifaa hivi vilitengenezwa na rafiki yake Janda. Janda ni fundi maarufu huko Bondeni. Kule Bondeni kulikuwa na matope yaliyoshikana kama gundi.

94

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Sokoni

Tamka sauti.

■	n	d	j	z
Soma silabi hizi.				
●	a	a	a	e
	da	ja	za	de
	nda	nja	nza	nde
Soma silabi na maneno.				
■	ki ba nda	hu pe nda	bo nde	
	kibanda	hupenda	bonde	
	ki wa nda	ma a nda zi	ki na nda	
	kiwanda	maandazi	kinanda	

Tamka sauti.

▲	t	m	ch	b
Soma silabi hizi.				
●	a	a	i	i
	ta	ba	ti	chi
	nta	mba	mti	nchi
Soma sehemu za neno na neno lote.				
★	i li yo kuwa	ku li kuwa		
	iliyokuwa	kulikuwa		
	zi li zo shika	ni li enda		
	zilizoshika	nilienda		

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hili ni bonde	Haya ni mabonde .
Hili ni andazi	Haya ni maandazi .
Hili ni gari	Haya ni magari .
Hili ni banda	Haya ni mabanda .

93

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **t**. Tamka sauti /t/. [U] Endelea na herufi: **m, ch** na **b**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /t/ kisha uunganishe na kusema silabi **ta**. Ongeza sauti /n/ kisha uunganishe na kusema silabi **nta**. [U] Endelea kwa silabi: **a, ba, mba; i, ti, mti; i, chi, nchi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **iliyokuwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **i li yo kuwa** kisha uunganishe sehemu hizo na usemu neno **iliyokuwa**. [U] Endelea kwa maneno: **zi li zo shika (zilizoshika), ku li kuwa (kulikuwa), ni li enda (nilienda)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 93.

◆ Sarufi

[N] Andika sentensi hizi ubaoni. [T] Zisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao kwenye ukurasa wa 93.

Umoja

Hili ni bonde
Hili ni andazi
Hili ni gari
Hili ni banda

Wingi

Haya ni **mabonde**.
Haya ni **maandazi**.
Haya ni **magari**.
Haya ni **mabanda**.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **bonde, kalenda** na **gundi**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kaka Banda**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Unafikiria vitu alivyokuwa navyo banda hutumiwa kufanyia nini?** (kinanda-kuchezea muziki/kitanda-kulalia/kalenda-kujua tarehe).
2. **Kwa nini Banda aliishi kwenye kibanda karibu na bonde?** (kwa sababu hakuwa na pesa za kutosha/kwa sababu hapo ndipo kwao n.k.)

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni kisha wanafunzi wayaandike na kujaza pengo.

Umoja		Wingi
bonde	-	mabonde
gari	-	_____
banda	-	_____
_____	-	mapipa
_____	-	mapera

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 19: Siku ya 3 na 4

Sokoni

Kaka Banda

Ndugu yangu Banda anaishi kwenye kibanda karibu na bonde la nzi, karibu na soko la Suswa.

Banda hufanya kazi katika kiwanda cha mwananchi.

Kila asubuhi yeye hupenda kula maandazi kwa supu ya kunde. Yeye hupata vyakula hivi sokoni.

Juzi nilienda nyumbani kwake.

Huko niliona kitanda, kinanda na kalenda iliyokuwa na picha ya bundi. Vifaa hivi vilitengenezwa na rafiki yake Janda. Janda ni fundi maarufu huko Bondeni. Kule Bondeni kulikuwa na matope yaliyoshikana kama gundi.

94

Wiki ya 19: Siku ya 5

Sokoni

Tamka sauti.

■ ng Ng gh Gh

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: ngo zi - ngozi

★	gha	sha	li	o	ngo	ra
	nga	fo	ngu	fa	zi	ngi
	ndi	ghe	gho	ru	ni	mbu

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Matumizi ya "ni"
uwanja	uwanjani
nyumba	nyumbani
shamba	shambani
kiwanda	kiwandani

Umuhimu wa Mbuzi

Mbuzi ni mnyama mwenye manufaa mengi kwa wafugaji. Mbolea ya mbuzi ni nzuri kwa ukulima. Ngozi ya mbuzi hutumiwa kutengenezea viatu na mikoba. Mbuzi wa kike hutoa maziwa yanayofaidi mwili wa binadamu. Nyama yake ni tamu sana. Watu wengine huchoma na kupika nyama ya mbuzi. Wengine huwauza sokoni ili kupata pesa. Ni muhimu sana kutunza mbuzi na wanyama wote wa kufugwa.

95

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi majina ya herufi ndogo na kubwa (NG, ng). Tamka sauti ya herufi /ng, Ng/ gh, Gh/. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 95.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi ngo na zi kuandika neno ngozi. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 95.

● Sarufi

Andika maneno yafuatayo ubaoni. N/T/U. Soma maneno haya ukionyesha mahali. Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 95.

Neno		mahali
Uwanja	-	uwanjani
Nyumba	-	nyumbani
Shamba	-	shambani
Kiwanda	-	kiwandani

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno manufaa, mbolea na kutunza. Eleza wanafunzi maana ya maneno haya. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Umuhimu wa mbuzi" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Mbuzi ni mnyama ambaye hufaidi nani? (mbuzi hufaidi wafugaji)*
2. *Ni manufaa gani ambayo mbuzi hutupa? (wanafunzi watoe majibu mbalimbali)*
3. *Ni mnyama gani mwingine ambaye hutupa nyama? (ngombe, kondoo, sungura n.k)*
4. *Tunaweza kutunza vipi wanyama wa kufugwa? (kuwalisha vyema, kuwapa maji, kuwapa dawa n.k.)*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika – Imla:

Soma maneno haya huku wanafunzi wakiyaandika: **nguo, ng'ambo, kung'ara, nyeupe, maagizo, uongo.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 19: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Panya Nyumbani

Baada ya kutoka safari, Karimi na mamake walikuta godoro, mto na foronya zimeliwa na panya. Walishangaa sana wakajiuliza, "Huyu ni panya wa namna gani ambaye anakula hata godoro?" (*Je, wangapi wanajua panya?*)

Wakatamani kunywa chai. Hapo ndipo mama ya Karimi akachemsha maji jikoni. Wakati maji yakiendelea kuchemka, wakaona ni heri wamtafute huyo panya. Karimi akachukua mwiko na mamake akachukua upanga. Kabla waanze kutafuta Karimi akamwambia mamake, "Ni lazima tutafute mwanya alioingilia panya." (*Mama alichukua nini kumtafutia panya?*)

Wakazunguka nyumba nzima. Mara wakaona shimo kubwa ambalo hata mtoto mchanga anaweza kuingilia. Mamake Karimi akasema, "Hata kama huyo panya ni mkubwa kiasi gani, hawezi kutushinda. Sisi tuko na mwiko na upanga." (*Je, unafikiri Karimi na mamake walimuua panya?*)

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Tamka sauti.

■ y v p
Soma sauti ya herufi na silabi.
● a o a u
ya yo ya yu
vya vyo pya vyu

Soma silabi na maneno.

■ vi pya o vyo o vyo vyu ma
vipya ovyoovyo vyuma
vyu ngu m guu pi ngu
vyungu mguu pingu

Tamka sauti.

▲ m f p
Soma sauti ya herufi na silabi.
● a a a
ya ya ya
mya fya pya

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li m funga i ka mu umiza
walimfunga ikamuumiza
ha ku tarajia wa ka fyatua
hakutarajia wakafyatua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni mtu mzuri	Hawa ni watu wazuri.
Huyu ni mbuzi mzuri	Hawa ni mbuzi wazuri.
Huyu ni mnyama mbaya	Hawa ni wanyama wabaya.
Huyu ni kondoo mbaya	Hawa ni kondoo wabaya.

96

■ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **y**. Tamka sauti /y/. Endelea kwa herufi **v, p**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza herufi **y** kisha uunganishe na kusema silabi **ya**. Ongeza herufi **v** kisha uunganishe na kusema silabi **vya**. [U] Endelea kwa silabi: **o, yo, vyo; a, ya, pya; u, yu, vyu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **vipya** ubaoni. Tamka silabi **vi pya** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **vipya**. [U] Endelea na maneno **ovyooovyo, vyuma, vyungu, mguu** na **pingu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **dhahabu, king'ora** na **fyatua**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Jambazi akamatwa" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Nani alikuwa jambazi sugu? (Oga)
- Oga aliiba nini? (vyungu na vyuma vya dhahabu)
- Polisi walimpeleka wapi Oga? (hospitalini)

📖 Kuandika

Andika maneno haya kwa hati nadhifu kisha wanafunzi wayanakili katika madaftari yao.

vipya _____
vyuma _____
oga _____

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Dukani

Jambazi akamatwa

Oga alikuwa jambazi hatari.
Aliiba vitu vipya na kuviuza ovyooovyo.
Siku moja, Oga aliingia dukani kimyakimya na kuiba vyuma na vyungu vya dhahabu.
Alipoingia tu, king'ora kikaanza kulia.
Oga hakutarajia hayo.
Akaanza kutoroka. Polisi wakafyatua risasi ikamuumiza mguu.
Wakamkamata na kumpeleka hospitalini.
Baadaye walimfunga pingu na kumfungia seli.

97

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Sokoni

Tamka sauti.

■ y v p
Soma sauti ya herufi na silabi.
● a o a u
ya yo ya yu
vya vyo pya vyu

Soma silabi na maneno.

■ vi pya o vyo o vyo vyu ma
vipya ovyoovyo vyuma
vyu ngu m guu pi ngu
vyungu mguu pingu

Tamka sauti.

▲ m f p
Soma sauti ya herufi na silabi.
● a a a
ya ya ya
mya fya pya

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li m funga i ka mu umiza
walimfunga ikamuumiza
ha ku tarajia wa ka fyatua
hakutarajia wakafyatua

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Huyu ni mtu mzuri	Hawa ni watu wazuri.
Huyu ni mbuzi mzuri	Hawa ni mbuzi wazuri.
Huyu ni mnyama mbaya	Hawa ni wanyama wabaya.
Huyu ni kondoo mbaya	Hawa ni kondoo wabaya.

96

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **m**. Tamka sauti /m/.
Endelea kwa herufi **f** na **p**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza herufi **y** kisha uunganishe na kusema silabi **ya**. Ongeza herufi **m** kisha uunganishe na kusema silabi **mya**. [U] Endelea kwa silabi: **a, ya, fya; a, ya, pya**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **walimfunga** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li m funga** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walimfunga**. [U] Endelea na maneno: **ha ku tarajia (hakutarajia), i ka mu umiza (ikamuumiza), wa ka fyatua (wakafyatua)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 96.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi. Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 96.

Umoja

Huyu ni mtu mzuri - Hawa ni watu wazuri.
Huyu ni mbuzi mzuri - Hawa ni mbuzi wazuri.
Huyu ni mnyama mbaya - Hawa ni wanyama wabaya.
Huyu ni kondoo mbaya - Hawa ni kondoo wabaya.

Wingi

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **dhahabu, king'ora** na **fyatua**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi "**Jambazi akamatwa**" wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Je, unafikiri kwa nini Oga aliingia dukani kimyakimya? (hakutaka watu wajue/alikuwa mwizi)
- Je, unafikiri polisi walifanya jambo jema kufyatua risasi? (ndio au la - wanafunzi watoe sababu)
- Je, ungekuwa wewe ungempeleka Oga hospitalini? (ndio au la - wanafunzi watoe sababu)

✍ Kuandika

Wanafunzi wayaandike maneno **bastola/bunduki** vitabuni mwao kisha wachore picha ya silaha hizo.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20 Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 20: Siku ya 1 na 2

Dukani

Jambazi akamatwa

Oga alikuwa jambazi hatari.

Aliiba vitu vipya na kuviuza ovyoovyo.

Siku moja, Oga aliingia dukani kimyakimya na kuiba vyuma na vyungu vya dhahabu.

Alipoingia tu, king'ora kikaanza kulia.

Oga hakutarajia hayo.

Akaanza kutoroka. Polisi wakafyatua risasi ikamuumiza mguu.

Wakamkamata na kumpeleka hospitalini.

Baadaye walimfunga pingu na kumfungia seli.

97

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Soma sauti.

■ w k t b

Soma silabi.

● a a a a
wa wa wa wa
kwa twa mwa bwa

Soma silabi na maneno.

■ m bwa m ku bwa mi chu ngwa
mbwa mkubwa michungwa
bwa wa ku nywa ja ngwa ni
bwawa kunywa jangwani

Soma sauti.

▲ w sh z ny ng

Soma silabi.

● a a a a
wa wa wa wa
shwa zwa nywa ngwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ki bweka i li po pulizwa
akibwaka ilipopulizwa
a ka tuzwa a ka twa a
akatuswa akatwaa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mbwa huyu ni mkubwa	Mbwa hawa ni wakubwa .
Mamba huyu ni mkubwa	Mamba hawa ni wakubwa .
Mbwa huyu ni mkali	Mbwa hawa ni wakali .
Mnyama huyu ni mdogo	Wanyama hawa ni wadogo .

98

■ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Wakumbushe wanafunzi jina la herufi **w**. Tamka sauti /w/. Endelea kwa **k**, **t** na **b**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi /a/ ubaoni. Soma sauti /a/. Ongeza sauti /w/ kisha uunganishe na kusema silabi **wa**. Ongeza sauti /k/ kisha uunganishe na kusema silabi **kwa**. [U] Endelea kwa silabi: **a, wa, twa; a, wa, mwa; a, wa, bwa**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **mbwa** ubaoni. Tamka silabi **m bwa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mbwa**. [U] Endelea na maneno **mkubwa, michungwa, bwawa, kunywa na jangwani**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **jangwani, mwenge na bwawa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Mashindano ya mbio" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Sanaipei alipewa nini ndipo mbio zikaanza? (mwenge)
- Njiani wakimbaji waliona nini? (michungwa, mbwa akibwaka)
- Sanaipei alituzwa nini? (medali ya dhahabu)

📖 Kuandika

Andika maneno haya kwa hati nadhifu ubaoni kisha wanafunzi wayaandike kwenye madaftari yao.

mkubwa
mwenge
bwawa

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Mashindano ya mbio

Punde tu frimbi ilipopulizwa, Sanaipei alipewa mwenge ndipo tukaanza mbio. Mbio zilianza uwanjani, kupitia mtoni kuelekea jangwani.

Njiani tuliona michungwa, miembe na mipera.

Pia tuliona mbwa mkubwa akibwaka karibu na bwawa la maji.

Tulitamani kunywa maji, kwa sababu tulihisi kiu.

Mwalimu akatuambia bwawa lilikuwa na mamba wengi.

Tukatoroka kuelekea jangwani.

Sanaipei akawa wa kwanza.

Akatuzwa medali ya dhahabu.

99

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Soma sauti.

■ w k t b

Soma silabi.

● a a a a
wa wa wa wa
kwa twa mwa bwa

Soma silabi na maneno.

■ m bwa m ku bwa mi chu ngwa
mbwa mkubwa michungwa
bwa wa ku nywa ja ngwa ni
bwawa kunywa jangwani

Soma sauti.

▲ w sh z ny ng

Soma silabi.

● a a a a
wa wa wa wa
shwa zwa nywa ngwa

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a ki bwaka i li po pulizwa
akibwaka ilipopulizwa
a ka tuzwa a ka twa a
akatuzwa akatwaa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mbwa huyu ni mkubwa	Mbwa hawa ni wakubwa.
Mamba huyu ni mkubwa	Mamba hawa ni wakubwa.
Mbwa huyu ni mkali	Mbwa hawa ni wakali.
Mnyama huyu ni mdogo	Wanyama hawa ni wadogo.

98

▲ Jina la herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa **W**. Tamka sauti /w/. Endelea na **sh, z, ny** na **ng**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi **a** ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza sauti /w/ kisha uunganishe na kusema silabi **wa**. Ongeza sauti /sh/ kisha uunganishe na kusema silabi **shwa**. [U] Endelea kwa silabi: **a, wa, zwa; a, wa, nywa; a, wa, ngwa**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **akibwaka** ubaoni. Tamka sehemu za neno kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **akibwaka**. [U] Endelea na maneno: **a ka tuzwa (akatuzwa), i li po pulizwa (ilipopulizwa), a ka twambia (akatwambia)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 98.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi. Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 98.

Umoja

Mbwa huyu ni mkubwa
Mamba huyu ni mkubwa
Mbwa huyu ni mkali
Mnyama huyu ni mdogo

Wingi

Mbwa hawa ni wakubwa.
Mamba hawa ni wakubwa.
Mbwa hawa ni wakali.
Wanyama hawa ni wadogo.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **jangwani, mwenge** na **bwawa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi "**Mashindano ya mbio**" wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya wawili wawili.

Mwalimu achague wanafunzi wawili wasimulie hadithi waliyoisoma.

◇ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

- Kwa nini mwalimu aliwakataza kunywa maji? (kwa sababu mamba ni hatari sana)*
- Kwa nini walitamani kunywa maji? (walikuwa na kiu/walihisi kiu)*
- Je, ungekuwa wa kwanza ungetamani zawadi gani? (medali, kikombe, pesa n.k)*

✍ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni kisha wanafunzi wayaandike na kujaza mapengo.

Umoja

mbwa mkubwa
mamba mdogo
mnyama mkali

Wingi

mbwa wakubwa

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 20: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Mashindano ya mbio

Punde tu frimbi ilipopulizwa, Sanaipei alipewa mwenge ndipo tukaanza mbio. Mbio zilianza uwanjani, kupitia mtoni kuelekea jangwani.

Njiani tuliona michungwa, miembe na mipera.

Pia tuliona mbwa mkubwa akibwaka karibu na bwawa la maji.

Tulitamani kunywa maji, kwa sababu tulihisi kiu.

Mwalimu akatuambia bwawa lilikuwa na mamba wengi.

Tukatoroka kuelekea jangwani.

Sanaipei akawa wa kwanza.

Akatuzwa medali ya dhahabu.

99

Wiki ya 20: Siku ya 5

Usafi na Afya

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: che nza - **chenza**

★	ku	mbwa	ma	ngu	che	wa	nza	ngwa
	nywa	vyu	na	bwa	chu	zwa	ja	shwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Hiki ni chumba kidogo	Hivi ni vyumba vidogo.
Hiki ni cheti kikubwa	Hivi ni vyeti vikubwa.
Hiki ni choo kirefu	Hivi ni vyoo virefu.
Hiki ni chakula kingi	Hivi ni vyakula vingi.

Mvua ya mawe

Siku moja, kulinyesha mvua ya mawe. Watoto wakafurahia kumumunya na kuchezea barafu kimyakimya. Barafu iliwaletae kikohozi. Mama akawasikia watoto wakikohoa. Akawaita nyumbani. Akawapa adhabu ya kufyeka nyasi. Walifyeka nyasi hadi vipaji vyao vikajaa jasho. Baadaye waliomba msamaha. Pia waliahidi kuwa hawangerudia kosa hilo tena.

100

★ Jedwali la silabi

Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi.

[N] Tumia silabi **che** na **nza** kuandika neno **chenza**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 100.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi. Wape wanafunzi nafasi wasome kwenye ukurasa wa 100

Umoja	Wingi
Hiki ni chumba kidogo	- Hivi ni vyumba vidogo.
Hiki ni cheti kikubwa	- Hivi ni vyeti vikubwa.
Hiki ni choo kirefu	- Hivi ni vyoo virefu.
Hiki ni chakula kingi	- Hivi ni vyakula vingi.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kumumunya**, **kufyeka** na **barafu**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Mvua ya mawe**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Watoto walifurahi kufanya nini? (walifurahia kumumunya na kucheza na barafu)*
- Barafu iliwaletae watoto nini? (iliwaletae kikohozi)*
- Kwa nini watoto walitokwa na jasho? (walifanya kazi ngumu/walifyeka nyasi)*
- Nini kilichofanyika baadaye? (waliomba msamaha, waliahidi kutorudia makosa hayo tena)*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara tatu huku wanafunzi wakiandika kwenye madaftari yao: **mvua**, **kimya**, **fyeka**, **vyao**, **mumunya**, **vipaji**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 20: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Tumbili na Simba

Ulikuwa wakati wa mwezi wa Juni. Kulikuwa na baridi kali sana. Tumbili alijificha pangoni akaanza kula ndizi. (*Tumbili alifanya nini?*) Muda si muda, Simba naye akaingia mle pangoni. Tumbili akaona maisha yake yamo hatarini. Simba huenda akamla. Akafikiria sana. Mara akapata jibu.

Simba alipomuona tumbili akanguruma, "Grrrrr! Warowarowao!" Tumbili akashika paa la pango na kusema, "Simba, nisaidie kushika hili paa. Harakisha! Linaanguka! Huoni nimeacha ndizi zangu? Tusipofanya hivyo litatuangukia sote tufe." (*Unafikiri simba alimuamini Tumbili?*)

Simba akanyosha miguu yake na kulishika paa. Kisha Tumbili akamwambia, "Simba, wewe una nguvu kuliko mimi. Naomba uendelee kushika hili paa. Nitaenda kuleta gogo ili tutumie kushikilia paa la pango." Simba, kwa upumbavu, akaendelea kushika paa. Tumbili huyo, akakimbilia kichakani na hakurudi pale pangoni tena. Toka siku hiyo Simba anamtafuta Tumbili. (*Kwa nini Simba anamtafuta Tumbili?*)

Wiki ya 21: Siku ya 1

Shuleni

Soma sauti.

■ p f v sh

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: shu le - **shule**

★

shu	vu	pa	m	fu
ka	jaa	a	pi	le

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● darasa moja	1	madarasa sita	6
		madarasa matano	5
kanisa moja	1	makanisa mawili	2
		makanisa saba	7

Paa la shule yetu

Kuna shule moja tu kijijini mwetu. Wiki jana, upepo mkali uliharibu paa la darasa letu. Hivi sasa, sote tunasomea kanisani.

Lakini shida hii ni ya muda mfupi tu. Mheshimiwa mbunge wetu, ametuma bahasha ya pesa. Wazazi nao watakuja kesho shuleni kuchanga pesa zaidi. Watanunua vifaa na kurekebisha paa hilo.

101

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kufunza msamiati, unaweza kutumia lugha inayooleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi (p). Tamka sauti ya herufi /p/. [U] Endelea kwa herufi f, v na sh.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 101.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi shu na le kuandika neno shule. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U. Soma maneno yote.

darasa moja	1	madarasa sita	6
		madarasa matano	5
kanisa moja	1	makanisa mawili	2
		makanisa saba	7

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 101.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno paa, bahasha na vifaa. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Paa la shule yetu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Upepo mkali uliharibu sehemu gani ya nyumba? (paa)
- Wiki jana kulifanyika nini? (upepo mkali uliharibu paa la darasa)
- Wazazi watakuja shuleni kufanya nini? (watanunua vifaa, watarekebisha paa la shule)

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: bahasha, shule, shida, mfupi, kijijini, mbunge. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 21: Siku ya 2

Usafi na Afya

Soma sauti.

▲ ny dh ch th

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: che ma - **chema**

★	che	ta	si	nyo	na
	ma	cha	ku	m	ka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

- 1. Kitabu kiko **juu ya** meza. 2. Kiatu kiko **chini ya** kiti.

Chebet

Chebet ni msichana nadhifu. Yeye havai nguo za bei ghali. Anatamani saa ya dhahabu inayometameta kama nyota. Kila siku Chebet huoga na kuchana nywele mara moja, mbili, hata tatu. Yeye habaki nyuma kwa usafi, masomo na michezo. Vilevile, yeye hula lishe bora. Anajua uchafu unaweza kumdhuru. Kila mara akitoka chooni, Chebet hunawa mikono mara nyingi.

102

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kusoma hadithi (zamu yangu), hakikisha kuwa unasoma kwa mwendo wako na sio mwendo wa wanafunzi ili waweze kuelewa.

Ni kwa njia hii pia wanafunzi watajua jinsi ya kusoma kwa haraka.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo (**ny, NY**). Tamka sauti ya herufi /ny/. [U] Endelea kwa herufi **dh, ch** na **th**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 102.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **che**, na **ma** kuandika neno **chema**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika maswali haya ubaoni. N/T/U. Soma maswali haya. Eleza wanafunzi jinsi ya kutumia vihusishi kama **kando ya**. Uliza maswali yafuatayo.

Kitabu kiko wapi?

Kiatu kiko wapi?

Ongoza wanafunzi kutumia picha zilizo kwenye vitabu vyao ukurasa wa 102.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **nadhifu, ghali** na **lishe**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Chebet**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Chebet hakuvaa nguo za aina gani? (nguo za bei ghali)*
- Chebet alioga mara ngapi? (mara moja, mbili na tatu/mara nyingi)*
- Chebet alifanya nini akitoka chooni? (hunawa mikono mara nyingi sana)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **Chebet, nadhifu, ghali, lishe, michezo, dhahabu**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Soma sauti.

■ **gh** **ng** **ng'**

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: si ku - **siku**

★

gh	me	tu	ku	a
si	wa	li	gha	ni

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja - hii	Wingi - hizi
Nyumba hii ya ghorofa	Nyumba hizi za ghorofa.
Bendera hii imezeeka	Bendera hizi zimezeeka.
Pazia hii ni ghali	Pazia hizi ni ghali.
Sakafu hii ni chafu	Sakafu hizi ni chafu.

Nyumba ya ghorofa

Mwakio alisema, "Nyumba hii ya ghorofa imezeeka. Lakini pazia hii ni ghali na maua haya yanang'ara. Bendera inayopepea kwenye paa ilitoka ng'ambo." Aliendelea, "Leo ni siku ya kung'ang'ania ugavana. Nitautoa ufunguo huu kwa yule atakayeshinda."

Kendi alishinda. Akapewa ufunguo. Akafungua nyumba na kutulia mezani, huku watu wakishangilia.

103

Vidokezo vya Mwalimu

Mwalimu mzuri ni yule anayechukua mda kujiyatarisha kabla ya somo. Ni vizuri kuliangalia somo kabla ya kulifunza. Kujitayarisha vyema kunafanya somo liwe zuri na la kupendeza.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi kubwa na ndogo. Tamka sauti ya herufi /gh/. [U] Endelea kwa herufi **ng** na **ng'**
Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 103.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **si**, na **ku** kuandika neno **siku**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja - hii	Wingi - hizi
Nyumba hii ni ya ghorofa	Nyumba hizi ni za ghorofa.
Bendera hii imezeeka	Bendera hizi zimezeeka.
Pazia hii ni ghali	Pazia hizi ni ghali.
Sakafu hii ni chafu	Sakafu hizi ni chafu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 103.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **ghorofa**, **ng'ara** na **ng'ang'ania**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Nyumba ya ghorofa**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- i. *Kiilu alisema nyumba ilikuwa vipi? (imezeeka)*
- ii. *Bendera ilitoka wapi? (ilitoka ng'ambo)*
- iii. *Kendi aliposhinda alifanya nini? (alifungua nyumba na kutulia)*

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **ghorofa**, **zulia**, **ng'ara**, **kiilu**, **udiwani**, **bendera**. Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 21: Siku ya 3 na 4

Sokoni

Tamka sauti.

▲ m b n d

Soma sauti ya herufi na silabi.

● m b a n d a n d e n d i
mba nda nde ndi

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: nda ni - **ndani**

★	ndi	tu	zi	nda	li
	le	mba	ni	ye	mu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

● Umoja -angu	Wingi -etu
Hiki ni kitanda changu.	Hivi ni vitanda vyetu.
Hiki ni kibanda changu.	Hivi ni vibanda vyetu.
Hiki ni kiwanda changu.	Hivi ni viwanda vyetu.
Hiki ni kifaa changu.	Hivi ni vifaa vyetu.

Fundi hodari

Mjomba wangu ni fundi hodari sana. Alianza kazi yake punde tu alipotoka India. Yeye ana ujuzi wa kujenga nyumba, vibanda vya duka na hata viwanda. Pia mjomba huunda vitanda, meza hata na kabati. Katika ujenzi wake, yeye hutumia vifaa kama vile nyundo, misumeno, misumari, randa na gundi.

104

Vidokezo vya Mwalimu

Ni wajibu wa mwalimu kuhakikisha anawapongeza wanafunzi kila wakati wanapojibu maswali sahihi. Pia ni muhimu kusaidia wale wanaokosa kutoa jibu sahihi na kuwatia moyo.

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **m**. Tamka sauti ya herufi /m/. [U] Endelea kwa herufi **b**, **n** na **d**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 104.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nda** na **ni** kuandika neno **ndani**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi zote.

Umoja -angu	Wingi -angu
Hiki ni kitanda changu.	- Hivi ni vitanda vyangu.
Hiki ni kibanda changu.	- Hivi ni vibanda vyangu.
Hiki ni kiwanda changu.	- Hivi ni viwanda vyangu.
Hiki ni kifaa changu.	- Hivi ni vifaa vyangu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 104.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **hodari**, **randa**, na **gundi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Fundi hodari**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Mjomba alianza kazi lini? (alianza kazi punde tu alopotoka India)*
- Ana ujuzi wa kujenga nini? (ana ujuzi wa kujenga nyumba, vibanda na viwanda)*
- Katika ujenzi wake yeye hutumia nini? (hutumia vifaa kama nyundo, randa, misumeno na misumari)*

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao: **bendera**, **kibanda**, **alishinda**, **waya**, **sebuleni**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 21: Siku ya 5

Vyakula

Tamka sauti.

■	w	sh	t	m
Tamka silabi.				
★	a	e	a	e
	wa	we	wa	we
	shwa	gwe	twa	mwe

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: shwa ri - **shwari**

●	shwa	nga	twa	i	ma
	po	ha	nda	ri	we

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ini liko wapi?	Maini yako wapi?
Andazi liko wapi?	Maandazi yako wapi?
Dirisha liko wapi?	Madirisha yako wapi?
Pengo liko wapi?	Mapengo yako wapi?

Asubuhi

Asubuhi na mapema tuliitwa na mama. Anga ilikuwa shwari. Jua lilikuwa limechomoza. Mama akatwambia tuende kupatia kuku wishwa na kufungia mbwa. Tukamwambia mama kuwa hatujapata kiamshakinywa. Hapo ndipo mama alitupatia mkate mweupe. Kisha tukanywa chai kwa maharagwe. Tuliposhiba tukaetekea nje na kufanya kazi tuliyopewa na mama.

105

■ Majina ya herufi na sauti

N/T/U: Eleza wanafunzi jina la herufi **w**. Tamka sauti ya herufi /w/: Endelea kwa: **sh, t** na **m**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 105.

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **shwa** na **ri** kuandika neno **shwari**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi kwenye ukurasa wa 105.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U. Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ini liko wapi?	- Maini yako wapi?
Andazi liko wapi?	- Maandazi yako wapi?
Dirisha liko wapi?	- Madirisha yako wapi?
Pengo liko wapi?	- Mapengo yako wapi?

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 105.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **shwari**, **chomoza** na **wishwa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Asubuhi**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

- Mama alitutuma tufanye nini? (kupatia kuku wishwa/kufungia mbwa)*
- Mama alitupatia mkate wa rangi gani? (mkate mweupe, chai, maharagwe)*
- Baada ya kiamsha kinywa watoto walifanya nini? (walielekea nje/walifanya kazi waliyopewa na mama)*

📖 Hadithi ya mwalimu

Ni wakati wa kusoma hadithi. Hadithi hii ni ya mwalimu. Eleza wanafunzi kuwa utawauliza maswali baada ya kusoma hadithi. (Mara ya kwanza mwalimu ataisoma hadithi bila kikomo. Mara ya pili mwalimu ataisoma hadithi huku akiuliza wanafunzi maswali.)

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili kwa sauti huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **kinanda, bendera, ghorofa, ng'ara, udiwani, dhahabu, nadhifu, mfupi, mbunge, bahasha.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 21: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Kima na Papa

Hapo zamani za kale, Kima alifanya urafiki na Papa. Siku moja Papa na Kima wakakutana karibu na bahari. Papa akamsihi Kima aende kumtembelea kule kwao anakoishi baharini. Kima alikubali. (*Papa aliishi wapi?*)

Papa akambeba Kima mgongoni wakaanza safari baharini. Walipofika katikati ya bahari Papa akasema, "Rafiki yangu Kima, Malkia wetu ni mgonjwa na inasemekana dawa yake ni moyo wa Kima!" Kima akatabasamu na kujibu, "Rafiki yangu, ili kumsaidia Malkia wenu, ni lazima turudi kwa ghala ya mioyo ya kima tumchukulie moyo." (*Je, unafikiri Papa alikuwa akisema ukweli?*)

Papa akamrudisha Kima kando ya bahari. Kwa haraka Kima aliruka na kutoroka.

Papa akauliza, "Vipi rafiki yangu?" Huku akiwa amekasirika. Kima akamjibu, "Uongo haufai. Wewe ulitaka kuniua." Kutoka siku hiyo urafiki wa Kima na Papa ukaisha. (*Je, ungekuwa Kima ungemuamini Papa?*)

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Soma sauti na silabi.

● b u ch u d u f u
bu chu du fu

Soma silabi na maneno.

■ du ka ni su ka ri ma ja ni
dukani sukari majani
m ka te mi che zo cha i
mkate michezo chai

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li m tembelea a ka mu uliza
alimtembelea akamuuliza
ni li vyo ku tuma li li po tua
nilivyokutuma lilipotua

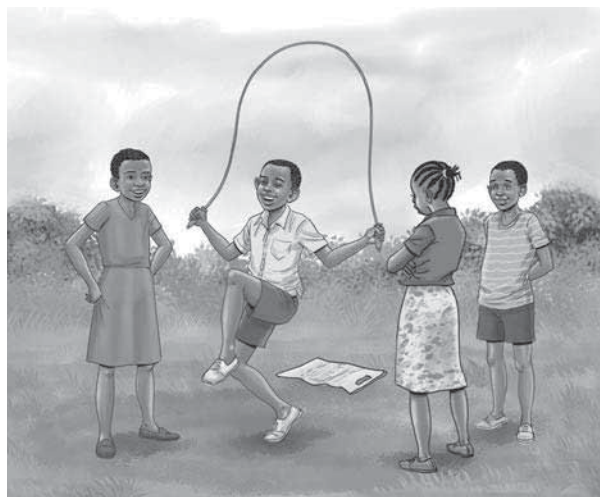
Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Naitore alimtembelea	Naitore at amtembelea.
Babu alimuuliza	Babu at amuuliza.
Mama alituamsha	Mama at atuamsha.
Omari aliugua	Omari at augua.

106

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Dukani

Siku moja, Naitore alimtembelea babu yake kijijini. Babu akamtuma Naitore dukani. Babu alitaka aletewe sukari, majani chai na mkate. Njiani, Naitore alikutana na marafiki wake. Walifurahi kuonana. Wakacheza michezo mbalimbali. Naitore akasahau kwenda dukani. Jua lilipotua, Naitore alirudi kwa babu. Babu akamuuliza, "Naitore, unatoka wapi? Wapi vitu nilivyokutuma?" Naitore alishtuka, "Oo, babu! Samahani. Nilicheza njiani hata nikasahau kufika dukani. Sitafanya hivyo tena"

107

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **bu** ubaoni. Sema kila sauti /b//u/ kisha uunganishe na kusema silabi **bu**. [U] Endelea kwa maneno **chu**, **du** na **fu**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 106.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **dukani** ubaoni. Tamka silabi **du** ka na ni kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **dukani**. [U] Endelea kwa maneno **sukari**, **majani**, **mkate**, **michezo** na **chai**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 106.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **jua lilipotua**, **samahani** na **alishtuka**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Dukani" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Babu alimtuma Naitore nini? (alimtuma alete sukari, majani chai na mkate)*
2. *Eleza mambo ambayo Naitore alifanya na rafiki zake. (walicheza michezo mbali mbali)*
3. *Naitore aliporudi nyumbani alimwambiaje babu? (Oo, babu, samahani! Nilicheza njiani hata nikasahau. Sitafanya hivyo tena.)*

✍️ Kuandika

Andika maneno haya ubaoni huku wanafunzi wakiyaandika katika vitabu vyao: **dukani**, **sukari**, **majani**, **chai**, **mchezo**, **mkate**, **samahani**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kabla ya kusoma hadithi mwalimu huzungumza kuhusu msamiati, husoma kichwa cha hadithi, hujadili picha na wanafunzi hatimaye hutoa utabiri.

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Soma sauti na silabi.

● b u ch u d u f u
bu chu du fu

Soma silabi na maneno.

■ du ka ni su ka ri ma ja ni
dukani sukari majani
m ka te mi che zo cha i
mkate michezo chai

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ a li m tembelea a ka mu uliza
alimtembelea akamuuliza
ni li vyo ku tuma li li po tua
nilivyokutuma lilipotua

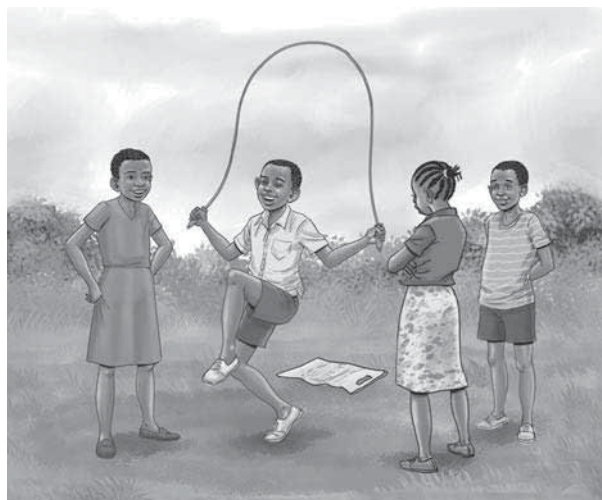
Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita	Wakati ujao
Naitore alimtembelea	Naitore at amtembelea.
Babu alimuuliza	Babu at amuuliza.
Mama alituamsha	Mama at atuamsha.
Omari aliugua	Omari at augua.

106

Wiki ya 22: Siku ya 1 na 2

Sokoni/Dukani

Dukani

Siku moja, Naitore alimtembelea babu yake kijijini. Babu akamtuma Naitore dukani. Babu alitaka aletewe sukari, majani chai na mkate. Njiani, Naitore alikutana na marafiki wake. Walifurahi kuonana. Wakacheza michezo mbalimbali. Naitore akasahau kwenda dukani. Jua lilipotua, Naitore alirudi kwa babu. Babu akamuuliza, "Naitore, unatoka wapi? Wapi vitu nilivyokutuma?" Naitore alishtuka, "Oo, babu! Samahani. Nilicheza njiani hata nikasahau kufika dukani. Sitafanya hivyo tena"

107

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **alimtembelea** ubaoni. Tamka sehemu za neno **a li m tembelea** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **alimtembelea** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a ka mu uliza** (akamuuliza), **ni li vyo ku tuma** (nilivyokutuma), **li li po tua** (lilipotua).

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 106.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopita

Naitore alimtembelea
Babu alimuuliza
Mama alituamsha
Omari aliugua

Wakati ujao

- Naitore **at**amtembelea.
- Babu **at**amuuliza.
- Mama **at**atuamsha.
- Omari **at**augua.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 106.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **lilipotua/jua lilipotua, samahani na alishtuka**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Dukani**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Naitore alishtuka? (kwa sababu alikuwa amesahau)*
2. *Unafikiri Babu alifanya nini baada ya Naitore kuomba msamaha? (alimsamehe)*
3. *Unafikiri Naitore na rafiki zake walicheza michezo gani? (kati, kalongo n.k)*

✍️ Kuandika

Tumia maneno **dukani, sukari, majani, chai, mchezo, mkate na samahani** kukamilisha sentensi zifuatazo.

- i. Babu alitaka aletewe _____.
- ii. Babu alitaka aletewe _____.
- iii. Babu alitaka aletewe _____.
- iv. Naitore akasema _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Tamka sauti na silabi.

● s u sh u v i f i
su shu vi fi

Tamka silabi na maneno.

■ su ru a li wa si cha na ma shu ja a
suruali wasichana mashujaa
so k si b la u zi s ke ti
soksi blauzi sketi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu wa ambia wana funzi
huwaambia wanafunzi
i na itwa ma shujaa
inaitwa mashujaa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto yuko nje ya ofisi.	Watoto wako nje ya ofisi.
Mdudu yuko chini ya meza.	Wadudu wako chini ya meza.
Mgonjwa yuko juu ya kitanda.	Wagonjwa wako juu ya vitanda.
Mwanafunzi yuko karibu na darasa.	Wanafunzi wako karibu na madarasa.

108

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **su** ubaoni. Sema kila sauti /s//u/ kisha uunganishe na kusema silabi **su**. [U] Endelea kwa silabi: **shu, vi, fi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 108.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **suruali** ubaoni. Tamka silabi **su ru a li** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **suruali**. [U] Endelea kwa maneno: **wasichana, mashujaa, soksi, sketi** na **blauzi**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 108.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **sketi, blauzi** na **soksi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Sare ya shule" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Eleza sare za wasichana.** (sketi nyekundu, blauzi ya samawati na soksi nyeupe)
2. **Eleza sare za wavulana.** (suruari fupi, shati za samawati, soksi za kijivu)
3. **Ni mavazi gani ambayo huvaliwa na wanafunzi wote?** (sweta za samawati na viatu vyeusi)

📖 Kuandika

Tumia neno moja kati ya maneno haya kujaza kila pengo: **sketi, blauzi, samawati, soksi, suruali fupi, sweta**.

- i. Wasichana huvaa _____ na _____.
- ii. Wavulana huvaa _____ na _____.
- iii. Wanafunzi wote huvaa _____ za _____.

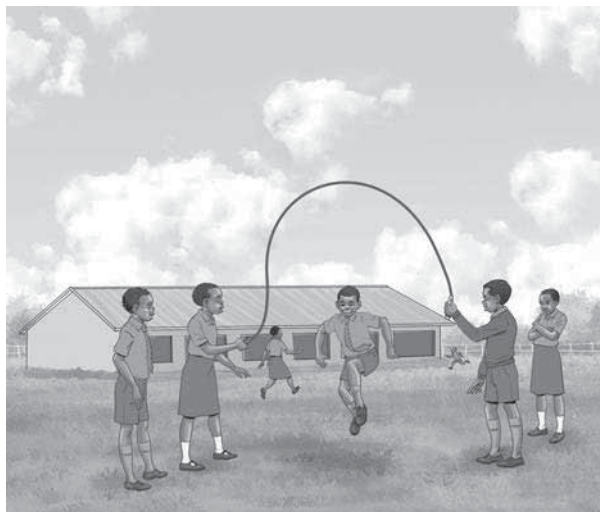
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Sare ya shule

Shule yetu inaitwa Mashujaa. Shule hii ina watoto wengi sana. Ina watoto wavulana na wasichana. Wao huvaa sare maridadi. Wasichana huvaa sketi nyekundu. Wanavaa pia blauzi ya samawati na soksi nyeupe. Wavulana huvaa suruali fupi. Wao pia huvaa soksi za kijivu na shati za samawati. Wanafunzi wote huvaa sweta za samawati na viatu vyeusi. Kila mara mwalimu mkuu hutuambia, "Someni kwa bidii."

109

Vidokezo vya Mwalimu

Ufahamu wa fonimu huzingatia kufunza sauti za herufi. Wakati wa kufunza sauti, mwalimu hapaswi kuandika herufi hizi ubaoni. Kipindi hiki ni cha mazungumzo pekee.

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Tamka sauti na silabi.

● s u sh u v i f i
su shu vi fi

Tamka silabi na maneno.

■ su ru a li wa si cha na ma shu ja a
suruali wasichana mashujaa
so k si b la u zi s ke ti
soksi blauzi sketi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu wa ambia wana funzi
huwaambia wanafunzi
i na itwa ma shujaa
inaitwa mashujaa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mtoto yuko nje ya ofisi.	Watoto wako nje ya ofisi.
Mdudu yuko chini ya meza.	Wadudu wako chini ya meza.
Mgonjwa yuko juu ya kitanda.	Wagonjwa wako juu ya vitanda.
Mwanafunzi yuko karibu na darasa.	Wanafunzi wako karibu na madarasa.

108

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **huwaambia** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu wa ambia (huwaambia)** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **huwaambia**. [U] wana **funzi (wanafunzi)**, i na itwa (**inaitwa**), ma **shujaa (mashujaa)**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 108.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Mtoto **yuko** nje ya ofisi

Mdudu **yuko** chini ya meza

Mgonjwa **yuko** juu ya kitanda

Mwanafunzi **yuko** karibu na darasa

Wingi

- **Watoto wako** nje ya ofisi.

- **Wadudu wako** chini ya meza.

- **Wagonjwa wako** juu ya vitanda.

- **Wanafunzi wako** karibu na madarasa.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 108.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **sketi**, **blauzi** na **soksi**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Sare ya shule" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Shule yenu inaitwaje? (wanafunzi wataje jina la shule yao)*
2. *Wanafunzi wa shule yenu huvaa sare ya aina gani? (wanafunzi waeleze sare za shule)*
3. *Someni hadithi huku mkitumia rangi za mazavi ya shule yenu.*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni bila herufi kubwa wala kikomo (viakifishi). Wanafunzi waandike katika vitabu vyao wakiakifisha:

- i. shule yetu inaitwa mashujaa
- ii. wasichana huvaa sketi nyekundu
- iii. kiranja wetu ni mkoji

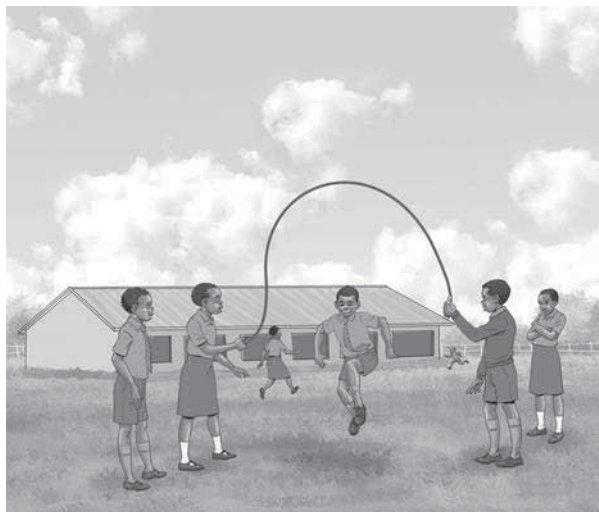
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22 Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 22: Siku ya 3 na 4

Shuleni

Sare ya shule

Shule yetu inaitwa Mashujaa. Shule hii ina watoto wengi sana. Ina watoto wavulana na wasichana. Wao huvaa sare maridadi. Wasichana huvaa sketi nyekundu. Wanavaa pia blauzi ya samawati na soksi nyeupe. Wavulana huvaa suruali fupi. Wao pia huvaa soksi za kijivu na shati za samawati. Wanafunzi wote huvaa sweta za samawati na viatu vyeusi. Kila mara mwalimu mkuu hutuambia, "Someni kwa bidii."

109

Wiki ya 22: Siku ya 5

Shuleni

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: du ka ni - **dukani**

★

du	su	ka	ku
fi	ri	ki	shu
le	ni	si	ra

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ninalala chini ya mti	Tunalala chini ya miti.
Ninacheza karibu na nyumba	Tunacheza karibu na nyumba.
Ndege yuko juu ya paa	Ndege wako juu ya mapaa.
Mpira uko kando ya njia	Mipira iko kando ya njia.

Rafiki Kalulu

110

Rafiki Kalulu

Jana rafiki yangu Kalulu alikuja kwetu kunitembelea. Nilifurahi sana kumwona. Nilimkaribisha sebuleni kwetu. Tukakaa kwenye kochi lililokuwa karibu na televisheni. Tukaburudika kutazama kipindi cha watoto. *(Kalulu alikaribishwa wapi?)*

Baadaye tukaenda nje. Tukakaa chini ya miembe. Tukacheza michezo mbalimbali. Tuliruka kamba, tukacheza kati au bano na kalongo pamoja na kibe. Tulirudi sebuleni kula chakula. Lo! Kilikuwa kitamu mno. *(Unafikiri walicheza mchezo gani mwingine?)*

Baada ya chakula tulienda nje tena. Tuliendelea kucheza chini ya miembe. Tukahisi tumechoka. Punde si punde, tukaanza kusinzia. Mwishowe tukalala pale pale chini ya miembe. Jioni, Kalulu akatuaga na kuelekea kwao. Ama kweli siku hiyo ilikuwa ya kufana sana. *(Kalulu na rafikiye walilala wapi?)*

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **du**, **ka**, na **ni** kuandika neno **dukani**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Ninalala chini ya mti

Ninacheza karibu na nyumba

Ndege yuko juu ya paa

Mpira uko kando ya njia

Wingi

Tunalala chini ya miti.

Tunacheza karibu na nyumba.

Ndege wako juu ya mapaa.

Mipira iko kando ya njia.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 110.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **sebule**, **kochi**, **televisheni**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Rafiki Kalulu**" huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja mahali Kalulu na rafiki yake waliketi. (sebuleni)*
2. *Taja michezo waliyocheza. (kati, bano, kalongo, kibe)*
3. *Ni nini kinachoonyesha kuwa watoto hawa walikuwa wamechoka? (walisinzia na kulala)*
4. *Ni michezo gani unaopenda kucheza na marafiki zako?*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiandika katika vitabu vyao:

majani, shule, wavulana, mtoto, sare, sukari, jioni, dukani, sketi, nyekundu.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 22: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Soma silabi na maneno.

ma wa i dha	ma a ru fu	m jo mba
mawaidha	maarufu	mjomba
vi ru si	kwa nza	u ki mwi
virusi	kwanza	ukimwi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku ji kinga	wa si ambukizwe	hu fundisha
kujikinga	wasiambukizwe	hufundisha
a me ji funza	a na ishi	hu saidia
amejifunza	anaishi	husaidia

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
amejifunza	wamejifunza
amejikinga	wamejikinga
ameishi	wameishi
amesaidia	wamesaidia

111

■ Kusoma maneno kwa silabi:

Andika neno **mawaidha** ubaoni. Tamka kila silabi ma wa i dha kisha uunganishe silabi na useme neno lote **mawaidha**. N/T/U: Endelea kwa maneno **maarufu, mjomba, virusi, kwanza** na **ukimwi**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 111.

📖 Kabla ya kusoma:

Wanafunzi waeleze maana ya maneno **virusi, mawaidha**. [N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **virusi, mawaidha** na **kujikinga**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma "Hadithi ya Toili" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wanafunzi wawili.

📖 Maswali

N/T/U:] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Toili yuko darasa la ngapi? (Toili yuko darasa la kwanza)*
2. *Toili anaishi na nani? (anaishi na mjomba wake)*
3. *Mjomba wake ni maarufu kwa nini? (husaidia wanakijiji kwa mawaidha ya kujikinga na maradhi ya UKIMWI./hufundisha watu jinsi ya kuishi na virusi vya UKIMWI)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye vitabu vyao: **mjomba, maarufu, ukimwi, virusi, kwanza, mawaidha**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Hadithi ya Toili

Huyu ni Toili. Yuko katika darasa la kwanza. Toili anaishi na mjomba wake. Mjomba wake ni maarufu sana kijijini. Yeye husaidia wanakijiji kwa kuwapa **mawaidha**. Mawaidha haya huwasaidia kujikinga na **virusi vya UKIMWI**. Pia hufundisha watu jinsi ya kuishi na **virusi vya UKIMWI**. Toili amejifunza mambo mengi kutoka kwa mjomba wake.

112

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha umejiandaa vyema kabla ya kwenda darasani. Panga kadi za herufi utakazotumia kwenye mfuko wa herufi kabla ya kuanza kufunza. Hii itasaidia kuokoa wakati.

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Soma silabi na maneno.

ma wa i dha	ma a ru fu	m jo mba
mawaidha	maarufu	mjomba
vi ru si	kwa nza	u ki mwi
virusi	kwanza	ukimwi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku ji kinga	wa si ambukizwe	hu fundisha
kujikinga	wasiambukizwe	hufundisha
a me ji funza	a na ishi	hu saidia
amejifunza	anaishi	husaidia

Sarufi: Soma maneno haya.

Umoja	Wingi
amejifunza	wamejifunza
amejikinga	wamejikinga
ameishi	wameishi
amesaidia	wamesaidia

111

★ Kusoma maneno marefu

Andika neno **kujikinga** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ku ji kinga** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno lote. N/T/U: Endelea kwa maneno: **wa si ambukizwe (wasiambukizwe), hu fundisha (hufundisha), a me ji funza (amejifunza), a na ishi (anaishi), hu saidia (husaidia).**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 111.

◆ Sarufi

Andika maneno haya ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
amejifunza	– wamejifunza
amejikinga	– wamejikinga
ameishi	– wameishi
amesaidia	– wamesaidia

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 111.

📖 Kabla ya kusoma:

[N/T/U] Wakumbushe wanafunzi maana ya msamiati **virusi, mawaidha na kujikinga**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma "Hadithi ya Toili". [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[U] Uliza maswali yafuatayo:

1. *Je, unajua nini kuhusu ukimwi? (wanafunzi waeleze wanachokijua kuhusu ukimwi)*
2. *Taja mambo ambayo Toili amejifundisha. (wanafunzi wataje mambo mazuri aliyojifunza Toili)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi zifuatazo ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi kutumia maneno haya: **mjomba, kwanza, mawaidha, maarufu.**

- i) Toili yuko darasa la _____.
- ii) Yeye anaishi na _____ wake.
- iii) Toili ni _____ sana shuleni.
- iv) Mwalimu aliwapatia wanafunzi _____.

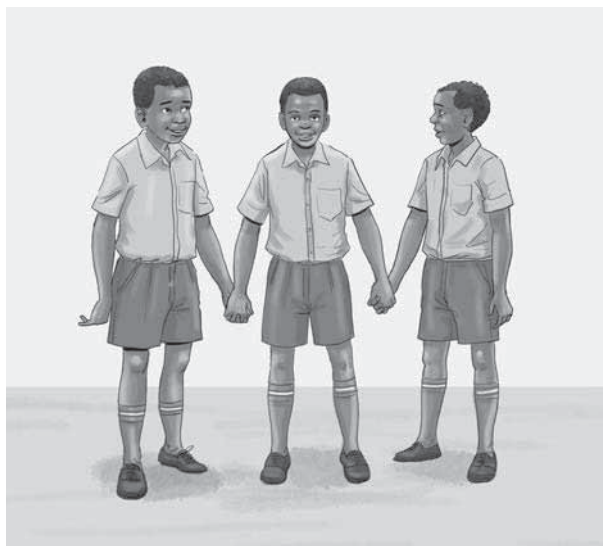
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 23: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Hadithi ya Toili

Huyu ni Toili. Yuko katika darasa la kwanza. Toili anaishi na mjomba wake. Mjomba wake ni maarufu sana kijijini. Yeye husaidia wanakijiji kwa kuwapa **mawaidha**. Mawaidha haya huwasaidia kujikinga na **virusi vya UKIMWI**. Pia hufundisha watu jinsi ya kuishi na **virusi vya UKIMWI**. Toili amejifunza mambo mengi kutoka kwa mjomba wake.

112

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Soma silabi na maneno.

■ vya ku la vyakula	tha ma ni thamani	cha ku la chakula
mi ka te mikate	mbo ga mboga	ma tu nda matunda

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ u ta shangaa utashangaa	na vi tamani navitamani
hu ta kataa hutakataa	vya tapakaa vyatapakaa

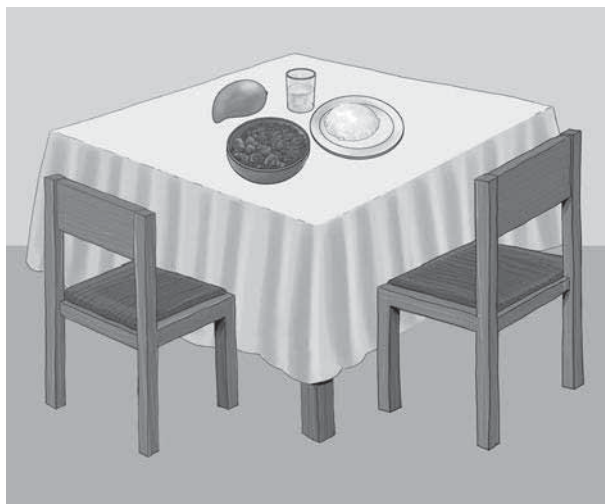
Sarufi: Soma maneno haya.

◆ -ako	-enu
kalamu yako	kalamu zenu
kitabu chako	vitabu vyenu
mtoto wako	watoto wenu
jino lako	meno yenu

113

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Lishe bora

Nina shairi jamani, ni fupi utashangaa
La vyakula vya thamani, ukipewa hutakataa
Vyote navitamani, naviona vyatapakaa
Chakula sio utamu, sisitiza lishe bora

Lishe bora sio ghali, ni vyakula vya kawaida
Vya mikate na ugali, na mboga zenye faida
Matunda kwa kila hali, mafuta bila ziada
Chakula sio utamu, sisitiza lishe bora

114

■ Kusoma maneno kwa silabi:

Andika neno **vyakula** ubaoni. Tamka kila silabi vya ku la kisha uunganishe silabi na useme neno lote **vyakula**. N/T/U: Endelea kwa maneno **mikate, thamani, mboga, chakula, matunda**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 113.

📖 Kabla ya kusoma:

Wanafunzi waeleze maana ya maneno **thamani, lishe bora**.

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **thamani, lishe bora** na **mafuta bila ziada**. Soma kichwa cha shairi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi

[N] Imba au kariri "Shairi la lishe bora" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya wanafunzi wawili.

📖 Maswali:

N/T/U:] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. **Lishe bora ni nini?** (ni vyakula vya thamani/ni vyakula vya kawaida/sio vyakula ghali)
2. **Ni vyakula gani vya kawaida?** (mikate, ugali, mboga, matunda, mafuta)
3. **Ni mstari gani uliorudiwa katika shairi hili?** (Chakula sio utamu, sisitiza lishe bora)

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza mapengo kwa kutumia maneno haya: **matunda, mkate, vyakula**.

1. _____ hivi ni vitamu.
2. Mimi napenda kula _____.
3. Kila asubuhi mimi hula chai kwa _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

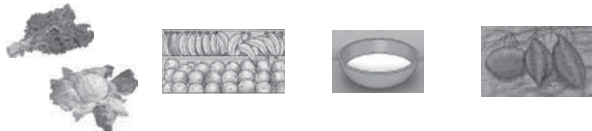
Wakati unapouliza maswali ya ufahamu yenye majibu kwenye hadithi, hakikisha kuwa wanafunzi wanaangalia jawabu kwenye hadithi kabla ya kujibu swali.

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Soma silabi na maneno.

■ vya ku la vyakula	tha ma ni thamani	cha ku la chakula
mi ka te mikate	mbo ga mboga	ma tu nda matunda

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ u ta shangaa utashangaa	na vi tamani navitamani
hu ta kataa hutakataa	vya tapakaa vyatapakaa

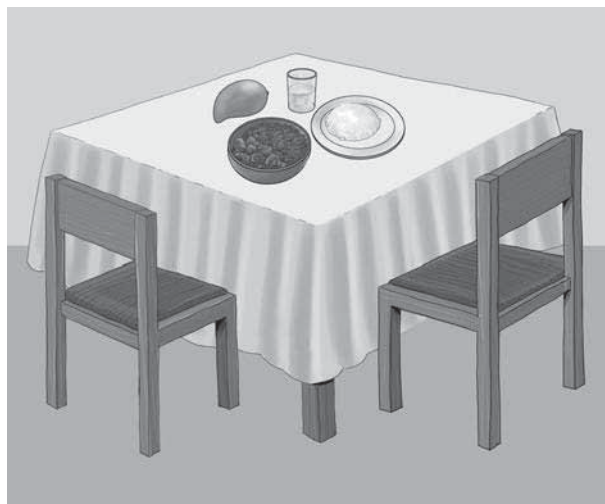
Sarufi: Soma maneno haya.

◆ -ako	-enu
kalamu yako	kalamu zenu
kitabu chako	vitabu vyenu
mtoto wako	watoto wenu
jino lako	meno yenu

113

Wiki ya 23: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Lishe bora

Nina shairi jamani, ni fupi utashangaa
La vyakula vya thamani, ukipewa hutakataa
Vyote navitamani, naviona vyatapakaa
Chakula sio utamu, sisitiza lishe bora

Lishe bora sio ghali, ni vyakula vya kawaida
Vya mikate na ugali, na mboga zenye faida
Matunda kwa kila hali, mafuta bila ziada
Chakula sio utamu, sisitiza lishe bora

114

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **utashangaa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **u ta shangaa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **utashangaa**. [U]Endelea kwa maneno: **hu ta kataa (hutakataa), na vi tamani (navitamani), vya tapakaa (vyatapakaa)**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 113.

◆ Sarufi

[N/T]Andika sentensi hizi ubaoni. Kisha uzisome. Eleza matumizi ya vimilikishi kama **yako – yenu**. Wape nafasi wanafunzi wasome peke yao.

-ako	-enu
kalamu yako	kalamu zenu
kitabu chako	vitabu vyenu
mtoto wako	watoto wenu
jino lako	meno yenu

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 113.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **thamani, lishe bora na mafuta bila ziada**.

📖 Kusoma shairi

[N] Soma au kariri "**Shairi la lishe bora**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Taja vyakula ambavyo ni lishe bora.** (wanafunzi wataje mchanganyiko wa vyakula ambavyo ni lishe bora)
2. **Taja matunda unayoyajua.** (maembe, machungwa, mapera, mananasi)
3. **Ni mboga gani unazozipenda?** (sukumawiki, kabeji n.k.)

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (kwa kutumia alama kama vile , . ? n.k.). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

1. kuna vyakula aina nyingi
2. vyakula hivi ni kama vile mikate ugali mboga na matunda
3. wewe unapenda matunda gani

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 23: Siku ya 5

Afya na Usafi

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: shu ka - **shuka**

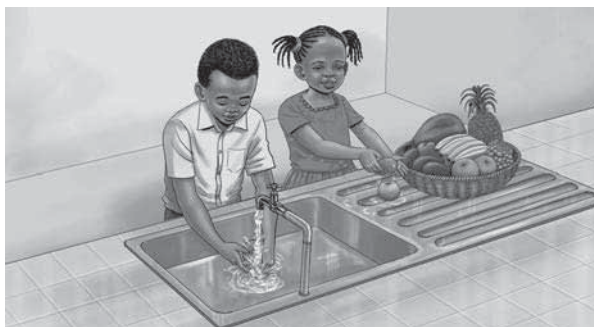
★

du	le	ni	ku
su	ri	ra	shu
fi	ki	si	ka

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Wakati uliopo	Wakati ujao
Athumani anakula	Athumani atakula .
Omboga analia	Omboga atalia .
Kalulu analala	Kalulu atalala .
Toili anaishi	Toili ataishi .

Vyakula mbalimbali

115

Vyakula mbalimbali

Chakula ni muhimu sana kwa mwili wa mtu. Mtu asipokula vizuri hatakuwa na afya nzuri. Hatakuwa na nguvu za kufanya kazi. Atashikwa na magonjwa na hatapona haraka. Chakula pia hutusaidia kukua na kuwa wakubwa. **(Mtu asiyekula vizuri atapata shida gani?)**

Kuna vyakula vya aina mbalimbali. Kuna vyakula vya kujenga mwili. Vyakula hivi ni kama vile nyama, mayai, maziwa, maharagwe na samaki. **(Ni vyakula gani vya kujenga mwili?)**

Pia kuna vyakula vya kulinda mwili. Vyakula hivi huzuia watu kuwa na magonjwa mbalimbali. Vyakula hivi ni mboga kama kabeji, sukumawiki, mchicha na karoti. Matunda ni kama maembe, machungwa, ndizi na ndimu.

Watoto wazuri hula vyakula wakipewa. Watoto wabaya hutupa mboga na kuchagua vipande vya nyama na mayai. Wakipewa matunda wao hula bila kuyaosha. Watoto wazuri hukataa chakula wanachopewa na mtu wasiyemjua. **(Kwa nini tusichukue chakula tunachopewa na mtu tusiyemjua?)**

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **shu** na **ka** kuandika neno **shuka**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika nyakati mbalimbali.

Wakati Uliopo

Athumani **anakula**.

Omboga **analia**.

Kalulu **analala**.

Toili **anaishi**.

Wakati Ujao

- Athumani **atakula**.

- Omboga **atalia**.

- Kalulu **atalala**.

- Toili **ataishi**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 115.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **kupona**, **kukua** na **mchicha**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Vyakula mbalimbali" huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. **Mtu asiyekula chakula vizuri hawi na nini?** (afya nzuri)
2. **Taja vyakula vya kujenga mwili?** (nyama, mayai, maziwa)
3. **Kulingana na hadithi hii watoto wabaya hufanya nini?** (hutupa mboga na kuchagua vipande vya nyama na mayai)
4. **Taja chakula ukipendacho.** (wanafunzi wataje vyakula mbalimbali)

Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **mjomba**, **maarufu**, **ukimwi**, **vyakula**, **mikate**, **matunda**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 23: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Tamka sauti na silabi.

● z i s i b a p a
zi si ba pa

Soma silabi na maneno.

■ zi wa ni ku m la ki to we o
ziwani kumla kitoweo
ba ku li ba ta kwe li
bakuli bata kweli

Soma sehemu za neno na neno lote.

▲ ku ku tembelea a me nenepa
kukutembelea amenenepa
a m tembelee a ka mwa lika
amtembelee akamwalika

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Bata huyu ni mzuri	Bata hawa ni wazuri.
Dubu huyu ni mkali	Dubu hawa ni wakali.
Kuku huyu ni mdogo	Kuku hawa ni wadogo.
Nyoka huyu ni mrefu	Nyoka hawa ni warefu.

116

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Dubu na Bata

Dubu alimuona bata barabarani. Akawaza, "Siku hizi bata amenenepa kuliko kuku!" Siku ya pili akakutana na bata ziwani. Dubu akamualika bata amtembelee. Lakini bata alielewa nia ya dubu ni kumla. Bata akasema, "Kwaa, kwaa, kwaa! Kukutembelea wewe ni kama kuweka kitoweo katika bakuli lako." Dubu akasema, "Kwa kweli, leo bata umenikataa. Siku moja nitakupata."

117

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **zi** ubaoni. Sema kila sauti /z//i/ kisha uunganishe na kusema silabi **zi**. [U] Endelea kwa maneno **si**, **ba** na **pa**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 116.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **ziwani** ubaoni. Tamka silabi **zi wa ni** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ziwani**. [U] Endelea na maneno: **bakuli**, **bata**, **kitoweo**, **kweli** na **kumla**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 116.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **Dubu**, **amenenepa** na **kitoweo**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Dubu na Bata**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Dubu na Bata walikutana wapi?** (walikutana barabarani/walikutana ziwani).
2. **Dubu aliwaza nini kuhusu Bata?** (aliwaza kuwa amenenepa sana).
3. **Bata alimjibu dubu vipi?** (Kwaa! Kwaa! Kwaa! Kututembelea wewe ni kama kuweka kitoweo kwa bakuli lako).

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni kisha wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao. **dubu**, **amenenepa**, **kitoweo**, **bata**, **bakuli**, **ziwani** Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kiswahili ni lugha ya kupendeza sana. Mwalimu lazima ajifunze kutamka maneno sawasawa ili aweze kuongoza wanafunzi kuyatamka vyema.

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Tamka sauti na silabi.

● z i s i b a p a
zi si ba pa

Soma silabi na maneno.

■ zi wa ni ku m la ki to we o
ziwani kumla kitoweo
ba ku li ba ta kwe li
bakuli bata kweli

Soma sehemu za neno na neno lote.

▲ ku ku tembelea a me nenepa
kukutembelea amenenepa
a m tembelee a ka mwa lika
amtembelee akamwalika

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Bata huyu ni mzuri	Bata hawa ni wazuri.
Dubu huyu ni mkali	Dubu hawa ni wakali.
Kuku huyu ni mdogo	Kuku hawa ni wadogo.
Nyoka huyu ni mrefu	Nyoka hawa ni warefu.

116

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **kukutembelea** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ku ku tembelea** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **kukutembelea**. [U] Endelea kwa maneno: **a me nenepa** (amenenepa), **a m tembelee** (amtembelee), **a ka mwalika** (akamwalika). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 116.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Bata **huyu** ni mzuri
Dubu **huyu** ni mkali
Kuku **huyu** ni mdogo
Nyoka **huyu** ni mrefu

Wingi

Bata **hawa** ni wazuri.
Dubu **hawa** ni wakali.
Kuku **hawa** ni wadogo.
Nyoka **hawa** ni warefu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 116.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **dubu**, **amenenepa** na **kitoweo**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Dubu na Bata**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unafikiri ni kwa nini dubu alimwalika bata nyumbani kwake? Tueleze sababu. (alitaka kumla, alitaka wawe marafiki n.k).*
2. *Kama ungekuwa Dubu ungefanya nini? (ningemkamata bata n.k).*
3. *Je, unafikiri hadithi hii ni ya kweli au la? (wanafunzi wajibu huku wakitoa sababu zao).*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi kutumia maneno haya: **amenenepa**, **kitoweo**, **barabarani**, **umenikataa**, **bata**.

1. Dubu alimwona bata _____.
2. Dubu alitaka kumfanya kuku _____.
3. Bata _____ kuliko kuku.
4. Leo _____ umenikataa.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 24: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Dubu na Bata

Dubu alimuona bata barabarani. Akawaza, "Siku hizi bata amenenepa kuliko kuku!" Siku ya pili akakutana na bata ziwani. Dubu akamwalika bata amtembelee. Lakini bata alielewa nia ya dubu ni kumla. Bata akasema, "Kwaa, kwaa, kwaa! Kukutembelea wewe ni kama kuweka kitoweo katika bakuli lako." Dubu akasema, "Kwa kweli, leo bata umenikataa. Siku moja nitakupata."

117

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Tamka sauti na silabi.

● t e v e w e y e
te ve we ye

Soma silabi na maneno.

■ m bwa ng'o mbe nga mi a
mbwa ng'ombe ngamia
mbu zi ngu ru we si mba
mbuzi nguruwe simba

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li shangazwa wa li ishi
walishangazwa waliishi
ha ku wapa wa li kuja
hakuwapa walikuja

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Mimi	Yeye
Ninapenda paka.	Anapenda paka.
Ninataka bata.	Anataka bata.
Ninapenda dubu.	Anapenda dubu.
Ninafuga mbuzi.	Anafuga mbuzi.

118

★ Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi te ubaoni. Sema kila sauti /t//e/ kisha uunganishe na kusema silabi te. [U] Endelea kwa silabi: ve, we na ye. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 118.

◆ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno mbwa ubaoni. Tamka silabi m bwa kisha uunganishe silabi hizo na useme neno mbwa. [U] Endelea kwa maneno: mbuzi, ng'ombe, nguruwe, ngamia na simba. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 118.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno zizi, maarufu na siri. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Siri ya Otonglo" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja wanyama waliokuwa katika zizi la mzee Otonglo. (mbuzi, kondoo na ngamia)
2. Ni nini kilishangaza watu kuhusu mzee Otonglo? (kwa sababu alifuga fisi na simba pia)
3. Kwa nini watu walikuja kwa Otonglo (walitaka kujua siri ya Otonglo/walitaka kujua siri yake)

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza mapengo kwenye sentensi kwa kutumia maneno haya: zizi, ng'ombe, mbuzi, nguruwe, maarufu.

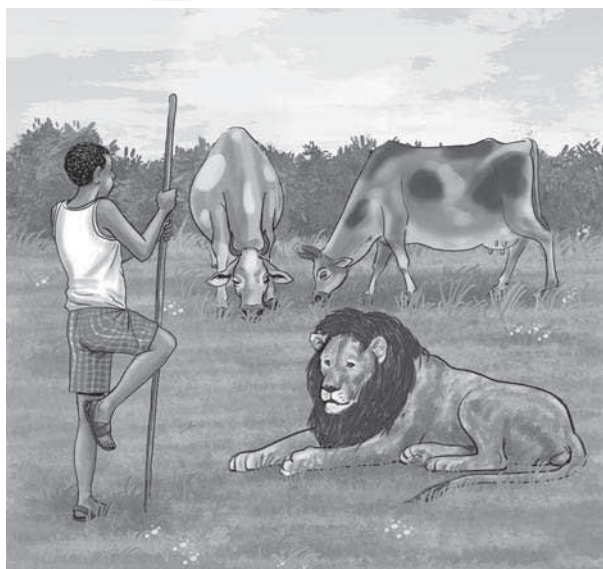
1. _____ hili ni kubwa sana.
2. Mzee huyu ni _____ kwa ufugaji.
3. _____ huyu amenona sana.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Siri ya Otonglo

Mzee Otonglo aliishi katika kijiji cha Mitimbili. Yeye alikuwa tajiri sana. Otonglo alikuwa maarufu kwa ufugaji wa wanyama. Katika zizi lake alifuga mbuzi, kondoo, na ngamia. Wanakijiji walishangazwa na Otonglo. Yeye alifuga fisi na simba pia. Wanyama hawa waliishi pamoja kwa amani. Watu walikuja kutoka sehemu mbalimbali za nchi. Walikuja ili wajue siri yake. Otonglo hakuwapa siri hiyo.

119

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati mwalimu anasoma hadithi mara ya kwanza, hakikisha wanafunzi wanasoma au wanafuatilia anachosoma mwalimu kwa kidole.

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Tamka sauti na silabi.

● t e v e w e y e
te ve we ye

Soma silabi na maneno.

■ m bwa ng'o mbe nga mi a
mbwa ng'ombe ngamia
mbu zi ngu ru we si mba
mbuzi nguruwe simba

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li shangazwa wa li ishi
walishangazwa waliishi
ha ku wapa wa li kuja
hakuwapa walikuja

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Mimi	Yeye
Ninapenda paka.	Anapenda paka.
Ninataka bata.	Anataka bata.
Ninapenda dubu.	Anapenda dubu.
Ninafuga mbuzi.	Anafuga mbuzi.

118

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **walishangazwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li shangazwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walishangazwa** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **ha ku wapa (hakuwapa), wa li ishi (waliishi), wa li kuja (walikuja).**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 118.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi katika nafsi mbalimbali.

Mimi	Yeye
Ninapenda paka	- Anapenda paka.
Ninataka bata	- Anataka bata.
Ninapenda dubu	- Anapenda dubu.
Ninafuga mbuzi	- Anafuga mbuzi.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 118.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **zizi, maarufu** na **siri**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Siri ya Otonglo**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini watu walishangaa? (kwa sababu kwa kawaida simba na fisi hula wanyama kama vile mbuzi na kondoo).*
2. *Taja wanyama wanaofugwa nyumbani. (kondoo, mbuzi, ng'ombe, kuku n.k.).*
3. *Je, unafikiri hadithi hii ni ya kweli? Eleza sababu yako. (wanafunzi wajibu huku wakieleza sababu yao).*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kwa kutumia alama kama vile , . ? n.k.). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

mzee otonglo alikuwa tajiri sana

otonglo alifuga nini zizini

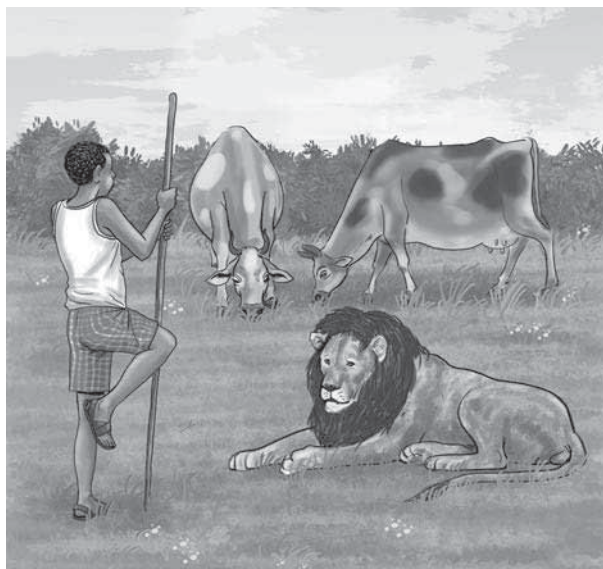
mzee otonglo alifuga mbuzi kondoo na ngamia

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 24: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Siri ya Otonglo

Mzee Otonglo aliishi katika kijiji cha Mitimbili. Yeye alikuwa tajiri sana. Otonglo alikuwa maarufu kwa ufugaji wa wanyama. Katika zizi lake alifuga mbuzi, kondoo, na ngamia. Wanakijiji walishangazwa na Otonglo. Yeye alifuga fisi na simba pia. Wanyama hawa waliishi pamoja kwa amani. Watu walikuja kutoka sehemu mbalimbali za nchi. Walikuja ili wajue siri yake. Otonglo hakuwapa siri hiyo.

119

Wiki ya 24: Siku ya 5

Ndege na Wanyama

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: nga mi a - **ngamia**

★

ka	ga	ta	nga
mbe	ng'o	pu	mi
nda	zi	mbu	a

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Wewe unamuona dubu	Nyinyi mnawaona dubu.
Wewe unamuona kuku	Nyinyi mnawaona kuku.
Wewe unamuona sungura	Nyinyi mnawaona sungura.
Wewe unamuona fisi	Nyinyi mnawaona fisi.

Umoja wa siafu

120

Umoja wa Siafu

Siafu ni wadudu wadogo wa kustaajabisha. Kwa kawaida siafu huishi kwa starehe katika vijiji vyao. Siku zote utawaona wakifanya kazi kwa bidii usiku na mchana. Siafu wana mpango mzuri sana wa kugawana kazi. Kwa mfano, wako askari walinzi, vibarua, wachukua mzigo na wawindaji watafutao chakula. **(Siafu hufanya kazi saa ngapi?)**

Kwenye kijiji cha siafu kila mmoja ni mfanyikazi; hakuna anayejifanya mkubwa kuliko wenzake. Hata malkia wao ambaye ni mkuu wa jamii ana kazi maalum. Yeye hutaga mayai. Adui akiingia kijijini na kuwaharibia starehe au wakikutana naye njiani basi wote kwa pamoja hushambulia vikali. **(Malkia hufanya kazi gani?)**

Sheria moja ya siafu ni kwamba, wanapokuwa safarini hakuna ruhusa ya kutawanyika. Wote husafiri pamoja. Ndio maana kundi lao siku zote huwa kubwa sana. Kweli siafu hujua ya kwamba umoja ni nguvu. **(Kundi la siafu linaweza kuwa na siafu wangapi?)**

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nga, mi** na **a** kuandika neno **ngamia**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa wakitumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Wewe unamuona dubu	Nyinyi mnawaona dubu.
Wewe unamuona kuku	Nyinyi mnawaona kuku.
Wewe unamuona sungura	Nyinyi mnawaona sungura.
Wewe unamuona fisi	Nyinyi mnawaona fisi.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 120.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **kustaajabisha, vibarua** na **hushambulia**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Umoja wa siafu**" huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja aina mbalimbali za siafu. (askari, vibarua)*
2. *Kazi ya malkia siafu ni nini? (kutaga mayai)*
3. *Taja sheria moja ya siafu. (kutotawanyika)*
4. *Siafu wanatufunza nini? (umoja ni nguvu)*

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **msichana, mchafu, nywele, marafiki, kudumisha, kichwani, kwapani, mwishowe, ikafura, wakatoweka.**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 24: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Tamka sauti na silabi.

●	a	e
	wa	we
	nywa	nywe

Soma silabi na maneno.

■	m si cha na	ku du mi sha	ku cha na
	msichana	kudumisha	kuchana
	m cha fu	nywe le	ku su gu a
	mchafu	nywele	kusugua

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ha ku penda	ku m penda
	hakupenda	kumpenda
	wa ka m toroka	a ka furahi
	wakamtoroka	akafurahi

Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
safi	chafu
enda	rudi
juu	chini
kubwa	ndogo
lia	cheka

121

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Msichana mchafu

Kando ya mto Mara, paliishi msichana aliyekuwa mchafu sana. Hakupenda kuoga, kusugua meno wala kuchana nywele zake. Kucha na nguo zake zilikuwa chafu sana. Siku moja, akaanza kujikuna kwa sababu ya chawa na uchafu. Wazazi wake, ndugu na marafiki wakamtoroka. Akabaki peke yake. Ndipo akaamua kuoga, kusugua meno, kuchana nywele na kukata kucha zake. Jamii na marafiki wakarudi na kumpenda tena. Msichana akafurahi sana na kuahidi kudumisha usafi.

122

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi a ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza herufi w kisha uunganishe na kusema silabi wa. Ongeza herufi ny kisha uunganishe na kusema silabi nywa. [U] Endelea kwa herufi: e, we, nywe. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 121.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno msichana ubaoni. Tamka silabi m si cha na kisha uunganishe silabi hizo na useme neno msichana. [U] Endelea kwa maneno mchafu, kudumisha, nywele, kuchana na kusugua. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 121.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya vifungu hivi vya maneno kusugua meno, kuchana nywele na kukata kucha. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Msichana mchafu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Taja mambo ambayo msichana kwenye hadithi hakupenda kufanya. (Hakupenda kuoga, kusugua meno wala kuchana nywele.)*
2. *Ni watu gani waliomtoroka msichana huyu? (wazazi wake, ndugu na marafiki)*
3. *Baada ya watu kutoroka, msichana alifanya nini? (aliamua kuoga, kusugua meno, kuchana nywele zake na kukata kucha)*

📖 Kuandika

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: msichana, mchafu, nywele, marafiki, kudumisha.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 25: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu
Wakati wanafunzi wanaposoma, tembea darasani ili uweze kujua wasioweza kusoma. Utawasaidia hawa wanafunzi kusoma.

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Tamka sauti na silabi.

●	a	e
	wa	we
	nywa	nywe

Soma silabi na maneno.

■	m si cha na	ku du mi sha	ku cha na
	msichana	kudumisha	kuchana
	m cha fu	nywe le	ku su gu a
	mchafu	nywele	kusugua

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ha ku penda	ku m penda
	hakupenda	kumpenda
	wa ka m toroka	a ka furahi
	wakamtoroka	akafurahi

Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
safi	chafu
enda	rudi
juu	chini
kubwa	ndogo
lia	cheka

121

Wiki ya 25: Siku ya 1 na 2

Afya na Usafi

Msichana mchafu

Kando ya mto Mara, paliishi msichana aliyekuwa mchafu sana. Hakupenda kuoga, kusugua meno wala kuchana nywele zake. Kucha na nguo zake ziliikuwa chafu sana. Siku moja, akaanza kujikuna kwa sababu ya chawa na uchafu. Wazazi wake, ndugu na marafiki wakamtoroka. Akabaki peke yake. Ndipo akaamua kuoga, kusugua meno, kuchana nywele na kukata kucha zake. Jamii na marafiki wakarudi na kumpenda tena. Msichana akafurahi sana na kuahidi kudumisha usafi.

122

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **hakupenda** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ha ku penda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hakupenda**. [U] Endelea kwa maneno: **wa ka m toroka (wakamtoroka)**, **ku m penda (kumpenda)**, **a ka furahi (akafurahi)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 121.

◆ Sarufi

Andika maneno yafuatayo ubaoni. N/T/U: Soma maneno na kinyume chake.

Neno		Kinyume
safi	-	chafu
enda	-	rudi
juu	-	chini
kubwa	-	ndogo
lia	-	cheka

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 121.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno **kusugua meno, kuchana nywele na kukata kucha**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Msichana mchafu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini watu walimtoroka msichana aliyezungumziwa kwenye hadithi? (kwa sababu alikuwa mchafu sana/kwa sababu alikuwa ananuka/kwa sababu alikuwa na chawa)*
2. *Ni nini umuhimu wa kuweka mwili wako ukiwa safi? (utakinga magonjwa/utakuwa na afya nzuri)*
3. *Taja vitu ambavyo hutumiwa kwa kuchana nywele _____, kuoga _____ na kusugua meno _____.*

📝 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza mapengo kwenye sentensi kutumia maneno haya: **kuoga, mchafu, kudumisha**.

1. Msichana alikuwa _____.
2. Hakupenda _____.
3. Msichana aliahidi _____ usafi.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 25: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Tamka sauti na silabi.

●	i	i	a	a
	wi	wi	wa	wa
	kwi	mwi	chwa	mwa

Soma silabi na maneno.

■	u so ni	ki chwa ni	mwi sho we
	usoni	kichwani	mwishowe
	kwa pa ni	ma go ti ni	mi guu ni
	kwapani	magotini	miguuni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa ka tu uma	tu me lala
	wakatuuma	tumelala
	wa ka toweka	tu li kuwa
	wakatoweka	tulikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Sentensi	Kinyume
Savida alichafua rinda	Savida alisafisha rinda.
Mkoji alianika nguo	Mkoji alianua nguo.
Flora alitega mtego	Flora alitegua mtego.
Malenya alipanga vyombo	Malenya alipangua vyombo.

123

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Siafu

Siku moja, siafu walikuja kwetu. Sote tulikuwa tumelala. Siafu wakatuuma kila mahali. Miili yetu ikafura. Walituuma usoni na kichwani. Pia wakatuuma mabegani, kwapani, mikononi na magotini. Mwishowe wakatuuma miguuni hata nyayoni. Jamii nzima ikalia kwa uchungu. Tulikuwa na maumivu kwa sababu ya kuumwa na siafu. Ilipofika asubuhi, siafu wote wakatoweka.

124

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi i ubaoni. Soma sauti hiyo /i/. Ongeza herufi w kisha uunganishe na kusema silabi wi. Ongeza herufi k kisha uunganishe na kusema silabi kwi. [U] Endelea kwa herufi: i, wi, mwi; a, wa, chwa; a, wa, mwa.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 123.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno usoni ubaoni. Tamka silabi u so ni kisha uunganishe silabi hizo na useme neno usoni. [U] Endelea kwa maneno: kichwani, kwapani, mwishowe, magotini na miguuni.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 123.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno kwapani, ikafura/kufura na wakatoweka. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiandikane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Siafu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. Taja sehemu za mwili ambazo siafu waliuma watu. (usoni, kichwani, mabegani, kwapani, mikononi na magotini, miguuni na nyayoni)
2. Kwa nini watu walilia? (kwa sababu walikuwa na maumivu/waliumwa na siafu)
3. Imbeni wimbo wa viungo: kichwa mabega, (magoti, vidole) x3 (Kichwa mabega magoti vidole, pua mdomo masikio)

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi kwa kutumia maneno haya: kichwani, ikafura, wakatoweka

1. Siafu walituuma _____.
2. Miili yetu _____ sana.
3. Siafu wote _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 25: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Tamka sauti na silabi.

●	i	i	a	a
	wi	wi	wa	wa
	kwi	mwi	chwa	mwa

Soma silabi na maneno.

■	u so ni	ki chwa ni	mwi sho we
	usoni	kichwani	mwishowe
	kwa pa ni	ma go ti ni	mi guu ni
	kwapani	magotini	miguuni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa ka tu uma	tu me lala
	wakatuuma	tumelala
	wa ka toweka	tu li kuwa
	wakatoweka	tulikuwa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Sentensi	Kinyume
Savida alichafua rinda	Savida alisafisha rinda.
Mkoji alianika nguo	Mkoji alianua nguo.
Flora alitega mtego	Flora alitegua mtego.
Malenya alipanga vyombo	Malenya alipangua vyombo.

123

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **wakatuuma** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa ka tu uma** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wakatuuma**. [U] Endelea kwa maneno: **wa ka toweka (wakatoweka)**, **tu me lala (tumelala)**, **tu li kuwa (tulikuwa)**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 123.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni, kisha uzisome pamoja na wanafunzi. Wape nafasi wanafunzi wazisome peke yao.

Sentensi	Kinyume
Savida alichafua rinda	- Savida alisafisha rinda.
Mkoji alianika nguo	- Mkoji alianua nguo.
Flora alitega mtego	- Flora alitegua mtego.
Malenya alipanga vyombo	- Malenya alipangua vyombo.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 123.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kwapani**, **ikafura/kufura** na **wakatoweka**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Siafu**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

Mwalimu achague wanafunzi wawili wasimulie hadithi walioisoma.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Siafu walikuja wakati gani? Unajuaje?** (Walikuja wakati wa usiku. Kwa sababu watu walikuwa wamelala/Kwa sababu ilipofika asubuhi siafu walikuwa wametoweka.)
2. **Ukiumwa na siafu utafanya nini?** (nitapaka dawa/nitaenda hospitali; Nitamuua, nitalia n.k.)
3. **Ni wadudu gani wengine ambao huuma watu?** (mbu, nyuki, nyigu n.k.)

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (kwa kutumia alama kama vile , . ? n.k.). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

siafu walikuja kwetu

siafu walituumama mabegani mikononi na magotini

umewahi kuumwa na siafu

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 25: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 25: Siku ya 3 na 4

Afya na Usafi

Siafu

Siku moja, siafu walikuja kwetu. Sote tulikuwa tumelala. Siafu wakatuuma kila mahali. Miili yetu ikafura. Walituumama usoni na kichwani. Pia wakatuuma mabegani, kwapani, mikononi na magotini. Mwishowe wakatuuma miguuni hata nyayoni. Jamii nzima ikalia kwa uchungu. Tulikuwa na maumivu kwa sababu ya kuumwa na siafu. Ilipofika asubuhi, siafu wote wakatoweka.

124

Wiki ya 25: Siku ya 5

Afyana na Usafi

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: si a fu - **siafu**

★

m	si	cha	mu
ngu	fu	na	le
a	o	wa	te

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Umoja	Wingi
Ninafurahi sana	Tunafurahi sana.
Ninaweza kusoma	Tunaweza kusoma.
Ninatafuta nyota	Tunatafuta nyota.

Mafumbo ya maumbo

125

Mafumbo ya maumbo

Nina pembe tatu, ni mfano wa samosa. Mimi ni nani?

Sina pembe yoyote. Nina umbo la yai. Mimi ni nani?

Nina pembe nne. Ni mfano wa ubao darasani. Mimi ni nani?

Sina pembe yoyote. Nimefanana na shilingi. Mimi ni nani?

Nina pembe nne. Pande zote zinatoshana. Mimi ni nani?

Nina pembe nyingi. Ninametameta usiku. Mimi ni nani?

Majibu

umbo la pembe tatu	umbo la duara dufu
umbo la mstatili	umbo la mvingo au duara
umbo mraba	umbo la nyota

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **si**, **a** na **fu** kuandika neno **siafu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ninafurahi sana	- Tunafurahi sana.
Ninaweza kusoma	- Tunaweza kusoma.
Ninatafuta nyota	- Tunatafuta nyota.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 125.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati au onyesha maumbo **mstatili**, **duara dufu** na **mvingo**. Soma kichwa cha mafumbo. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wazungumze kuhusu picha, kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma "Mafumbo ya maumbo" huku wanafunzi wakiyajibu. Jibu fumbo la kwanza. Kisha wanafunzi wajibu mafumbo mengine.

✍️ Kuandika

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **msichana**, **mchafu**, **nywele**, **marafiki**, **kudumisha**, **kichwani**, **kwapani**, **mwishowe**, **ikafura**, **wakatoweka**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 25: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati mwalimu anasoma hadithi mara ya kwanza, hakikisha wanafunzi wanasoma au wanafuatilia anachosoma mwalimu kwa kidole.

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Rangi

Tamka sauti na silabi.

●	u	i
	vu	vi
	mvu	mvi

Soma silabi na maneno.

■	u pi nde	m vu a	nye ku ndu
	upinde	mvua	nyekundu
	ma chu ngwa	ma nja no	sa ma wa ti
	machungwa	manjano	samawati

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	tu ka unda	tu ka shindana
	tukaunda	tukashindana
	tu li po kuwa	ki ka shinda
	tulipokuwa	kikashinda

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Rangi yangu ni nyekundu	Rangi zetu ni nyekundu.
Sare yangu ni nyeupe	Sare zetu ni nyeupe.
Sketi yangu ni nyeusi	Sketi zetu ni nyeusi.
Kaptula yangu ni hudhurungi	Kaptula zetu ni hudhurungi.

126

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi **u** ubaoni. Soma sauti hiyo /u/. Ongeza herufi **v** kisha uunganishe na kusema silabi **vu**. Ongeza herufi **m** kisha uunganishe na kusema silabi **mvu**. [U] Endelea kwa silabi **i**, **vi**, **mvi**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 126.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **upinde** ubaoni. Tamka silabi **u pi nde** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **upinde**. [U] Endelea kwa maneno: **mvua**, **nyekundu**, **machungwa**, **manjano** na **samawati**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 126.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya vifungu hivi vya maneno **upinde wa mvua**, **rangi ya manjano** na **rangi ya machungwa**. Eleza wanafunzi maana ya vifungu hivi. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Upinde wa mvua**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Upinde wa mvua una rangi ngapi? (Upinde wa mvua una rangi saba.)*
2. *Eleza marafiki walifanya nini? (Waliunda makundi mawili na kushindana kutaja rangi za upinde wa mvua.)*
3. *Taja rangi zilizotajwa kwenye hadithi. (Nyekundu, machungwa, manjano, kijani kibichi, samawati.)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **mvua**, **nyekundu**, **machungwa**, **upinde**, **rasharasha**.

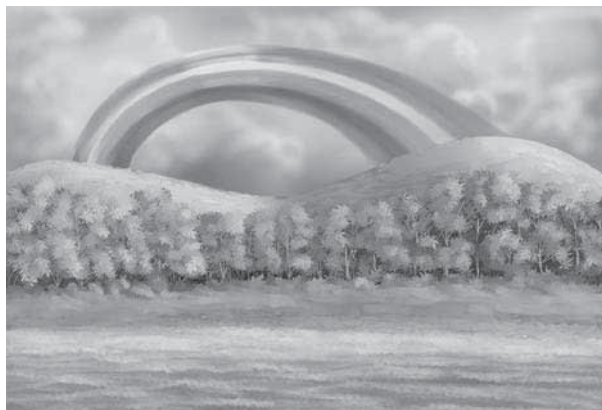
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 26: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Rangi

Upinde wa mvua

Jana tulipokuwa shuleni kulinyesha mvua ya rasharasha. Mara tukaona upinde wa mvua angani. Upinde ulikuwa na rangi nzuri za kupendeza. Kwa kawaida, upinde wa mvua una rangi saba. Mimi na marafiki zangu tukashindana kutaja rangi za upinde wa mvua. Tukaunda makundi mawili. Ndipo tukataja rangi hizo kwa haraka. Kikundi changu kikataja rangi tano: nyekundu, machungwa, manjano, kijani kibichi, na samawati. Kikundi changu kikashinda.

127

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Rangi

Tamka sauti na silabi.

●	u	i
	vu	vi
	mvu	mvi

Soma silabi na maneno.

■	u pi nde	m vu a	nye ku ndu
	upinde	mvua	nyekundu
	ma chu ngwa	ma nja no	sa ma wa ti
	machungwa	manjano	samawati

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	tu ka unda	tu ka shindana
	tukaunda	tukashindana
	tu li po kuwa	ki ka shinda
	tulipokuwa	kikashinda

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Rangi yangu ni nyekundu	Rangi zetu ni nyekundu.
Sare yangu ni nyeupe	Sare zetu ni nyeupe.
Sketi yangu ni nyeusi	Sketi zetu ni nyeusi.
Kaptula yangu ni hudhurungi	Kaptula zetu ni hudhurungi.

126

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **tukaunda** ubaoni. Tamka sehemu za neno **tu ka unda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **tukaunda**. [U] Endelea kwa maneno: **tu li po kuwa (tulipokuwa)**, **tu ka shindana (tukashindana)**, **ki ka shinda (kikashinda)**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 126.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Rangi **yangu** ni nyekundu

Sare **yangu** ni nyeupe

Sketi **yangu** ni nyeusi

Kaptura **yangu** ni hudhurungi

Wingi

Rangi **zetu** ni nyekundu.

Sare **zetu** ni nyeupe.

Sketi **zetu** ni nyeusi.

Kaptura **zetu** ni hudhurungi.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 126.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya vifungu hivi vya maneno **upinde wa mvua**, **rangi ya manjano** na **rangi ya machungwa**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Upinde wa Mvua**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Je, unajua rangi zipi za upinde wa mvua? (nyekundu, samawati, kijani kibichi)*
2. *Kunaponyesha ni vitu gani huonekana angani? (mawingu, upinde n.k.)*
3. *Ni rangi gani ambazo watoto kwenye hadithi hawakuzitaja? (nili na urujuani)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni. Wanafunzi waziandike kwenye madaftari yao wakijaza pengo kwenye sentensi kutumia maneno haya: **rasharasha**, **nyekundu**, **rangi**.

1. Upinde wa mvua una _____ saba
2. Kulinyesha mvua ya _____.
3. Tuliona rangi _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 26: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 26: Siku ya 1 na 2

Rangi

Upinde wa mvua

Jana tulipokuwa shuleni kulinyesha mvua ya rasharasha. Mara tukaona upinde wa mvua angani. Upinde ulikuwa na rangi nzuri za kupendeza. Kwa kawaida, upinde wa mvua una rangi saba. Mimi na marafiki zangu tukashindana kutaja rangi za upinde wa mvua. Tukaunda makundi mawili. Ndipo tukataja rangi hizo kwa haraka. Kikundi changu kikatataja rangi tano: nyekundu, machungwa, manjano, kijani kibichi, na samawati. Kikundi changu kikashinda.

127

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Rangi

Tamka sauti na silabi.

● ng u ng a ng o ng e
ngu **nga** **ngo** **nge**

Soma silabi na maneno.

■ be nde ra hi s to ri a nye u si
bendera **historia** **nyeusi**
 u ku mbu sho ma e nde le o n chi
ukumbusho **maendeleo** **nchi**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tu kumbusha tu ki pigania
hutukumbusha **tukipigania**
 i li yo mwagika wa lio pigania
iliyomwagika **waliopigania**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Rangi hii ni nyekundu	Rangi hizi ni nyekundu.
Nguo hii ni nyeupe	Nguo hizi ni nyeupe.
Ngao hii ni nyeusi	Ngao hizi ni nyeusi.
Ngazi hii ni nyeusi	Ngazi hizi ni nyeusi.

128

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika silabi **ngu** ubaoni. Sema kila sauti /ng//u/ kisha uunganishe na kusema silabi **ngu**. [U] Endelea kwa silabi **nga**, **ngo** na **nge**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 128.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **bendera** ubaoni. Tamka silabi **be nde ra** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **bendera**. [U] Endelea kwa maneno: **ukumbusho**, **historia**, **maendeleo**, **nyeusi** na **nchi**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 128.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **ngao**, **ukumbusho** na **uhuru**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Rangi ya bendera" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Bendera yetu ya Kenya inatukumbusha nini? (historia yetu)*
2. *Taja rangi za bendera yetu. (nyeusi, nyekundu, nyeupe, na kijani kibichi)*
3. *Rangi nyekundu ni ya nini? (damu iliyomwagika tukipigania uhuru)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike kwenye madaftari yao wakijaza mapengo kwenye sentensi kutumia maneno: **bendera**, **ukumbusho** na **uhuru**.

1. Bendera ni _____ wa uhuru wetu.
2. Mashujaa walipigania _____.
3. _____ ina rangi nne.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 26: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Rangi

Rangi za bendera yetu

Bendera yetu ni ukumbusho wa historia yetu. Rangi nyeusi kama ngozi yetu hutukumbusha mashujaa wetu waliopigania uhuru. Nyekundu hutukumbusha damu iliyomwagika wakati tukipigania uhuru wetu. Rangi ya kijani kibichi ni ukumbusho wa uzuri wa nchi yetu. Nyeupe ni ya amani. Amani ambayo hutufanya tuishi pamoja. Hii ndiyo nguvu, ngao, nguzo na ngazi ya maendeleo.

129

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Rangi

Tamka sauti na silabi.

● ng u ng a ng o ng e
ngu **nga** **ngo** **nge**

Soma silabi na maneno.

■ be nde ra hi s to ri a nye u si
bendera **historia** **nyeusi**
u ku mbu sho ma e nde le o n chi
ukumbusho **maendeleo** **nchi**

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu tu kumbusha tu ki pigania
hutukumbusha **tukupigania**
i li yo mwagika wa lio pigania
iliyomwagika **waliopigania**

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Rangi hii ni nyekundu	Rangi hizi ni nyekundu.
Nguo hii ni nyeupe	Nguo hizi ni nyeupe.
Ngao hii ni nyeusi	Ngao hizi ni nyeusi.
Ngazi hii ni nyeusi	Ngazi hizi ni nyeusi.

128

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **hutukumbusha** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu tu kumbusha** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hutukumbusha**. [U] Endelea kwa maneno: **tu ki pigania (tukupigania)**, **i li yo mwagika (iliyomwagika)**, **wa li o pigania (waliopigania)**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 128.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi.

Umoja

Rangi **hii** ni nyekundu — Rangi **hizi** ni nyekundu.
Nguo **hii** ni nyeupe — Nguo **hizi** ni nyeupe.
Ngao **hii** ni nyeusi — Ngao **hizi** ni nyeusi.
Ngazi **hii** ni nyeusi — Ngazi **hizi** ni nyeusi.

Wingi

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 128.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **ngao, ukumbusho** na **uhuru**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **Bendera Yetu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja vitu vingine vilivyo kwenye bendera nchi (ngao, mkuki)*
2. *Je, unajua majina ya mashujaa wa nchi ya Kenya? (Kenyatta Mzee, Ochieng' Aneko, Mekatilili)*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kutumia alama kama vile , . ? na kadhalika). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

1. bendera yetu ni ukumbusho
 2. je bendera hukumbusha nini
 3. amani ndiyo nguvu ngao nguzo na ngazi ya maendeleo
- Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 26: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 26: Siku ya 3 na 4

Rangi

Rangi za bendera yetu

Bendera yetu ni ukumbusho wa historia yetu. Rangi nyeusi kama ngozi yetu hutukumbusha mashujaa wetu waliopigania uhuru. Nyekundu hutukumbusha damu iliyomwagika wakati tukupigania uhuru wetu. Rangi ya kijani kibichi ni ukumbusho wa uzuri wa nchi yetu. Nyeupe ni ya amani. Amani ambayo hutufanya tuishi pamoja. Hii ndiyo nguvu, ngao, nguzo na ngazi ya maendeleo.

129

Wiki ya 26: Siku ya 5

Rangi

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: nye u pe - **nyeupe**

ja	ku	su	nja
ni	nye	si	no
ma	ndu	ki	pe

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
mkarimu	mchoyo
mzuri	mbaya
mrefu	mfupi
mkubwa	mdogo
mnene	mwembamba

Vitendawili

1. Nyumba yangu ni kubwa lakini mlango mdogo.
2. Mama nieleke.
3. Nawaka nateketea.
4. Tik tak tik tak.
5. Nikimpiga mwanangu watu hucheza.
6. Bubu mwenye maneno mengi.
7. Popote niendapo hunifuata.
8. Akija kila mtu analia.
9. Kipo lakini sikioni.
10. Wazungu wawili wamechungulia mlangoni.
11. Nyumba yangu haina taa.
12. Bak bandika bak bandua.

kifo	chupa	kitabu	ngoma	nyayo	kitanda	kivuli
mshumaa	kaburi	mate	saa	makamasi	kisogo	bunduki

130

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **nye u** na **pe** kuandika neno **nyeupe**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma maneno na kinyume chake.

Neno	Kinyume
Mkarimu	mchoyo
mzuri	- mbaya
mrefu	- mfupi
mkubwa	- mdogo
mnene	- mwembamba

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 130.

📖 Kabla ya kutega na kutegua vitendawili

N - Kwa mfano - Kitendawili

T - Tega

N - Mama nieleke

T - Kitanda

Wanafunzi wakishindwa mwalimu atoe mji.

N - Nipe mji

T - Wanafunzi watoe miji kisha wategue vitendawili

[N] Mwalimu atege vitendawili. Wanafunzi wategue. Wape wanafunzi nafasi wategue vitendawili vyao, huku wakifuata utaratibu wa kutegua ikiwa wenzao wameshindwa.

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **Mvua, nyekundu, machungwa, upinde, rasharasha, historia, maendeleo, ngao, ukumbusho** na **uhuru** Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 26: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Vitendawili

1. Nyumba yangu ni kubwa lakini mlango mdogo (chupa).
2. Mama nieleke (Kitanda).
3. Nawaka nateketea (mshumaa).
4. Tik tak tik tak (saa).
5. Nikimpiga mwanangu watu hucheza (ngoma).
6. Bubu mwenye maneno mengi (kitabu).
7. Popote niendapo hunifuata (kivuli).
8. Akija kila mtu analia (kifo).
9. Kipo lakini sikioni (kisogo).
10. Wazungu wawili wamechungulia mlangoni (makamasi).
11. Nyumba yangu haina taa (kaburi).
12. Bak bandika bak bandua (Nyayo).

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Familia

Tamka silabi.

●	a	i	a	i
	ha	si	wa	pi
	mha	msi	njwa	spi

Soma silabi na maneno.

■	mu u gu zi	wa ki li	ma ju mba
	muuguzi	wakili	majumba
	m ha ndi si	mwa li mu	re di o ni
	mhandisi	mwalimu	redioni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	hu fundisha	a nge penda
	hufundisha	angependa
	hu hudumia	a tangaze
	huhudumia	atangaze

Sarufi: Soma sentensi hizi.

1. Kima yuko nyuma ya gari.

2. Mwalimu yuko mbele ya darasa.

131

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi a ubaoni. Soma sauti hiyo a. Ongeza herufi **h** kisha uunganishe na kusema silabi **ha**. Ongeza herufi **m** kisha uunganishe na kusema silabi **mha**. [U] Endelea kwa silabi: **i, si, msi; a, wa, njwa; i, pi, spi**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 131.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **muuguzi** ubaoni. Tamka silabi **mu u gu zi** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **muuguzi**. [U] Endelea na maneno: **mhandisi, wakili, mwalimu, majumba, redioni**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 131.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **wakili, mhandisi na runinga**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu **Jamaa ya Guyatu na kazi zao** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Eleza kazi ambazo jamii ya Guyatu hufanya.** (Baba ni mwalimu/kaka ni muuguzi/mama ni mhandisi).
2. **Guyatu angetaka kuwa nini?** (angetaka kuwa mwanahabari).
3. **Eleza kazi ya muuguzi.** (huhudumia wagonjwa kwa hospitali).

✍️ Kuandika

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **mhandisi, wakili, mwalimu, muuguzi, runinga**

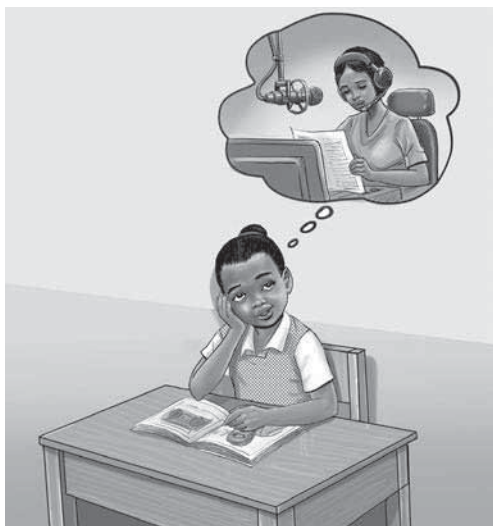
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 27: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Familia

Jamaa ya Guyatu na kazi zao

Baba ya Guyatu ni mwalimu. Yeye hufundisha watoto wa shule ya msingi. Kaka yake ni muuguzi. Yeye huhudumia wagonjwa hospitalini. Mama yake ni mhandisi. Yeye hujenga barabara na majumba makubwa. Dada yake ni wakili. Yeye hutetea watu mahakamani. Guyatu angetaka kuwa mwanahabari ili atangaze redioni na kwenye runinga. Wewe ungependa kuwa nini baada ya masomo yako?

132

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Familia

Tamka silabi.

●	a	i	a	i
	ha	si	wa	pi
	mha	msi	njwa	spi

Soma silabi na maneno.

■	mu u gu zi	wa ki li	ma ju mba
	muuguzi	wakili	majumba
	m ha ndi si	mwa li mu	re di o ni
	mhandisi	mwalimu	redioni

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	hu fundisha	a nge penda
	hufundisha	angependa
	hu hudumia	a tangaze
	huhudumia	atangaze

Sarufi: Soma sentensi hizi.

1. Kima yuko nyuma ya gari.

2. Mwalimu yuko mbele ya darasa.

131

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **hufundisha** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu fundisha** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **hufundisha** kwa upesi. [U] Endelea na maneno: **hu hudumia** (huhudumia), **a nge penda** (angependa), **a tangaze** (atangaze). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 131.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi. Eleza wanafunzi jinsi ya kutumia vihusishi kama **nyuma ya**.

Kima yuko **nyuma ya** gari.

Mwalimu yuko **mbele ya** darasa.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 131.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **wakili**, **mhandisi** na **runinga**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu **Jamaa ya Guyatu na kazi zao** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📌 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Mhandisi hufanya kazi gani?* (Mhandisi, hujenga barabara na majumba makubwa).
2. *Baada ya masomo ungependa kufanya kazi gani?* (wanafunzi waleze kuhusu kazi mbalimbali).
3. *Toa maelezo kuhusu kazi uipendayo.*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: **mhandisi**, **huhudumia**, **muuguzi**.

1. Kaka ya Guyatu ni _____
2. Mama ya Guyatu ni _____
3. Daktari _____ wagonjwa hospitalini.

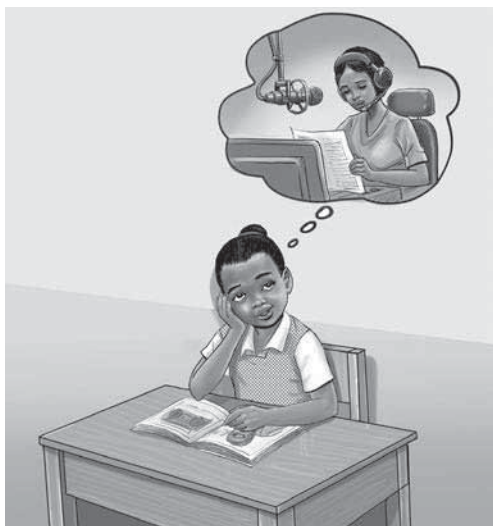
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 27: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 27: Siku ya 1 na 2

Familia

Jamaa ya Guyatu na kazi zao

Baba ya Guyatu ni mwalimu. Yeye hufundisha watoto wa shule ya msingi. Kaka yake ni muuguzi. Yeye huhudumia wagonjwa hospitalini. Mama yake ni mhandisi. Yeye hujenga barabara na majumba makubwa. Dada yake ni wakili. Yeye hutetea watu mahakamani. Guyatu angependa kuwa mwanahabari ili atangaze redioni na kwenye runinga. Wewe ungependa kuwa nini baada ya masomo yako?

132

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Familia

Tamka sauti na silabi.

●	a	a	a	a
	za	ja	wa	ta
	nza	nja	kwa	cta

Tamka silabi na maneno.

■	nje ma	kwa nza	u da k ta ri
	njema	kwanza	udaktari
	la zi ma	mwa shi	O g le
	lazima	mwashi	Ogle

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ni nge penda	ni ta saidia
	ningependa	nitasaidia
	ni fundishe	ni fanikiwe
	nifundishe	nifanikiwe

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Yule ni mwanamuziki	Wale ni wanamuziki .
Yule ni mwanahabari	Wale ni wanahabari .
Yule ni mwashi	Wale ni waashi .
Yule ni mwalimu	Wale ni walimu .

133

● Kusoma silabi

N/T/U: Andika herufi a ubaoni. Soma sauti hiyo /a/. Ongeza herufi z kisha uunganishe na kusema silabi za. Ongeza herufi n kisha uunganishe na kusema silabi nza. [U] Endelea kwa silabi: a, ja, nja; a, wa, kwa; a, ta, kta.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 133.

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno njema ubaoni. Tamka silabi nje ma kisha uunganishe silabi hizo na useme neno njema. [U] Endelea kwa maneno: kwanza, mwashi, udaktari, lazima, Ogle.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 133.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno mwashi, nafuu na kifahari. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu Kazi nizipendazo huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ogle yuko darasa la ngapi? (Ogle yuko darasa la kwanza).*
2. *Ogle angependa kuwa nini? Eleza sababu yake? (Mwalimu/Mwashi/Daktari).*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: (mwashi, nafuu na kifahari)

1. _____ hujenga majumba.
2. Majumba hayo huwa ya _____.
3. Daktari hutusaidia kupata _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 27: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Familia

Kazi nizipendazo

Mimi ni Ogle. Niko katika darasa la kwanza. Nikimaliza masomo ningependa kufanya kazi mbalimbali. Ningependa kuwa mwalimu kama dada yangu ili nifundishe watoto kusoma. Mama yangu alisema ninaweza kuwa mwashi, nijenge majumba ya kifahari. Baba alisema udaktari pia ni kazi nzuri. Nitasaidia wagonjwa kupata nafuu. Ninajua kuwa ili nifanikiwe katika kazi yoyote ni lazima nisome kwa bidii.

134

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Familia

Tamka sauti na silabi.

●	a	a	a	a
	za	ja	wa	ta
	nza	nja	kwa	kta

Tamka silabi na maneno.

■	nje ma	kwa nza	u da k ta ri
	njema	kwanza	udaktari
	la zi ma	mwa shi	O g le
	lazima	mwashi	Ogle

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	ni nge penda	ni ta saidia
	ningependa	nitaisaidia
	ni fundishe	ni fanikiwe
	nifundishe	nifanikiwe

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	Umoja	Wingi
	Yule ni mwanamuziki	Wale ni wanamuziki .
	Yule ni mwanahabari	Wale ni wanahabari .
	Yule ni mwashi	Wale ni waashi .
	Yule ni mwalimu	Wale ni walimu .

133

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **ningependa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ni nge penda** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **ningependa**. [U] Endelea kwa maneno: **ni fundishe (nifundishe), ni ta saidia (nitaisaidia), ni fanikiwe (nifanikiwe)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 133.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi

Umoja	Wingi
Yule ni mwanamuziki	- Wale ni wanamuziki .
Yule ni mwanahabari	- Wale ni wanahabari .
Yule ni mwashi	- Wale ni waashi .
Yule ni mwalimu	- Wale ni walimu .

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 133.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mwashi, nafuu** na **kifahari**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Kazi nizipendazo**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

◆ Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Dada ya Ogle anafanya kazi gani? Eleza sababu yake. (Ualimu).**
2. **Kazi ya mwalimu ni gani? (mwalimu hufundisha watoto kusoma).**
3. **Ili mtu afanikiwe katika kazi zote ni lazima afanye nini? (Ni lazima asome kwa bidii).**

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kutumia alama kama vile , . ? na kadhalika). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

1. **kaka ya eda ni muuguzi**
2. **mama ya eda hujenga barabara nyumba na majumba makuu**
3. **wewe ungependa kuwa nini baada ya masomo**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 27: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 27: Siku ya 3 na 4

Familia

Kazi nizipendazo

Mimi ni Ogle. Niko katika darasa la kwanza. Nikimaliza masomo ningependa kufanya kazi mbalimbali. Ningependa kuwa mwalimu kama dada yangu ili nifundishe watoto kusoma. Mama yangu alisema ninaweza kuwa **mwashi**, nijenge majumba ya **kifahari**. Baba alisema udaktari pia ni kazi nzuri. Nitaisaidia wagonjwa kupata **nafuu**. Ninajua kuwa ili nifanikiwe katika kazi yoyote ni lazima nisome kwa bidii.

134

Wiki ya 27: Siku ya 5

Familia

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: fu ndi - **fundi**

★

ndi	to	mu	o
mwa	li	na	ndi
fu	nzi	shi	wa

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ninaenda sokoni	Tunaenda sokoni.
Ninaenda barabarani	Tunaenda barabarani.
Ninaenda nyumbani	Tunaenda nyumbani.
Ninaenda shuleni	Tunaenda shuleni.
Ninaenda dukani	Tunaenda dukani.

Mafumbo ya Wanyama

1. Kuku kumi waliangalia mwewe angani. Ni macho mangapi yalimuona mwewe? (Macho kumi, kuku huangalia juu kutumia jicho moja).
2. Kuna ndege kumi mtini. Ukirusha jiwe moja ni wangapi watabaki? (Wote watatoroka).
3. Mabaharia watano waliingia majini. Walipotoka, nywele zao hazikuwa na maji. Je, ni kwa sababu gani? (Mabaharia walikuwa na vipara).
4. Mwenye kuzaa hana miguu, mwenye kuzaliwa ana miguu. (Yai na vifaranga).

135

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma maneno pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **fu** na **ndi** kuandika neno **fundi**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja

Ninaenda sokoni

Ninaenda barabarani

Ninaenda nyumbani

Ninaenda shuleni

Ninaenda dukani

Wingi

- Tunaenda sokoni.

- Tunaenda barabarani.

- Tunaenda nyumbani.

- Tunaenda shuleni.

- Tunaenda dukani.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 135.

Kabla ya kufumba na kufumbua mafumbo

Eleza wanafunzi wafunge vitabu vyao. [N] Mwalimu afumbe mafumbo. Wanafunzi wafumbue. Wape wanafunzi nafasi wafumbue mafumbo yao, huku wakifuata utaratibu wa kufumbua ikiwa wenzao wameshindwa.

Mafumbo manne yametayarishwa tayari kwenye kitabu.

Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **mhandisi, wakili, mwalimu, muuguzi, runinga, mwashi, udaktari**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 27: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Mafumbo ya wanyama

1. Kuku kumi waliangalia mwewe angani. Ni macho mangapi yalimuona mwewe? (*Macho kumi, kuku huangalia juu kwa kutumia jicho moja*)
2. Ndege kumi wako kwenye mti. Ukirusha jiwe moja ni wangapi watabaki? (*Wote watatoroka*)
3. Mabaharia watano walizama majini. Walipotoka nywele zao hazikuwa na maji. Je, ni kwa sababu gani? (*Mabaharia walikuwa na vipara*)
4. Mwenye kuzaa hana miguu, mwenye kuzaliwa ana miguu. (*Yai na vifaranga*)

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kuunda maneno kutoka kwa jedwali, kumbusha wanafunzi kuwa wanaweza tu kutengeneza haya maneno wakitumia sauti au silabi zilizo kwenye jedwali. Maneno hayo ni sharti yawe maneno halisi yenye maana.

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Soma silabi na maneno.

■ vi pe pe o	ku ngu ni	pa nzi
vipepeo	kunguni	panzi
chu ngu	m chwa	nzi ge
chungu	mchwa	nzige

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ mbali mbali	wa karibia
mbalimbali	wakaribia
a li ye umba	ku haribia
aliyeumba	kuharibia

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
wanene	wembamba
wakubwa	wadogo
kasi	polepole
ugumu	urahisi
uchungu	utamu
mwerevu	mjinga

136

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **vipepeo** ubaoni. Tamka silabi vi pe pe o kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **vipepeo**. [U] Endelea kwa maneno: **chungu, kunguni, mchwa, panzi, nzige**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 136.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kariri, nzige** na **panzi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma shairi

[N] Soma au kariri shairi kuhusu "Wadudu" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Ni wadudu gani wametajwa kwenye shairi? (nyuki, vipepeo, chungu, mende, chawa, kunguni, panzi, nzige).*
2. *Ni wadudu gani wenye rangi za kupendeza? (vipepeo).*
3. *Ni wadudu gani hupenda uchafu? (mende, chawa, kunguni).*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao: **chungu, kunguni, mchwa, nzi, panzi, nzige, nyuki**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 28: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Wadudu

Shairi nina kariri, la wadudu mbalimbali,
Wabaya nao wazuri, la nyuki wenye asali,
Vipepeo wa rangi nzuri, na chungu kila mahali,
Wadudu nao viumbe, ni Mungu aliyeumba.

Wengine wakaribia, kwa uchafu uto ndani,
Mende na panzi pia, chawa nao kunguni,
Mchwa kuharibia, panzi na nzige shambani,
Wadudu nao viumbe, ni Mungu aliyeumba.

137

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati wa kufunza msamiati, sharti utumie lugha inayoeleweka na wanafunzi. Pia vitu halisi, picha na maelezo pamoja na kutumia neno kwenye sentensi ni mbinu itakayowasaidia wanafunzi kuelewa vyema.

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Soma silabi na maneno.

vi pe pe o	ku ngu ni	pa nzi
vipepeo	kunguni	panzi
chu ngu	m chwa	nzi ge
chungu	mchwa	nzige

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ mbali mbali	wa karibia
mbalimbali	wakaribia
a li ye umba	ku haribia
aliyeumba	kuharibia

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
wanene	wembamba
wakubwa	wadogo
kasi	polepole
ugumu	urahisi
uchungu	utamu
mwerevu	mjinga

136

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **mbalimbali** ubaoni. Tamka sehemu za neno **mbali mbali** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **mbalimbali** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a li ye umba** (aliyeumba), **wa karibia** (wakaribia), **ku haribia** (kuharibia).

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 136.

◆ Sarufi

Andika maneno ubaoni. Soma maneno haya na kinyume chake. N/T/U:

Neno	-	Kinyume
wanene	-	wembamba
wakubwa	-	wadogo
kasi	-	polepole
ugumu	-	urahisi
uchungu	-	utamu
mwerevu	-	mjinga

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 136.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kariri**, **nzige** na **panzi**.

📖 Kusoma shairi

[N] Soma au kariri shairi kuhusu **wadudu** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi maswali yafuatayo:

1. *Nyuki wana faida gani? (nyuki hutupatia asali)*
2. *Ni wadudu gani wengine unaowajua? (wanafunzi wataje wadudu mbalimbali)*
3. *Mbali na wadudu, ni viumbe gani vingine ambavyo unajua? (watu, wanyama, samaki n.k)*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: **nyuki**, **kariri**, **vipepeo**, **chungu**.

1. Nina _____ shairi.
2. _____ wana asali.
3. _____ wana rangi nzuri.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 28: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 28: Siku ya 1 na 2

Mazingira

Wadudu

Shairi nina kariri, la wadudu mbalimbali,
Wabaya nao wazuri, la nyuki wenye asali,
Vipepeo wa rangi nzuri, na chungu kila mahali,
Wadudu nao viumbe, ni Mungu aliyeumba.

Wengine wakaribia, kwa uchafu ulo ndani,
Mende na panzi pia, chawa nao kunguni,
Mchwa kuharibia, panzi na nzige shambani,
Wadudu nao viumbe, ni Mungu aliyeumba.

137

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Soma silabi na maneno.

■	wa du du wadudu	ka dhaa kadhaa	ma fu pi mafupi
	ma ba wa mabawa	hu fa ri ki hufariki	ma ya i mayai

Nyigu

Panzi

Mende

Nzi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa na pendeza wanapendeza	hu penda hupenda
	hu patikana hupatikana	hu fariki hufariki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

◆	-ake	-ao
	Yai lake limevunjika	Mayai yao yamevunjika.
	Nguo yake imeraruka	Nguo zao zimeraruka.
	Mpira wake umepotea	Mipira yao imepotea.
	Kioo chake kimepasuka	Vioo vyao vimepasuka.

138

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Vipepeo

Vipepeo ni aina ya wadudu ambao wanapendeza sana. Hii ni kwa sababu ya rangi kwenye **mabawa** yao. Maisha ya wadudu hawa huwa ni mafupi sana. Wao huishi kwa wiki kadhaa tu. Kwa kawaida vipepeo wa kike hutaga mayai, halafu hufariki. Je wajua kwa nini vipepeo hupenda maua? Chakula cha kipepeo hupatikana kwenye maji ya maua.

139

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **wadudu** ubaoni. Tamka silabi wa **du du** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **wadudu**. [U] Endelea kwa maneno: **mabawa, kadhaa, hufariki, mafupi, mayai**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 138.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **mabawa, hutaga mayai** na **hufariki**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajiadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa kuhusu "**Vipepeo**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini vipepeo hupendeza sana? (kwa sababu ya rangi kwenye mabawa)*
2. *Eleza sababu inyofanya vipepeo kupenda maua. (chakula cha vipepeo ni maji ya maua)*
3. *Kawaida ya vipepeo wa kike ni ipi? (wao hutaga mayai kisha baadaye hufa/hufariki)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: (mabawa, mafupi, mayai).

Vipepeo wana _____.

Vipepeo hutaga _____.

Maisha ya vipepeo ni _____ sana.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 28: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Ni muhimu kutathmini kila mwanafunzi mara mbili kila muhula. Hii itakuwezesha kufahamu jinsi mwanafunzi anavyoendelea. Kusudi ni kuimarisha ufasaha wake wa kusoma na ufahamu. Kwa hivyo, ni bora kutathmini wanafunzi watatu kila siku.

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Soma silabi na maneno.

wa du du wadudu	ka dhaa kadhaa	ma fu pi mafupi
ma ba wa mabawa	hu fa ri ki hufariki	ma ya i mayai

Nyigu

Panzi

Mende

Nzi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa na pendeza wanapendeza	hu penda hupenda
hu patikana hupatikana	hu fariki hufariki

Sarufi: Soma sentensi hizi.

-ake	-ao
Yai lake limevunjika	Mayai yao yamevunjika.
Nguo yake imeraruka	Nguo zao zimeraruka.
Mpira wake umepotea	Mipira yao imepotea.
Kioo chake kimepasuka	Vioo vyao vimepasuka.

138

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **wanapendeza** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa na pendeza** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **wanapendeza** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **hu patikana (hupatikana), hu penda (hupenda), hu fariki (hufariki).**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 138.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi kisha ueleze matumizi ya vimilikishi kama lake - yao.

Sentensi

Yai lake limevunjika	-	Kukanusha
Nguo yake imeraruka	-	Mayai yao yamevunjika.
Mpira wake umepotea	-	Nguo zao zimeraruka.
Kioo chake kimepasuka	-	Mipira yao imepotea.
		Vioo vyao vimepasuka.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 138.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **mabawa, hutaga mayai na hufariki.**

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa ya **vipepeo** huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja mdudu unayemjua na chakula anachokula. (nzi - kinyesi, nyuki - maua)*
2. *Ni wadudu gani wengine ambao wana rangi za kupendeza? (nyigu, nyuki n.k)*
3. *Vipepeo hupatikana wapi? (vipepeo hupatikana kwenye maua)*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kutumia alama kama vile , . ? na kadhalika). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

umewahi kuona vipepeo wakipepea karibu na maua kuna wadudu kama vile nzi nzige na mbu. miti ya nyumba ya kakolo ililiwa na mchwa

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 28: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 28: Siku ya 3 na 4

Mazingira

Vipepeo

Vipepeo ni aina ya wadudu ambao wanapendeza sana. Hii ni kwa sababu ya rangi kwenye **mabawa** yao. Maisha ya wadudu hawa huwa ni mafupi sana. Wao huishi kwa wiki kadhaa tu. Kwa kawaida vipepeo wa kike **hutaga mayai**, halafu **hufariki**. Je wajua kwa nini vipepeo hupenda maua? Chakula cha kipepeo hupatikana kwenye maji ya maua.

139

Wiki ya 28: Siku ya 5

Mazingira

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: m bu - **mbu**

★

wa	vi	pa	fu
pe	o	nzi	m
cha	ge	nza	bu

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Wakati uliopo	Wakati ujao
Kiwavi anataga	Kiwavi atataga .
Kipepeo anavuka	Kipepeo atavuka .
Siafu anatoroka	Siafu atatoroka .
Mende analala	Mende atalala .

Hadithi ya Nzi

140

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **m** na **bu** kuandika neno **mbu**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika nyakati mbalimbali.

Wakati uliopo

Kiwavi **anataga**
Kipepeo **anavuka**
Siafu **anatoroka**
Mende **analala**

Wakati ujao

- Kiwavi **atataga**.
- Kipepeo **atavuka**.
- Siafu **atatoroka**.
- Mende **atalala**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 140.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **kikateleza**, **kinyonga** na **mjusi**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Nzi" huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Taja wanyama waliotajwa kwenye hadithi hii. (paka, kinyonga n.k.)*
2. *Mama Roda aliamka saa ngapi? (asubuhi na mapema)*
3. *Kama ungekuwa Mama Roda ungefanya nini?*
4. *Unafikiri ni kitu gani kitafanyika tena?*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **chungu**, **kunguni**, **mchwa**, **nzi**, **panzi**, **nzige**, **nyuki**, **mabawa**, **kadhaa**, **mayai**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 28: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Hadithi ya Nzi

Mama ya Roda aliamka asubuhi na mapema. Akapika chai na kuiweka kwenye kikombe. Nzi akavuma na kuruka kwenye uso wake. Kikombe kikateleza na kuanguka.

Kulikuwa na kuku nyumbani. Aliposikia kikombe kikianguka, akaogopa. Akatorokea mlangoni. Mlangoni akakutana na mtoto akicheza. Akapita katikati ya miguu yake.

Mtoto akaogopa na kulia. Akaruka na kuanguka paka. Paka akaogopa sana. Akaruka nje ya ua. Akakutana na kinyonga. Kinyonga alipoona paka akaogopa sana. Akaruka na kuanguka kwenye mgongo wa mbuzi.

Mbuzi akaogopa. Akatorokea nyumbani. Nyumbani, mbuzi alimkuta baba Roda kwenye zizi akikama ng'ombe. Mbuzi akamgonga baba ya Roda akaanguka.

Ng'ombe alipoona Baba Roda yuko chini akaogopa sana. Akagonga mkebe wa maziwa ukaanguka. Maziwa yote yakamwagika. Nzi akaja na kulamba maziwa.

Mara mjusi akatokea. Nzi alipoona mjusi akaogopa. Akapaa na kuingia kwenye nyumba tena.

Vidokezo vya Mwalimu

Wakati unapojitayarisha kwa somo, ni muhimu kusoma na kutafakari kuhusu vidokezo vya mwalimu kwenye mwongozo.

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Anga

Soma silabi na maneno.

vi pa wa	ma ba di li ko	vyu ra
vipawa	mabadiliko	vyura
ku ta bi ri	ki a nga zi	m vu a
kutabiri	kiangazi	mvua
he wa	u pe po	jo to
hewa	upepo	joto
		hu hi si
		huhisi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu ongezeka	u ta wa sikia
huongezeka	utawasikia
ha wa onekani	wa ki imba
hawaonekani	wakiimba

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Yule	Wale
Mwalimu yule ni mzuri	Walimu wale ni wazuri.
Mwanafunzi yule ni mwerevu	Wanafunzi wale ni wewevu.
Dereva yule ni hodari	Madereva wale ni hodari.
Mtoto yule ni mtiifu	Watoto wale ni watiifu.

141

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **vipawa** ubaoni. Tamka silabi **vi pa wa** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **vi pa wa**. [U] Endelea kwa maneno: **kutabiri, mabadiliko, kiangazi, vyura, mvua**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 141.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **vipawa, kutabiri na kiangazi**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa kuhusu "**Utabiri wa hali ya hewa: Sehemu ya kwanza**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Wanyama na wadudu huhisi nini? (huhisi mabadiliko ya hewa kama vile joto na upepo)*
2. *Eleza wakati ambao vyura huonekana kwa urahisi. (Vyura huonekana kwa urahisi wakati wa unyevunyevu)*
3. *Eleza kinachofanyika wakati wa kiangazi. (Vyura hawaonekani kwa urahisi)*

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao. Baadaye wayaandike tena na wawasomee wazazi au walezi wao: **Vipawa, Anga, kutabiri, mabadiliko, kiangazi**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 29: Siku ya 1

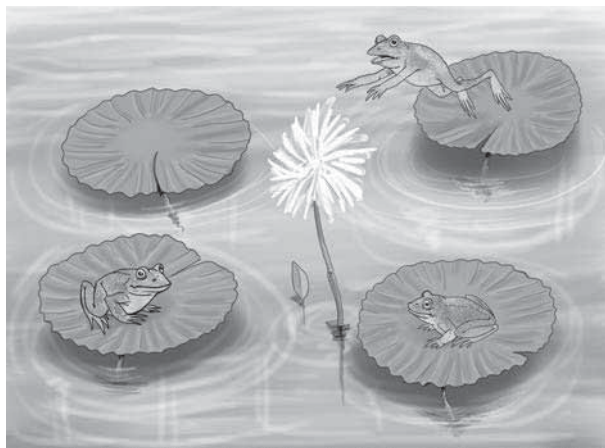
Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza huu mwaka. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Anga

Utabiri wa hali ya hewa: Sehemu ya kwanza

Wanyama na wadudu wana **vipawa** vya **kutabiri** hali ya hewa. Wao huhisi mabadiliko ya hewa kama vile joto na upepo.

Vyura hawaonekani kwa urahisi wakati wa **kiangazi**. Wakati wa **mvua**, wadudu huwa wengi sana. Vyura nao huongezeka na kula wadudu hao. Ndio maana utawasikia vyura wakiimba kabla ya **mvua** kunyesha.

142

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Anga

Soma silabi na maneno.

vi pa wa	ma ba di li ko	vyu ra
vipawa	mabadiliko	vyura
ku ta bi ri	ki a nga zi	m vu a
kutabiri	kiangazi	mvua
he wa	u pe po	jo to
hewa	upepo	joto
		hu hi si
		huhisi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ hu ongezeka	u ta wa sikia
huongezeka	utawasikia
ha wa onekani	wa ki imba
hawaonekani	wakiimba

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Yule	Wale
Mwalimu yule ni mzuri	Walimu wale ni wazuri.
Mwanafunzi yule ni mwerevu	Wanafunzi wale ni werevu.
Dereva yule ni hodari	Madereva wale ni hodari.
Mtoto yule ni mtiifu	Watoto wale ni watiifu.

141

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **huongezeka** ubaoni. Tamka sehemu za neno **hu ongezeka** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **huongezeka** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **u ta wa sikia (utawasikia), ha wa onekani (hawaonekani), wa ki imba (wakiimba)**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 141.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma sentensi hizi kisha ueleze matumizi ya vionyeshi kama **yule - wale**. Soma pamoja na wanafunzi. Wanafunzi wasome peke yao.

Yule	Wale
Mwalimu yule ni mzuri	Walimu wale ni wazuri.
Mwanafunzi yule ni mwerevu	Wanafunzi wale ni werevu.
Dereva yule ni hodari	Madereva wale ni hodari.
Mtoto yule ni mtiifu	Watoto wale ni watiifu.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 141.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **vipawa, kutabiri** na **kiangazi**.

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa kuhusu "**Utabiri wa hali ya hewa**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. **Unafikiri vyura hula chakula gani?** (vyura hula wadudu)
2. **Kwa nini vyura huimba kabla ya mvua kunyesha?** (kwa sababu wanapenda mvua/kwa sababu wanajua watakata chakula/kwa sababu wadudu huongezeka na vyura hupata chakula)
3. **Mbali na vyura, ni wanyama gani hupenda maji?** (kaa, samaki, kiboko n.k.)

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi kutumia maneno haya. (kiangazi, kutabiri, vipawa).

1. Wanyama wana _____ vya kutabiri.
2. Vyura hawaonekani wakati wa _____.

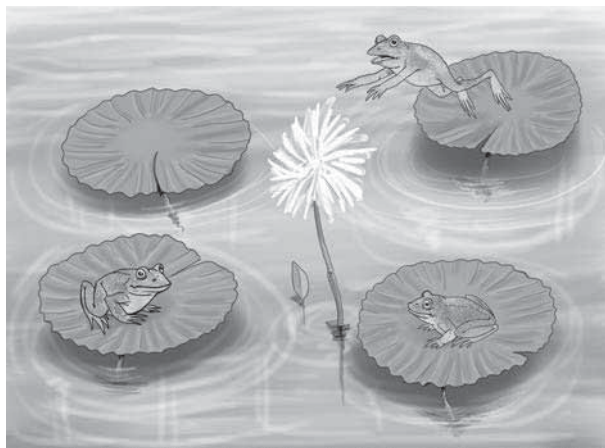
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 29: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 29: Siku ya 1 na 2

Anga

Utubiri wa hali ya hewa: Sehemu ya kwanza

Wanyama na wadudu wana **vipawa** vya **kutabiri** hali ya hewa. Wao huhisi mabadiliko ya hewa kama vile **joto** na **upepo**.

Vyura hawaonekani kwa urahisi wakati wa **kiangazi**. Wakati wa **mvua**, wadudu huwa wengi sana. Vyura nao huongezeka na kula wadudu hao. Ndio maana **utawasikia** vyura **wakiimba** kabla ya **mvua kunyesha**.

142

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Anga

Soma silabi na maneno.

ba a dhi	ki wa ngo	ku twa
baadhi	kiwango	kutwa
u ta a la mu	m cha na	nzi ge
utaalamu	mchana	nzige

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku tembelea	i me karibia
kutembelea	imekaribia
wa me ji ficha	wa me somea
wamejificha	wamesomea

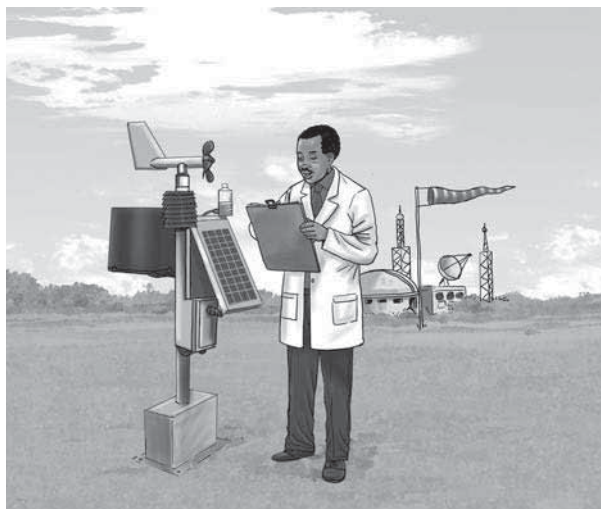
Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
mchana	usiku
baridi	joto
funga	fungua
nzito	nyepesi
rahisi	ngumu
vaa	vua

143

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Anga

Utabiri wa hali ya hewa: Sehemu ya pili

Kwa kawaida, wadudu kama vile vipepeo hupenda kutembelea maua mchana kutwa. Mara tu unapoona wamejificha upande wa chini wa majani, mvua huwa imekaribia. Je, wajua kwamba nyenje nao huimba sana usiku.

Nchi yetu ina watu ambao wamesomea utaalamu wa kutabiri hali ya hewa. Wao wana ujuzi wa kupima kiwango cha mvua na joto. Wataalamu hawa huitwa watabiri wa hali ya hewa.

144

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **baadhi** ubaoni. Tamka silabi **ba a dhi** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **baadhi**. [U] Endelea kwa maneno: **utaalamu, kiwango, mchana, kutwa, nzige**. Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 143.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **utaalamu, kiwango** na kifungu cha maneno **mchana kutwa**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wjadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa kuhusu "**Utabiri wa hali ya hewa: Sehemu ya pili**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Vipepeo hupenda kufanya nini? (Vipepeo hupenda kutembelea maua mchana kutwa).*
2. *Ukiona vipepeo vimejificha chini ya majani ni nini kitafanyika? (mvua huwa imekaribia).*
3. *Watabiri wa hali ya hewa wana ujuzi gani? (wana ujuzi wa kupima kiwango cha joto na mvua).*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: (utaalam, nzige, maua).

- i) Vipepeo hupenda _____.
- ii) _____ nao huimba wakati wa kiangazi.
- iii) Watu wamesomea _____ wa kutabiri hali ya hewa.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 29: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kabla ya wanafunzi kutabiri, hakikisha wamesoma kichwa cha hadithi, na kueleza wanachokiona kwenye picha iliyoko kwa hadithi.

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Anga

Soma silabi na maneno.

ba a dhi	ki wa ngo	ku twa
baadhi	kiwango	kutwa
u ta a la mu	m cha na	nzi ge
utaalamu	mchana	nzige

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ ku tembelea	i me karibia
kutembelea	imekaribia
wa me ji ficha	wa me somea
wamejificha	wamesomea

Sarufi: Soma maneno haya.

Neno	Kinyume
mchana	usiku
baridi	joto
funga	fungua
nzito	nyepesi
rahisi	ngumu
vaa	vua

143

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **kutembelea** ubaoni. Tamka sehemu za neno **ku tembelea** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **kutembelea** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **i me karibia** (imekaribia), **wa me somea** (wamesomea), **wa me ji ficha** (wamejificha).

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 143.

◆ Sarufi

Andika maneno ubaoni. N/T/U: Soma katika kinyume.

Neno	Kinyume
mchana	usiku
baridi	joto
funga	fungua
nzito	nyepesi
rahisi	ngumu
vaa	vua

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 143.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **utaalamu**, **kiwango** na kifungu cha maneno **mchana kutwa**.

📖 Kusoma taarifa

[N] Soma taarifa ya "**Utabiri wa hali ya hewa**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Watu wanaotabiri hali ya anga hupata vipi ujuzi huu? (wao husoma hali ya hewa)*
2. *Je, wewe hutambua vipi kuwa mvua inataka kunyesha? (huona mawingu/joto huongezeka/huona upinde wa mvua)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kutumia alama kama vile , . ? na kadhalika). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

1. je wajua kuwa nzige huimba sana wakati wa kiangazi
2. watu wanaosomea utaalamu wa hali ya hewa hufanya kazi gani

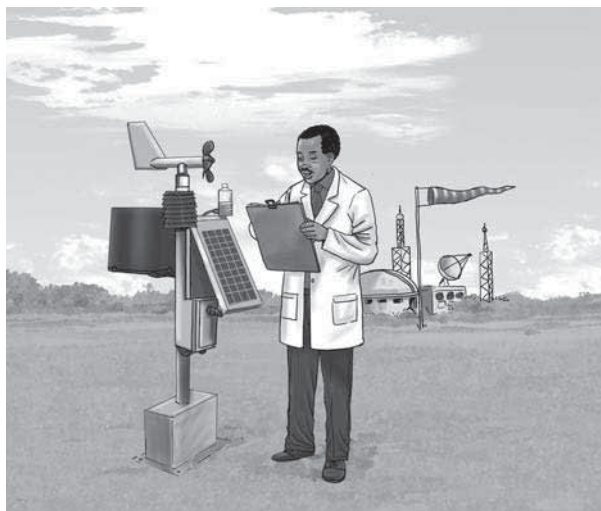
Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 29: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 29: Siku ya 3 na 4

Anga

Utabiri wa hali ya hewa: Sehemu ya pili

Kwa kawaida, wadudu kama vile vipepeo hupenda kutembelea maua mchana kutwa. Mara tu unapoonwa wamejificha upande wa chini wa majani, mvua huwa imekaribia. Je, wajua kwamba nyenje nao huimba sana usiku.

Nchi yetu ina watu ambao wamesomea utaalamu wa kutabiri hali ya hewa. Wao wana ujuzi wa kupima kiwango cha mvua na joto. Wataalamu hawa huitwa watabiri wa hali ya hewa.

144

Wiki ya 29: Siku ya 5

Anga

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: u pe po - **upepo**

★

ju	vu	pe	u	to	wa
m	jo	a	po	pa	he

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Umoja	Wingi
Mdudu ut amsikia	Wadudu mt awasikia.
Mdudu un amsikia	Wadudu mn awasikia.
Mdudu ul imsikia	Wadudu ml iwasikia.
Mdudu um emsikia	Wadudu mm ewasikia.

Ndovu na Sungura

145

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **u**, **pe** na **po** kuandika neno **upepo**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kwa kutumia jedwali la silabi kwenye vitabu vyao.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Mdudu ut amsikia	- Wadudu mt awasikia.
Mdudu un asikia	- Wadudu mn awasikia.
Mdudu ul imsikia	- Wadudu ml iwasikia.
Mdudu um emsikia	- Wadudu mm ewasikia.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 145.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **manyoya**, **lahaula** na **vumilia**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya **Ndovu na Sungura** huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

🔍 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Ndovu alitamani kitu gani kutoka kwa Sungura? (viatu)*
2. *Je, Sungura alimwambia Ndovu ukweli? Eleza jibu lako. (hapana)*
3. *Kwa nini Sungura alimvuta ndovu kutoka motoni? (hakutaka afe)*
4. *Kama wewe ungekuwa Ndovu ungefanya nini? (ningemuua Sungura, n.k.)*

✍️ Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **utaalam**, **kiwango**, **mchana**, **nzige**, **hewa**, **vipawa**, **anga**, **kiangazi**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 29: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Ndovu na Sungura

Hapo zamani za kale Sungura alikuwa na viatu vizuri vya kupendeza. Ndovu alikuwa na manyoya mengi sana mwilini. Kwa muda mrefu Ndovu alitamani viatu vya Sungura. Akamuuliza Sungura mahali alinunua viatu vyake. Sungura akasema alivinunua motoni.

Bila kufikiria Ndovu akaingia kwenye moto. Muda si muda, moto ukaanza kumchoma. Lakini hakuwa amepata viatu. Ndovu akaita, "Sungura, sivioni viatu ulivyoniambia." Sungura akajibu, "Tulia. Viatu bado vinaundwa kwenye moto."

Ndovu akajibu, "Haya! Kwa vile navitaka viatu kama vyako, nitavumilia tu." Sungura akamwambia, "Vumilia tu viatu vinakuja. Viatu maridadi vimeanza kutokea. Tazama viatu vizuri kuliko vyangu! Lahaula! Ni vizuri sana. Rafiki yangu vumilia tu!"

Ndovu alichomeka na manyoya yake yote yakatoka. Sungura alimvuta mkia na kumtoa motoni huku akimcheka. Tangu siku hiyo, Ndovu hana manyoya mengi mwilini.

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Soma silabi na maneno.

■	m ku li ma mkulima	ngu ru we nguruwe	ma zi wa maziwa
	ng'o mbe ng'ombe	Na li a ka Naliaka	a su bu hi asubuhi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★	wa li o nona walionona	ku wa patia kuwapatia
	a li furahi alifurahi	wa li endelea waliendelea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ng'ombe aliyenona	Ng'ombe walionona .
Nguruwe aliyenona	Nguruwe walionona .
Kuku aliyenona	Kuku walionona .
Ng'ombe aliyekonda	Ng'ombe waliokonda .

146

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **mkulima** ubaoni. Tamka silabi **m ku li ma** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **mkulima**. [U] Endelea kwa maneno: **ng'ombe, nguruwe, Naliaka, asubuhi, maziwa**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 146.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **kutaga/nitagie** na **kiamshakinywa, mkulima hodari**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "**Mifugo ya Naliaka Sehemu ya Kwanza**" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. **Mkulima Naliaka alifuga wanyama gani?** (alifuga ng'ombe, nguruwe na kuku)
2. **Kila asubuhi mkulima Naliaka alifanya nini?** (alimuuliza kuku amtagie mayai ili apate kutengeneza kiamsha kinywa)

📖 Kuandika

Andika maneno haya ubaoni. Wanafunzi wayanakili kwenye madaftari yao. **ng'ombe, kuku, nguruwe, walionona, asubuhi, maziwa**.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 30: Siku ya 1

Tathmini ya somo

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya kwanza

Naliaka alikuwa mkulima hodari sana. Alifuga ng'ombe, kuku na nguruwe walionona sana. Kila asubuhi Naliaka alisema, "Kuku mweusi nitagie mayai ili nipate kiamshakinywa." Kila mara kuku mweusi alitaga mayai madogo na matamu. Ng'ombe naye alitoka maziwa ya kupikia chai. Naliaka alifurahi na kuwapatia kuku na ng'ombe chakula kingi zaidi. Wote waliendelea kukua vizuri.

147

Vidokezo vya Mwalimu

Hakikisha kuwasaidia watoto ambao hawajui kusoma. Wape mazoezi ya kusoma sauti, silabi na maneno mepesi. Baada ya muda mfupi wataanza kusoma kama wengine.

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Soma silabi na maneno.

m ku li ma	ngu ru we	ma zi wa
mkulima	nguruwe	maziwa
ng'o mbe	Na li a ka	a su bu hi
ng'ombe	Naliaka	asubuhi

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li o nona	ku wa patia
walionona	kuwapatia
a li furahi	wa li endelea
alifurahi	waliendelea

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Ng'ombe aliyenona	Ng'ombe walionona .
Nguruwe aliyenona	Nguruwe walionona .
Kuku aliyenona	Kuku walionona .
Ng'ombe aliyekonda	Ng'ombe waliokonda .

146

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **walionona** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li o nona** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walionona** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: **a li furahi (alifurahi)**, **ku wa patia (kuwapatia)**, **wa li endelea (waliendelea)**

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 146.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma katika umoja na wingi.

Umoja	Wingi
Ng'ombe aliyenona .	- Ng'ombe walionona .
Nguruwe aliyenona .	- Nguruwe walionona .
Kuku aliyenona .	- Kuku walionona .
Ng'ombe aliyekonda .	- Ng'ombe waliokonda .

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 146.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **kutaga** na **kiamsha kinywa** na **mkulima hodari**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya kwanza" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Kwa nini Mkulima Naliaka alifurahi na kumpatia kuku chakula kingi? (Kwa sababu kuku alitaga mayai)*
2. *Ng'ombe hula chakula gani? (majani, nyasi n.k)*
3. *Unafikiri hadithi hii itaendeleaje? (Wanafunzi wajibu njia tofauti za kuendeleza hadithi)*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi kutumia maneno haya. (kiangazi, kutabiri, vipawa).

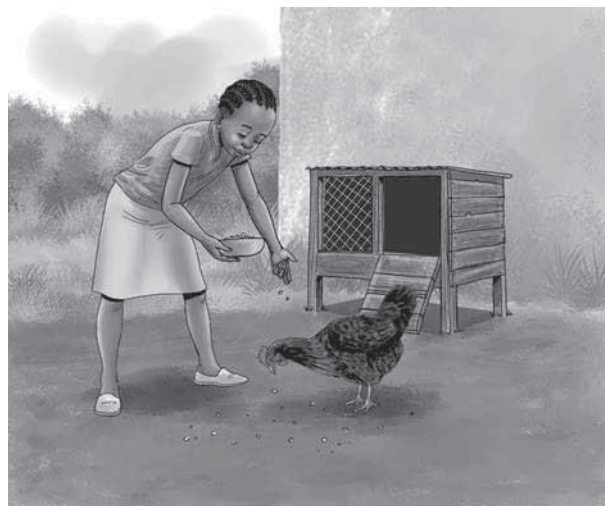
1. Naliaka alikuwa mkulima _____ sana.
2. Naliaka alifuga _____ aliyenona.
3. Kuku mweusi _____ mayai.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 30: Siku ya 2

Tathmini ya somo

Wiki ya 30: Siku ya 1 na 2 Ndege na Wanyama

Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya kwanza

Naliaka alikuwa mkulima hodari sana. Alifuga ng'ombe, kuku na nguruwe walionona sana. Kila asubuhi Naliaka alisema, "Kuku mweusi nitagie mayai ili nipate kiamshakinywa." Kila mara kuku mweusi alitaga mayai madogo na matamu. Ng'ombe naye alitoa maziwa ya kupikia chai. Naliaka alifurahi na kuwapatia kuku na ng'ombe chakula kingi zaidi. Wote waliendelea kukua vizuri.

147

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Soma silabi na maneno.

gha la ni	mwe u si
ghalani	mweusi
so se ji	ni u a we
soseji	niuawe
m ku ta no	dha ti
mkutano	dhati

Soma sehemu za neno na neno lote.

wa li kuwa	ni me anza
walikuwa	nimeanza
a ka lalamika	a ka fikiria
akalalamika	akafikiria

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mimi ninazeeka	Sisi tunazeeka .
Mimi ninachoka	Sisi tunachoka .
Mimi ninawaza	Sisi tunawaza .
Mimi ninasema	Sisi tunasema .

148

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya pili

Kuku mweusi na baba nguruwe walikuwa marafiki wa dhati. Siku moja wakawa na mkutano ghalani karibu na shimo la taka. Kuku mweusi akalalamika, "Mimi nimeanza kuzeeka. Nimechoka kutaga mayai kila siku. Mbona wewe hutoi hata angalau soseji moja kwa Naliaka?"

Baba Nguruwe akafikiria kisha akasema kwa huzuni, "Rafiki yangu, kwako wewe kutaga yai ni rahisi sana. Ili mimi nitoe soseji ni lazima niuawe."

149

■ Kusoma maneno kutumia silabi

N/T/U: Andika neno **ghalani** ubaoni. Tamka silabi **gha la ni** kisha uunganishe silabi hizo na useme neno **ghalani**. [U] Endelea kwa maneno: **soseji, mkutano, mweusi, niuawe, dhati**.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 148.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wanafunzi waeleze maana ya maneno **ghalani, dhati** na **soseji**. Eleza wanafunzi maana ya maneno hayo. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Waulize wanafunzi wajadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi kuhusu "Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya pili" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi wasome peke yao.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize wanafunzi kama utabiri wao ulitimia. Wape nafasi wajibu maswali yafuatayo:

1. *Kuku alilalamika kwa nguruwe kuhusu nini? (Mbona wewe hutoi hata angalau soseji moja kwa binadamu?)*
2. *Nguruwe alimjibu kuku vipi? (Rafiki yangu, kwako wewe kutaga yai ni rahisi sana. Ili mimi nitoe soseji ni lazima nife.)*
3. *Mbona kuku hakulalamika kwa ng'ombe? (kwa sababu ng'ombe alitoa maziwa kila asubuhi)*

✍️ Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waziandike vitabuni mwao wakijaza pengo kwenye sentensi. Kutumia maneno haya: **soseji, mkutano, mweusi, nimeanza, kuzeeka, dhati**.

- i) Kuku _____ alitaga mayai.
- ii) Kuku na nguruwe walikuwa marafiki wa _____.
- iii) Tafadhali naomba unipikie _____.

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 30: Siku ya 3

Tathmini ya somo

Vidokezo vya Mwalimu

Kitu cha muhimu zaidi katika mradi wa KUSOMA ni kuhakikisha wanafunzi wote wanaweza kusoma vizuri wakimaliza huu mwaka. Je, umeweza kuwasaidia wasome vilivyo?

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Soma silabi na maneno.

gha la ni	mwe u si
ghalani	mweusi
so se ji	ni u a we
soseji	niuawe
m ku ta no	dha ti
mkutano	dhati

Soma sehemu za neno na neno lote.

★ wa li kuwa	ni me anza
walikuwa	nimeanza
a ka lalamika	a ka fikiria
akalalamika	akafikiria

Sarufi: Soma sentensi hizi.

Umoja	Wingi
Mimi ninazeeka	Sisi tunazeeka .
Mimi ninachoka	Sisi tunachoka .
Mimi ninawaza	Sisi tunawaza .
Mimi ninasema	Sisi tunasema .

148

★ Kusoma maneno marefu

N/T/U: Andika neno **walikuwa** ubaoni. Tamka sehemu za neno **wa li kuwa** kisha uunganishe sehemu hizo na useme neno **walikuwa** kwa upesi. [U] Endelea kwa maneno: a ka lalamika (akalalamika), ni me anza (nimeanza), a ka fikiria (akafikiria). Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 148.

◆ Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. Soma katika umoja na wingi. N/T/U:

Umoja	Wingi
Mimi ninazeeka	- Sisi tunazeeka .
Mimi ninachoka	- Sisi tunachoka .
Mimi ninawaza	- Sisi tunawaza .
Mimi ninasema	- Sisi tunasema .

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 148.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Wakumbushe wanafunzi maana ya maneno **ghalani**, **dhati** na **soseji**.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya pili" huku wanafunzi wakifuatilia kwa kidole. [T] Soma pamoja na wanafunzi. [U] Wape nafasi wanafunzi wasome kwa vikundi vya watu wawili.

📖 Maswali

[N/T/U] Waulize maswali yafuatayo:

1. *Unafikiri ni kwa nini mkutano ulifanyika kwenye ghalu karibu na pipa la taka? (kwa sababu nguruwe anapenda takataka/nguruwe anakula uchafu)*
2. *Kwa nini Nguruwe aliona ugumu kutoa soseji? (Alisema kwake kutoa soseji ni lazima afe)*
3. *Je, hadithi hii ni ya kweli au la? (wanafunzi wajibu wakitoa sababu zao)*

📖 Kuandika

Andika sentensi hizi ubaoni kisha wanafunzi waakifishe (Kutumia alama kama vile , . ? na kadhalika). Pia watumie herufi kubwa panapostahili.

1. **mbona hutoi hata soseji**
2. **rafiki yangu kwako wewe kutaga mayai ni rahisi sana**
3. **naliaka alifuga ng'ombe kuku na nguruwe**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 30: Siku ya 4

Tathmini ya somo

Wiki ya 30: Siku ya 3 na 4 Ndege na Wanyama

Mifugo ya Naliaka: Sehemu ya pili

Kuku mweusi na baba nguruwe walikuwa marafiki wa dhati. Siku moja wakawa na mkutano ghalani karibu na shimo la taka. Kuku mweusi akalalamika, "Mimi nimeanza kuzeeka. Nimechoka kutaga mayai kila siku. Mbona wewe hutoi hata angalau soseji moja kwa Naliaka?"

Baba Nguruwe akafikiria kisha akasema kwa huzuni, "Rafiki yangu, kwako wewe kutaga yai ni rahisi sana. Ili mimi nitoe soseji ni lazima niuawe."

149

Wiki ya 30: Siku ya 5

Ndege na Wanyama

Tumia silabi katika jedwali kuunda maneno.

Kwa mfano: chu ra - chura.

★

si	chu	ga	vu	ra
ndo	nya	ngu	ti	ku
twi	su	i	swa	mba

Sarufi: Soma sentensi hizi.

●

Neno	Kinyume
haraka	polepole
ndani	nje
tajiri	masikini
juu	chini

Mfalme Simba na Sungura

150

★ Jedwali la silabi

[N] Chora jedwali la silabi. Soma silabi zote pamoja na wanafunzi. Tumia silabi **chu** na **ra** kuandika neno **chura**. [T] Soma neno pamoja na wanafunzi. [U] Wape wanafunzi nafasi ya kuunda maneno halisi kutumia jedwali la silabi.

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 150.

● Sarufi

Andika sentensi hizi ubaoni. N/T/U: Soma neno na kinyume.

Neno	Kinyume
haraka	- polepole
ndani	- nje
tajiri	- masikini
juu	- chini

Eleza wanafunzi wasome kwenye ukurasa wa 150.

📖 Kabla ya kusoma:

[N] Eleza wanafunzi maana ya msamiati **zamani**, **aliwatesa** na **akaogelea**. Soma kichwa cha hadithi. Waonyeshe wanafunzi picha. [U] Eleza wanafunzi wajaadiliane kuhusu picha kisha watoe utabiri wao.

📖 Kusoma hadithi

[N] Soma hadithi ya "**Mfalme Simba na Sungura**" huku wanafunzi wakisikiliza kwa makini.

📖 Baada ya kusoma

[N/T/U] Uliza kama utabiri wa wanafunzi umetimia. Waulize maswali yafuatayo:

1. *Mfalme simba aliwafanyia nini wanyama wengine? (aliwatesa na kuwala)*
2. *Ni nani aliwaokoa wanyama wote? (Sungura)*
3. *Simba alidanganyika vipi? (watoto waeleze vile Simba alivyodanganyika)*
4. *Je, unafikiri Sungura alikuwa mfalme mzuri? Eleza jibu lako.*

📖 Kuandika - Imla

Soma maneno haya mara mbili huku wanafunzi wakiyaandika kwenye madaftari yao: **ghalani**, **soseji**, **ng'ombe**, **nguruwe**, **mweusi**, **dhati**, **kuzeeka**, **kuku**, **asubuhi**, **chakula**

Hakikisha wanafunzi wanaandika kwa hati nadhifu wanapofanya mazoezi ya kuandika.

📖 Kitabu cha Kazi ya Ziada - Wiki ya 30: Siku ya 5

Tathmini ya somo

Mfalme Simba na Sungura

Hapo zamani za kale, Simba alikuwa mfalme wa wanyama wote. Simba alikuwa mkali sana. Aliwatesa na kuwala wanyama wengine. Siku moja wanyama waliamua kutafuta mfalme mwingine. Wanyama wote walikataa kuchukua ufalme. **Kwa nini wanyama waliamua kumtafuta mfalme mwingine?**

Sungura alijitokeza na kusema, "Mimi niko tayari. Nina mpango wa kuwaokoa. Bora tu mniruhusu niwatawale." Wanyama wote walikubali.

Siku iliyofuata, Sungura alimuambia Simba, "Kuna Simba mwingine mtoni ambaye alitaka kuchukua ufalme wako." Simba alikimbia haraka mtoni bila kufikiria. **Kwa nini Simba alikimbia mtoni?**

Alipofika juu ya daraja, akatazama chini mtoni. Mara, akaona sura ya Simba majini. Akamrukia. Alijaribu kuogelea lakini akabebwa na maji hadi nchi nyingine ambayo haikuwa na mfalme.

Tangu siku hiyo Sungura akawa mfalme wa wanyama wote. **Kati ya Simba na Sungura, wewe ungependa kuwa mnyama gani? Kwa nini?**

Kiswahili

Mwongozo wa Mwalimu

1

Kitabu hiki cha Kiswahili kimetayarishwa na kuchapishwa chini ya mradi wa TUSOME. Kimeandikwa kufuatia mwongozo wa mawanda na mfuatano uliofanyiwa utafiti wa hali ya juu kwa miaka mitatu katika mradi wa kuboresha ujuzi wa hisabati na usomaji nchini. Utafiti huu uliegemea kubuni njia mwafaka za kufunza usomaji na ufahamu.

Vipengele muhimu na vya kipekee kuhusu hiki kitabu ni:

- Kitabu hiki kinafuata mtaala wa taifa la Kenya.
- Mazoezi ya somo yamefuata mpangilio wa mantiki kutokana na utafiti wa njia bora za kufunza Kiswahili katika darasa la kwanza na la pili.
- Kitabu hiki kina michoro ya kupendeza ambayo hufanya somo la Kiswahili liwe la kuvutia.
- Masomo katika kitabu hiki hujumuisha vijenzi vyote vya lugha ambavyo ni; kusikiza, kuongea, kusoma na kuandika.
- Mpangilio wa kitabu hiki umekusudia kuwawezesha wanafunzi kusoma kwa uzoefu kwa sababu kinawapatia nafasi ya kukumbana na vijenzi vyote vya kusoma.

Kitabu hiki kimechapishwa kwa ufadhili kutoka kwa Shirika la maendeleo ya kimataifa la Marekani (USAID/Kenya) na Idara ya maendeleo ya kimataifa ya Uingereza (DFID/Kenya) kupitia mradi wa Tusome Early Grade Reading Activity.